

23
august
1944-1982

**România,
august 1982**

reportaje
din realitatea
socialistă a patriei

(pag. 3-10)

Cîteva probleme de educație [II]

Dacă ideea, dacă doctrina Nicolae Ceaușescu cu privire la socialism, care nu poate fi conceput decât ca o societate prin oameni și pentru oameni, se confirmă în tot adevărul ei, atunci această idee nu poate fi înțeleasă decât dacă îi urmărim acțiunea la întreaga scară socială. Nu construim fabrici pentru a construi fabrici va să zică, nu construim giganți industriali pentru a îmbogăți cu monumente hilare peisajul patriei, nu facem agricultură pentru a arăta brazde în care să ascundem griul, ci facem industrie pentru binele oamenilor și facem agricultură pentru piinea omului.

„Zvoltarea științei însăși este o strădanie eu un scop precis chiar dacă uneori el apare mai îndepărtat și mai cețos. Zicînd „prin oameni“, această concepție vrea să înțeleagă cuprinderea tuturor forțelor și disponibilităților umane în acțiunea de radicalizare a lumii, zicînd „pentru oameni“, concepția aceasta vrea să mobilizeze conștiințele pentru finalitatea actului de creație colectivă numit socialism. Și dacă-i valabilă în economie, dacă-i valabilă în știință ideea „socialism prin oameni și pentru oameni“ e cu atît mai valabilă în educație.

De aceea apar ca surprinzătoare și descurajatoare părerile unora că emițînd idei juste, de fapt nici nu totdeauna atît de juste, ei și-au făcut datoria de educatori, rămîine ca oamenii să facă ei ce-or ști, și pe dracu în patru, și să ajungă să le înțeleagă, să și le însușească fără crîcnire și fără gîndire și să se descurce că de aceea sînt comuniști.

Cum adică, eu spun o idee a partidului și dumneata, membru de partid, nu vibrezi, nu te simți emoționat chiar numai pentru că spun ideea respectivă, dumneata de ce stai ca o stană de piatră și mă privești?

Este la înălțimea aspirațiilor de revoluționar autentic ca dumneata să te plictisești auzînd în fiecare zi aceleași lucruri? Cum adică, justețea nu este suficientă pentru o idee care vrea să cucerească masele?

Iată, aici, eu cred că se cuvine să spunem că nu.

O justețe inadecvată ajunge să pară nejustă în urechile și ochii oamenilor care se confruntă în fiecare clipă a vieții lor nu cu adevăruri abstracte, ci practice, adevăruri care îi implică, îi întărită, îi pun în situații de gîndire și ei trebuie să-și descopere soluțiile în funcție tocmai de viața pe care o trăiesc în fiecare zi.

Justețea unei idei nu-i asigură și eficiența.

Ba chiar datorită lipsei de competență, datorită lipsei de interes, datorită mediocrității și diletantismului din activitatea politică și educativă se ajunge la situația îngrijorătoare că unii oameni preferă contrarul acelor idei deși erau la început disponibili față de ideile juste.

Ideea tovarășului Nicolae Ceaușescu „socialismul prin oameni și pentru oameni“ nu trebuie doar aplaudată, această idee trebuie, ca să zic așa, să fie, cu o formulă care circule, aplicată în viață.

Ce fel de educație poate face acela că-

(Continuare în pag. 19)

ADRIAN PAUNESCU ■

TRĂIASCĂ ROMÂNIA! TRĂIASCĂ LIBERTATEA!

„CREDINCIOS AGENT AL ISTORIEI“

S-a vorbit mult — o întreagă literatură politică ne stă martoră — despre locul și rostul generațiilor în curgerea timpilor. Un Eminescu, ca și alți mari gînditori ai acestui pămînt, au avut clar conștiința însemnătății acestora ca veretebre în șira neamului, ca elemente conductoare prin care trec energiile seculare sau milenare, ele putînd înlesni sau întirzia irigarea aceluia centru secret care este ființa constructor a unui popor în timp. „Dacă o generațiune poate avea un merit, — spunea marele nostru poet național — e acela de a fi un credincios agent al istoriei, de a purta sarcinile impuse cu necesitate de locul pe care-l ocupă în înlanțuirea timpilor“.

Din acest unghi privity lucrurile, nu știm dacă multe generații se pot mîndri cu greutatea unor asemenea fapte istorice cum au fost cele ale ultimilor 38 de ani. Nu știm dacă putem găsi, în secolele care compun cartea neamului, un exemplu de mai înaltă, mai exactă și mai fericită adevăre la ceea ce se poate numi sensul istoriei, raportul acesteia cu o societate care îi este expresie legiuită, decât exemplul generației Eliberării. Pusă pise peste marile generații deschizătoare și decizătoare de epoci, peste năzuințele și jertfele lor, peste semănătura de oase de eroi și martiri ai libertății, dreptății, progresului, demnității, sfîntă semănătură din care veșnic, din vecie și pînă azi, a renăscut fără oprire țara, legată cu aceste generații într-un unic, vital și incandescent circuit al luptei, cu pulsație de flux sanguin, marea generație a lui August '44 e, poate, cea mai încercată dintre toate prin multiplele solicitări la care a trebuit să răspundă și e, în același timp, cea mai izbînditoare în giganțicele demersuri istorice la care s-a angajat.

Este generația care, prin întimplările pe care le-a trăit, prin ideile și idealurile de care și-a legat destinul, prin in-

(Continuare în pag. 2)

ILIE PURCARU ■

Un monument simbol, poartă a mării demonstrații de la 23 August din Capitală

ROMÂNIA

august 1982

Acțiuni ale mișcării de rezistență antifascistă a poporului român

În lupta împotriva armatelor cotoptoare ale statelor fasciste, în afara operațiunilor militare de pe fronturile celui de-al doilea război mondial, de o mare însemnătate a fost mișcarea de rezistență a popoarelor, frontul civililor. Mișcarea de rezistență antifascistă a poporului român se încadrează în marea luptă antifascistă dusă pe plan mondial, cu propriile-i specificități în acțiunile de doborâre a dictaturii militarofasciste antonesciene și scoatere a României din războiul hitlerist împotriva Uniunii Sovietice, constituind cheia de boltă pentru înțelegerea tuturor evenimentelor postbelice desfășurate în țara noastră.

Referitor la conținutul și formele de manifestare a rezistenței antifasciste românești, de o mare însemnătate teoretică și practică sînt precizările făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în care se subliniază că: „Rezistența împotriva dictaturii militare-fasciste și a războiului a îmbrăcat forme diverse, mergînd pînă la lupte de partizani și crearea formațiunilor patriotice, care au jucat un rol deosebit în realizarea acțiunii istorice de la 23 August. Eroica noastră clasă muncitoare a fost forța hotărîtoare a luptei antifasciste, însușind prin exemplul său masele largi populare. Tărînimea, puternic lovită de războiul hitlerist, s-a ridicat împotriva rechizițiilor forțate, a incorporărilor, contra jafului și terorii hitleristilor. Înțelegînd gravitatea prin care trecea țara, cei mai străluciți reprezentanți ai intelectualității române, patrioți luminați, au protestat împotriva războiului și a ocupației germane. În rîndul soldaților și ofițerilor se dezvoltă o puternică stare de spirit antihitleristă, creștea împotrivirea față de războiul antisovietic și de regimul dictaturii fasciste”.

Pornind de la cele trei documente de bază privitoare la organizarea mișcării de rezistență, Circulara C.C. al P.C.R. din 8 iulie 1941, Platforma-program a C.C. al P.C.R. din 6 septembrie 1941 intitulată „Lupta poporului român pentru libertatea și independența națională” și Rezoluția din ianuarie 1942 a C.C. al P.C.R., în care erau definite țelurile luptei și linia politică de realizare a lor, Partidul Comunist Român a militat permanent pentru unirea tuturor forțelor patriotice și antifasciste într-un front comun de luptă.

Chemările partidului sînt recepționate de cercurile politice patriotice în rîndurile cărora creștea continuu starea de spirit antihitleristă. În fruntea acțiunilor de rezistență se situa clasa muncitoare prin organizarea unor puternice greve și acțiuni de sabotaj ca de exemplu greva minerilor din Valea Jiului (martie-aprilie 1941), refuzul a 900 de muncitori de la fabrica textilă Arădeana de a relua lucrul (1942), întreruperea

lucrului de către muncitorii de la Societatea Mica (mai 1942), sabotajele de la Arsenalul Aeronautic Asan (iunie 1942), Fabrica de mine antitanic Mogoșoaia (martie 1942), fabrica de sîrmă Bozac din Timișoara (iunie 1942), acțiunile muncitorilor cefeștiști din aproape toate regiunile C.F.R. și altele. Știri despre împotrivirea țărînimii ce refuza încadrarea trupelor germane, participarea la rechiziții, aprovizionarea armatei cu furaje și cereale, găsîm în multe documente ale vremii. Deosebit de dese au fost și protestele intelectualilor ce au

culminat cu pamfletul antihitlerist „Baroane” (1943) semnat de Tudor Arghezi și Memoriul intelectualilor adresat lui Ion Antonescu, în aprilie 1944, în care se scria: „În actualele împrejurări tăcerea noastră ar fi o crimă. Avem datoria să rostim răspicat gîndul nostru cînstit...”. Forme de rezistență armată erau semnalate în munții Carpaș-Severin iar grupul de partizani „Carpați” ce se specializase în deraieri de trenuri ce transportau petrol și armament pentru trupele germane, acționa pe Valea Prahovei (1944). Foarte multe documente se referă la starea de spirit antihitleristă din rîndurile Armatei române.

La 28 ianuarie 1943 a apărut zîrul ilegal „România liberă”, editat de Uniunea Patrioților, ca tribună de luptă și propagandă a rezistenței antifasciste a poporului român. În Manifestul Comitetului Uniunii Patrioților, publicat în primul număr al acestui zîr, se sublinia: „Scopul nostru principal și imediat este unirea tuturor forțelor națiunii române într-un singur front patriotic de luptă pentru eliberarea patriei de sub jugul hitlerist. De aceea, facem apel la toate partidele politice patriotice, la toți patrioții adevărați și cînstiți din toate organizațiile politice, economice, culturale, la toate personalitățile hotărîte, pentru alcătuirea marelui front național de luptă pentru salvarea patriei”.

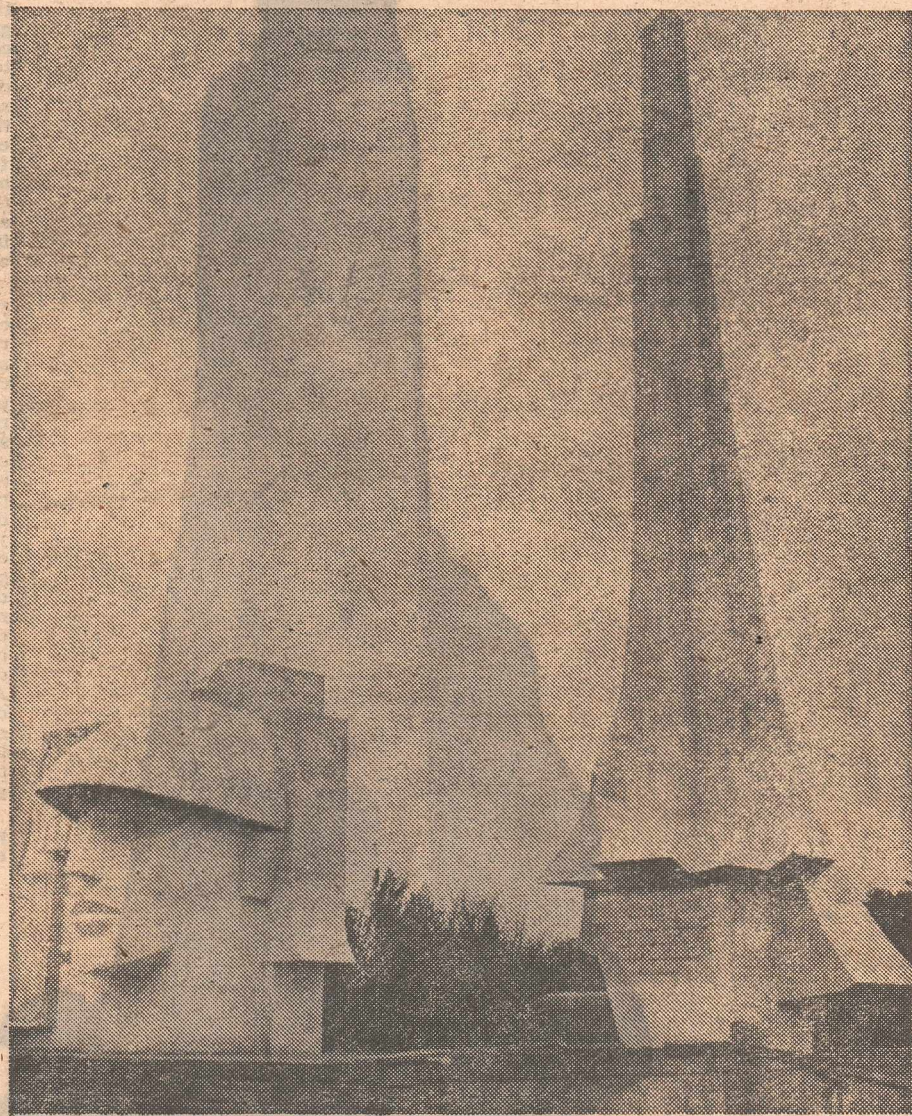
În toți acești ani grei Partidul Comunist Român a fost forța politică cea mai combativă, dinamizatoare, care s-a ridicat cu toată hotărîrea împotriva războiului hitlerist organizînd mișcarea

de rezistență antifascistă a poporului român, lupta pentru răsturnarea guvernului antonescian și alăturarea României la coaliția antihitleristă, realizînd acel consens național capabil să unească pe toți patrioții români, indiferent de naționalitate, convingeri politice și religioase, în înfăptuirea cu succes a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944. Drumul a fost presărat cu numeroase obstacole. Nu toate forțele politice au împărtășit de la început punctul de vedere al Partidului Comunist. Partide cu tradiție în viața politică a țării ca național-liberal (Brătianu) sau național-tărînesc (Maniu) au stat multă vreme în pasivitate. Chiar regele Mihai s-a plîns de „letargia opoziției”, după cum afirmă în rapoartele sale Gardyne de Chastelain, fost agent britanic parașutat pe teritoriul României, în decembrie 1943. Dar Partidul Comunist Român cu tenacitatea ce-l caracterizează, pornind de la realitățile și condițiile proprii dezvoltării mișcării antifasciste din țara noastră, a legăturilor existente între forțele politice interne, precum și a celor stabilite cu cercuri și organizații politice din afară, folosind conjunctura internațională existentă, a reușit să realizeze unitatea de acțiune a tuturor forțelor patriotice ale țării, unite ce mergea de la partidele muncitorești pînă la cercurile palatului. Activitatea susținută desfășurată de P.C.R. s-a materializat în realizarea unor formațiuni organizatorice cum au fost Frontul Patriotic Antihitlerist, Frontul Unic Muncitoresc, Blocul Național Democrat. Preludiul politic al „Frontului Unic Național” și coloana lui vertebrală l-a constituit unirea celor două partide muncitorești, comunist și social-democrat, în Frontul Unic Muncitoresc al cărui manifest a fost publicat la 1 Mai 1944. O lună și ceva mai tîrziu se creaa Blocul Național Democrat în care, alături de comuniști și social-democrați, intrau și partidele național-tărînesc (Maniu) și național-liberal (Brătianu). În sesiunea conspirativă din noaptea de 13/14 iunie 1944 toate cercurile politice și militare reprezentate au acceptat planul elaborat și propus de P.C.R. pentru desfășurarea acțiunilor insurecționale din august 1944.

Eveniment cu profunde implicații naționale și internaționale actul de la 23 August 1944 a avut un puternic ecou în întreaga lume, prin marea lovitură dată trupelor Germaniei hitleriste aflate în România, prin contribuția adusă la distrugerea esafodajului fascist din zona Balcanilor. Intreaga armată română, cu tot potențialul ei uman și material, s-a raliat coaliției puterilor aliate și asociate, participînd alături de armatele sovietice la luptele de eliberare a teritoriului național al Transilvaniei, aducîndu-și un aport substanțial la reușita operațiilor militare pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, pînă la victoria finală împotriva Germaniei hitleriste, de la 9 Mai 1945.

Dintr-o țară agrară, slab dezvoltată, România s-a transformat, în cei treizeci și opt de ani parcurși de la victoria revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă, într-un stat industrial-agrar, cu o industrie dinamică bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, cu o agricultură socialistă în plin progres, cu un nivel de viață materială și spirituală în continuă creștere. Toate realizările istorice ale acestor ani reprezintă o strălucită confirmare a justetei politice interne și externe a partidului nostru, mai ales de la Congresul al IX-lea, de cînd la conducerea țării și a partidului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit și stimat fiu al poporului român, personalitate remarcabilă a vieții politice internaționale.

GELCU MAKSUTOVICI

„CREDINCIOS AGENT AL ISTORIEI”

(Urmare din pagina 1)

făptuirile constructive pe care le-a așezat în fila contemporană a cărții neamului, așezîndu-le de fapt în eternitate, exprimă, cu pregnanța nedezmintită a faptei, consonanța istorică a acestui neam cu necesitatea prin revoluție, emancipînd principiul revoluției, al noului, ca realitate supremă și necesară a vieții noastre. Este generația care, pentru prima oară, a realizat deplina conjuncție a unor năvalnice aspirații, purtate în lungul veacurilor, cu o programă de luptă precis definită, cristalizată într-un prielnic moment istoric, desăvîrșită apoi an de an, zi de zi, decizîndu-i poporului de la Dunăre și Carpați un curs existențial de o nouă forță, echivalînd cu o adevărată renaștere, un loc nou pe harta spirituală a lumii, reprezentînd o inedită legitimitate a noastră ca națiune.

Cel care a hotărît, în chip programatic, noul destin al României și al românilor, cel care l-a conceput și l-a dirijat efectiv, asigurîndu-i eficiența istorică, iar prin aceasta caracterul de lege, a fost Partidul Comunist Român, cea mai tinără forță politică a țării, dar cea mai legată de neamul a cărui strălucită emanație este și, tocmai de aceea, cea mai capabilă să preia pe umerii săi impetuoasa dezlănțuire de energii a maselor chemate

și eliberate prin revoluție. Celebrînd astăzi Augustul libertății noastre, celebrîm astfel, înainte de toate, Partidul, a cărui lucrare a implicat, în gradul cel mai înalt, sensul istoriei, asumată neconștient pentru sine, modificată neconștient pentru popor. N-am fost scutiți, în toți acești ani, de încercări, de dificultăți, de eroși, de nedorite ocouri în drumul spre țintă, de confruntarea, dramatică deseori, cu întrebări și probleme grave, cu obstacole care nu o dată îngreunau, nu o dată chiar deturnau actul noului, dar momentele de răsruce și cumpănă au fost depășite prin capacitatea partidului, a celor ce i-au purtat cu clarviziune și forță mesajul, de a fi ecoul direct, cel mai sensibil, al intereselor, vrierilor și nevoilor națiunii, de a fi un profet al socialismului nu venit de aiurea, ci din trupul și sufletul acestor locuri. S-a vădit această impresionantă capacitate la Congresul al IX-lea, congres care, investîndu-l cu suprema funcție de conducere în partid pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut ca un spirit nou, creator și dinamic, străin închistării și dogmelor, un spirit de largă, de totală deschidere spre realitățile vii și spre interesele noastre fundamentale, să pătrundă, ca un val de aer proaspăt, în toate celulele societății, irigînd cu noi și rodnice seve acel centru vital al ființei și devenirii noastre.

Ce a rezultat, se vede. A rezultat România de azi, țară în plină edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate, țară a progresului economic și social, țară care, în acest convulsat și contradictoriu sfîrșit de secol, propune în atenția lumii o experiență istorică particulară, foarte vie și foarte densă, mărturisită prin dimensiuni ale dezvoltării cu care nu multe meleguri se pot mindri.

A rezultat o țară care, în acest an '82, al 38-lea de libertate, al 17-lea de nouă, revoluționară istorie, este de zeci de ori mai puternică industrial decît în anii '38, este o țară cu o agricultură în plină și modernă fructificare a resurselor sale, este o țară ce desfășoară, cu nu puține și nu ușoare eforturi, o vastă operă civilizatoare, o țară în care orașul și satul, casa și agora, cu spațiul lor ambient, cu școala și universitatea, cu spitalul și terenul de sport, cu marile edificii ale culturii, științei și artelor, poartă pecetea unor innoiri fără precedent. A rezultat, la fel de prețioase ca și victoriile în cîmpul muncii și al răsplatei acesteia, avantajele unui timp deschis, reliefînd o nouă calitate a vieții, timp prielnic în toate omului, prielnic hărniciei și cinstei, prielnic afirmării libere a valorilor, prielnic democrației adevărate, prielnic participării efective a maselor celor mai largi la cîrmuirea propriului destin. A rezultat acest spirit nou, profund democratic, în viața noastră, în relațiile sociale, prin afirmarea legalității, a eticii și a echității socialiste, a disciplinei muncitorești cu iradiere egală pentru toți membrii societății, indiferent de funcții, prin neascunderea adevărului, oricît de crud ar fi acesta, prin dezvoltarea fermă și sancționarea promptă și eficace a lipsurilor și a erorilor. A rezultat acest puls intensiv al vieții noastre interne, al politicii noastre externe, al rezultatului independenței și suveranității, aceste inegalabile cuceriri care înseamnă, la noi, la români, însăși lumina ochilor, însăși existența noastră. A rezultat implicarea noastră majoră și responsabilă în însuși miezul de foc — uneori detonant — al problemelor ce confruntă umanitatea, prin inițiative și acțiuni care poartă nu-

mele țării, al președintelui ei, dedicate dezarmării și păcii, securității, cooperării, concordiei. A rezultat, ca element de structură al întregului edificiu al vieții noastre, ca factor motor al dezvoltării civilizației și progresului, unitatea de interes, simțire, ideal a tuturor membrilor societății, români, maghiari, germani și de alte naționalități, în jurul partidului, al încercatei sale conduceri, al neobositului cîrmaci și strateg al destinului național — cel mai iubit fiu al poporului și personalitate de aură planetară, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

La 38 de ani de libertate, la 17 de nouă și revoluționară istorie, reprezentînd culmea cea mai înaltă din panorama construcției socialiste în România, reprezentînd ceea ce ne-am deprins a numi cu dragoste și mindrie „era Ceaușescu”, și se poate spune — o vedem cu ochii, o simțim prin munca și prin existența noastră — că toate punctele fundamentale din programul partidului s-au împlinit și se împlinesc, că toate angajamentele asumate în fața poporului au fost și sînt onorate, că, peste greutăți și încercări, peste privațiuni și sacrificii, peste eforturi adesea excepționale, ziua de mine a României se profilează sub semnul celei mai mari demnități pe care a cunoscut-o acest pămînt. Acest sentiment este mai mult decît însuflețitor, e un fluviu de apă vie, din care sorbim, căpătînd puteri pentru noi îndrăzneli și noi împliniri.

Fierbinte, infierbîntată de muncă, de izbinzi, de incredere, de căutări, operă a eroicele sale muncitorimi și a tuturor fiilor vetrei sale, țara, în August, își celebrează noul destin cu conștiința că este mai aptă ca oricînd să răspundă nădejdlor care scinteiază pe chipul ei.

O șansă de a rămâne

demni în istorie:

**apărarea dreptului
popoarelor la viață**

Luni, la Snagov, viața politică a României a fost marcată de un nou eveniment, un nou dialog la nivel înalt, între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și prințul Norodom Sianuk, președintele Kampuchiei Democratice.

În cadrul convorbirilor care au avut loc cu acest prilej, Norodom Sianuk a făcut o informare asupra sarcinilor și țelurilor guvernului de coaliție națională al Kampuchiei Democratice, recent creat. Obiectivul fundamental al acestuia constă în unirea tuturor forțelor politice și sociale în lupta pentru independență, suveranitate și integritate teritorială, pentru retragerea trupelor străine din țară și asigurarea dreptului poporului kampuchian de a decide asupra propriului destin și a orânduirii sale social-politice. România, care a militat totdeauna și militează pentru promovarea acestor înalte idealuri în viața popoarelor, s-a pronunțat și se pronunță și de această dată, sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, pentru o soluție politică, bazată pe reconciliere națională între toate forțele sociale și politice care doresc și acționează pentru o Kampuchie independentă, democratică și nealinată, pe stabilirea de relații prietenești, de colaborare între Kampuchia și vecinii săi, întemeiate pe principiile de drept internațional. În acest scop sînt necesare retragerea trupelor străine din Kampuchia, crearea condițiilor pentru ca poporul kampuchian să-și rezolve singur problemele interne, fără nici un amestec din afară.

În schimbul de vederi asupra problemelor actuale ale vieții internaționale au fost abordate câteva idei de bază: epoca de mari prefaceri sociale și naționale, pe care o cunoaște astăzi omenirea, ca urmare a afirmării tot mai puternice a voinței popoarelor de a se dezvolta liber, de sine stătător, de a trăi într-un climat de colaborare, securitate și pace; accentuarea încordării în viața internațională datorită manifestării politicii de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor state, de reimpărțire a zonelor de dominație și influență, existenței conflictelor și războaielor în diferite zone ale globului.

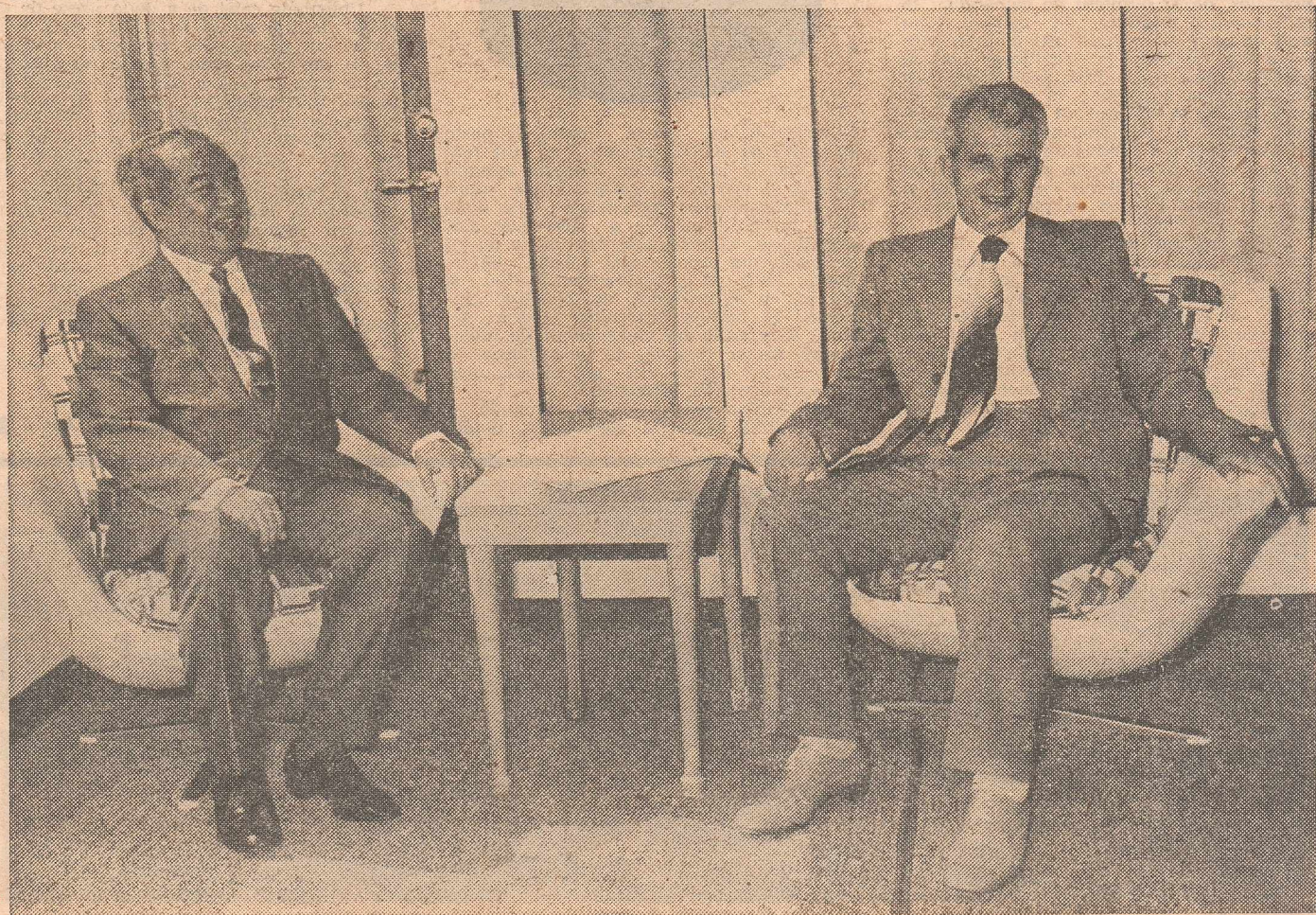
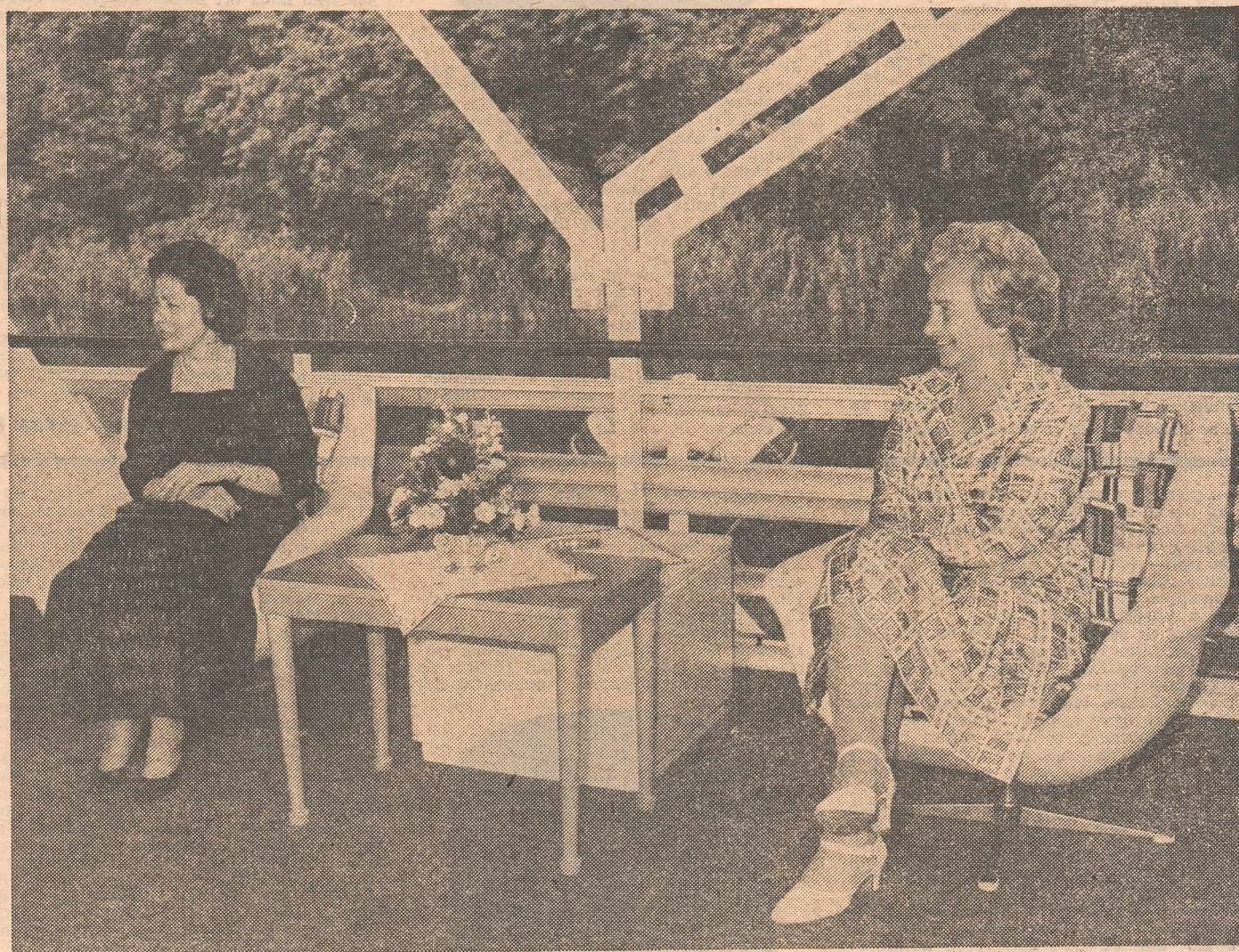
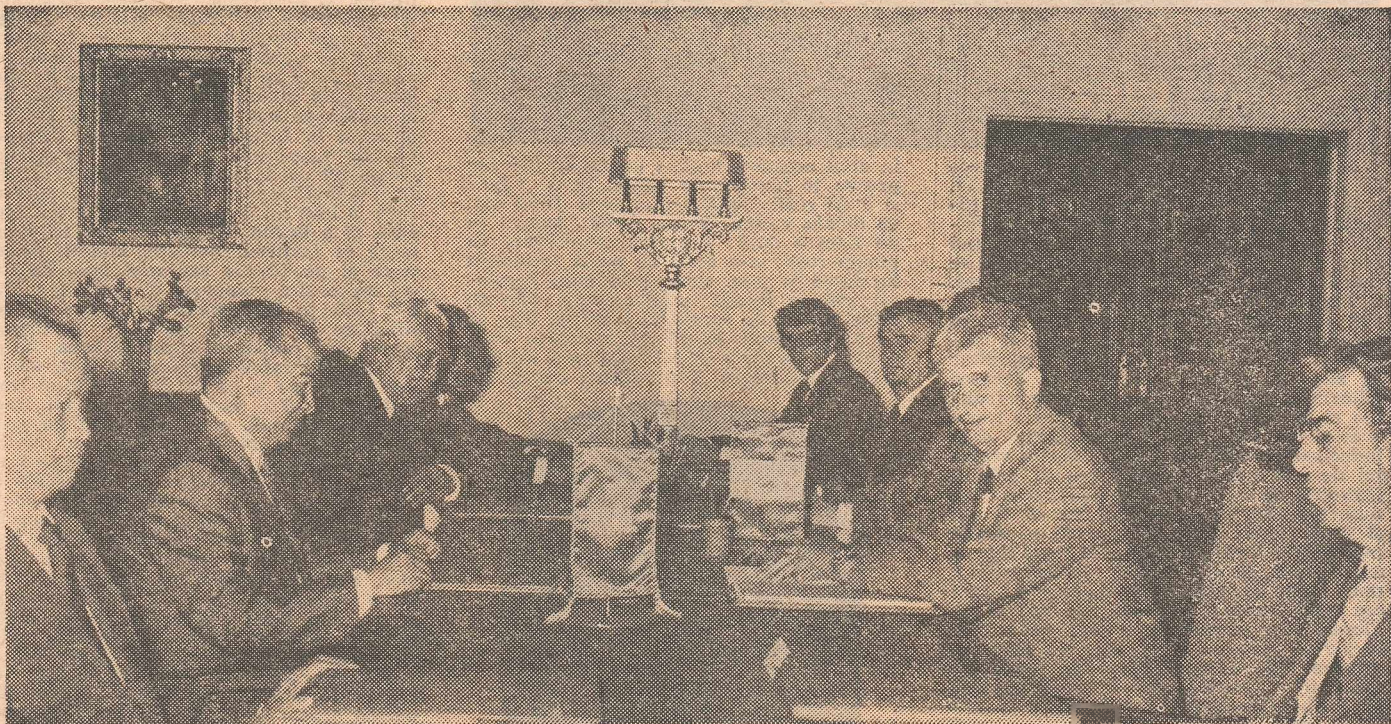
S-a evidențiat, totodată, necesitatea de a se acționa energic pentru reglementarea prin mijloace pașnice, prin tratative, a tuturor problemelor dintre state, în special a problemelor din Orientul Mijlociu, pentru o soluție politică în Beirut, pentru dezangajare militară, pentru garantarea integrității și independenței Libanului și rezolvarea problemei palestinienilor pe baza dreptului la autodeterminare — inclusiv constituirea unui stat palestinian independent.

Problema cea mai arzătoare a zilelor noastre o constituie, însă, oprirea cursei înarmărilor, înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, apărarea dreptului suprem al tuturor popoarelor la viață, la libertate și pace. În acest context s-a abordat necesitatea înfăptuirii securității și dezvoltării unei largi cooperări în Europa; au fost reliefate efectele profund negative ale crizei economice mondiale, a fost subliniat faptul că rezolvarea justă și durabilă a marilor probleme ce preocupă omenirea reclamă participarea activă în deplină egalitate, a tuturor statelor; rol tot mai important revenind țărilor mici și mijlocii, țărilor în curs de dezvoltare, nealiniată, care constituie majoritatea covârșitoare a lumii.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au oferit un dejun în onoarea prințului Norodom Sianuk, președintele Kampuchiei Democratice. În timpul dejunului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și prințul Norodom Sianuk au rostit toasturi.

Poporul român este încredințat că vizita în țara noastră a prințului Norodom Sianuk, convorbirile dintre cei doi șefi de stat vor contribui la întărirea prieteniei și colaborării dintre popoarele celor două țări, la dezvoltarea cooperării și înțelegerii internaționale.

N. GRIGORE

ROMÂNIA august 1982

Pare să ne fi văzut dar își vede înainte de lucru. Apasă pe o unealtă neobișnuită, asemănătoare unui trident cu colți întorși și lățiți în forma unor mici prășitoare, apasă pe cit poate și abia cind ajunge la capătul rindurilor de roșii se îndreaptă de mijloc și ne privește mirat. Stă astfel nemișcat și în așteptare în ploaia de lumină, întrebător într-un fel deosebit, ce se vedește mai mult în răspunsuri scurte și nu în întrebări, gânditor așa zice, ca și cum ar vrea să încerce adincimea unei ape neștiute, iar pe fruntea și pe obraji înroșiți ca arama truda acestei ore, două de după-amiază, care îndeobște nu este între orele zilei a virfului de hârnicie, l s-a întipărit ca poleiul înghețat, ca o peliculă strălucitoare. Se numește Floarea St. Anton, are 49 de ani și virsta asta, zice, îl face să se simtă mai bătrîn decît tatăl-său, Stolan, care a murit la 40 de ani, în 1944, în urma unei pneumonii de care se îmbolnăvise pe cind era concentrat în armată. Pe atunci el, Floarea, abia terminase clasele primare și în loc să învețe mai departe a trebuit să urmeze clasele unei altfel de școli, pe care unii o numesc școala vieții, fiindcă împreună cu maică-sa, Lixandra, a împărțit grija creșterii celor trei frați mai mici, Stelian, Ioana și Petra. Tocmai ca să nu rămînă casa fără un sprijin, fără un om bun de muncă, înainte de a pleca el însuși în armată, unde știa că va rămîne trei ani, s-a însurat cu Floarea, fată din Brăniștari, de unde este și el, adică dintr-un sat aparținător de comuna Călugăreni. După ce s-a întors acasă s-a înscris la întovărășire și, după cîtiva ani, în 1962, la C.A.P., de unde nu s-a mai gîndit niciodată să plece în altă parte. Unii au plecat, nu este un secret, după cum secret n-ar fi nici că nu le-a mers rău pe-acolo pe unde s-au dus decît dacă nu s-au ținut de treabă, însă el, Floarea, și nevastă-sa, Floarea, au rămas acasă și n-au avut a se gîndi că le-a mers mai puțin bine decît altora. De la început, din 1962, Floarea a muncit la cîmp, în echipa lui Ștefan Ochotan, care le este și vecin, iar el a lucrat în primul an ca șef de atelaj, cu căruța și caii care fuseseră chiar ai lui, Stela și Gică, după aceea muncind numai la grădină. În fiecare an l se încredințează producerea răsadurilor,

în anul acesta a produs un milion de fire pentru 10 hectare de varză, 10 de vinete și 5 de roșii, acestea din urmă fiind mai cu dichis, spune Floarea Anton, pentru că de fiecare dată cooperativa a vrut să scoată roșii, și-a scos, de pe la începutul lui iunie și pînă spre Anul nou. Pămîntul trebuie folosit cum trebuie, zice el, altfel nu ies la socoteală banii, și uite că dacă în ultimii 10-15 ani valoarea producției agricole a C.A.P.-ului s-a înzecit, asta se datorează și priceperii oamenilor

Viața este și o problemă de viteză

de a lucra dar și înlesnirilor care s-au creat din partea statului, de exemplu prin construcția sistemului de irigații Giurgiu-Răzmiștești, al cărui cap de coloană se află chiar aici, la Călugăreni. Cît privește pămîntul de pe lingă casă, cei 30 de ari pe care familia îi deține ca lot în folosință, nici în privința lui n-ar trebui să încapă vreo îndoială că e folosit cum trebuie, căci doar jumătate din veniturile anuale, cam 80 000 de lei, provin chiar de aici. Cu banii pe care i-a cîștigat de la C.A.P., de pe lotul personal și de pe urma contractelor pe care le-a încheiat cu statul, în fiecare an dînd un porc, 1 000 litri de lapte, cîteva mii de kilograme de legume, păsări și ouă, Floarea Anton zice că a reușit în viață chiar așa cum își croise în tinerete gîndul că vrea să reușească. În primul rînd și-a ridicat, între 1968 și 1972, o casă încăpătoare, cu cinci camere, în care să fie loc să stea împreună cu

copiii, atunci cînd aceștia vin pe la Brăniștari, și împreună cu nepoatele Simona și Alina. Floarea Anton are doi băieți mari, unul de 28 iar celălalt de 22 de ani, primul se numește Ion și, după ce-a terminat liceul, a intrat să lucreze ca mecanic auto la un garaj din București iar al doilea se numește Marin, este student la șerla la Institutul politehnic, Facultatea de mecanică, și lucrează la același garaj, tot ca mecanic auto. Dintre cei doi frați numai cel mare s-a însurat pînă acum, a luat tot o fată din Brăniștari, Florica, și a primit un apartament cu 3 camere în cartierul Berceni, unde-l găduiește și pe fratele său mai mic. Băiatul cel mare și-a cumpărat și mașină, o Dacie 1300, în rate, banii de avans provenind de la părinții lui care au înțeles astfel să-i plătească cîștit munca, fiindcă, zice cu mîndrie Floarea Anton, amindoi băieții nu și-au făcut pînă acum concediile în altă parte decît tot pe lingă casa părintească, unde n-au stat pe prispa fumînd și bînd cafele ci au muncit laolaltă cu părinții lor. Și ajungînd cu vorba aici, Floarea Anton ne mai spune că el a reușit în viață chiar mai bine decît s-ar fi gîndit, în copilărie și în tinerete, că vrea să reușească. Fiindcă nu i-a trecut niciodată prin minte că va avea mașină, dar uite că și-a cumpărat și el una, tot o Dacie 1300, încă din 1973. Nu merge cu ea însă decît cîteva mii de kilometri pe an. Intrucît Floarea se cam vaită nițel de reumatism, a dus-o de cîteva ori la Amara, la băi, unde ea a rămas de fiecare dată cîte 18 zile, avînd și bilet din partea C.A.P.-ului, și s-au mai plimbat de vreo două ori înspre Curtea de Argeș, unde au niște cunoștințe. Atît. Zice Floarea Anton: „Nu știu cum, pe-ale muncii le-am avut pe toate, toate au fost multumitoare, dar distracții nu prea au fost, nici eu nu le-am căutat, nici ele nu puteau să vină singure la mine”. Jar din aceste cuvinte n-ar trebui să înțelegem nicidcum că întîmplările vieții, unele mai vechi, altele mai noi, unele mai vesele, altele mai triste, au trecut pe lingă el ca trenurile pe care era obligat să le salute, cînd făcea armata la C.F.R., fără să poată reține înfățișarea nici unuia dintre cei ce-l priveau de la ferestrele lor. Căci viața este și o problemă de viteză, zice Floarea Anton încercînd să scoată o învățătură din acei ani de armată, dacă tu stai pe loc și ai merge repede înainte — și cam merge repede — începi să nu mai vezi și să înțelegi multe, dar uite că dacă mergi în pas cu ea, atunci ea te înțelege și tu o înțelegi mai bine și zici că n-ai trăit degeaba.

DUMITRU ELIADE

O invenție în sarcină de serviciu

obține. Un tip de alumina tabulară fac și japonezii, de la o vreme și o firmă din R.F.G. și cam atît. Numai că la microscopul electronic singur produsul american e perfect. De aici încolo se poate deduce și problema: fabricantul vinde în toată lumea produsul, nu și licența.

La Institutul de cercetări metalurgice — I.C.E.M. — colectivul zis de „aluminioase” a tot încercat, din anul 1970, rezolvarea „tabularei”, dar numai în 1980, odată cu intrarea în funcțiune a unor cuptoare cu temperaturi mari în stația pilot, au existat și condițiile tehnice de natură a favoriza cercetarea. Inginera Ștefania Motoc, care împreună cu Anica Velisar, a avut practic toată responsabilitatea temei observă că în multe privințe impunerea unui produs e nu atît o problemă tehnică și una de creație, cît una umană. Pur și simplu nimeni nu parea foarte convins că am putea obține în România alumina tabulară. Explicația are în ea o anume doză de firesc, dar firescul acela ce nu folosește nimănui niciodată: dacă numai americanii știu s-o facă în condiții de mare puritate a structurii, dacă japonezii o obțin, dar nu la calitatea americanilor, dacă R.F.G. nu abia a început să iasă pe piață cu un produs comparabil în ce privește analiza la microscopul electronic, atunci, și în definitiv, cum să crezi că pot niște români, prin sarcină de serviciu, să pună la punct dificilul și atît de secretul proces tehnologic?

Întrebare cu toate aparențele logicii bune.

E momentul să povestim ce s-a întîmplat în anul 1980 în familia ingineriei Ștefania Motoc. Specialitatea ei este chimia, deși lucrează într-un institut de cercetări metalurgice. Specialitatea soțului e metalurgia, deși lucrează într-un institut de cercetări chimice. Așa a vrut viața să potrivească lucrurile și n-are rost să ne întrebăm de ce. Tot viața a vrut ca soții Motoc să se ocupe, în două locuri de muncă diferite — dar, în fond, cu multe interese comune — de aceeași temă: alumina tabulară! O coincidență care, oricum ai lua-o, e neliniștitoare. Inginerul Motoc, soțul, are încredere în inginerul Motoc, soția, și tema rămîne în grija unică a I.C.E.M.-ului. Ar fi putut să fie o istorie gen „Motoc contra Motoc”, dar n-a fost.

„În secția noastră, de „aluminioase” sau, mai exact, în laboratorul „materiale refractare speciale și antiretasură” coordonat de inginerul Andrei Szabo, spune Ștefania Motoc, treburile au început să fie clare, dătătoare de speranțe destul de curînd. Obținusem, de fapt, alumina tabulară, dar trebuia să așteptăm fotografiile la microscopul electronic. Cînd am primit fotografiile și, cu ele, confirmarea că reușisem, n-am fost prea emoționată. Caracteristicile fizico-mecanice fuseseră deja probate. Poți adică să obții o alumina tabulară cu foarte bune caracteristici fizico-mecanice, a cărei structură cristalografică însă să fie împură. Noi vrem nu numai să fabricăm pentru industria noastră. Sint condiții extrem de favorabile să o putem exporta, ceea ce e de două ori mai interesant. Spuneam că nu am avut multe emoții la vederea fotografiilor, intrucît de acum încolo începea lupta cu oamenii. Oamenii au dreptate să fie prudenți. N-au dreptate să fie sceptici. Eu nu spun că a trebuit să conving scepticii, dar nici cu prudența nu-i prea simplu să lupți. Au urmat un timp probe, verificări, comparații cu produsul importat. Una e să produci alumina tabulară în stația pilot a I.C.E.M.-ului, alta la scară industrială. Acum există toate garanțiile și drumul producției la scară industrială e deschis și sigur”.

TUDOR OCTAVIAN

...primele asamblări ale uriașului utilaj (care, astăzi, cîntărește 5 000 tone și este înalt cît o clădire cu două etaje — printre primele din Europa de un astfel de tip — totodată fiind cel mai mare utilaj realizat de către industria românească, a cărui valoare se înscrie în jurul a 700 000 000 lei), primele asamblări așadar, au început în vara anului 1978. La realizarea lui a participat — după cum îmi relatează ing. Sergiu Iliescu, șeful secției — practic, întreaga uzină bucureșteană; fiecare muncitor, fiecare om și-a adus aici o contribuție directă sau indirectă: nimeni însă, în afara celorva inițialiți, nu știa exact cum va arăta viitorul utilaj și mai ales de ce extraordinară forță va dispune. Prin eforturi eroice, prin nenumărate nopți de nesomn, prin învingerea unor greutăți care acum, privind în trecut, își pierd din amploare, se înceteșează — uriașa presă de forjare a fost dată în funcțiune cu un an mai devreme decît fusese prevăzut, mai exact în preajma zilei de 23 August 1980. „Tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, a apăsă butonul de declanșare al mecanismelor, de la pupitrul de comandă... se strînseseră o multime de oameni, erau acci de care v-am spus mai înainte, care lucraseră, efectiv, la realizarea acestui obiectiv, fără a ști însă prea bine cum va funcționa întregul; în momentul în care colosul a început să strivească lingoul înroșit, modelîndu-l precum o bucată de plastilină, s-a produs un șoc în întreaga asistență, cîteva bune clipe nu a mai răsuflat nimeni, privind cu stupoare și firească mîndrie ceea ce putuse produce miinile și creierul lor!”

„Și astăzi mai vin oameni, din diverse secții, să vadă cum lucrează presa de forjare de la I.M.G.B.; este un spectacol acesta, atît pentru cei mai nou sosiți în uzină, cît și pentru cei virstnici, care au contribuit la punerea ei în funcțiune. Realizată prin autodotare, presa aceasta — împreună cu centrala hidropneumatică care o deservește, aflată undeva în spate, în subteran — reprezintă o adevărată uzină; cei de la I.M.G.B. își fac un punct

de onoare, și e firesc, din a o prezenta, prima, cu ocazia oricărei vizite oficiale interne sau din afară. Presa este dimensionată pe lingouri mari, necesare la realizarea de turboagregate, la cilindrii laminorii mari, la forjarea inelilor de rulare pentru cuptoarele de ciment (așazisele „mori de ciment” etc.).

În uriașa hală a secției, mare cît un stadion (parcînd-o în lungime, împreună cu inginerul Sergiu Iliescu, de două ori, am realizat că umblasem doi

Un... biciclist lunecînd în lumina difuză

kilometri!), ea, presa, înaltă de peste douăzeci de metri, impune cu atît mai mult cu cît în jurul ei lipsește agitația umană și mecanică caracteristică unor mari întreprinderi industriale: cele două mari macarale-pod ce o deservesc sînt silențioase, oamenii sînt extrem de puțini pe platforma propriu-zisă a halei: cițiva, doar... Hala pare, realmente, pustie... și zăresc, cu surprindere, un biciclist, alunecînd în lumina puternică, verzuie, difuză. Este unul din electricienii de întreținere, mi se explică, de la cuptoare, în meseria lor numai așa pot să circule prin întreprindere, cu bicicleta...

Din cabina pupitrului de comandă — o veritabilă bijuterie electronică, dotată

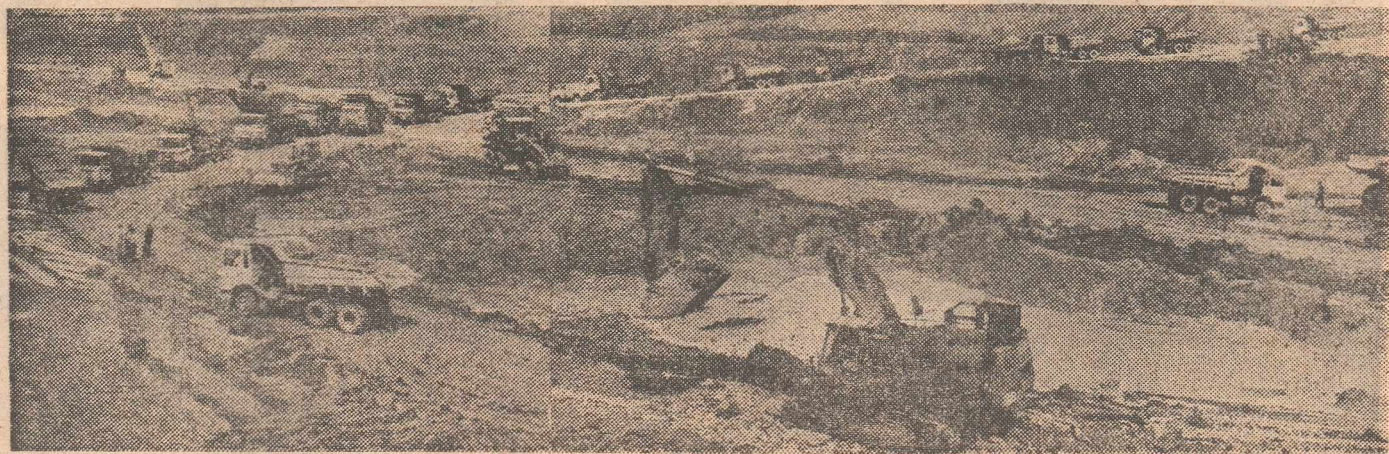
cu microprocesoare — ea, presa, pare dintr-odată altfel: supusă, înțelegătoare, ascultînd comenziile omului — chiar și atunci cînd „potcoava” pe care o mestecă această forjă atîrnă 400 de tone, finisările uriașului „ciocan” pneumatic atîngînd, uneori, dimensiunea (incredibilă la un astfel de volum!) unui milimetru...

Indiferent de dimensiunile piesei finite, un lingou este prelucrat la această presă de numai... 11 oameni. Firește, oameni cu calificare specială în meseria de forjori, specializați pe utilaj. De aici acea „pus-tietate” de care vorbeam. Problema forței de muncă așadar, și aici, se pune — atunci cînd se pune — nu pe cantitate, ci pe calitate. Astăzi, referîndu-ne la problemele specifice forjării, secția doua de la I.M.G.B. poate prelua sarcinile impuse de programul de dezvoltare națională și, nu numai atît, ea devine competitivă pe plan internațional („Noi sîntem lucrători la presa, dar și construim prese de forjare; iar datorită acestei prese de 12 000 tone forjă, am pătruns, iată, cum s-ar zice, în lumea bună a comerțului internațional cu piese forjate!”)

„Coloanele celei de a doua prese de un astfel de tip, aflată în lucru acum, s-au forjat pe prima, cea existentă (coloane de 22 metri înălțime, groase de aproape un metru). Uriașul a început să nască alți uriași. Sînt pregătiți rotorii de turbină și generator al grupului de 700 MW, destinați Năvodarilor, inele pentru morile de ciment, arborii cotiți pentru motoare de 17 000 cai putere, se află în lucru utilaje și instalații ce vor permite darea în folosință a marilor obiective destinate folosirii pașnice în țara noastră a energiei nucleare. Linia care leagă vara anului 1978 cu august 1980 și cu actuala sîrbătorire a zilei de 23 August 1982 poate fi considerată, simbolic vorbind, linia nașterii, maturizării și împlinirii uriașei prese de la I.M.G.B.

Dar și o expresiță, pe deplin reușită, pentru oamenii de aici.

HORIA PATRAȘCU

Drumurile petrolului (III)

In indeplinirea sarcinii istorice trasate de conducerea partidului privind realizarea independenței depline din punctul de vedere al energiei și combustibililor petrolul ocupă un loc central. Bătălia pentru aurul negru reclamă azi asaltul Marilor Adincimi, la propriu și la figurat, înclăștarea cu inerția și cu asprămile naturii, o largă desfășurare tehnică și mai ales umană, continuind și amplificând marea tradiție a petrolului românesc.

Marea adincime sau o altă față a luptei cu inerția

Poate că unii vor înțelege greșit afirmația pe care undeva, într-un adânc de pădure pe Valea Zemeșului, inginerul Nicolae Sersea o rostie cu oarecare emfază: „Marea Adincime este speranța Moldovei!” Cum adică — se va replica — oare în mindra Tară a Moldovei atît de bogată în speranțe, dar și în foarte palpabile realizări, trebuie numaidecît să orbăcim în adîncurile pămîntului, doar acolo ne stau nădejdele și înfăptuirile? ! Desigur că nu. Și totuși pentru aurul negru, pentru Măria-Sa Petrolul românesc, afirmația rămîne adevărată, într-o lume bîntuită de crize energetice, cînd petrolul intruchipează-mai mult ca oricînd și speranță și dezvoltare.

Acum cinci ani o sondă de 4000 m adincime reprezenta o realizare deosebită în zona Moineștiului, unde nu s-a pierdut amintirea „găzarilor”, care scoteau țiteiul de la suprafața cu găleata și cutreierau apoi tirgurile țării: „A venit găzarul...” Dar nici după această perioadă de început, de pionierat, nu se cobora prea în adînc. Azi însă, la Moinești, cifra de 4000 metri nu mai impresionează pe nimeni, e socotită chiar modestă. Acum cîteva zile a fost descoperit un nou zăcămint la mare adincime, prin sonda 5075 Asău, care a produs țitei de la peste 5300 m, devenind astfel cea mai adîncă sondă cu țitei din Europa. Vorbind de Trustul petrolier Moinești, să nu se uite că de fapt acoperă o zonă extrem de vastă, din Vrancea pînă în Țara de Sus, cu anene în Maramureș. Așadar dinspre Dunăre pînă spre pădurile Bucovinei, din Ciuc la Vatra Moldoviței, Gura Humorului, trecînd prin Pipirigul lui Creangă și Mălinii lui Labiș. În vechi așezări desprînse parcă din cărțile de citire pătrund, în deceniul IX, petroliștii cu turlele lor, sapele de foraj și tot dichisul. La Vatra Moldoviței pe un deal sună toaca bătrînei minăstiri, evocînd pojaruri, turci, tătari și vajnici răzăși, iar pe celălalt deal o sondă proaspăt instalată, se pare cea mai adîncă din Moldova, semnifică saltul în prezent și mai ales spre viitor.

În Moldova petrolului — și nu numai acolo — se desfășoară asaltul Mării Adincimi. Aceasta înseamnă sonde speciale, sarcini mari, de 150 tone/forță, complicate instalații de manevră și echipamente de fund, dar mai ales și mai ales oameni pricepuți și dirji — factor esențial datorită condițiilor de lucru deosebite. Ar fi banal să amintim că ei muncesc „bătuiți de ploaie și de vînt”, fiindcă nimeni pe lume nu a inventat și nu va inventa vreodată sonda cu acoperiș; și tot truism este faptul că în petrol se lucrează 365 de zile pe an. Dar nu este vorba doar de confruntarea permanentă cu asprimea naturii, ci mai cu seamă de răspunderile pe care trebuie să le asume, în locurile izolate unde adesea sînt constrînși să lucreze din cauza condițiilor geologice, un maistru, un șef de echipă sau chiar un simplu muncitor.

Schela de foraj Zemeș, bunăoară, cu sediul la Moinești, acționează pînă pe Valea Izei, și pe la Mestecăniș, Prislop etc. O mină de oameni, avînd uneori drept unică legătură cu „centrul” — cu inginerii, direcția, birourile și ștampilele — doar un aparat de radio emisie-recepție sau, în cel mai bun caz, un telefon, trebuie să rezolve singuri probleme complicate, desigur pe baza indicațiilor tehnice primite, dar și în temeiul experienței de viață și de muncă, al conștiinței. „Pînă și uscăturile sar în foc, la propriu, cînd este nevoie” — ne spune directorul schelei de extracție Modirzău, relatînd despre „evenimente” — și știți dumneavoastră ce înseamnă ele. „Nimeni, dar absolut nimeni nu spune nu, nici măcar nu i-ar trece prin cap”. Ca la Tașbuga, în munți.

Dar de ce să invocăm „evenimente”, totuși rare, și să nu amintim munca de zi cu zi, care, firește, nu se măsoară în zile, ci în ani și decenii, și care dezvoltă acele calități morale fără care nu se poate. Ca la acel maistru Petre Lazăr, de la schela de foraj Zemeș, care de mai bine de 20 de ani a avut parte mai mult de zone izolate, amintînd pe undeva titlul unui celebru roman antebelic: „Singurătate în doi”. Lui Lazăr i-a suris norocul la Ața Bratoș, cînd la acest moldovean bucuros de oaspeți s-au abătut Amza Pellea și alți actori în căutare de pitoresc și de natură sălbatică pentru filmul lor „Țăpînarii”. În inima Munților Tașbuga țăpînarii nu au mai

găsit; doar pe Petre Lazăr și al săi, care preluaseră sonda de la firul ierbii și își făceau acolo veacul. Și tot despre acest Lazăr se povestește că într-o noapte cumplită a „tubat” la minus 37 de grade (fără mînuși, căci cu ele nu se poate face treabă ca lumea), bătînd poate un record de care nimeni nu a știut. Dar la cîți petroliști nu le îngheață pe salopete noroiul de foraj?

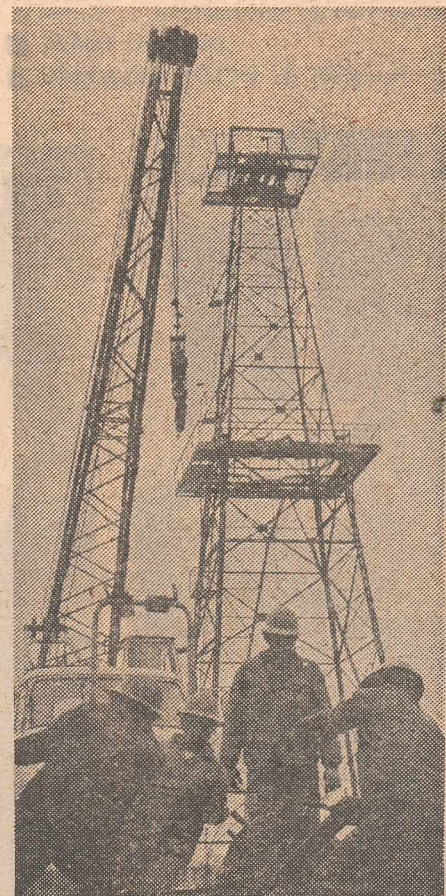
Întrebați-l și pe maistru Constantin Herea, de la aceeași schelă, despre revelațiunile de la Suha, pe care l-a petrecut la marginea pădurii tubînd sonda 10 timp de 26 de ore încheiate. Cam cît ar dura un chef de pomină de Anul nou — dar cu stele, noroi și ger.

Am fi nedrepti cu oamenii petrolului cu care am discutat — experimentați ingineri în pragul pensionării, directori și alți factori de răspundere din Trustul petrolier Moinești (Dumitru Badea, directorul schelei de extracție Modirzău, cea mai importantă din cadrul trustului, Nicolae Sersea, directorul schelei de foraj Zemeș, cea mai întinsă din România, Gheorghe Dona, directorul schelei de extracție Zemeș, Tudor Tănase, instructorul Comitetului județean P.C.R. Bacău pentru coordonarea activităților în petrol), maistri și muncitori — dacă n-am consemna și unele observații și sugestii ale lor privind anumite dificultăți — evitabile — în calea marilor sarcini ce rezultă din recenta sesință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. consacrată, în cea mai mare parte, petrolului. Așadar, iată cîteva din problemele deschise, după părerea interlocutorilor, și a căror soluționare ar grăbi ritmurile extracției de petrol, magicul lichid care dă viață industriei.

● Și petroliștii au nevoie de petrol! De pildă pentru fisurarea hidrolică (invenție românească) și pentru alte nevoi de producție. Or, neritmicitatea în aprovizionarea cu țitei și motorină irosește forța de muncă și utilajele prețioase. Un exemplu: o instalație de foraj nu se poate opri, trebuie asigurată circulația fluidului de foraj etc. Așa că, dacă din cauza neritmicității mai sus-arătate, „chiar dacă nu avem suficientă motorină ca să săpăm măcar un metru, tot consumăm motorină, dar fără spor. Cam ca la un motor de automobil care merge în gol ca să nu înghețe, fără însă ca vehiculul să se urnească din loc”.

● Cererea masivă de petrol impune reinterpretarea datelor geologice; sonde cîndva abandonate, din foraj sau din probe, pot da din nou țitei. Peste sonda 191 — Pietrosu, de pildă, crescuse iarba. Reanalizarea datelor geologice (pe vremuri diagramele nu erau atît de exacte ca azi) a relevat noi posibilități. Dar:

— Petrolul este aci, îl simțim, îl „pi-păim” — ne spune inginerul Dumitru Badea. Iată însă că acțiunea de recuperare comportă anumite riscuri perfect normale. Sonda este un mijloc fix și, în situația mai sus-arătate, nu știi unde să „bagi”, cheltuielile dacă producția nu se dovedește pe măsura speranțelor. O situație paradoxală din punctul de vedere al petro-

Acum cîteva zile, sonda 5075 Asău din bazinul Moinești a bătut un record european: producînd țitei de la peste 5300 m, ea a devenit cea mai adîncă sondă cu țitei de pe continent.

listului. De fapt, nici o acțiune umană cu un anumit grad de nouitate, de necunoscut — bunăoară extragerea țiteiului, mai ales azi, cînd sînt atacate zăcămintele mai dificile — nu poate fi lipsită de o doză de risc. Glumînd, am putea spune că omul ar fi rămas în caverne dacă nu ar fi riscat... Dar să revenim la ale noastre. Subliniez că nu pledez, cituși de puțin, pentru lipsă de răspundere și irosirea banilor statului, ci dimpotrivă, pentru sporirea avuției obștești, care azi, în bună măsură, se cheamă Petrol. Banca însă, potrivit reglementărilor, nu deschide finanțarea decît dacă... se garantează succesul. Noi am discutat cu vechi muncitori petroliști despre sondele vechi, facem apel la o experiență de o viață, ne sfătuim cu moșnegii „noștri”, ai petrolului, din Valea Zemeșului, efectuăm propriile cercetări cu tehnica modernă și, în final, alcătuim un voluminos dosar de ridicare a abandonării, cum se zice. Semnătura ultimă o dă însă un director de bancă, și el ne cere... să garantăm succesul. Părerea mea este că în cadrul autogestunii și autoconducerii muncitorești promovate de partid se poate găsi o soluție echilibrată. Pierdem mult fiindcă nu avem curajul riscului — al unui risc rezonabil și calculat, care nu are nimic comun cu risipa, în deplin consens cu cerințele și condițiile moderne de producție. Și aceasta este o față a LUPTEI CU INERȚIA.

„Nu a început era de după petrol, nu asistăm la începutul sfîrșitului”

Interlocutor inginerul Petre Rață. L-am solicitat nu numai și nu atît în calitate de sa de consilier la Institutul de cercetări și proiectări de utilaj petrolier, Ploiești, I.P.C.U.P., ci pentru că pasionatul specialist a activat practic în toate sectoarele acestei industrii — foraj, extracție, utilaj, cercetare — și o cunoaște, ca să zicem așa, pe dinăuntru. A participat la reuniuni internaționale, inclusiv la congrese mondiale ale petrolului, a cutreierat patru continente, a însoțit utilajele noastre din Sahara pînă la Cercul polar și în deșerturile Asiei centrale. Ne povestește cum a văzut funcționînd fără greș utilajele românești la Surgut, în nordul Siberiei, la minus 55 de grade, și în jungle unde termite nesățioase pot devora totul în afară de barele de fier. Ne-a povestit cum au forat, lingă „acoperișul lumii”, instalațiile F-320 cocotate la 3500 m înălțime, la poalele Tibetului, în peisajul cvasiseclar al Taidanului. Acolo aerul extrem de rarefiat nu a dăunat, totuși, așa cum se așteptau unii specialiști, motoarelor „Made in Romania”.

— O știu cu toții, tovarășe inginer Rață: toată lumea caută — și uneori găsește — petrol. Asistăm însă la sfîrșitul erei pe care el a zămislit-o?

— Nicidecum. Perioada actuală pare mai curînd a fi caracterizată prin ceea ce am putea denumi „efervescență contradictorie”. În timp ce criza energetică mondială a determinat S.U.A. să-și dezvolte vertiginos lucrările de cercetare geologică, foraj și exploatare a sondelor, Canada le-a restrîns, inclînînd spre import. Alte țări, ca Marea Britanie și Norvegia, care au descoperit petrol în Marea Nordului, își satisfac astfel necesitățile interne. Statele O.P.E.C. își duc cunoscuta politică de reglare a producției și a prețurilor, dar ceea ce trebuie reținut este că petrolul continuă să fie descoperit mai pretutindeni pe glob și că — exagerez pentru a reliefa ideea — numai cine n-a căutat n-a găsit petrol. Cîteva exemple: Republica Populară Democrată Coreeană, Norvegia, Grecia, Turcia, R.D.G., care a persistat extraordinar, în ultima vreme, în forajul de mare adincime (cu instalații românești).

— Așadar, sinteți optimist...
— Nu eu, ci majoritatea specialiștilor. Se apreciază că deși cererea va crește im-petuos pînă la sfîrșitul secolului, noi și noi rezerve de petrol le vor acoperi, producția mondială mărîndu-se anual cu 2-3%, pentru ca în anul 2000 să atingă circa 45000000 t (desigur, va spori masiv, concomitent, și ponderea cărbunelui în balanța energetică, dar nu de el ne ocupăm acum). De subliniat că optimismul a luat doar foarte recent locul pesimismului, dacă ne putem exprima în acești termeni. Astfel, la Congresul mondial al petrolului de la Tokyo din 1969 se

emisese părerea că petrolul în stare moleculară ar fi distrus la presiunile existente la adincimi depășînd 7000 m. Or, iată, sute de sonde produc azi condens și gaze la adincimi între 7000 m și 7500 m. Este doar un singur exemplu. După Tokyo, specialiștii reuniți în cadrul asociației Club de la Roma au pronosticat epuizarea rezervelor cam în 20 de ani, și opinii oarecum similare s-au făcut auzite la Congresul de la Moscova din 1974, agravate ulterior de criza — sau crizele — din Orientul Mijlociu. În ultimii cîțiva ani, pe baza unor studii amănunțite, s-a conturat un reviriment. „Da, mai avem...”, vorba poetului. **„Mai avem petrol!”** Iar dacă luăm în considerare și masivele rezerve de gaze, deci tot hidrocarburi, aflate la mari adincimi, nu apare neîntemeiată afirmația că nici în 200-300 de ani petrolul nu va părăsi scena istoriei.

Dar această dăinuire nu se va realiza de la sine. Pentru ca să devină realitate — și astfel intrăm în problematica interesînd direct și țara noastră — se impun:

● măsuri de strictă conservare și exploatare rațională a rezervelor de petrol, fără a mai vorbi de necesitatea economiilor de combustibil;

● tehnici noi constînd, pe de o parte, în forajul la mare adincime, terestru și de pe platforme marine, iar pe de altă parte în creșterea factorului final de recuperare (în prezent, se lucrează la noi ca să depășească 32%).

Înainte de a ne concentra exclusiv asupra țării noastre, nu ni se pare lipsit de interes de a enumera zonele petroliere pe glob cu cele mai mari perspective. Faptul prezintă importanță practică pentru țara noastră intrucît vizează exportul de utilaj petrolier.

● Republica Populară Chineză și R.D. Vietnam — cu platformele lor continentale marine și întinsele lor zone petrolifere terestre — reprezintă un potențial uriaș, cu rezerve grupate în peste 90 bazine încă neexplorate, din care 50 în largul coastelor.

● În America Latină, în Venezuela, Brazilia, Argentina, Chile, precum și în Caraibe se estimează creșteri ale activităților de foraj de peste 2,5 ori.

● U.R.S.S., cel mai mare producător de petrol din lume, își va intensifica activitățile de explorare și exploatare terestre în Siberia de nord și de est, precum și dincolo de Cercul polar, ajungînd în 1990 cam la aproape un miliard de tone de petrol pe an.

● Banchizele de pe oceanele înghețate, de nord și de sud ascund, de asemenea, importante rezerve de petrol, care vor fi exploatare în viitor.

„Nu, nu a început era de după petrol, nu asistăm la începutul sfîrșitului” — conchide Petre Rață.

În acest context, două direcții principale de înaintare pentru România, conform documentelor Congresului al XII-lea al partidului.

În primul rînd, identificarea zăcămintelor necunoscute prin intensificarea cercetării geologice. Elementul nou — arată interlocutorul nostru — constă în investigarea în finețe a zonelor accidentate din punct de vedere geologic, a falieiilor, a terenurilor cu răsturnări, cu cataclisme. Pentru a le cunoaște în profunzime, la propriu și la figurat, ar trebui însă forat la adincimi de peste 10000 m, în întorsura Buzăului, de pildă.

În al doilea rînd, se acționează energie pentru sporirea producției dată de zăcămintele cunoscute, prin creșterea factorului final de recuperare. Se pot astfel exploata zăcămintele cu țitei viscos prin injecții de abur (la Videle, bunăoară), zăcămintele cu presiuni scăzute (zone deplete), nisipuri bituminoase de petrol din zăcămintele de suprafață. Toate acestea implică ingeniozitate, încapătînire (în sensul bun al cuvîntului), uneori eroism.

De subliniat că ambele direcții reclamă imperios utilaj petrolier de o calitate necunoscută acum cîțiva ani. Or, industria noastră este în măsură să-l furnizeze, atît pentru nevoile interne cît și peste hotare, exportul cifrîndu-se la sute de milioane de dolari anual: instalațiile și utilajele concepute de I.P.C.U.P. pot fi azi întîlnite pe cînd din cele șase continente ale lumii — în Siberia și în Filipine, în marile deșerturi și în jungla indiană sau braziliană, în China și în Patagonia, pretutindeni în competiție directă cu cele mai mari firme din lume. De fapt, singurul nostru termen de comparație cantitativ și mai ales calitativ în acest domeniu — ne spunea un specialist — sînt doar Statele Unite.

Am amintit aceste fapte pentru a înțregi privirea de ansamblu pe care ne-am propus-o în acest articol și, totodată, pentru a contura peisajul petrolului românesc și a-l sublinia înnoirea în complexul mondial al lumii petrolului. Este o lume care se schimbă rapid și care, însetată de petrol, îl caută azi pînă și între zăgărnici (la Los Angeles și Chicago), sub închisori și cimitire, fără a mai vorbi de locurile cele mai inaccesibile de pe glob. La noi în țară nu avem nici junglă, nici pustii, doar Marea Adincime neexplorată. Toate aceste fapte oglîndesc condițiile tot mai aspre în care se desfășoară și mai ales se va desfășura bătălia pentru aurul negru.

Pagină realizată de LIONEL NIȚESCU ■

ROMÂNIA
august 1982

ACEȘTI PURTĂTORI CURAȚI AI RODNICIEI

Munca lor este destinul lor.

Constantin Marcu, 70 de ani de ciobănic.

Mai demult, însă nu chiar atât de demult încât înțelesul acelei întâmplări să nu fie și astăzi viu, într-un sat de la întorsura Carpaților, unul dintre oierii vestiți ai locului își spunea că în ultima vreme își bătuse capul, fără să ajungă la vreun rezultat, dacă să-și îngăduie să mai mărească turma pe care o avea și în acea câmpie careia nu reușise să-i găsească un punct de echilibru ei își cam pierduse somnul și din cît era de slab zicea că i se pare că mai slăbise un pic. Mai departe pe coama muntelui, către apus, în Mărginimea Sibiului, la Poiana, aceeași întrebare a trecut pe la aproape toate casele, a bătut în porți și oamenii i-au răspuns dincolo de poarta inimii lor niciodată zăvorâtă pe de-a-niregul că ei ar mai avea curajul să-și mărească turmele și l-au avut într-adevăr. Chiar dacă în anii cînd, flăcăii de însurat și fetele de măritat de astăzi abia se născuseră sau încă nici nu se născuseră cine avea mai mult de 25 de oi era văzut de om prea înstărit, în acea situație numărîndu-se cam trei din patru locuitori ai comunei, mulți au zis că e și acela un prag de trecut și l-au trecut, cu giurul la gloria acestei munci a ciobăniei care făcuse ca prin '23 să se înființeze Reuniunea oierilor pe țară cu sediul la Poiana, să se țină nici trei congrese și să se editeze și o revistă, Stîna, care scotea un Calendar al oierilor. Adică al acelor oameni care și-au ținut munca la preț și în lumina respectului tuturor, știindu-se o obște temenică în toată alcătuirea ei și pentru a cărei reprezentare, cînd a fost nevoie ca unul dintre cei mai vrednici oieri să poarte steagul cusut cu fir de aur și, ca un însemn heraldic, cu mieul înfățișat pe el, în Poiana s-a ținut licitație și cîștigătorul a dat de la el 20.000 de franci pentru cîntea de a purta acel steag. Și chiar așa ar fi ei, poienarii, cu toții, dacă din nefericire ba unii, ba alții, nu i-ar mai socoti încă mai de argilă bun de săpat de vârtejurile apelor lor turburi, făcîndu-i să ispășească în drumurile prin țară vini unorii reale însă de multe ori numai închipuite. S-a tot întins vorba că ei pot să plătească oricît, însă oricît nu pot plăti totuși, deși nu ascund că ei, cu munca lor, cîștigă bine încă și dacă e adevărat oă, de exemplu, au case frumoase, încăpătoare și solide, ba chiar mai mult decît alii, dacă este adevărat ceea ce spun unii, că ei ar putea trăi numai cu dobînzile banilor depuși la C.E.C. în cazul în care s-ar hotărît să se lepede de munca lor, nu poate fi mai puțin adevărat că dacă lor chiar asta le-ar rămîne de făcut într-o bună zi, începînd cu ziua următoare s-ar usca și s-ar îngălbeni filele carnetelor cu chitanțe pentru amenzi și ar părea dintr-odată prea tîrziu ca să mai spunem: cînd îi vedeți, arătați-le drumul și dați-le o cană de apă sau o mîncare caldă pe care, desigur, o vor plăti cîștit, nu le ațineți călea cu sprincenele încruntate și cu miinile-n sold...

DUMITRU ELIADE

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Cum ar spune cineva, privind peste gard în gospodăriile poienarilor: e bună recolta de lînă!

La stîna la Unchiulețu.

Odihnă la apa de șarpe.

M-isul oilor.

Dialog.

Covoraș persan rămîne acasă, dar pe drum, la popasuri, singurul covor tot cojocul rămîne.

Nevasta lui Ion Manișiu.

Înainte de masă.

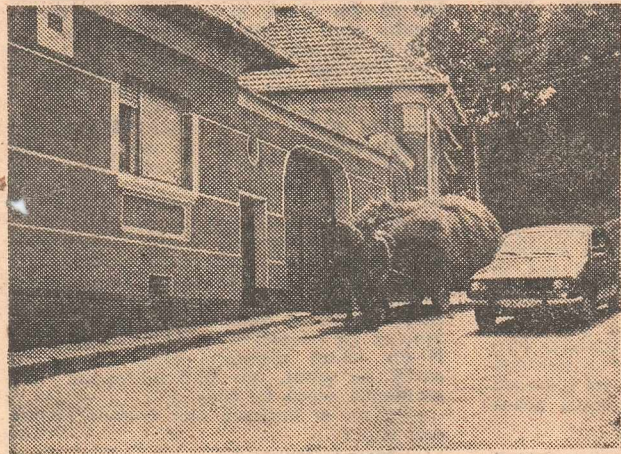
O prietenie nezdruccinată

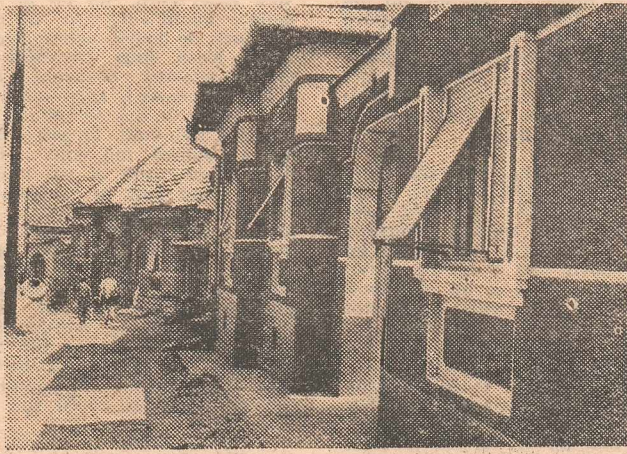
Acasă la ai lui Mesteacăn

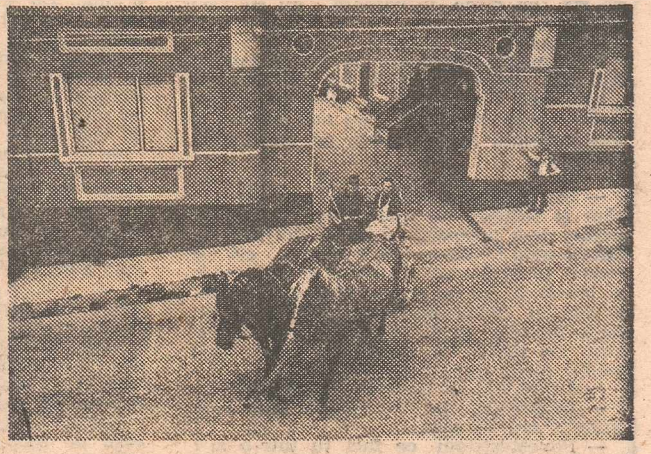
Muncim, chiar dacă stăm de vorbă

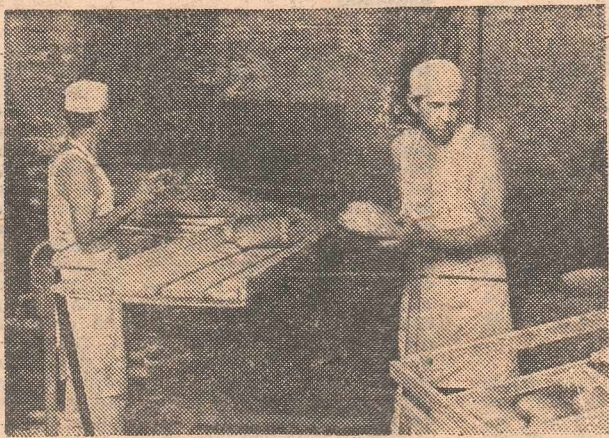
Concurență

Cel mai bun zidar din Poiana este Costel Stoian, zis Telu

E mult de lucru acasă, dar nu numai acasă

„Avem pâine bună la Poiana”, zice primarul Ion Beju, iar brutarii Nicolae Bozdog și Ion Ghișe, auzindu-l, încuviințează că așa este

Vara e pe sfârșite și toamna vine cu drumuri noi.

Ciți ea noi, de la oraș?

Transcriere absolut fidelă de pe banda magnetică

— Cristina, dragă, spune-mi ciți ani-ori ai ?
 — Șase.
 — Șase ani ? Mulți înainte ! Dar de ce ești stîrbă ?
 — Pentru că mi-au scos dinții cînd se mișcau. Tovarășa de la cabinet mi l-a scos, mai demult.
 — Demult tare ? O săptămîna ? O lună ?
 — Cîte săptămîni are o lună ? Două-șprezece săptămîni ? Nu ? Da' cît ? Că săptămîna are șapte zile.
 — O lună are patru săptămîni, Las' că ai să trăiești o mulțime și-ai să le-înveți. Cînd ai venit astăzi la grădiniță ? Ce grădiniță este asta ?
 — Este grădinița 203.
 — Din ce cartier ? Tu unde stai ?
 — Cartierul Drumul Taberei. Stau pe strada Valea Oltului, numărul 16, etajul III, apartamentul 87, blocul A 28.
 — Mai ai frațiori, surioare ?
 — Nu, sînt singură. Mama și tata lucrează.
 — Unde ?
 — Lucrează nu mai știu pe unde. Mi-a spus odată, da' nu mai țin minte. Este ingineră, iar tata este ofițer, sau militar...
 — Cine te aduce la grădiniță ?
 — Singură vin.
 — Așa ! Ești mare. Te mai joci cu păpușile ? Cîte păpuși ai ?
 — Multe, nu mi le-am numărat. N-am o grădiniță de păpuși, da' odată am vrut să mă joc de-a școala cu păpușile.
 — Foarte bine. Și ?
 — Dar nu mișcau. Am vrut să le învăț cum sîntem și noi aicea la grădiniță. Adică să le învăț așa, parcă eram la o serbare să le dirijezi, să le învăț tot felul de poezii, ca noi aicea...
 — Dimineața păpușile tale au învățat să se spele pe dinți ?
 — Nu se spală, că nu mișcă. Am o păpușă la bunica pe care o spal pe cap. O usuc, o șterg cu prosopul pe caap, și după aia o îmbrac că are și haine. Ii pun o bluză de-asta de... nu-i bluză mea, o bluză de... care-i făcută din lînă. O bluză din lînă ! Nu am cumpărat-o. Pe Bebe — așa o cheamă „Bebe” pe păpușă — mi-a adus-o, demult, și acum nu mai știu cine mi-a adus-o. Putea să mi-o aducă și bunica, și...
 — Pe care le iubești cel mai tare ?
 — Am una la bunica pe care am adus-o tot de acasă, și mi-a adus-o nașa, o iubesc foarte mult că îmi place, nu i-am pus nume, eu cînd mă joc nu îi soun pe nume, mama le știe mai bine, și dacă îi spun păpușă cutare, că dacă o rog să-mi aducă mama înțelege ce păpușă, că stă cu mine în cameră, nu stă cu altcineva.
 — Cine ?
 — Păpușile ! Și mama la fel. Și tata la fel. Da' acasă nu prea mă joc cu păpușile, mă joc la bunica, pentru că alte jucării mai multe așa nu am. Eu acasă mai desenez, mă mai duc pe afară, mai mă joc...
 — Ce ?
 — Ne jucăm v-ați-ascunselea, ne jucăm și leapșa, ne mai jucăm și baba-orba, de-a prinselea, de-a un-doi-trei-la-perete-stop ! de-a împărăteasa, cît e ceasu' împărăteasa globului pămîntesc ? și băieții și fetițele, de-a zmeii, și bedisan, și Corina toată ziua zice să ne jucăm de-a țigani, adică noi să zicem că fugim de țigani și să alergăm, da' mie nu-mi place așa ceva.
 — La ce oră te trezești dimineața ?
 — Dimineața mă trezesc la ora șase jumate sau la șase.
 — Povestește-mi ce faci tu într-o zi ?
 — De dimineață și pînă seara ? De dimineață cînd mă scol mîncînc, mă îmbrac, eu mă spal, plec la grădiniță, și cînd vin seara tirziu, pe la ora patru, mă schimb, îmi iau alte haine și-apoi mă duc din nou pe-afară, mă joc cu copiii, blocul meu e foarte aproape de aici, e în spatele grădiniții. Cîteodată vine să mă ia mama, da' mama nu știe la ce oră vine, da' eu știu să viu singură acasă, știu să deschid ușa, n-am cheie, doar cînd vin împreună cu mama îmi dă cheia și eu știu să deschid ușa...
 — Sigur, ești fetiță mare. Dar la grădiniță ce faci ?
 — La grădiniță facem lecții, învățăm cîntece, povești, ne mai învăț tovarășa ! Odată ne-a învățat despre Ștefan cel Mare, sau Ștefan Vodă, povestea Vrîncoaii, și poezii, și cîntece, și jocuri, și să construim, să desenăm, să pictăm, să modelăm, să coasem... să cos, mai cos și acasă, i-am făcut la păpușă o bluză, o pelerină, nu i-am făcut paltonaș pentru că îmi plac mai mult pelerinele, am avut și eu o pelerină din asta așa, da' mie nu-mi zicea pelerină, îmi zicea poncho, că eu n-aveam pelerină, aveam poncho, da' la păpuși le-am cusut pelerină, eu le-am cusut și butonierele, și nasturii, și bluză...
 — Așa cum te coase și pe tine mama...
 — Cînd mi se rupe un nasture așa mai... da' am învățat să-mi păstrez lucrurile în dulap, mi le pun pe umeras, așa mi-a spus mama că este frumos, așa am învățat și la grădiniță... aici învățăm numai lucruri frumoase...
 — Știi și lucruri urite ?
 — Știu că le mai aud de la copiii de-afară...
 — De unde știi tu că sînt urite ?
 — Îmi spune mama că sînt urite. Astea sînt niște prostii care sînt chiar prostii, și dacă nu știu o întreb pe mama, ea îmi explică...
 — Cîte ore vorbești tu cu mama înăuntr-o zi ? Știi ce este o oră ? Cunoști ceasul ?
 — Nu-l știu. Mama pleacă la servici cînd plec și eu la grădiniță. Cîteodată plec cu tata, mai tirziu, cînd pleacă el mai tirziu, nu mai devreme...
 — Ce înseamnă asta mai devreme, mai tirziu ?
 — Cînd tata se mai duce să mai ducă gunoiul, să mai cumpere ceva, pleacă mai tirziu. Dacă nu se duce să mai cumpere pleacă mai devreme tata, că tata se grăbește.
 — Tata face cumpărăturile ? Mama nu ?
 — Mama gătește.
 — Hăinuțe cine cumpără ?
 — Și mama, și tata. Și bunica mi-a lucrat trei rochete. Bunica știe să lucreze și nu stă departe de mine. E tot în Drumul Taberei.
 — Ție unde-ți place mai mult, la bunica ori la tine acasă ?
 — Cel mai mult îmi place la țară, la curte. Nici la bunica, nici la mama, la Pietroșani...
 — Asta nu-i orăș ?
 — Nu, e țară, e departe-departee de aici. O să plec și eu, mine, poate, acolo, cu mașina mică, tata conduce, mama nu conduce, ea nu știu să conduc, da' îmi place mașina, foarte mult îmi place pentru că pot să dorm, nu-i aglomerație, nu se fumează, că mama nu fumează, și tata conduce și nu fumează la volan. Numai bunicul fumează un pachet de țigări pe zi. Fumează d-astea, Carpați, parcă. Eu cred că bunicul fumează și nici nu știe ce țigări fumează, fumează mult, abia a luat o țigară, a fumat-o p-aia, a mai luat una ! Asta e un lucru rău pentru că bunicul e bolnav de nervi, și e bolnav de inimă pentru că toată ziua fumează. E bolnav de nervi pentru că odată a vorbit urit cu bunica, și lu' bunica nu i-a plăcut. Eu n-am auzit ce i-a spus pentru că eram în altă parte, dar după aia a vorbit frumos, iar după aia din nou vorbește urit.
 — Tu cum vorbești cu bunicul ?
 — Dacă el vorbește urit cu mine, și eu vorbesc urit cu el. Dacă el vorbește frumos cu mine, și eu vorbesc frumos cu el. Dacă eu n-am făcut nimica și bunicul nu vrea să-mi răspundă, sau îmi răspunde urit, adică așa, îmi zice că lu'

știm cînd trebuie să ne sculam, acum nu mai cîntă decît în carte, acolo mai cîntă. Cocoșii nu mai cîntă decît în cartea mea, nici la țară n-am auzit cocoșii...
 — Înseamnă că tu te-ai sculat tirziu și nu ai auzit...
 — La alteineva cîntă cocoșul, la noi nu cîntă cocoșul la țară pentru că acolo noi avem ceas, da' avem și sobă, avem și-un calorifer în atelierul lui tatei, care e în casa de la țară, numai că are acolo el, are ușe, are două uși și nu este chiar la cameră, dar numai că este tot la casă, nu este în altă parte.
 — Pe tine te cheamă Cristina și mai cum ?
 — Cristina Ianculescu și Madi. Am trei nume.
 — Ianculescu este numele...
 — ...de familie !
 — De ce te numești Ianculescu ?
 — Pentru că așa o cheamă și pe mama, și pe tatei îl cheamă tot Ianculescu...
 — Dar pe tatăl tău de ce îl cheamă Ianculescu ?
 — ?
 — Pe bunicul tău de la București cum îl cheamă ?
 — Tot Ianculescu îl cheamă, pentru că el a fost tata lu' tata. Și pe bunica o cheamă tot Ianculescu, pentru că a fost mama lu' tata. Ianculescu îl cheamă și pe fratele lu' tata care face parte tot din familia lu' bunica. Este fratele lu' tata. El au fost doi frați. Pentru că am și un tablou acasă, este unchiul meu. Eu am și o prietenă foarte bună, îl am pe verișorul meu, la bloc am pe Răzvan, care citeodată cînd ieșim afară ne mai prinde, ne mai... Andă toată ziua se joacă cu el că e verișorul ei... La bloc nu am piscică și nici cocos, pentru că la bloc tot așa, am ceas ! Am foarte multe ceasuri. Am așa, nici chiar așa de multe, dar am cîteva, n-am învățat să le citesc...
 — La ce folosește ceasurile ?
 — Să ne arate ora, și minutele, și secunde. Ele ne spun cînd este ora de

culcare, cînd este ora de sculare, cînd este ora de joacă. S-au mai pomenit și ceasuri care spun, un fel de ceasuri care spun : acum este ora de sculare, acum este ora de joacă, acum este ora de spălat... Ne-a spus tovarășa Popescu că există ceasuri de-astea. Mie îmi plac celelalte ceasuri, care nu vorbesc.
 — Tu la ce oră te culci ?
 — Eu mă culc la ora... Cînd mai vin de la bunica mă culc. Cîteodată mai stau foarte mult și mă culc chiar și la nouă. Cînd sînt în vacanță mă culc pe la zece, pot să mă uit și la film, da' altfel cînd e luni, marți, miercuri, joi, vineri mă culc devreme, numai sîmbăta mă culc mai tirziu, că după aia pot să mă scol mai tirziu ! Duminică ies afară, mă joc, mîncînc, mă uit la televizor la Tom și Jerry, la Bamby mă mai uit... Dintre toate zilele cea mai frumoasă este duminică și sîmbăta. Pentru că sîmbăta este zi mai scurtă și oamenii nu lucrează așa de mult, și copiii toți pleacă acasă la prînz...
 — Ce înseamnă să lucrezi ?
 — Înseamnă să ai o meserie. Unii oameni să facă mașini, alții să fie profesori, alții să ajute copiii să învețe carte, alții să fie ceasornici, adică să facă ceasuri... alții să fie cizmari, să facă cizme, alții brutari, ca să facă piine, da' mai întîi și mai întîi trebuie făcută făina din boabe de grîu, pe care le strînge tractorul, apoi se macină.
 — Știi o mulțime de lucruri. Bravo. Ai văzut vreodată un tractor adevărat ?
 — Da, pentru că eu stau exact în fața cîmpului și văd în fiecare zi cînd pleacă tractoarele, se vede din apartament, uneori văd și cite un elicopter care vine să mai dea otravă, sau nu știu cu ce, dar vine și da, vine foarte jos și are nu știu ce prin spate prin care curgea ceva, și el se ducea undeva și mai lua și pleca din nou...
 — Ce este asta, elicopter ?
 — Este un fel de mijloc... care poate să ducă oamenii dintr-o țară în alta, mai repede, are elice și merge prin aer, nu merge nici pe uscat nici pe apă, merge în aer, el nu coboară oriunde ca mașinile,

decît la aeroport unde este ceva, așa, ca trotuarul.
 — Tu ai văzut un aeroport ?
 — N-am văzut decît la televizor. Am văzut cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu — că mă mai uit și la teleanual citeodată — și cu tovarășa Elena Ceaușescu se duc, mai pleacă dintr-o țară în alta, și mai vin alți conducători ca să nu mai fie război, să fim prieteni cu toate țările, adică oamenii să nu se mai împuște între ei, adică să nu se mai omoare cu pușca, să nu se mai lupte, să construască case, să-și facă clădiri frumoase, în loc să mai împuște. Am văzut prin filme cum se împușeau oamenii cînd era război, și mie nu-mi place războiul, eu cînd a fost război n-am prins război fiindcă erau mică că nici nu eram, nici nu mă aflam pe lume, se aflau numai părinții mei, și mama era foarte mică, că și mama a fost foarte mică, da' nici ea nu știa ce înseamnă război fiindcă era mică și că nici nu este mare, are vreo 43 de ani, da' nu știu, am s-o întreb eu pe mama, pînă acum n-am întreb-o pentru că eu nu stau cu gîndul numai la ciți ani are mama, nici tata nu știu ciți ani are, eu știu că am 6 ani pe 14 octombrie 1982.
 — Ce înseamnă 1982 ?
 — Este un an.
 — Care-i locul care-ți place cel mai mult ?
 — Cu copiii, sau singură ? Singură îmi place să mă joc cu păpușile la bunica și acasă să desenez, și cu jocul pe afară îmi place foarte mult să mă joc de-a prinselea, baba-orba și ascunselea.
 — La filme te duci ?
 — Am fost la filme la Favorit, mă duc rar, foarte demult am fost și nu știu ce film am văzut, nu mă duc des că n-au părintii timp. Eu cel mai mult cu mama și cu tata stau duminică și sîmbăta, mă mai plimb și cu mașina... Și-a luat-o tata nu foarte de mult, acum cîteva luni, într-o vineri și-a luat-o, și a luat tata și garaj ca să nu o zgirie copiii, Veronica de exemplu, care nu este prea cuminte, de la ea învățat și copiii tot felul de prostii, se strîmbă la oameni, scoală limba... Are nouă ani, e în clasa a trei, eu m-am bătut odată cu ea, i-am dat cu coarda, m-am mai bătut cu tot felul de copii, și eu Andă și cu alții, dar eu acum vorbesc cu ei, nu mai sîntem certăți... cele mai bune prietene la grădiniță sînt Raluca, Eugenia și Magdalena. Îmi place să mă joc foarte mult cu ele, ieri Raluca a venit cu un joc nu știu cum se numea dar era un joc din care se poate face tot felul de litere, dar a fost foarte proastă și le-a dat, și i le-au stricat. A fost foarte proastă că le-a dat.
 — Cînd crezi tu că cineva e prost ?
 — Cînd ride așa ca prostu, cînd nu știe nimic, se uită gură cască pe perete, în loc să fie atent, și cînd un om îl întrebă ceva nu știe ce să răspundă.
 — Și un om deștept care e ?
 — Este un om atent, care știe ce să răspundă și care nu ride ca prostu.
 — Ți place să fii elegantă ?
 — Îmi place foarte mult ! Mi-a făcut bunica o rochie, una cum îmi place mie, cu nasturii, cu floricele, vreau în loc de șoim să mă îmbrac toată ziua numai cu ea, da' nu pot, că la grădiniță trebuie să vin numai în uniformă de șoim...
 — Din cîte știu eu șoimul e o pasăre fără uniformă. Tu despre ce vorbești ?
 — Dar noi pentru că sîntem grupa mică, pentru că acum am învățat să mai scriem, să mai... și șoimii vor toată ziua să fie singuri și să fie pășiri foarte... N-am văzut niciodată șoim, da' am o carte cu șoimi, cu Didi Șoimanul, am emblemă acasă la mine...
 — Cine se îmbracă mai frumos, mama sau tata ?
 — Mama. Mama își pune fustiță, nu-și pune pantaloni ca tata, mama nu poartă pantaloni...
 — Ce vrei să te faci tu ?
 — Eu vreau să mă fac doctoriță, pentru că vreau doctoriță sau artistă de teatru, ca să fac oamenii să ridă, îmi plac oamenii care ridă, îmi place să mă duc și eu la teatru ca să rid, nu m-a mai dus mama de mult la teatru, nu m-a mai dus de cînd am început grădinița, ne duc grădinița, ultima dată ne-a dus grădinița, da' nu știu cum se numea piesa că nici nu ne-a spus cum se numea, acolo am văzut o piscică care nu știu cine i-a aruncat pe coadă o trusă sanitară, era cam aiurea, piesa, nici nu știu cum se numea, mie îmi plac piesele să știu cum se numesc, să fie o piesă care să nu aibă așa prostii în ea, să fie frumoasă, adică să nu aibă păpuși din astea care să facă tot felul de prostii, să fie piesă cu oameni vii și cu copii care să nu arunce unii în alții ca păpușile alea...

ROMANIA august 1982

bunica, nu știu cum i-a zis, și dacă țipă așa urit, țip și eu, nu-i frumos, dacă el e rău... Da' e și bun, mă iubește, nu mă bate, îmi aduce lucruri, îmi cumpără gumă de la cofetărie cînd mai plec cu el pe la plimbare, eu nu cumpăr gumă la păpuși că n-au cum să mestece, nici înghețată, înghețata o mîncînc eu pentru că mi-o cumpără bunica și unchiul meu, și îmi dă și bunicul bani...
 — Ce sînt banii ?
 — Am văzut da' nu știu. Banii sînt bani. Banii au forma ca niște cercuri, banii de metal sînt în formă de cerc, da' numai că nu sînt de aceeași mărime, cinci bani sînt mai foarte mici, cinci lei sînt mai mari decît toți banii de metal și un leu, și aștia de trei lei sînt bani nici prea mari, nici prea mici, adică sînt potriviți. Eu am bani, am un porc cu o făietură în spate, prin care cum cumpăr ceva și ne rămîne, dacă-mi dă voie mama, mai pun acolo. String și hirtii bani. Am mulți bani în porcul meu care are culoarea albă, este vopsit cu mov și cu roșu pe corp, sau pe spate, dar el este alb. Demult pun bani acolo. Mi l-a adus tot bunica. Bunica este cea care mă iubește cel mai tare. Bunica și cu mama. Și tata. Mă iubesc toți.
 — Am înțeles că cel mai mult ți place să stai la țară...
 — Mie îmi place la țară că nu mai trebuie să cobor scările, am mai mult aer curat, am piscică la țară, îmi place să mă joc cu piscica, să o plimb, o dată a prins un șoricel, eu n-am văzut, dar mi-a spus tata că a văzut pisoiul că a prins un șoricel și am verișor care se duce la țară de foarte multe ori, mă joc cu Dorinel, cu verișorul meu, ne jucăm fața, mă ascund prin boxa de la tatei, unde repară ceasuri, știe să repare ceasurile, l-a învățat și pe verișorul meu, la toată lumea îi convine, cînd se strică ceasul vine să-l repare tatei. Nu știu cine l-a învățat pe tatei să repare ceasuri, da' știe. După ce l-a reparat ceasurile oamenii spun mulțumesc, și spun și bună ziua și bună seara, dacă e seară...
 — Ce e asta „seară” ?
 — Seară este cînd este întuneric afară și cînd toată lumea doarme, cînd oamenii mari stau și se uită la televizor, să vadă filmul, apoi mai fac puțină treabă și se culcă, și copiii se culcă mai devreme, nu mai stau să vadă filmul...
 — Dar noaptea știi ce este ?
 — Da. Noaptea este cînd este la miezul nopții și toată lumea doarme. Cînd e noapte-noapte...
 — Și dimineața ?
 — Înseamnă cînd tot este întuneric afară și cînd la țară cîntă cocoșii în loc de ceas...
 — Ai auzit tu vreun cocoș ?
 — N-am auzit, dar știu. Am o carte cu cînd de dimineața în zori de zi, începe să cînte cocoșul. Eu am văzut cocoșii nu numai în carte. Coboșii trăiesc la tirgul de păsări. Am văzut cocoș și la tatei. Da' mai mult am mîncat și ne-a tăiat tanti sora lu' mama, c-a avut trei surori, a tăiat sora lu' mama un cocos, și am mîncat carnea de pasăre, carnea de cocos, și mi-a plăcut că mie îmi place carnea de găină, de cocos. Nu ne-a mai cîntat pentru că nouă nu ne cîntă, noi

MIRCEA BUNEA

Noul se numește și ROBOTICĂ

La Muzeul Grévin din Paris, unde faimoase figuri ale istoriei și personalități contemporane trăiesc o a doua viață, fiind reproduse în ceară cu o măiestrie și vivacitate care au încântat milioane de vizitatori de-a lungul deceniilor, a fost instalat la intrare un paznic, permanent asaltat cu întrebări de curioși: pînă la ce oră este deschis muzeul în zilele de sâmbătoare, unde se găsesc băuturi răcoritoare, cit e ceasul? etc. etc. Dar în ciuda proverbialei politeți franceze și a obligațiilor profesionale, personajul cu cascheta răminca mut și nici nu clipă cînd i te adresa, pentru bunul și unicul motiv că el însuși era de ceară... Ne-am amintit de el discutînd cu specialiștii de la politehnică bucuresteană despre roboții „noștri”. Oare se va repeta cele întimplate la muzeu, li se va cere în uzină „un foc” sau o îndrumare? Nici un pericol, fiindcă niciieri nu se fabrică roboți industriali cu chip uman: ar fi un lux cu totul nenecesar. Prezența lor în fabrici devine însă o cerință de mare actualitate, mulți specialiști afirmînd că nu este departe ziua cînd numărul și calitatea roboților industriali va servi drept unul din criteriile importante ale eficienței productive. Apare deci cu atît mai nimerită abordarea acestei probleme, cu cît documentele partidului inscriu robotizarea printre direcțiile principale ale progresului tehnic în industria românească.

Pe glob — o adevărată revoluție pe tăcute în acest domeniu: 80 mari firme produc circa 240 tipuri de roboți industriali (doar în Japonia, 14 companii, 100 000 roboți).

Din păcate, numărul roboților industriali în funcțiune sau în curs de finalizare și de „angajare” în producție în România este încă foarte mic. Important este că s-a demarat, prin eforturi reunite la care concure „Automatica”, Institutul de proiectări automatizări, Institutul de cercetări și proiectări mașini-unelte și agregate București, ICEFIZ etc.

Probleme de robotică se cercetează la politehnică din Timișoara, București, Iași, Cluj-Napoca, la Universitățile din Craiova și Brașov, precum și la Institutul de învățămînt superior Pitești și Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică autotarism Pitești. Despre robotul timișorean REMT-1, în funcțiune de mai multe luni, am scris pe larg.

Dar dincolo de opțiunile și structurile organizatorice ce se vor adopta, se pune problema: ce promite robotică industriei românești la ora actuală, ce trebuie făcut pentru ea ca să dea mai mult

decît în prezent? O cercetare-experiment de anvergură, efectuată în mai multe întreprinderi din capitală, aduce un răspuns demn de luat în seamă. De subliniat că inșiși inginerii cercetători — conferențiar doctor Gheorghe Calea, șefii de lucrări doctor Gheorghe Amuza și Florea Dumitrache, Dumitru Gabriel, Doru Pășanu, Constantin Ionescu, asistenții universitari Florin Munteanu, Gheorghe Solomon, Marcel Pleșca, de la catedra de tehnologia materialelor din facultatea TCM a politehnicii bucurestene — au pornit la lucru fără o idee preconcepută privind eficiența roboților în comparație cu cea a muncitorilor însușiți. Au fost studiate operațiile cele mai obișnuite și cele mai răspândite, deci de cel mai mare interes economic: prelucrări simple, găuriri, frezări, aşchieri, strunjiri etc. în trei mari uzine bucurestene: IREMOAS, IMEB și „Semănătoarea”. Și tot acolo au fost trimiși la practică producții studenți de la Facultatea TCM, în locurile și pentru operațiunile sus-menționate. Fără să o știe, ei participau la un experiment sui generis „pe viu”, care își propunea să stabilească, pe loturi mari (în această constă nădădătorul acțiunii), cum se compară „la bani mărunți” randamentul unui muncitor cu acela al unui robot industrial. În paralel, în laboratoarele catedrei de tehnologia materialelor, „martorul”, un robot perfecționat „Unimate”, executa aceleași operațiuni.

Șeful catedrei, profesorul universitar doctor Dolphi Drimer, prezintă concluziile:

— Spre surprinderea noastră, nu s-au obținut rezultate prea relevante în ce privește sporul de productivitate în unitatea de timp, deși și în acest domeniu există un inconștabil „plus” pentru robot, care nu se oprește din muncă pentru a comenta meciul de simbioză cu vecinul sau ca să fumeze o țigare. În schimb, experimentul ne-a confruntat pregnant cu una din problemele centrale nerezolvate (și poate nerezolvabile pe deplin fără apelul la roboți) ale activității industriale moderne, în care o pondere crescîndă o ocupă muncile uniforme, repetitive. Ele reprezintă prețul plătit pentru productivitatea sporită! Amintim-vă de „Timpuri Noi” al lui Chaplin, în care artistul ne-a oferit o imagine grotescă, voit deformată, dar în fond reală.

— Să revenim la cercetarea dv.
— Muncile uniforme sînt cele mai sigure izvoare de greșeli, mai exact sînt cele mai des supuse crotii umane. În

studiu nostru s-a dovedit că muncitorii cei mai buni, ca și studenții în practică cei mai isteți, tocmai fiindcă erau mai bine pregătiți și mai îndemnatnici, se „plictiseau” după un anumit număr de ore și drept urmare, practic fără voia lor, inconștient, calitatea muncii scădea simțitor la un moment dat. Subliniez că această „plictiseală” nu poate fi criticată în sine, avînd determinări profunde în psihismul uman și nefiind născută din incompetența sau dezinteres. Or, iată marele avantaj economic al robotului: el nu se plictisește, calitatea produselor ieșite din mina lui mecanică este perfect uniformă în tot cursul zilei de lucru, care însă la robot nu numără opt ore, ci 24 de ore, intrucît el nu are nevoie să doarmă, să se relaxeze, să se odihnească. Firește, studiul nostru conține numeroase cifre și date tehnice comparative, dar cred că acum nu ele vă interesează, ci concluzia: una din căile cele mai sigure — deși, bineînțeles, nu singura — pentru îndeplinirea comandamentului de interes național și de arzătoare actualitate care este calitatea producției industriale o reprezintă folosirea pe scară cît mai largă a roboților.

O altă problemă ridicată de profesorul Drimer: Cîno pregătește inginerii destinați conducerii roboților? Din moment ce actualmente asistăm pe plan mondial la o revoluție în industrie prin apariția și utilizarea pe scară crescîndă a roboților specialiști să ne stea azi în atenție, știut fiind că un specialist se formează după cel puțin patru, cinci ani. Or, în învățămîntul superior nu există, în momentul de față, nici un singur student cu această specialitate! „Adevărat, cursuri postuniversitare există, dar ca să mă exprim astfel, ele sînt rezultatul unei absențe, nu al unei prezențe în facultăți, acolo unde se pregătesc inginerii de mine. Cred că a venit momentul să se creeze secții de robotică industrială în facultăți. Să nu cădem în greșeala de a crede că robotica ar fi egală cumva cu automatica. De fapt, este vorba de o îmbinare organică între automată, mecanică, electronică, metalurgie, chimie etc. Problema nu se rezolvă deci cu un curs „diplo” pe lingă cursurile existente. Tot așa cum s-a creat o secție de calculatoare electronice în cadrul Facultății de automată, la fel ar trebui procedat pentru roboți. Cel puțin la politehnicile din București, Iași și Timișoara.

Se așteaptă deci o inițiativă a învățămîntului, înainte ca să ne tragă de mină producția.

LIONEL NIȚESCU

Dosarul unui recuperator de motorină

23 octombrie 1980. La Centrala de transporturi auto din București se înregistrează inovația: Recuperator de motorină pentru autocamioanele Roman Diesel și sisteme similare pentru toate tipurile. Autor Ion Slabu, mecanic reglor pompe inecție la Autobaza 4 Galați. Eficiența economică: la schimbarea filtrului carburant, treapta I, ce se execută conform normativului la 2500 kilometri efectuați, se recuperează aproximativ 2 litri de motorină prin aerisirea instalației de alimentare. Economii estimate (la parcul local și parcul M.T.Tc.) la 338,2 tone pe an!

4 decembrie 1980. M.T.Tc., Direcția tehnică, Centrala de transporturi auto: „Pe baza eficienței economice realizate și a avizului Centrului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru autovehicule Brașov nr. 412/1080/1980 vă facem cunoscut că avizăm..., autorul putînd fi premiat în condițiile prevăzute de...”

O apostilă: Tov. ing. Freifeld 1) Trăfare urgentă a dosarului de inovație 2) Program de generalizare în sectorul nostru. Propuneri Urgente.

9 decembrie 1980. Din referatul șefului Serviciului tehnic, C.T.A.: „Menționăm că la analiza efectuată la Autobaza 4 Galați din 28.XI.1980, cu participarea unor cadre din conducerea C.S.P., MATMCGFF, M.I.C.M. și M.T.Tc. s-a propus dotarea autovehiculelor din fabricație cu astfel de dispozitive, propunere ce urmează să fie prezentată de către MATMCGFF conducerii de partid și de stat. După asimilarea dispozitivului de către unitățile de specialitate din M.I.C.M., urmează ca toate vehiculele să fie dotate din fabricație cu astfel de dispozitive. În ipoteza că M.I.C.M. nu va asigura necesarul de astfel de dispozitive și pentru autovehiculele deja livrate, se vor lua măsuri de confecționare a acestora în setor, după proiectul M.I.C.M.”

C.T.A. către Autobaza 4 Galați: „Mecanicul Ion Slabu va fi premiat cu suma de 7130 lei și i se va înmîna certificatul de inovator într-un cadru festiv pentru a constitui un exemplu...”

Remarcăm rapiditatea și seriozitatea cu care a fost tratată inovația de către forurile de avizare și să trecem mai departe.

M.I.C.M., Centrala Industrială de autovehicule pentru transport, Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru autovehiculele Brașov cere avizul C.T.A. de a suporta surplusul de preț de cost al mașinilor, C.T.A. fiind beneficiarul de bază al economiilor scontate. C.T.A. își dă acceptul și face totodată comandă fermă pentru 46000 dispozitive necesare pentru autovehicule cu motor diesel existente în parc. Se menționează că fabricarea în serie, de către o singură unitate pe economie, va conduce la un preț de cost mai redus.

31 martie 1981. C.T.A. avizează prețul de producție și livrare pentru recuperatoarele destinate motoarelor de 135 CP și 215 CP. Montarea se va face începînd cu trimestrul II 1981, pe măsura învîrării lor de întreprinderea de autocamioane Brașov. C.T.A. emite comandă fermă către C.I.A.T. Brașov pentru 20000 recuperatoare.

Octombrie, septembrie 1981. Telexuri ale I.T.A. Caraș-Severin, Bacău, Ialomița, Vrancea, Gorj etc. către C.T.A. „...vă comunicăm că pînă în prezent nu am primit nici o instalație de la I.A. Brașov. Vă rugăm să ne sprijiniți...”

16 ianuarie 1982. I.A. Brașov face cunoscut că are în stoc un număr de 2092 bucăți recuperatoare.

3 martie 1982. C.T.A. către Centrala industrială pentru autovehicule de transport: „Trin contractele pe anul 1982 am solicitat ca întreprinderea automecanică Medias să livreze autovehiculele cu instalații de recuperare a motorinei. Instalațiile amintite au fost asimilate de I.A. Brașov la recomandarea conducerii superioare de stat, cu indicația expresă de a fi montate la toate autovehiculele noi.”

4 martie 1982. C.T.A. către I.T.A. din toate județele: „Pînă la stabilirea condițiilor de desigilare și resigilare a pompelor rotative aflate în perioada de garanție la C.I.R.A. și I.A.T.S. Brașov, veți executa montajul instalațiilor de recuperare a motorinei numai pe autovehiculele ieșite din termen de garanție.” (1)

7 iulie 1982. Se continuă să se insiste la I.A. Brașov ca autosasiurile să fie livrate cu recuperatoare de motorină. În 13 iulie C.T.A. București apreciază ca întemeiată indignarea tovarășului Ion Slabu că I.A. Brașov continuă după aproape doi ani să livreze autovehiculele ca și cum nimic nu s-ar fi întimplat.

Mai mult, considerăm că pînă astăzi ar fi trebuit, pe lingă cele noi, dotate cu dispozitive de recuperare toate autovehiculele din exploatare. Inclusiv zecile de mii de tractoare angrenate în campania agricolă și care parcurg anual milioane de kilometri.

Problema recuperatoarelor de motorină a încetat să fie a lui Ion Slabu sau a C.T.A. Este a tuturor celor care au în parc motoare diesel. Ea trebuie rezolvată repede și corect de către M.I.C.M. — Centrala industrială de autovehicule pentru transport. Orice întîrziere nu este altceva decît o pagubă. Un institut de specialitate trebuie să adapteze cît mai repede posibil acest dispozitiv la toate motoarele la care se pretează, cu alte cuvinte să-l generalizeze.

OPREA GEORGESCU

Raza de soare și frunzele electrice

Nu străbătusem decît cîteva zeci de metri pe acilele Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică din București și vedeam parcă pătrundem în atmosfera anului 2000, într-un domeniu al anticipației științifice. Clădirea rotundă ce ne apare în față este un laborator parter-caj, cu pereți numai de sticlă, de forma unei ciuperce, pe acoperișul căreia vîntul se înfoaie în palcetele strălucitoare ale unei mari moriști ce se învîrtește îndrăcît, iar soarele mîngie o serie de captatori cu oglinzi și lentile avînd spectaculoase forme de geometrie spațială. Cu „orientarea” energetică a soarelui și vîntului pe care au pus-o la cale, cercetătorii de aici, din secția de surse neconvenționale de energie, își încălzesc laboratorul, fac să se învîrtească pompele, să lucreze calculatorul și să cînte radioul. Specialiștii acestui tînar colectiv, căci într-adevăr media de vîrstă este doar de 27 de ani, au făcut primii pași într-un domeniu de mare viitor, de mare rafinament științific, în care omenirea este abia la început de drum, și anume transformarea energiei solare direct în energie electrică. Aflăm și noi cum o rază jucăușă de soare se transformă în kilowați. Această transformare se petrece în celulele fotovoltaice, inima instalațiilor de convertire a energiei solare în electrică. Cum se petrec de fapt lucrurile? În cîmpul intern propriu structuri semiconductoare, ce stă la baza celulei, radiația luminoasă eliberează purtători de electricitate, și prin antrenarea lor se produce curent electric. Avem în mîna o astfel de celulă fotovoltaică cu siliciu monocristalin de producție românească, fabricată la I.P.R.S. Băneasa, ca rod al colaborării cu cercetătorii. Ne frapază asemănarea cu o frunză, grosimea ei fiind a zecea parte dintr-un milimetru. Similărilor coditei este unul din electrozi, iar suprafața este brăzdată tot de nervuri fine, doar că acestea sînt metalice. Și așa cum sub raza de soare, în întimitatea laboratorului frunzei se petrece marea fenomen al asimilației clorofilene ce trimite viață copacului, tot așa în „frunza fotovoltaică” se naște prin efectul binefacător al luminii, electricitate, care pleacă prin codița-electrod spre organismul instalației. O serie de astfel de celule formează un panou, iar instalația formată din mai multe module de acest fel furnizează curent electric. Un modul de 36 de celule fotovoltaice, de dimensiune relativ mică (30x40 cm), produce 18 wați. Deoarece energia electrică via-soare este încă scumpă, deocamdată ea poate fi folosită în locurile izolate (acolo unde un racord electric este costisitor sau imposibil de realizat, iar grupurile diesel ar înghiți mult petrol) cum sînt: alimentarea pompelor din stațiile de irigații în plîină cîmpie, la radiotele, translatoare TV, puncte meteorologice și seismice care de regulă sînt solitare, la protecția elec-

trică anticorozivă a lungilor trasee de conducte petroliere etc. Dealtfel, domeniul irigațiilor este propice acestei aplicații, deoarece pompările se fac vara, cînd soarele strălucește pe cer. În plus, bateriile solare au viață lungă (20 de ani), prezintă rezistență mare mecanică și anticorozivă, dau siguranță în exploatare și sînt mobile, astfel că pot fi folosite sursele locale de apă, evitîndu-se aducțiunile costisitoare. De asemenea, această energie electrică poate fi stocată în baterii de acumulare, pentru continuitatea livrării de curent electric cînd nu este lumină afară. În curînd, apa care va uda terenurile unei mari ferme de lingă București va fi vehiculată de pompe acționate cu electricitate obținută din soare.

„Peste tot în lume, deocamdată, energia electrică din energie solară este mai scumpă decît cea obținută pe cale clasică, — ne spune inginerul Cristian Popescu. Dar cum aceasta din urmă tinde să se scumpească permanent, iar cea din soare se ieftinește, prin accelerarea cercetărilor și perfecționarea procedeelelor de fabricație, se va ajunge la momentul cînd ea va fi competitivă în orice domeniu de aplicare. În plus, va prezenta marea atu de a nu folosi combustibili epuizabili, ci o sursă cel puțin deocamdată inepuizabilă, la discreție. Aceste cercetări de scădere a costului celulelor fotovoltaice, atît pe plan internațional cît și la noi, se canalizează spre obținerea unor celule cu straturi subțiri, a unor celule lichide, și spre concentrarea radiației pentru a micșora suprafața modulelor. În această direcție, a studierii celulelor de tip lichid, mai ieftine și care pot stoca energia prin obținere concomitentă de hidrogen, fiziciana Maria Teodoreanu a ajuns la rezultate încurajatoare, fiind interesant, că nimeni în lume nu a părăsit faza de laborator. Din păcate, ne zbatem într-un cerc vicios: majoritatea beneficiarilor au rețineri în introducerea acestei metode de obținere a energiei electrice din soare, și firesc neexistînd cereri, nici producătorii de celule fotovoltaice nu pot trece la producția de mare serie, care ar duce la scăderea prețului de cost.”

Se poate deschide circumferința acestui cerc vicios, adăugăm noi, dacă întreprinderile ar manifesta mai multă receptivitate față de noi, înțelegînd că această conversie este una din căile viitorului. Este un început de drum în lume, cu greutăți inerente, cu rezolvări poate șocante, dar omenirea se grăbește pe acest itinerar. Cercetătorii români au făcut să fim în rîndul țării de mare forță economică cu preocupări în acest domeniu. Este important că sintem „acolo”, în primele linii, să nu pierdem un tempo prețios! Acum cînd în lume se schimbă strategia economică, cînd țara noastră trebuie să devină independentă energetic, a fi tradiționalist în adoptarea numai a căilor energetice clasice, pornite de la combus-

tibili atît de perimabil, înseamnă a da dovadă de donchichism, de incapacitate de a-ți înțelege epoca. Metodele specialiștilor noștri trebuie mai eficient populizate! Tot mai multe întreprinderi trebuie să se convingă pe viu de funcționalitatea acestor surse neconvenționale de energie, pe care ni le dăruiește generos mama-natură, și pe care este absurd să le refuzăm. Rezultatele obținute de echipa cercetătorilor noștri, prezentate la simpoziune internaționale și în reviste de specialitate au fost bine primite în lume. Universitatea din Stuttgart a semnat cu noi o convenție de colaborare în domeniul conversiei fotovoltaice. Și lista celor care vor coopera cu România se continuă cu U.R.S.S., Anglia, Bulgaria, Ungaria. Ce mai putem spune despre echipa acestor entuziaști care au pus mîna pe lopată, construindu-și singuri laboratorul? Că au realizat un nou model de captator solar, cu concentrator de radiație, astfel că acesta poate produce nu numai apă caldă, ci și abur pînă la 6 atmosfere. Aceste concentratoare, adaptabile și la panourile fotovoltaice, erau oglinzile cilindro-parabolice, și lentilele cu sute de striații sub unghiuri diferite, amintind de un obiect de artă filigranat, care se impresionaseră la venire. Doar două țări, S.U.A. și Franța, mai au cercetări în domeniul concentratoarelor. Invenția românească a captivat atît de mult interesul altor țări, încît ni se oferea în schimbul concentratoarelor cele mai perfecționate celule fotovoltaice. S-ar mai putea arăta că fizicianul Mircea Faur, un moț tenace, zgîrcit la vorbă dar darnic în fapte, combină efectele vîntului și soarelui în laboratorul mîinii lui, dar și în mica instalație care produce acel combustibil al viitorului, numit hidrogen. Că inginerul Cristian Popescu a pus pe picioare un pilot care produce baterii fotovoltaice, pentru ca pe poarta institutului să nu iasă doar idei, ci și utilaje propriu-zise. Că inginerul Eugen Toma se ocupă cu un așa-zis buletin meteorologic energetic, studiind pe calculator cum se impacă clima diferitelor zone ale țării cu randamentele energetice ale vîntului și soarelui. Că rezultatele combinării efectelor soarelui și vîntului, combinare impusă de condițiile țării noastre, unde vara este multă lumină iar iarna și primăvara sînt curenți puternici de aer, au stîrnit interes în S.U.A., Italia, Anglia, Franța, U.R.S.S., Bulgaria. Dealtfel, în acest an, lingă Agigea, datorită muncii acestor specialiști, vom vedea, la altă scară, acel peisaj al anului 2000 din curtea institutului. Un grup de captatori solari cu concentratoare cilindro-parabolice, turbine eoliene și panouri fotovoltaice vor furniza abur, apă caldă și energie electrică unor hoteluri și unități agroalimentare din zonă.

O echipă de tineri au dobîndit succese lucrînd cu surse neconvenționale de energie: solară și eoliană. Am mai completa noi, și cu alte surse inepuizabile de energie: pasianca, profesionalismul, setea de nou.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Trei episoade din zilele bucureștene ale lui august 1944 (II)

Drumul Sării

Au trecut mai bine de douăzeci și patru de ore de la episodul pomenit. Trupele germane care ne-au dat destul de furcă la „Bariera Rahovei”, în tot timpul zilei de 24 august, au fost asaltate în seara zilei și în timpul nopții, cu sprijinul unei companii de soldați trimisă din interiorul orașului și lichidate sau capturate.

Primisem ordin să mă prezint la Palatul C.F.R. din Bulevardul Dinicu Golescu, construcție pe atunci nefinisată dar care adăpostea în subsolul ei un nucleu operativ al Marelui Stat Major.

Deoarece tramvaiele nu funcționau, din cauza bombardamentelor de teroare executate fără întrerupere — deși dezordonat — de avioane germane decolate de pe aeroportul Otopeni, aflat încă în mâinile nemților, am pornit pe jos pe strada Petre Ispirescu și apoi pe Drumul Sării. Intenția mea era ca, ocolind zona Panduri, unde știam că se duceau încă lupte cu inamicul baricadat în clădirea Școlii superioare de război (astăzi Academia militară), să ies în șoseaua Cotroceni, de unde puteam să ajung apoi ușor la destinație.

Mergeam sub soarele după-amiezii pe

strada Drumul Sării, ale cărei curți, și căsuțe mărunte erau aproape pustii. Înspire dreapta se auzeau împușcături, provenite desigur de la luptele din zona Școlii superioare de război. Preocupat de gânduri am ajuns la întretăierea cu strada Răzoare, de unde am voit să mă îndrept spre calea ferată, pentru ca de-a lungul ei să ajung în șoseaua Cotroceni. Deodată m-am oprit brusc; la aproximativ 50 de metri în fața mea, la poarta de intrare a cazarmii, care în timp de pace aparținea Regimentului 3 Călărași, o santinelă germană cu pistolul-mitrălieră la piept mă privea fix. Am înțeles imediat greșeala ce o făcusem, ignorând ipoteza că nemții din clădirea Școlii superioare de război reușiseră să-și păstreze legătura prin strada Răzoare, cu cazarma călărășilor, pe care o ocupau de mai multă vreme și în care își aveau probabil unele materiale de luptă și poate și ceva rezerve. Drept urmare, mă găseam acum căzut în capcană, la discreția neamțului.

Am raționat fulgerător: dacă merg înainte, risc să fiu somat și fără îndoială capturat, pentru că șansa de a mă împo-

trivi prin luptă nu aveam; dacă mă întorc risc să fiu împușcat din spate. În această a doua alternativă, aveam totuși, șansa ca, dacă neamțul deschide focul și nu mă nimereste de la început, să fac un salt pînă în cea mai apropiată curte, de unde — adăpostit — să pot acționa cum va fi mai potrivit.

Am adoptat această soluție: m-am întors și am făcut încet primul pas, ascultînd cu înfrigurare dacă, în liniștea după-amiezii, reușesc să prind cumva zgomotul caracteristic deschiderii focului; deoarece nu s-a întimplat nimic, cu sufletul la gură am făcut al doilea pas, apoi al treilea...

Am trecut în cursul războiului prin situații limită, de extremă încordare, în care pericolul morții era iminent și uneori aproape cert dar pentru că pericolul venea de fiecare dată din față, era parcă mai ușor de înfruntat. Așa a fost, de pildă, cu citva timp mai înainte cînd, aflîndu-mă în misiune într-un avion de legătură, ne-am prăbușit peste o pădure iar secundele care au precedat impactul cu solul, mi-au oferit prin hubloul din față al avionului, iminența sfîrșitului, sfîrșit care totuși — pentru mine — datorită șansei nu s-a produs. Acum însă, încordarea psihică pe care o încercam față de amenințarea împușcării din spate — de care mă teamam dar speram în același timp să nu se producă —, era insuportabilă.

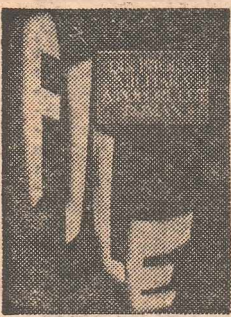
Încă cîțiva pași și apoi am intrat, printr-o poartă semideschisă în prima curte unde, lîngă cișmea, o femeie umplea o găleată cu apă.

Tirziu după ce am scăpat de pericol, mi-am pun întrebarea: de ce nu a tras santinela germană? Dintr-un scrupul de conștiință, care i-a dictat să nu împuște pe la spate un adversar, pe care a ezitat să-l someze, atunci cînd era cu fața spre el? Sau pentru că a intuit că situația lui și a unității din care făcea parte era fără ieșire, deoarece mai curînd sau mai tirziu aveau să fie făcuți prizonieri, dar chiar și în aceste condiții, împușcarea pe la spate a unui adversar era și inutilă și putea fi — ulterior —, și periculoasă pentru el? Greu de răspuns.

Analiza retrospectivă a comportamentului indivizilor în situații de război cu totul deosebite, arată că reacția fiecăruia poate fi din cele mai diferite. În cazul de față, santinela germană a reacționat într-o manieră care a avut consecințe fericite pentru mine. Putea fi și altfel; numai întîmplării că nu a fost „altfel” îi datorăm faptul că nu am plătit cu viața sau libertatea eroarea de apreciere a situației în care m-am vîrit.

DUMITRU ATANASIU
General maior în rezervă

Document despre istoria unică a patriei

Cel de-al zecelea volum „File din istoria militară a poporului român” apărut în Editura militară, sub coordonarea generalului-maior dr. Ilie Ceausescu, se constituie într-un eficient mijloc de instruire și educare patriotică. Rod al unei laborioase activități științifice a 29 de autori — personalități de mare prestigiu din domeniul cercetării istorice — acest volum jubiliar se situează ferm pe coordonatele puse în fața cercetării istorice de către tovarășul Nicolae Ceausescu în expunerea document rostită la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c. Cu ajutorul unor documente autentice, argumentate științific, sînt puse în lumină pagini demne de patrimoniul național și universal din istoria politică și militară a României, de la primele manifestări de viață conștientă și pînă în imediata contemporaneitate.

Cu o mare forță de convingere sînt reliefate rădăcinile istorice ale poporului român, singurul popor din sud-estul Europei care n-a venit de nicăieri și care n-a avut niciodată o altă patrie decît aceea în care trăiește și astăzi și unde de-a lungul milenilor au locuit strămoșii săi. Românii sînt continuatorii direcți ai geto-dacilor. În același timp, ei sînt și descendenți ai romanilor, sin-

gurii dealfel care, vorbind o limbă de esență latină, păstrează și numele acestora.

Stabilitatea strămoșilor noștri în spațiul de cîmpii și munți carpațo-danubiano-pontic, împotriva vicisitudinilor și furtunilor care s-au abatut peste ei este rezultatul unor necurmate lupte. Spiritul de vitejie și dreptate caracteristic geto-dacilor i-a legitimat de-a lungul istoriei. În acest sens se argumentează ideea că dacă regele Burebista este considerat chiar de către contemporanii săi cel mai mare dintre regii Traciei și unificator al întregii lumi geto-dace în cadrul unui stat etnic unitar, al doilea mare rege al dacilor, Decebal, a intrat în legendă, în conștiința poporului român ca simbol al curajului și al spiritului de jertfă pentru apărarea libertății și independenței, ca o moștenire inestimabilă, care stă la temelie setei noastre nestinse de libertate. De o atență și aprofundată analiză se bucură structurile social-economice și politico-militare pe teritoriul țării noastre în secolele II—XI e.n. Cercetările arheologice, descoperirea urmelor materiale a peste 1000 de așezări omenești răspindite pe întreaga suprafață a țării în secolele VIII—XI atestă continuitatea poporului nostru, care, deși a înfruntat tot felul de invazii, a rămas neclintit în leagănul vetrei sale strămoșești.

Într-o viziune dialectică, promovată cu consecvență de secretarul general al partidului nostru, sînt analizate procesele care și-au pus amprenta asupra organizării politice în cadrul societății românești, caracterizate prin constituirea instituțiilor specifice autorității statale la

nivelul țărilor, voievodatelor, ducatelor etc., structuri socio-politico-militare angajate într-un continuu proces de unificare teritorială care va duce în final la constituirea statelor feudale românești de sine stătătoare — Țara Românească, Moldova și Transilvania — expresie a procesului istoric de dezvoltare a poporului român.

În paginile volumului se bucură de o aprofundată tratare momentele cruciale din lupta poporului român pentru apărarea independenței, pentru libertate și unitate în secolele XIV—XVI, împotriva invaziilor străine; efectul politic și militar al celor trei principate pentru apărarea autonomiei statale; însemnătatea istorică a unificării politice a țărilor române sub Mihai Viteazul; formele colaborării militare ale poporului român cu popoarele sud-est europene în lupta antiotomană (secolele XIV—XIX), lupta de emancipare în condițiile instaurării regimului fanariot în Moldova, Țara Românească și a stăpînirii habsburgice în Transilvania; forțele militare și participarea lor la lupta de eliberare, la formarea conștiinței naționale a poporului român în secolul al XVIII-lea și primele decenii ale secolului al XIX-lea. Cu rigoare științifică și competență sînt analizate cauzele și forțele motrice ale revoluției din anul 1821 condusă de Tudor Vladimirescu — începutul epocii moderne în istoria României; marea ridicare la luptă a armatei, a forțelor populare constituie în focul revoluției de la 1848—1849, expresia efortului unitar al poporului român de a-și asigura emanciparea socială și națională, de a pune capăt dominației marilor imperii; însemnătatea istorică a Unirii principatelor, a jertfelor date de ostașii români, de întregul popor pentru dobîndirea independenței de stat (1877—1878); partici-

parea la primul război mondial și realizarea aspirațiilor multisecolare de unitate națională și integritate teritorială a României. Folosind o bogată informație documentară, autorii dezvăluie, totodată, urmările ocupațiilor și ingerințelor străine asupra dezvoltării poporului român, precum și contribuția acestuia la lupta pentru apărarea sud-estului Europei împotriva agresiunilor și invaziilor străine.

Relevind lupta antifascistă a maselor largi, populare, sub conducerea Partidului Comunist Român, volumul aduce noi mărturii privind dorința poporului nostru de a trăi în libertate, de a fi stăpîn pe destinele sale. Insurecția de la 23 August 1944, care a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, este înfățișată în perspectiva marilor deschideri pe care le-a realizat pentru cucerirea adevăratei independențe naționale ce a plasat țara noastră pe calea dezvoltării socialiste și comuniste.

Sintetizînd experiența istorică a luptei întregului popor pentru apărarea patriei la români — călăuză sigură în opera de întărire a independenței naționale a României socialiste — o parte din studii pun în evidență temeiurile pe care se bazează concepția partidului și statului nostru privind apărarea patriei ca operă și cauză a întregului popor, unitatea indestructibilă dintre armată și popor — cheazășia edificiului apărării naționale a Republicii Socialiste România.

Întinderea ariei problematice și competența cu care este abordată conferă celui de-al zecelea volum din seria „File din istoria militară a poporului român” o deosebită valoare științifică. Rezumatul în limbile rusă, engleză, franceză și germană oferă cititorului străin posibilități pentru investigarea unor adevăruri validate de istorie.

CONSTANTIN ZAMFIR

Zile de august pe șantierul marelui canal

Brigadieri la Straja (III)

Cumpăna, Basarabi, Straja

Trei reperi, trei puncte fierbinți ale aprigei bătălii pe care o dispută astăzi brigadierii de pe magistrala albă. Are loc aici, pe un front lung de numai zece mii de metri și larg de două sute, o extraordinară dezlănțuire de forțe mecanice și umane. Și parcă trăiești cu înfrigurare un sentiment de măreție, văzînd cum o armată întreagă de oameni, elevi și studenți brigadierii, ostași, mecanici de utilaje și șoferi, dotați cu tehnica cea mai avansată dar și cu tradiționalele lopeți și firnăcoape, cu mistrii și canciocuri, zoresc execuția lucrărilor.

Sîntem, de astă dată, în zona de creastă de la Cumpăna, între km 54,4—55,8. De pe coronament, un șantierist înalt și uscățiv tocmai urmărește atent acel în-drăciț și continuu du-te-vino al zecilor de autobasculante din groapa săpată adînc, ca o incizie, în pămîntul reavăn al Dobrogei de sud. Deodată, pîrînd că a și găsit ceea ce caută, omul cu caschetă albă strigă puternic în pilnia megafonului portabil: „Belazul 136!... Belazul 136!... Mă auzi? Cu tine vorbesc Lucico, hai, urcă-ncoace cu mașina!”...

Prînsă în viltoarea muncii, cea chemată nu răspunde pe moment. Îl întreb pe inginerul Gavril Mantu, șeful Șantierului 32, cine-i fata, și îmi spune că-i șoferița Cabău Lucica de pe basculanta galbenă de patruzeci de tone. O biho-reancă nemealpomenit de harnică. Lucrează cu bărbatu-său pe aceeași mașină, în schimburi, și ciștigă împreună și cite paisprezece mii de lei pe lună. A naibii, se face acum că n-aude!

Îl lăsăm pe șeful de șantier cu treburile lui și urcăm sus pe excavatorul lui Ion Gheorghică, un tînar mărunțel, blond, care n-a implinit încă 20 de ani. Utilajul

său, fabricat la Brăila, este unul dintre cele mai mari și moderne pe care le-am văzut vreodată pe un șantier. Are înălțimea cit o casă cu etaj. Greu de peste 350 de tone și cu cupa de 8 mc, acționată electronic, parcă mi-e și teamă să mă uit la el. În pofida acestui gabarit megalitic, tînarul pîrpriu din cabina de comandă îl strunește ca pe-un elefant ascultător. O singură „mușcătură” și, provocînd parcă un minicataclism, dislocă din mal aproape un vagon de pămînt. Norma zilnică: 4200 mc. Dar, stăpînit bine de Ionică, el poate disloca și încărcă în unsprezece ore chiar și 6000....

Impresionat în fața unui asemenea spectacol, în scurtul dialog pe care l-am avut la Straja cu Constantin Andrei, comandant adjunct al Șantierului național al tineretului Canal Dunăre — Marea Neagră, caut să aflu cit mai multe isprăvi din viața și munca tinerilor brigadierii. Mi s-a spus că o mare parte dintre ei lucrează cu unelte arhicunoscute la taluzări și consolidări de maluri. Alții, cum am văzut, strunesc cele mai moderne mașini. Că în întrecerea socialistă au ieșit fruntașe brigăzile din Mureș, Dimbovița și Vaslui. Că probleme încă nerezolvate? Ar fi cea cu aprovizionarea cu unele piese de schimb — pompe hidraulice, reductoare, furtunuri de presiune. Lipsesc.

— Și un bilanț...

— Telegrafic: de la începutul lucrărilor și pînă acum, 43 milioane metri cubi pămînt excavat și transportat, 250 000 mc betoane turnate. În întîmpinarea zilei de 23 August excavăm peste plan 20 mii mc pămînt, turnăm în plus 5 mii mc betoane, vom realiza circa un milion lei economii la materiale, energie electrică și combustibil. Am declarat săptămîna 16—21 august „Săptămîna record”. În

cînstea Conferinței naționale a partidului, ne-am angajat să finalizăm excavațiile și să încheiem acțiunea de turnare a betoanelor în zidurile de sprijin pe întregul tronson ce ne-a fost incredîntat. La Cumpăna, Basarabi și Straja sînt ne-

numărate semne că tinerii brigadierii, înfrățiți în muncă cu ostașii constructori, au pornit marele asalt. Asaltul decisiv.

MIHAI STANESCU
Foto: GHEORGHE AMUZA

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Creția, azi:

Libertate și responsabilitate

Ne aflăm în preajma marii sărbători a poporului nostru, ziua de 23 August, sărbătoarea eliberării, devenită prin ridicarea în simbol, o sărbătoare a libertății, a acestei stări de sănătate a ființei umane, singura în care ea poate crea, cu brațul și cu gândul, și prin care se poate depăși pe sine pentru a se găsi pe sine. Este firesc deci să discutăm în acest context despre libertatea de creație, să încercăm să-i discernem valoarea și locul în societatea noastră socialistă. Confesiunile scriito-

rilor și artiștilor care au răspuns invitației noastre fac mai mult decât să definească libertatea de creație ca valoare de prim ordin a vieții spirituale a societății noastre, aprofundând implicațiile raportului libertate-responsabilitate în conștiința creatorului de artă contemporan, definind conștiința artistică în lumina unui deziderat major — acela al angajării artistului în efortul comun de progres, în procesul, în ultimă instanță colectiv, de creație autentică, de fructificare a condițiilor democratice

de care dispune artistul aici și acum, în lumina ideii de democrație a întregii noastre vieți economice, sociale, politice și culturale, așa cum se desprinde ea din luările de cuvânt ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, din recentele documente ale Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. și ale Congresului educației politice și culturii socialiste.

Anchetă realizată de TANIA RADU ■

NICOLAE DRAGOȘ:

„O libertate care este de esență“

Libertatea de creație nu este doar o problemă concretă, imediată. În viziunea mea, ea trebuie gândită mai degrabă într-o perspectivă filozofică. A o condiționa doar de o realitate socială ar însemna să o primim unilateral, pentru că libertatea de creație este în primul rând o problemă intimă, individuală. Să nu ne propunem acum să explicităm condițiile istorice, sociale, în care și-a scris Dante *Divina comedie*, în care, dincolo de universalitatea simbolurilor operei, au existat, și exegezele o dovedesc, o multitudine de trimiteri la epocă, nu toate convenabile în epocă. Vreau să spun că, prin structurile și prejudecățile ei, epoca îngreună libertatea de creație, dar nu putea îngreuna viziunile, opțiunile în ultimă instanță, crezurile politice și estetice ale genialului scriitor. Fiecare societate are rigorile și limitele ei, pe care cată a le impune, uneori brutal, alteori subtil, colectivității și cu atât mai mult celor care, creatori fiind, au șansa să trăiască dincolo de ziua de azi. Nu-i va fi fost indiferent unui tiran din epoci medievale ce imagine îi era sortită pentru viitor, cum îl proiectau conștiințele timpului artiștilor. Dar artiștii adevărați au știut întotdeauna să gândească dincolo de portretul ce și-l visa, ideal sieși și ideal epo-

VIREL MĂRGINEAN:

„Pentru o artă conectată la epocă“

Dintotdeauna artistul a fost în căutarea unui mod propriu de exprimare a concepției sale despre artă, pe care și-a edificat-o în activitatea creatoare și pe care e dator să-o susțină prin tot ceea ce face. De aceea, libertatea de creație — pe care, într-un fel, artistul și-o ia singur, prin opțiunea conștiinței sale — implică evident consecvență și tăria de a-și impune prin artă punctul său de vedere în artă. Desigur, uneori punctul de vedere al artistului poate să nu coincidă cu al celorlalți oameni, dar este lucru știut că adesea ei se află cu câțiva pași înaintea vremii sale și că datorită sa este să impună *noul* pe care-l reprezintă: cu condiția, desigur, că acest *nou* să fie autentic. Libertatea de creație a artistului este, în ultimă instanță, libertatea de a fi artist în adevăratul sens al cuvântului. În documentele recentei plenare a partidului, la ultimul Congres al educației politice și culturii socialiste, precum și cu alte prilejuri — cu ocazia vizitării expoziției organizate la încheierea celei de a II-a ediții a Festivalului național „Cântarea României“ de pildă — secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a insistat în mod deosebit asupra acestei idei, relevând importanța unor modalități artis-

(Continuări în pag. 20)

ALEXANDRU OPREA:

„Trăim anii unor clarificări esențiale“

Libertatea de creație: iată o problemă asupra căreia n-au putut să nu mediteze, cu toată gravitatea, mulți scriitori și artiști ai timpurilor moderne, chiar dacă nu totdeauna cei ce se manifestau gălăgios erau și cei mai liberi, conștiința lor vădindu-se a fi aservită unor prejudecăți individualiste. Căci — este limpede — noțiunea de libertate de creație cuprinde un înțeles adânc, nu poate fi identificată, în chip simplist, cu tentativa de apologetizare a oricăror explozii ale subiectivității, presupunând efortul lucid de descoperire a unui punct de vedere obiectiv și înalt, capabil să ofere înțelegerea mișcării innoitoare a istoriei și contopirea cu interesele fundamentale ale poporului.

Există o pretinsă libertate a celor care cultivă narcisismul sau, mai exact, a adeptilor sectei „omfalopsihiților“ — cu fundată în contemplarea propriului buric — și, pe de altă parte, aspirația spre libertate de tip prometean, gata de orice sacrificii pentru asigurarea fericirii umanității; oricine înțelegând ușor de partea cui se află marile adevăruri și noblețea spirituală.

Intr-o confesiune publicată în *Flacăra* — în 1914 —, Octavian Goga exprima a-

ION BESOIU:

„Să fim credincioși adevărului vieții“

Aud adeseori vorbindu-se despre o operă de artă că reprezintă un act de curaj. Curaj față de ce, față de cine? Față de alte opere de artă? Față de o opinie depășită? Față de o judecată dogmatică? Față de anumite gusturi? Față de timp? De istorie? De un organism tutelar care analizează o operă de artă? Față de un activist de partid consultat într-o problemă de creație? Față de istorie? Consider că a fi curajos în artă reprezintă o falsă problemă. Un artist comunist adevărat e liber să se exprime pe sine și să exprime societatea în care trăiește în spiritul sensibilității sale și a experienței sale de viață, pentru că el știe să se exprime conform credinței sale despre lume și viață, a opțiunii sale politice și implicit estetice. Esențial este însă în ce măsură opera de artă, actul artistic, reprezentarea sau spectacolul în cazul nostru, servesc unei idei, majorei idei de a modela conștiința, de a face educație în sensul sublim al comandamentelor sociale și politice ale timpului, în sensul progresului. Și lucrând în sensul progresului lucrăm în sensul libertății. Pentru că nu se poate concepe progresul în afara libertății.

Eu cred în artiștii sinceri, în pr...

Noua frontieră a sufletului uman

O definiție

Riscăm o definiție a libertății de creație: libertatea de creație este o singurătate sociabilă, un fel de a vedea copacii cu ochii vecinului, un fel de a te generaliza, când nimeni nu mai are nevoie de generali. Dar, lăsând la o parte aceasta, libertatea de creație este roaba personală a obsesiei fiecăruia și măturătoarea de aer de sub aripile păsărilor migratoare. În rest, dacă nimeni nu m-a întrebat dacă vreau să mă nasc, deci m-am născut în mod ne-liber, libertatea nu poate să-mi apară niciodată ca o renaștere de idei, ci ca o naștere a copilului prin propria sa voință de aceasta.

Nu există libertate în general și nici responsabilitate în general. A fi responsabil e un act de conștiință, iar nu un răsfaț al libertății. A fi liber însă înseamnă a te rețea întrucâtva de la sentimentul dragostei, prieteniei și, în genere, a-ți dezmoșteni propria ta memorie. Cine crede că păsările sunt libertate aerului se înșală amar. Păsările sunt întreruperea aerului cu pasări și întreruperea crivățului cu zbor. În rest, dacă cubul ar fi liber, l-am compara cu sfera, iar dacă sfera ar fi liberă, am compara-o cu oul, și dacă oul ar fi liber, adio vulturife ciocitoare!

Creatorul nu poate să fie niciodată singur, din pricina durerii cuvântului. Un cuvânt nedureros este un strănut de pisică stărnită. Mai mult decât atât, aș încerca să spun că însuși insul nu e singur, din pricină că are doi ochi, iar nu unul. Individul este atât de neîncrezător în sine încât nu este monopod, ci biped și, în genere, tot ce se împarte la doi pare a fi un echilibru, deși nu este. Vă propun să-l împărțiți pe 10 la 2. Va da 5 și 5. Vă propun să-l împărțiți pe 5 la 2. Va da 2,50 și 2,50. Vă propun să împărțiți pe 2,50 la 2. Va da 1,25 și 1,25. 1,25 împărțit la 2 niciodată nu dă 1. Faptul că avem doi ochi nu ne acordă darul unicității, ci neîncrederea în vedere. Artistul niciodată nu se împarte la doi. Nici chiar prin decapitare, cum odinioară Maria Stuart sub tășul sabiei Excalibur. Voi credeți că o regină, prin decapitare, poate fi împărțită la două regine?... În rest, 3,14 — cit ar fi înscrisura razei în cerc — nu va avea în vecii vecilor să aibă mindria de a fi 1, pur și simplu 1.

NICHITA STĂNESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

Corespondență (I)

Este vorba deci de o experiență foarte precisă și activă, căpătată în cadrul acestei rubrici. Un cititor din Mediaș (Bitănescu B.) nu este de acord cu înțelesul lărgit pe care îl are cuvântul *infracțiune*, la diverse crainici și cronicari sportivi. Zice d-sa: „...unii reporteri, în cazul unui fault, a (corect: al, s.n.) unei obstrucții, henf, etc. (nu trebuia pusă virgula înainte de etc.), se exprimă greșit spunând că jucătorul în cauză a comis o *infracțiune*, când în realitate nu era decît (sic!) o *abatere* dela prevederile regulamentului“, deoarece *infracțiunea* este o faptă extrem de gravă, care atrage după sine pedepse penale“. (Ceram scuze cititorilor că n-am mai intervenit cu corectări în textul corespondentului nostru, am fi avut nevoie de prea multe paranteze, pentru a le amenda!)

Intr-adevăr, are dreptate. Termenul aparține stilului juridico-administrativ, prevăzut și de Codul penal și explicat, pe larg, în „Dicționar juridic penal“. După unii, pare a fi sinonim cu *abatere* și cu *contravenție*, ceea ce este o greșeală. Prin *infracțiune* se înțelege o „faptă care

prezintă pericol social, săvârșită cu vinovăție și prevăzută de legea penală“. Cu alte cuvinte, fapta săvârșită trebuie să întrunească anumite trăsături esențiale: caracterul socialmente periculos și pe cel de vinovăție. O analiză etimologică ne ar duce la sensuri mai subtile. Nu e cazul acum și aici. Termenul *abatere* înseamnă „încălcarea a unor dispoziții legale, prezentând un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea și pentru care se prevăd sancțiuni nepenale, cum ar fi: sancțiuni disciplinare, administrative ori măsuri de influențare obștească“. *Contravenția* este o abatere administrativă, adică o „încălcarea a dispozițiilor prevăzute în legi, decrete sau în acte normative...“

Este evident că, în cazul manifestațiilor sportive, avem a face cu o *abatere* de la regulamentul de joc și se sancționează conform prevederilor acestuia. Dar, oare, nu vorbim, adesea, și de abateri în limbă? Aici, *abaterea* = *incorectitudinea*, *greșeala* — așa cum a făcut și cititorul nostru, în scrisoarea trimisă — și se opune termenului *corectitudine*, înțelegând conformitatea cu anumite reguli. *Infracțiunea* presupune pedepse penale, care sînt și ele de mai multe feluri. Concluzia care se degajă din această discuție este că, în emisiunile sportive, ar trebui să fie utilizați termenii: *abatere*, *greșeală* sau *incorectitudine*. Despre *contravenție* și *infracțiune* vorbim pe cale administrativă sau penală.

GH. POALELUNGI ■

ESEU

Viziunea integratoare

EDGAR PAPU
Orizonturi
la început
de veac

EDITURA EMINESCU

Ca și Constantin Noica și Adrian Marino, Edgar Papu este un mare inițiator de căi noi în critica românească, un admirabil estetician cu perspectivă universalistă, o conștiință literară vie pentru care nu există judecăți finale, „idee recuse”, mecanisme, în fine, ale gândirii stereotipe. Majoritatea contribuțiilor lui din ultimii douăzeci de ani aduc câte o idee critică nouă, cuprind o „reexaminare critică” a chestiunii, luminează inedit o materie

care părea că este clasificată definitiv. Autorul a revelat efectul „momentului Columb” în mentalitatea europeană și a descris Renașterea din poziția ciștigată de „călătorii”, a văzut în baroc un tip de existență, a revăzut chestiunea romantismului și a emis cu îndrăzneală un concept nou, acela de „protocronism” („Din clasicii noștri”). Oroarea de căile răzbătute este, în opera lui Edgar Papu, izbitoră la tot pasul, nu însă și mania revelațiilor absolute: criticul nu ignoră bibliografia, „dimpotrivă, o cunoaște foarte bine, dar aduce, prin erudiție, sinteza pozițiilor felurite, viziunea integratoare. „Orizonturi la început de veac” (Editura Eminescu, 1982) e până la un punct o asemenea sinteză, operată pe o materie unde criticul se mai exercitase. El a selecționat 10 autori din literaturii diferite (Galsworthy, Valle-Inclan, Andreiev, Rilke și Th. Mann, O'Neill, St. John-Perse, Origenes Lessa, Huizinga și Martinez Estrada), născuți, cu o singură excepție, în secolul trecut și a căror literatură a răzbătut la apogeul înainte de 1930. Sint, cum observă exegetul, „scriitori sociali de strictă observație, imaginativi groștii, lirici metafizici, utopiști asociativi, analiști psihologici, istorici ai culturii”. Totuși, îndărătul diferențelor „sălășluiește, invariabil, caracterul de epocă, în felul unui substrat mai adinc al celeiași roci, peste care se aștern la suprafață vegetații diferite”. Acest „zeitgeist” care unifică în absolut autorii începutului de secol se integrează într-un teritoriu pe care Edgar Papu și l-a apropiat: criticul ar voi să distingă, așadar, trăsăturile culturii acestui secol și a operat, ca atare, o discriminare cronologică importantă. Una este literatura „începutului de veac”, cu serioase contacte cu aceea de dinainte și unde sforțarea de a se „dezlipi”, de „a se desprinde” și „urni” pare esențială. Chiar și avangardele au comun cu tradiția imediată „firul litigiului”. Dacă acela e momentul inițial, „ultima jumătate a secolului” e văzută în chipul „avintului liber, total desprins de orice forță păstrătoare a unei situații date”, cum spune foarte precis Edgar Papu, o „inerție a progresului”.

Cu toate acestea, analizele propriu-zise sînt mult mai bogate decît ceea ce a însumat autorul, biziindu-se pe ele, în „postfață”. Nu știi ce să admiri mai întîi în critica lui Edgar Papu, simțul formalistic, ieșit dintr-o senzitivitate extraordinară, de ordin analitic, ori acuitatea insumărilor sintetice, de unde nu este eliminat nici un element elocvent. Metoda mai veche a lui Edgar Papu, aceea de acumulare neîncetată de observații, unde criticul părea că palpează terenul deși în realitate era un soi de magistrat implicabil care acumula cele mai diferite probe, s-a solidificat enorm și a reținut din spectacolul de intuiții abundente numai ceea ce, la o lectură activă, merită consemnat. În același timp, viziunea s-a lărgit printr-o îmbrățișare mult mai fertilă a planului istoric. Edgar Papu examinează acum cu preponderanță fenomenele globale, atent la imprecisele caracterizări de curente și școli, crezînd mai degrabă în unificări mai subtile, unde intenția și asociativitatea lucrează numai fragmentar. Acestea derivă din interpretarea artei prin integralitatea unui moment istoric; nu întîmplător, exegetul e atent la cronologie și infaptuiește comparații în sincronizarea absolută care e a culturilor independente. Cine va citi „Orizonturi la început de veac” va simți în toate aceste formule, unele de neuitat, precizia unui spirit care visează, imaginînd însă totul cu document.

ARTUR SILVESTRI ■

Mărturii peste timp

O carte patetică, grea de fapte, intitulată „Mărturii peste timp”, a publicat, recent, Ed. Politică, sub semnătura lui Simion Tavitian. Intre lucrările consacrate luptei ilegale a P.C.R., cea de față, preocupată de Dobrogea, ocupă un loc marcant prin densitatea materialului și prin incandescența cu care acesta este făcut sensibil. Cartea adună prețioase mărturii ale unor militanți ai partidului, șir ce se deschide cu Vasile Vilcu (care semnează și prefața) și continuă cu Dumitru Olteanu, Nicolae Cioroiu, Virgil Teodorescu, Sabina Eșanu, Ivanca Rudenco ș.a., imbogățind, prin faptele relatate, imaginea unei istorii care s-a scris și aici, în Dobrogea, cu cerneală roșie, cu cerneală scursă din arterele unor întregi generații de eroi și martiri. Sînt evocate mari acțiuni greviste, mari bătălii de clasă, integrate marelui flux național al luptei partidului. Pagini tulburătoare, pătrunse de adîncă admirație, față de eroul căruia îi sînt dedicate, evocă întîlnirile militanților dobrogeni întemnițați la Jilava sau în lagărul de la Tirgu-Jiu cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care, îndată după Eliberare, în 1946, avea să se afle, în calitate de prim secretar, în fruntea organizației regionale de partid Dobrogea. Expunerea e unitară, are ritm, coerență și tensiune, colajul de mărturii coagulîndu-se spre a dovedi, așa cum viața însăși a dovedit-o, calitatea de pivot al mișcării muncitorești, condusă de P.C.R., în unificarea și dinamizarea forțelor patriotice care, prin acțiunile lor, au decis triumful socialismului pe acest pămînt. Cartea e scrisă cu nerv, chiar și cuvintele aparent „locite” prin abuz publicistic își recapătă, acoperite de fapte, creditul. La urma urmei, pare a ne spune autorul, oamenii nu luptă și nu mor pentru cuvinte. (I. P.).

Nichita Stănescu în „Operele imperfecte”

În constelația poezilor din generația sa, Nichita Stănescu poate fi socotit — și în general este socotit — început de șir, valoric vorbind. Dar el este nu numai neobișnuit de talentat, ci și la fel de norocos, pentru că vine după mai bine de un deceniu de poezie cam searbădă, fără har, ca să nu spun după o perioadă de secetă literară a genului pe care îl va ilustra cu strălucire — o strălucire leșită din comun.

Tradus în numeroase limbi străine, între care și cele de mare circulație, Nichita Stănescu tinde să ajungă un nume de rezonanță și peste hotare. Recenta sa încoronare cu „Cununa de aur” a Festivalului de la Struga e o dovadă elocventă. Substanța liricii sale, profunzimea ei, universal metaforic și cantabilitatea rareori căutată a versurilor sale fac din el atît un mare poet român de astăzi, cit și al vremii noastre în genere, unul dintre cei mai de seamă ai lumii de astăzi.

Este Nichita Stănescu un liric dificil, cum se crede, cum chiar a fost uneori decretat pînă și de critici? Desigur, este — pînă la un punct. În măsura în care acceptăm că marea artă a cerut întotdeauna efort, pentru a-i pătrunde înțelesurile. Dificultatea aceasta nu e deloc insurmontabilă însă. Îndeobște descifrarea artei moderne fiind și o chestiune de frecvență a ei, de acomodare cu ea. Zice, prin urmare, poetul: „Din punctul de vedere al copacilor, / soarele-i o dungă de căldură, / oamenii — o emoție copleșitoare... / Ei sînt niște fructe plimbătoare / ale unui pom cu mult mai mare! // Din punctul de vedere al pietrelor, / soarele-i o piatră căzătoare...”.

Intr-adevăr, de ce nu ne-am imagina și alte perspective din care am privi lucrurile, prin care ne-am privi și măsura pe noi înșine? Perspective chiar ale firii, ale elementelor ei umanizate, cum lesne e de observat. Dacă putem zice: „Mai lasă-mă un minut. / Mai lasă-mă o secundă...”, de ce n-am zice și: „Mai lasă-mă un fir de nisip. / Mai lasă-mă o briză, o undă...”. Frunza, firul de

Peste cîteva zile, la 25 august, Nichita Stănescu — „cel mai tinăr clasic al poeziei românești”, cum cu dragoste și adevăr l-a numit un confrate — va fi încoronat cu unul din cele mai prestigioase trofee din cîte se acordă astăzi, în lume, Poetului și Poeziei: marele premiu „Cununa de aur” în cadrul Festivalului internațional Serile de poezie de la Struga (Macedonia, R. S. F. Iugoslavia).

nisip, briza, unda fiind tot atîtea repere, universuri de existență (aventuri ale lui a fi), entități de timp, sugestive ființări metaforice, tot alte euri, măsuri ale lumii.

Nichita Stănescu nu este un poet dificil decît în aparență. El este, cum am mai spus, un Janus al liricii moderne. Privind înainte și înapoi, în sine și în afară, din sine în afară și din afară în sine, din perspectiva minții, a sufletului, a lucrurilor, în dramatica tentativă-aventură a cunoașterii de sine și a lumii. O necurmată meditație asupra eului ca univers și a universului ca eu, multiplicat amestec, la scara infinitului, în sus și în jos, dehotărnicit. De sorginte cosmică.

De poezia lui Nichita Stănescu în ansablul ei ne-am ocupat însă în alte rânduri. Acum, și aici, ne propunem să facem un popas în compania cărții lui din urmă, Operele imperfecte.

Se pare că această culegere a fost privită ca adunînd firimiturile, așchilele din atelierul de creație al autorului, destinate parcă a fi luate în discuție ca într-un fel de postumitate a sa. Ca fiind tot ce s-a mai putut alege din ce a scris poetul după ce și-a dat măsura în cărțile anterioare, în lirica lui majoră, deci. Ar fi vorba, așadar, de o operă „minoră” cumva, ce n-ar avea strălucirea poemelor stănesciene dinainte.

Cînd, de fapt, ne aflăm, cu aceste opere „imperfecte”, în fața aceluași Nichita Stănescu dintotdeauna, profund, scăpător, trestie gînditoare imprezvizibilă, mare de gînd și de sentimente și de metaforă esențială! A derutat, probabil, denomiarea culegerii: Operele imperfecte. Ce a putut fi interpretată ca: „opere minore”, nedesăvîșite, de la periferia liricii poetului. Stranie interpretare a unei metafore a imperfecțiunii ca firesc, în antiteză cu perfecțiunea geometrică, rotundă ca o sferă, pe care Nichita Stănescu a respins-o întotdeauna, din principiu, drept obositoare și inumană.

Să luăm poemul liminar de aici, din Operele imperfecte, care este, poate fi poezia liricii stănesciene în general, deci și cheia sau una din cheile culegerii în discuție: „Lección despre cub”: „Se ia o bucată de piatră, / se coplește cu o daltă de singe, / se lustruiește cu ochiul lui Homer, / se răzuiește cu raze, / pînă cînd cubul iese perfect. / După aceea se sărută de nenumărate ori cubul / cu gura ta, cu gura altora / și mai ales cu gura infantei. / După aceea se ia un ciocan / și bruse se fă-

rimă un colț de-al cubului. / Toți, dar absolut toți zice-vor: / Ce cub perfect ar fi fost acesta / de n-ar fi avut un colț sfărîmat”.

Un Fidias, un Scopas ori Praxitele, așa vor fi lucrat. Au luat un bloc de obsidiană sau de marmoră de Pentelic, de Paros. Și au căutat-o în el pe Venus din Milo. Iar după ce au degajat-o din marmora inertă pe Afrodita, cu răbdătoare lovitură de ciocane și dălți fine, au polizat-o și au oferit-o lumii ca pe o minune a ei. Trebuie să fi fost perfectă această Veneră, cioplită și ea cu o daltă de singe, lustruită și ea cu ochiul lui Homer (cel interior) și răzuită cu raze — stănescian, am zice noi, azi! După care, o vor fi sărutat mulți, printre care și nepribănite fiice de regi. Dar, mărțurise — imi place infinit mai mult așa cum a ajuns la noi, ciuntită! Fiindcă e mai adevărată, mai firească. Și fiindcă mă încită s-o întregesc eu! O întregim noi, cei de azi, rînd pe rînd — și-i restituim, întregind-o, propria noastră imagine despre ea.

În „Păpirus cu lacune”, poetul petrece eminescian panorama lumii, dar nu din perspectiva desertăciunii ei, ci ca spectacol al trăirii, al conștiinței de sine în postura de martor universal al existenței, reluînd, rezumînd filogenia, sau invers: o filogenie retrăită ontogenetic, în ideea că eu este noi și noi începe în eu, un eu dilatat la proporțiile istoriei umanității. În „Cele patru coerențe fundamentale” va fi existențialist — sau măcar dezamăgit de alcătuirea lumii, a limitelor esenței acesteia — omul, lăcașul conștiinței de sine al totului; fiindcă nu există „coerențe” nicăieri; perfecțiunea, suavul, imaculatul învecinîndu-se cu contrariile lor: moartea — cu viața încă neivită, viața — cu propria-i condamnare la moarte. Totul fiind egal cu orice și orice fiind egal cu totul, o necurmată zbatere între doi poli: al perfecțiunii și al imperfecțiunii, pinze pure și impure, ivite ciclic din marea pace și eșuate în ea, într-un etern spectacol — și

dramatic, și comic. În „Tragerea cu arcu”, un catren numai, e figurată tocmai efemeritatea ciclurilor materiei (ale conștiinței ei de sine). Ale materiei, care abia de ia act de sine, în doar fulgurații de prezență de sine: „Născînd, femeia a strigat atîta de ascuțit / de parcă ar fi tras din arc o săgeată / fix prin urechea mea dreaptă / fix ieșind prin urechea mea stîngă”.

Probabil că Operele imperfecte, în întregul lor, trebuie privite ca o alegorie a efemerității și a accedării la frumusețea totodată. Istorie, secole — sînt doar „săgeata”, „țipătul” proiectării noastre intru conștiință, cit o vorbă numai intrată prin urechea dreaptă și ieșită instantaneu prin urechea stîngă; cit reflectarea razei de lumină pe retina ochiului; de vreme ce tot „trecutul” începe în clipa „prezentului”; precum ontogeneza rezumă (și cuprinde) filogeneza, iar aceasta din urmă există numai în cea dintîi, care o re-face posibilă, ca „istorie” vie. Idee excepțională pusă în evidență și în ecuație într-un poem precum „Mina împăratului”: „Mina împăratului nu mai poruncește obiecte, / pentru că obiecte nu mai sînt. / Nu mai există nici argint și nici aur, — / oastea noastră este înfrîntă de Paști, / soldații sînt morți. / Nu mai avem nici ingeri, / statuile zeilor sînt pleznite și sparte. / Oastea oștirilor Parțe, / cu caii lor uriași trec peste noi. / Nici schelete nu mai sîntem, nici schelete, / potcoave la copitele cailor sîntem. / Atîta sîntem, / atît”.

În „Cîntec liniștit” poetul se impacă, resemnat, cu gîndul efemerității contemplării spectacolului existențial, pătruns și împovărat de atracția irezistibilă a cosmiceia reintrării în marea pace, în marea și miraculosul nimic, în marea absență, străfulgerate doar, ciclic, de fulgurațiile de prezență ce(-l) sîntem: „Plouă / plouă cu mine / mă trag amintirile în jos / mă înec în ploaie / aidoma curcuboului frumos”.

În „Pușca” e și mai evidentă ideea figurării existenței, a intrupării ei în forme — ca timp și spațiu, evenimente, oameni și fapte, civilizație — drept necesitățile; esențială rămîind tot lumina, scîlpătul de lumină al conștiinței de sine, ce dă sens instantaneu lumii, la fel de instantaneu retrăgîndu-i-l. Pușca nefiind alcătuirea ei materială, ei foc-ul miraculos declanșat! Aidoma focului conștiinței de sine a materiei ieșind din și reintîrind în marea pace, în marea nimic, marea absență: „...Partea de jos este compusă din: / partea de sus a părții de jos și / partea

● GAP LIMPEDE

„Ramuri 1982”

Un cuprinzător sumar — ilustrînd cvasitotalitatea speciilor literare și publicistice — oferă, în plin sezon estival, antologia „Ramuri 1982”, editată de revista din Bănie. Structura de almanah, în care argumentul documentarului și reveria memoriei se așază în imediata vecinătate a poeziei, prozei și criticii, în general de bună calitate deși nu lipsesc nici piesele facile, propune cititorului o lectură variată și reconfortantă. Fără intenția de a întocmi un indice exhaustiv de autori și titluri, amintim aici, mai întîi, cîteva dintre paginile semnificative care pun în lumină spiritualitatea Olteniei, afirmată cu vitalitate în istoria națională și universală: Tudor Argeșel, sprijinitor al înființării Universității din Craiova, Arpegel străine sub arcadele Olteniei (despre Brăncuși), O specie rară de cărtu-

rari (despre diplomatul Gheorghe Bengescu), Titulescu, tineretul și pacea ș.a. O serie de materiale documentare și evocări evidențiază, în special, prezența în Oltenia a unor personaje istorice, cărturari și scriitori reprezentativi (polcovnicul Ion Solomon, generalul Gheorghe Magheru, poezii Octavian Goga și Șt. O. Iosif, editorul din Tg. Jiu, Nicu D. Mișculescu, folcloristul Teodor Bălășel, esteticianul Pius Serbien, pedagogul Dumitru Teodorescu, medicul Victor Gomoiu, pictorița Fredda Tribalsky-Delnevo); alte „intervenții” subliniînd importanța unor așezăminte de interes arhitectonic și monumente de forum, contribuția unor colectivități umane din mediul urban și rural la edificarea societății contemporane românești etc. Semnături prestigioase, consacrate în varii domenii literare și artistice (Șerban Cioculescu, Ion Biberi, Ovidiu Papadima, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Toma

Caragiu, Ion Bănuță, Ștefan Berceanu, Pompiliu Marcea), nume însemnate ale liricii universale contemporane (în traducere) — recomandă de la sine publicația. (V. B.)

La un dicționar

Recent, într-o librărie bucureșteană de pe Calea Victoriei, o „femeie-librară”, căreia noi îi spunem românește „librărită” și căreia îi putem spune și „librăreasă”, însemnînd — altceva, mi-a vîndut contra sumei de douăzeci și doi de lei și cincizeci de bani un „product” ambalat plauzibil: „Dicționarele Albatros, Florica Dumitrescu, Dicționar de cuvinte recente.” La orice pagină am deschis lucrarea, am găsit cite un iritant public, incit, supărat pe mine însumi și pe „cățel-cățelul” tovarășului Mircea Sântimbreanu, a trebuit să admit că este vorba de o cerere de înscriere a unor persoane pe lista celor pe care Titu Maio-

rescu îi numea, fără echi-voc, stricători de limbă. În condițiile în care limba română vorbită și scrisă cu bun-simț apelează arareori la caragialescul „stabiliment”, a admite în limba română cuvîntul „establishment” ar însemna să procedăm „estra-distic”.

Sînt, în prezumtivul dicționar, și cuvinte rezonabile. Nu mă îndoiesc de viabilitatea cuvîntului „flexoplast” sau a cuvîntului „sex-club”, cuvinte românești pînă în Piața Matache și înapoi. Glumesc, pentru că nu do-resc ca „femeia-autoare” (se propune și acest termen!) Florica Dumitrescu să se ambiționeze în a ne convinge că lucrarea respectivă este mai mult decît o glumă nereușită. S-ar plictisi și dînsa dacă i-am explica de ce cuvîntul „productivitate” nu poate fi considerat un cuvînt „recent”, de ce cuvîntul „tabletă” ne-ar putea determina să ape-lăm la mijloace de expresie argehiziană și de

● **ecuații critice** ●

de mijloc a părții de jos și / partea de jos a părții de jos — / Foc!“. Totul existind, cu alte cuvinte, în act, în fenomen, spectacol — și nu în procesul mecanic, rece, de pină aici.

Nichita Stănescu cel de aici, din Operele imperfecte (ca și cel din culegerile lui anterioare de poeme, dealtfel), urcă în baladă odiseea însăși a tentativei decriptării lumii, în fond indecriptabilă. Fiindcă spectacolul ei, al lumii, al existenței, este doar suma unor „cifre“, intrupări efemere din golul inert al materiei ciclice constientizate. O „vedenie“ a „vederii“, de esență morganatică, o kantiiană abordare a ceea ce filozoful a numit, agnostic, lucrul în sine, merit mai degrabă contemplării ca fenomen, decît a fi pătruns ca esență ultimă: „Mincind raza de la stele, / ochii mei, burțile mele / rumegînd lumina rece / albăstrele timpul ce trece / Ah, ce suplă demin-care / e vedenia vederii / făr' de nici o sărutare / cum de vremi piatra Caldeii / Ca o briză timpul bate / cînd mai lenes, cînd mai dulce, / cînd mai mingîtos și-aproape, / unghi întîi și-apoi în cruce, / lăsînd razele să tacă / și lumina să orbească / Orice lucru o Ithacă / ar părea că e, grecească / Idee, cină de taină / care se hrănește nu-

mai / cu tăcerea unei cifre, / cu deplinul gol din care / secunda mea și-a scos / ființa ei“. („Baladă“).

A te instala într-o stare („Încercarea lui Iov“), a-ți oferi deci un reper la care să raportezi apoi, ca la o veritabilă certitudine aleatoriului contingent, întregul spectacol existențial — aceasta este poezia de suflet a autorului și aici, în Operele imperfecte, ca și în anterioarele lui creații, de asemenea „imperfecte“, în sensul de aspirații, doar aspirații (febrile) la împlinire, înțelegere. Într-o lume a existenței ce ni se oferă numai contemplării, nu și pătrunderii sensurilor ei esențiale, ultime. Impas de care poetul este conștient la modul dramatic și care îl smulge sfîșietorul strigăt-bocet din „De dragoste, de nu...“: „Numai tu mă iubești pe mine, / moarte, numai tu mă iubești / iubito!“.

În Operele imperfecte, Nichita Stănescu oficiază liric la fel de pregnant cum ne-a obișnuit și în alte cărți. De parte de a fi obosit și de a-și fi spart harfele, el evoluează mai departe pe aceeași orbită a harului său de dincolo de el însuși, ca un dat.

HRISTU CĂNDROVEANU ■

Fănuș Neagu și soluția interioară în „Puntea“

Criticul Marian Popa făcea, în singura încercare monografică dedicată operei lui Fănuș Neagu, o observație de mare interes: că eroii prozatorului se contopesc în complementaritatea forțelor naturii. Altfel spus, operațiunea așezării prozelor pe cîntarul farmaceutic cu scopul separării temperamentelor, pe de o parte, și a principiilor etico-morale, pe de alta, n-ar fi profitabilă și n-ar merge către „regulă“. Conglomeratul epic, aflat la distanță de lumea anticipatoare și abstractizantă a intelectualului, se prezintă doar aparent nediferențiat și neprelucrat; în realitate, unitatea operei lui Fănuș Neagu poate fi prea bine asemuită cu aisbergul fabular din care, respectînd formulările consacrate ale lui E. M. Forster și E. Hemingway, o mare parte se află în întunecime. Ceea ce nu poate fi observat „la suprafață“, unde autorul ne farmecă prin spontaneitatea lui surprinzătoare (indicîndu-ne, parca, să operăm aici cîntărirea „farmaceutică“) își găsește răspuns prin fixarea atenției asupra aspectelor laterale, asupra reacțiilor primare și impresiilor fugitive bine supravegheate de un sistem mai amplu sau mai restrîns de analogii — după caz. Astfel, adevăratul echilibru care cere este unul ce presupune un sistem de măsurare a afără, adus de participarea la lectură. Aparent „din atasă“, de fapt cerut de dialectica internă a operei.

Același Marian Popa consideră povestea „Puntea“, din volumul „Cantonul părisit“ (1964), drept o capodoperă a genului scurt: „Povestirea aceasta este cea mai frumoasă în categoria ei din cîte cunosc în literatura română sau universală“ („Viscolul și carnavalul“, p. 94). De la bun început, trebuie spus că acestei povestiri îi lipsește intriga de tip clasic, deoarece ea nu se află la nivelul epic, ci rezultă, pe întregul povestirii, din concilierea realului ca iluzoriu.

Orfan, descoperit de o familie de bătrîni care-l scosese din rîpa malului unui riu, unde îl adusese urgia, Achim, eroul povestirii, și-a dus viața printr-o strălucire. Din existența sa lipsesc, ca experiență cognoscibilă, o bună parte din copilărie, iar, pentru restul timpului, noțiunea și realitatea intim-afectivă de părinte. Devenit tată, individul „neîntregit“ este surprins de o teamă depășită doar prin refacerea, printr-un ritual, deopotrivă naiv și candid, a experienței lipsă. Tocmai aceste elemente — aparent greu controlabile — refac schema simțului estetic, fiind totodată zonele de irradiație sensibilă a textului. Cu ele trebuie să „cîntărim“ nivelul prim de expresie. Atitudinea lui Achim este la început bizară: „Pe neașteptate îl trecu gîndul că el nu știe cum se joacă o fată cu copilul lui și se opri. Ideea... născută în zona fricii suia în el rece, da, eroasă, atotstăpîitoare“. Este aici o rană mai veche a eroului, derivînd din chiar condiția lui de orfan, dezvoltată de autor augmentativ, prin trauma fizică însoțitoare a celei psihice. Conflictul interior, al celui care nu-și găsește rădăcinile, devine narațiunea unui eveniment greșit înțeles de Achim. Premoniției bătrînei care l-a crescut („o să mai fii frumos cînd îți-o muri umbra, băta-i Dumnezeu pe-ai de te-au lăsat să te fure urgia“), Achim îi răspunde prin naiva autoflagelare („El s-a gîndit că trebuie să-și omoare umbra. O lovî cu pietre și-o strîvi cu talpa piciorului... Umbra scăpa din toate nevătămătă“) și are ca incheiere, în fața sorții pecetuite, o înduioșătoare candoare: „Într-o zi, stînd pe marginea șoselei, văzu apropiindu-se tăvălugul care sfărîmă piatră. I se făcu milă și se trase înapoi ferindu-și umbra“. Tendințele de a-și îngropa umbra (așa cum fusese el însuși îngropat de „urgie“) se opresc în fața unei forțări violente a gestului: tăvălugul apasă întreaga ei suprafață, ca un capac — nălașa și pietrele doar o trimiteau, sim-

bolie, ritualic, sub pămînt. Eroul își simte astfel destinul și imposibilitatea de a ieși brutal din limitele date. El renunță să-și mai omoare umbra. Comportamentul lui Achim nu face decît să ne atragă atenția asupra uriașelor rezerve de sensibilitate închise într-un „cîntec singuratic, de grea melancolie“. Intenția scriitorului este însă proliferarea intrigii subiacente, accentuarea cauzalității, care relevă determinația între erou și evenimentele ulterioare.

Trecerea tatălui în dublă postură (el este și fiul, iar Fănuș Neagu le conferă amindurora același apelativ) lasă liberă din zona obscură reveria și imaginația. Nu tatăl este condiționat de copil, cum s-a spus, ci Achim-tatăl reface pas cu pas itinerarul momentului crucial al copilăriei sale readucîndu-l, pentru inițiere, în aceleași date ale problemei, pe fiu. El abia s-a născut, deci nu are încă umbră, așa cum Achim-tatăl nu avea umbră sub pămînt, acoperit de „urgia“ rîului. Deoarece Achim reface o experiență pe care a trăit-o fără s-o cunoască decît prin premoniția bătrînei care l-a crescut, inițierea se desfășoară, ca mijloc, prin metaforă și e orientată din interior spre lume. Prima măsură luată de Achim-tatăl în acest vis este să interzică fiului său de a-l zice altfel decît pe nume („în nici un caz nu-ți dau voie să-mi zici «matală»“), situație tipică a celui care a fost frustrat de părinți. Călătoria inițiată a tatălui cu Achim cel mic conține, prin compensația, oferită de visul impus, explicații vizuale: „Se făcea că era cu Achim al mic în cîmpie și că ploua. Apa curgînd în pinze dese bătea mărunț și odihnit în podul pe care-l făcuseră cu aripile deasupra lor douăzeci de dropii... Și mergînd, prindeau și ei aripi ca și dropiile și zburau deasupra norilor spre culmile cerului“. Cel care fusese scos din rîpa rîului, adus de stîlbele naturii („băta-i Dumnezeu pe ai de-au lăsat să te fure urgia“), trece acum cu ușurință deasupra norilor, spre culmile cerului, apărut fiind de „podul“ (nu întîmplătoare preferința, în locul cuvîntului „acoperiș“, de exemplu) format din aripiile păsărilor, dar mai ales de prezența tatălui și fiului, solidaritate ce împiedică orice fapt neașteptat. Această a doua paranteză de la firul epic principal se acomodează, în fine, momentului de iluzionare care se pliază pe o poiză de realitate. Corupînd un cioban, Achim se așază ca o punte (iarăși un cuvînt-obsesie pentru cel descoperit în rîpa din malul rîului) în dreptul porții de la țareul mieilor. „Mieii ceilalți, asurziți, de biciul lui Pasalac, suiră în șir pe spinarea lui... Mișcarea aceasta, repetată, creia în Achim sentimentul că se joacă cu băiatul lui“. Iluzia este de altă esență, căci ea pornește de la realitate spre interior (invers decît în situațiile precedente) și e chiar productivă, deoarece risipește frica, declanșînd autoritarul comportament patern: „Măi băiete, spuse el, hai să ne culcăm, că-i tirziu“. Momentul coincide, prin depășirea experienței, revenirii la timpul prezent al acțiunii.

Există în această povestire multă candoare și o indescriptibilă duioșie. Sufocarea, eliberată de obsesiile necunoscutului, realizează la Achim absorbția „singuraticului cîntec de grea melancolie“ în fericiere. Însă apropierea de „miezul problemei“ Fănuș Neagu o face pe căi mai directe, mai organice decît epicul, ștergînd frontierele dintre obiectiv și subiectiv. Se află în această povestire o hermeneutică naivă (dacă termenii pot fi apropiați), a experienței sensibile pe care Fănuș Neagu o explică în virtutea unei coerențe pe care o numim „soluția interioară“.

LUCIAN CHIȘU ■

● **CAP LIMPEDE**

ce o „femeie-autoare“ care nu consideră că trebuie spus „femeie tulnică“, în loc de „tulnicăreasă“, n-ar avea nici un argument să ne convingă de admisibilitatea formei „femeie-milician“.

Conștientă, poate, de hibriditatea materialului expus, autoarea își ia precauția de a ne propune lucrarea drept un registru de cuvinte, invitîndu-ne la exigență, ceea ce și facem. Considerăm că autoarea va discerne criteriile de pertință care ne determină să admitem cuvîntul înregistrat „macaragită“, de exemplu, și să respingem în corpore toate cuvintele improprii, chiar dacă acestea au apărut în presă și autoarea citează publicația respectivă. Presa română nu este în afara criticii. Este firesc să-i considerăm, mai curînd, autoarei meritul involuntar de a fi semnalat un fenomen de survolare a teritoriului liber al limbii române. Am debutat în presa română acum douăzeci și șase de ani și sint

gata să apăr presa română de impresia care s-ar crea prin asimilarea ideii că respectivele cuvinte fac realmente parte din limbajul presei române. Exceptînd cuvintele obiective asimilate, foarte multe sunt hiperbarnisme, snobisme și cosmopolitisme, ilicit puse în circulație de cîțiva evazionisti, asijderea iliciti în presa română.

Formulez deci obiecția principală, sub forma unui capăt de întrebare sturînt și tulburător formulată cîndva de prietenul George Macovescu:

„Cu ce drept?“

Cu ce drept Florica Dumitrescu, coordonată de către Al. Graur și Theodor Hristea, ignoră existența literaturii române contemporane?

Și, ce-ar fi, o, ce-ar fi dacă pe poarta Academiei Republicii Socialiste România ar scrie: „Limba noastră-i limbă sfîntă / Limba vechilor cazanii / Care-o plîng și care-o cîntă / Pe la vatra lor țărăni“? (Ion Nicolescu).

REPUTAT SAU REGRETAT ?

Profesorul Harry Brauner a avut recent surpriza, în timp ce privea la televizor o emisiune a Ionelei Prodan, să afle că foarte cunoscuta interpretă de folclor „a fost descoperită și sprijinită să se realizeze artistic de REGRETATUL muzicolog Harry Brauner“. Cum reputatul muzicolog, în cea după amiază de duminică se simțea excelent și avea toate motivele să se simtă și în continuare excelent, a tratat chestiunea regretului cu humor. Problema a început să fie delicată abia în orele ce au urmat emisiunii și în zilele săptămîinii ce-a urmat intrucît o mulțime de lume l-a sunat să-l întrebe de sănătate cu tonul plin de compasiune reclamat, fi-rește, de imprejurare. Profesorul Harry Brauner, care se simte excelent și după gafa comisă de prezentatoarea emisiunii în discuție ne roagă să fa-

cem precizarea că între cuvîntul REPUTAT și cuvîntul REGRETAT există deosebiri de esență. Drept care facem convenita precizare. (T. O.)

PROZA

Portrete și situații

Ar fi împlinit zilele acesteia 55 de ani. O vîrstă care putea fi și a începutului. Franz Storch însă a avut timp să o împună ca pe o vîrstă a împlinirii sale ca scriitor. Prozator și poet, dincolo de nivelul cu adevărat artistic atins în ambele ipostaze, el rămîne un maestru incontestabil al genului scurt. Povestirile sale din Die Zienharmonika (Armonica), din Im Krawallhaus (Casa gălăgioasă), Das Plauenrad (Coada de păun), Am Rande des Kerpenscheins (La marginea luminii) sau din Inginerul de gramafoane, compun o lume de culoare discretă, dar de amănunte percutante, o lume văzută în primul rînd, un univers de gesturi, de frînturi de dialoguri, de comunicare fragmentară între oameni, de singurătăți la marginea vieții, agățîndu-se obosit de reperele fixe ale unui mod de a înțelege viața în numele omeneșului, în numele demnității, al solidarității omului cu oamenii. Orga de zăpadă. Nuvele și povestiri (Ed. Junimea, 1982) reunește 49 dintre cele mai izbutite povestiri ale lui Franz Storch, parte inedite, (selecția și traducerea — Hertha Perez și Doina Florea-Ciornei), într-un volum cu o subtilă arhitectură, menită să dubleze simbolic însăși existența autorului. Ciclurile intitulale în pantalonii scurți, Atunci, cînd mi s-au furat anii, Riduri pe fața umbrei și Portmoneul cu fotografii ilustrează în fond maturizarea privirii, a ochiului atent care înregistrează alb, copil fiind, întîmplări, scene ale lumii exterioare, aproape fără comentarii și valorizări exprese, pe acestea amînuindu-le pentru o altă vîrstă a înțelegerii (Ucenicul vrăjilor, Moștenirea, Misterul, Sobarul etc.), maturizarea privirii tăioase, asprită de imputarea unei adolescențe frustrate față de agresiunea subită și de neînțeles a unei lumi crispată de război (Ca în filme, Copacii strălucitori), a ochiului sensibil care filtrează parca prin transparenta securizantă a unui geam scenele lumii exterioare (Cutele jachetei, Ruze umflate).

Lumea din Casa gălăgioasă capătă sensul pe care l-l dă conștiința sumară, dar necrutătoare în efortul de a înțelege lumea și mecanismele ei, a micului Steff. Impactul cu răutatea oamenilor (un vecin îi omoară pisica — Minka), cu necinstea obraznică (învățătorul Pankratius) și note elevilor în funcție de cit primește de la ei — Misterul), cu cărpănoșenia și lipsa de omenie (Copacii strălucitori) este atenuat instinctiv prin apelul la o înțelepciune a mirării, am zice, care îl ajută pe Steff să deosească pragul întrebărilor și al îndoielilor: „Viața e un mare mister, obișnuia să spună bunica. Niciodată lucrurile nu ies așa cum te-ai aștepta!“ (Misterul).

O altă lume cercetată cu stăruință este aceea a copilului. Situațiile pe care le descrie autorul au întotdeauna o fisură, prin care el poate pătrunde înăuntru, poate înregistra totul. Cel mai adesea această fisură este înstrăinarea celor doi, lipsa — ori neputința — comunicării, care aruncă o lumină derizorie asupra întregii existențe. Ca semn al înstrăinării apare mai întotdeauna monologul, efectul de jalnic ecou al vorbelor care se întorc de unde au plecat, ca un trist bumerang al iubirii inexistente (Fumătoarea, Cealaltă).

Orga de zăpadă nu este numai titlul unui volum de povestiri, ci și metafora unui năzuit sunet alb al purității, cu care cărțile lui Franz Storch au știut întotdeauna să sprijine micul univers de neliniști și singurătăți, dar și de pledoarii pentru liniște și pentru comuniune reală, al prozelor sale.

TANIA RADU ■

O Istorie a rock-ului

O pasionantă incursiune în istoria fenomenului muzical rock întreprinde Daniela Caraman Fotea în recenta sa lucrare **Conexiuni rock** (Ed. muzicală, 1982). Autoarea puntează pe larg evenimentele esențiale ale acestui curent innoitor, care a bulversat canoane estetice și a cucerit adevărate miliioane de tineri, dornici să-și faurească o artă capabilă să corespundă aspirațiilor lor și să reflecte cu exactitate ambianța socială și politică în care trăiesc. Scrisă simplu și alert, dispunînd de informații din cele mai diverse surse și deseori de ultimă oră, cartea oferă o imagine cuprinzătoare asupra nașterii și evoluției rock-ului pe mapamond. În paginile cărții sint trecuți în revistă cei mai importanți reprezentanți ai genului, de la Bill Haley, Elvis Presley, Eddy Mitchell, Johnny Halliday, la „Beatles“ și „Rolling Stones“. Acestor adevărați „monștri sacri“ ai noii muzici promovate în ultimii 30 de ani li se întocmesc fișe biografice, le este urmărit drumul spre afirmare și o ascensiune care vor ului întreaga lume. Fără să devină nici un moment apologetic, rămîniînd mereu foarte precis și documentat, textul are totuși o însuflețire care face agreabilă lectura și păstrează atenția cititorului însetat să afle noi detalii din marea aventură a rock-ului. În eseu Daniela Carmen Fotea impunează acestor muzici pe plan internațional nu este o simolă întîmplare și nu numai o consecință a unei reclama admirabil dirijate, știînd să exploateze dorința de inedit a tinerelor generații. Uriașa ei audiență este explicată prin refuzul poncifelor de orice fel, prin persiflarea falselor străluciri pe care le poate accepta doar o artă leneșă, lipsită de vigoare, neatență la tumultul epocii și la marile ei întrebări. Daniela Caraman Fotea a publicat o carte incitantă și necesară, cu puncte de vedere personale și bine argumentate, care — ne permitem să anticipăm — va cunoaște cu siguranță un mare succes de librărie în rîndul iubitorilor muzicii tinere de la noi.

GEORGE ARION ■

FILM

„Luchian” — premiul Cidalc
la Karlovy-Vary

La Festivalul internațional al filmului de la Karlovy-Vary, filmul românesc artistic de lung metraj „LUCHIAN” a luat un important premiu: CIDALC (Comitetul Internațional pentru Difuzarea Artelor și Literelor prin Cinema). Am stat de vorbă, recent, cu realizatorul acestui film — regizorul Nicolae Mărgineanu:

- Cum considerați participarea la acest festival?
- Masivă, Bulgaria, de pildă, avind un singur film în festival, a venit cu o delegație de 60 persoane; U.R.S.S. (2 filme în concurs) — 80 de persoane; R.D.G. (2 filme) — 80 persoane; Cehoslovacia avea anunțate peste 300...
- Iar noi, cu un film, cel al dv.?
- Patru persoane.
- Cum ați caracterizat acest festival?
- Mai ales antirăzboinic. Am văzut câteva filme extraordinare, unele premiate, pe această temă.
- Care este lucrul care v-a frapat cel mai mult?
- Următorul: o halbă cu bere, foarte bună, costă 4 coroane; intrarea la un film costă 20 de coroane, ceea ce spune mult! La noi, e invers... Dar să lăsăm gluma.
- Nu e nici o glumă. Ce înseamnă premiul pe care l-ați obținut?

— Înseamnă mai multe. În primul rând, a fost acordat pentru două filme: „LUCHIAN” al nostru, și „O NUNTA INSINGERATĂ” (după „Nunta însingerată” de Federico Garcia Lorca — un film superb, în regia lui Carlos Saura). Mai înseamnă apoi că juriul care a acordat aceste premii face parte din cele trei juriuri care funcționează nu numai la Karlovy-Vary, ci la toate marile festivaluri internaționale: celelalte două sunt UNATEC (pentru tehnică cinematografică) și FIPRESCI (pentru presă, critică în general). Apoi, pe lângă festivalul la care am participat, funcționează un important tirg de filme (se văd și pelicule care nu se află în concurs), astfel încât filmul nostru a avut șansa de a „ieși”, într-un fel, pe piață. În plus: cred că am luat de-adevăratelea, pe merit, premiul CIDALC; pină acum noi, românii, vizăm mai ales cite un premiu de interpretare. Și încă ceva demn de reținut: acest festival este unul politic, declarat. Înainte de a se stabili premiile, președintele juriului a vorbit un sfert de oră, anunțând că anumite filme trebuie premiate, pentru că răspund celor mai mari cerințe politice actuale.

— A fost greu, Nicolae Mărgineanu? A fost ușor?

— Nu a fost ușor. Au fost 60 de filme în concurs, în medie vedeam 4-5 pe zi. Efort extraordinar. Devii nauc de cap, după trei zile simțeam nevoia să mă duc să mă plimb în pădure, mă dureau ochii — nu-i glumă! Dar a meritat!

— Citeva lucruri mai amuzante — așa, ca o pauză?

— Două: primul, treaba cu Luis Bunuel, care a primit 200 000 dolari pentru a realiza filmul închinat lui Dimitrov — personalitate deosebită extraordinară; deși i s-au acordat două premii, sint convins că mai bine îl făceau bulgarii!... Și al doilea: pentru că, acolo, în mod obligatoriu, unele filme trebuie să ia un premiu, premiul de interpretare feminină a fost acordat... în grup unui astfel

de film. Am murit cu toții de ris!

— Să revenim la subiectul nostru: ce vă așteaptă după premiul ăsta?

— Absolut nimic! Bucuria pentru premiu. În rest — vom vedea. Noi nu luăm foarte multe premii, este deci o mîndrie în plus. Mai ales că e un premiu recunoscut, „LUCHIAN” va merge la Viena, apoi la Moscova. Poți participa la festivaluri cu „LUCHIAN” în continuare, dar nu la cele de categoria I, care nu acceptă decât filme în premieră mondială. Așa... și uite de ce m-am bucurat mai mult: „LUCHIAN” este un film mai ales românesc, de el nu au auzit mulți; după ce a rulat au venit mai mulți să ne felicite: francezii, de pildă, au fost foarte surprinși („viziune plastică extraordinară!” etc).

— Credeți că francezii l-au descoperit pe Luchian prin filmul dv.?

— Nu știu, nu cred că asta este cel mai interesant: interesant este că au găsit, în acest caz, „soarta artistului în societate”. M-am bucurat mult cînd mi s-a spus că discreția este o calitate majoră a acestui film. Luchian a fost — mai ales! — un om discret. Vedeți, asta a fost deosebit și plăcerea cea mai mare pe care am avut-o la acest festival: aceea de a-mi crea relații cu alții. Simți pulsul cinematografiei „din-năuntru”, mă refer, firește, la cinematografia mondială. Am venit mult mai bogat acasă, decît am plecat.

— Ce intenționați acum să faceți?

— Un film după Agirbiceanu, „INTOARCEREA DIN IAD” — o poveste foarte tulburătoare și foarte românească. Mi-am dat seama că, numai venind cu un film de specific național, poți fi lansat pe piața mondială.

— Din tot sufletul — succes!

HORIA PĂTRAȘCU

● ecuații critice ●

De la valoare la difuzare (II)

Prin 1968, alături de „antologatorul străin” de poezie românească apărură într-un chip laudabil propagatorul de origine română, deși cel dintîi cum era și normal, nu dispărea nici acum și nici mai tîrziu.

Scriitor român, surprins, în majoritatea cazurilor, de război în Occident, un astfel de propagator, om onest, care nu pactizează cu dușmanii României, practică un admirabil voluntariat pentru literatura țării lui originare, reprezentînd culturalicește un enorm pas înainte. El e, în mod obligatoriu, bilingv și, în unele cazuri, plurilingv, știind românește foarte bine, deși uneori cu un stil vetust, care a oprit contactul direct cu evoluția limbii atunci cînd subiectul a ieșit biografic din ea; este inițiat în valorile mari ale poeziei românești, pe care le cunoaște și le aprobă insensibil la conjuncturi, instruit în literaturile străine unde, prin forța lucrurilor, viețuiește. În plus, presiunea unei ierarhii „instituționale”, propusă pe căi administrative, de scriitori, din țară, rămîne, la asemenea voluntari, fără nici un efect, urmînd așadar a descoperi în antologiile înlocuite de aceștia o reprezentare valorică mai apropiată de adevăr. Astfel de elemente pozitive, care de-ar fi putut fi fructificate pe deplin ar fi asigurat o difuziune infinit mai eficientă, se împiedică totuși și de cîtiva factori perturbatori, din fericele corectibile. Un scriitor de origine română stabilit în străinătate a rămas cu mentalitatea culturală a momentului revolut, arareori el a înțeles corect evoluția ulterioară a literaturii române care se desfășurase fără el. Rezistența lui, pozitivă, la ierarhiile mecanice produse de conjuncturi se combină, de aceea, cu o adeseori nefericită obsesie de prospector care selectează nume și autori fără semnificație în poezia română contemporană și elimină pe acelea care însemnează mult pentru aceasta.

Un caz tipic de voluntariat în esență pozitiv este acela al lui Mihail (Michel) Steriade, poet meritoriu, stabilit în Belgia și prin al cărui efort poezia românească a fost prezentată într-un chip sistematic în acea țară și, prin numeroasele versiuni franțuzești, oriunde se vorbește franceza. M. Steriade este fondatorul unui „Journal roumain des poètes”, cu apariție capricioasă, inaugurat în 1967 și ale cărui numere au mișcat și ele multe inerții. Numărul 1/1967 conține poezii de M. Steriade, D. Botez, Lucian Blaga și Argezi; numărul 2/1968 e o admirabilă antologie Lucian Blaga (prima în franțuzește, căci poetul apăruse pînă atunci, cu volume, doar în Finlanda, în 1945, și Turcia, în 1958). Numărul 4/1968 conține versuri de Elena Văcărescu, M. Steriade, poezii populare, și, admirabilă idee, Eminescu, Bacovia, Blaga, Barbu și Argezi. Numărul 6/1969 prezintă poeme și proze eminesciene; din Eminescu, M. Steriade traduse deosebit, în 1968, o plachetă cu titlul „Destin roumain. Voix universelle”. Sfortarea lui de a propune selecții corecte era, cum se și vede, continuă, și nu întâmplător, cu mai mulți ani înainte, în 1960, M. Steriade publicase niște „Poèmes déracinés”, cu versuri de Eminescu, Argezi, Blaga, Goga, A. Maniu, I. Pillat, G. Topirceanu și... Demostene Botez.

Istoria poeziei românești e, în operațiunea înfăptuită de M. Steriade, foarte corect reprezentată intrucît privește tabloul de valori de pînă la 1940. Mai departe antologatorul are fatale șovăieli, generatoare de confuzii. Trei numere din „Journal roumain des poètes” (nr. 3/1968, nr. 7/1970, nr. 9/1972) sînt, intrucît privește lirica de azi, mult mai contradictorii. Antologatorul a reținut pe Ion Bănuț, A. Baranga, M. Beniuc, H. Zilieru, P. Ghelmez, R. Cîrneai, Nina Cassian, Cristina Tacoi, Dan Rotaru, Ion Sofia Manolescu, A. E. Baconsky, nume în general antologabile; urmează Dan Deșliu („Ode a la République Roumaine”) și necunoscuții G. Cirstoia, Toma Bîolan, Gh. Pleșea și Petre Vlad (acestea în nr. 3/1968). Numărul 7/1970, dedicat lui Eminescu, alături de poetul național pe M. Petru, N. Peniuc, Tatiana Rusu, Carmen Vulpoi, R. A. Ionescu, Ion Ghiur și Dincă Valerian. În sfîrșit, numărul 9 din 1972 propagă autori tineri, „copii și adolescenți români”, și nu intră, ca atare, în discuție.

Astfel de inconsecvențe ar fi putut fi înțelese dacă s-ar fi manifestat numai în „Journal roumain des poètes” și n-ar fi pătruns și într-o consistentă „Anthologie inachevée de la poésie roumaine”, publicată de M. Steriade în 1970. Antologatorul începe cu poezia populară și sare direct la Eminescu, introduce mai multe poezii de Argezi, Bacovia, I. Barbu, Goga, Ion Pillat, A. Maniu, Vinea (dar uită pe Voiculescu și Philippide) alături de Artur Enășescu, I. M. Rașcu, Demostene Botez. Dintre contemporani nu sînt uitați R. Cîrneai, Petre Ghelmez, A. E. Baconsky, H. Zilieru, Dan Deșliu, (cu aceeași „Odă”), Ion Sofia Manolescu, Adi Cusin. În schimb, lirica română cea mai nouă, care la 1970 cîștigase poezi de excepțională valoare europeană precum Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Cezar Ivănescu, e reprezentată în această antologie „neterminată” nu de aceștia ci de absolut anonimizii G. Cirstoia, Sebastian Costin, Ioana Baraschi, Radu Adrian Ionescu, Mihai Petru, Ion Ghiur, N. Peniuc, G. Pleșea, N. Petru, Valerian Dincă, Petruța Tomescu, Carmen Vulpoi, Petre Vlad, Tatiana Rusu, Constantin Ștefuriuc.

Un cititor străin care va consulta această antologie va afla, prin urmare, că „vrais poètes” sînt Ion Ghiur, Petre Vlad și Gh. Cirstoia, iar nu Adrian Păunescu, Nichita Stănescu, Ion Gheorghe. Eliminarea „propunerilor instituționale”, care a făcut să dispară șirul canonic nelipsit

din nici una din antologiile anilor '50 și '60, a condus nu la reprezentări corecte ci la substituții fără sens, de unde generația '60, cea mai durabilă echipă lirică din ultimii 40 de ani, e sufocată de un pluton de tineri pe care nu i-a citit nimeni.

Nu este însă un fapt izolat, căci selecții de același calibru detectăm și pe alte meridiane. O antologie, publicată într-un număr al revistei peruviene „Harau” (aug./1970), dedicată poeziei românești tinere, conține versuri ale necunoscuților — în epocă — Marius Suter, Mihai Lau, Al. Silviu Deleanu, Vlad Gheorghe Druck, Romeo Nădășan, Ion Ghiur, Andrei Radu, Ioana Crăciunescu, Doina Uricariu, Tia Șerbănescu. Împrejurarea că ultimele trei autoare, anonime la acea dată, au reușit în următorii 12 ani să publice volume (de poezii — Ioana Crăciunescu și Doina Uricariu, de proză — Tia Șerbănescu), nu modifică tulburarea spiritului critic lucid: din

10 poeți necunoscuți, prezenți în chip de poezie românească tină, numai doi au ieșit pînă azi la iveală în chip, să zicem, satisfăcător. Antologatorul, poetul Șt. Baciu clarificase, deosebit, profunzimea noastră nedumerire, el selecționase autorii din pagina de „curier literar” a „României literare”; antologia avea așadar un caracter „polemic” față de poezia oficială (? !).

Este ușor de observat că stingerea „propunerii instituționale” nu aduce decît o și mai mare tulburare a tabloului liric românesc văzută din străinătate: dispariția unor nume care perturbau selecția clasiceilor și a contemporanilor valoroși are drept efect nu o reprezentare apropiată de adevăr ci năvala în antologii străine a unui numeros pluton de anonimi, un hinterland liric pe care antologatorul naiv îl prezintă drept poezie adevărată, neoficială sau contestată. Eficacitatea unor „mîini nevăzute” care operează adeseori pe cont propriu este, se vede bine, foarte mare. Lucrarea lor merge pînă la stricta actualitate și o antologie de poezie românească, apărută acum cîteva luni, în Peru („Breve Antologia de la Poesia Rumana Contemporanea”), este, în acest sens, plină de semnificații. Prefăcătorul, A. F. Arce, știe, de pildă, că avem o literatură puternică și o poezie cu ecou sufletește universal; el citează, însă, din Eminescu „Împărat și proletar”, iar în chip de mari reprezentanți ai acestei poezii de limbă latină, alături de Argezi și Blaga, pe Tristan Tzara. Selecția este și ea spectaculoasă: antologatorii au avut ceea, cel puțin bizară, de a prezenta pe fiecare poet cu numai o singură poezie, nivelînd în acest fel diferențele inerente. Tabloul pare substanțial îmbunătățit, căci între cei 40 de poeți contemporani figurează drept „clasici” Argezi, Bacovia, Ion Pillat, Ion Barbu, Blaga și Emil Botta. Din aceeași categorie lipsesc însă Voiculescu, Ad. Maniu, Ion Vinea și Al. Philippide. Al. Andrișoiu este aci, nu și Ion Gheorghe, Romulus Vulpescu da, Daniel Turcea nu, Vasile Nicolescu și Mircea Dinescu sînt prezenți, nu și Cezar Ivănescu. Într-o antologie de unde sînt eliminați, așadar, Vasile Voiculescu, Ion Vinea, Al. Philippide, Adrian Maniu, Ion Gheorghe, Cezar Ivănescu, Daniel Turcea, Dan Laurențiu figurează însă Mihai Cantunari și Dorian Ionescu Pascal (? !). Prezența celui dintîi, hispanist cunoscut și traducător în românește al peruvianului Vallejo, s-ar putea explica prin considerente, să zicem, „diplomatice”, în schimb complet anonimul Dorian Ionescu Pascal (care cu greu poate fi găsit, de arhivarul sirguincios, cu un singur grupaj de poezii în revista „Amfiteatru” și nimic mai mult) nu avea ce să caute. Argezi și Dorian Ionescu Pascal: iată ce efect are în propagarea culturii românești în străinătate „inițiativa liberă” a autorilor.

S-ar părea însă că antologiile editate în limbi străine chiar în România și propuse de noi în chip de tablouri semnificative ale poeziei românești se apropie și mai mult de adevăr. Vom examina și acest element într-un foileton viitor.

ARTUR SILVESTRI

Colecții... colecții...

Nu știu dacă s-a ocupat cineva de așa ceva, dar cred că s-ar putea scrie un foarte serios studiu despre psihologia colecționarului. Este o ocupație ca oricare alta? Pasiune, patimă, obsesie? Ce resorturi intime declanșează într-un om o asemenea dorință și ce îl determină să caute cu înfrigurare, să dobindească cu orice preț, să ordoneze cu meticulozitate doar anume lucruri din infinitatea care ne înconjoară? Pentru că opțiunea pentru o colecție sau alta nu este chiar întâmplătoare, pare-se. Chiar dacă preocupările curente, profesiunea insulului — alături de sus-amintitul hobby — contrastă această afirmație. Trebuie că există totuși o legătură între obiectul „ciudatei” pasiuni și cinești-ce latură nerevelată a personalității sale. Poate că modestul funcționar de la „Loto-pronosport”, colecționar de medalii, ar fi putut fi un militar de geniu; învățătorul-pensionar de astăzi, posesorul unui impresionant număr de ilustrate de pe toate meridianele lumii, a ascuns poate în el, toată viața, neliniștea iscoditoare a unui călător; un executor judecătoresc, cu privirea neînduplecată a celui care a văzut multe, achiziționează pentru inima lui mici și fragile belouri de porțelan... Și așa mai departe. Dar toate acestea rămîn simple vorbe atîta timp cît nici colecționarul înșiși nu-ți pot spune lămuritor motivul specialiei lor atracții.

Ne-a sugerat rîndurile de mai sus o neașteptată și interesantă expoziție deschisă recent la Casa de cultură „Mihai Eminescu” din București, rod al strădaniei cîtorva pasionați, constituiți aici într-un club al colecționarilor. Fără a etala unicate și rarități, „colecția de colecții” este meritorie: nu numai prin perseverența și spiritul de investigație pe care le presupune, ci și prin semnificația mai adîncă ce se desprinde — aceea că omul are întotdeauna dorința și posibilitatea de a ordona un haos. O colecție este, în definitiv, o asemenea posibilitate, ca simbol.

Se expun aici colecții de chibrituri (bețe sau cutii); ex-libris-uri, relicve oceanice, calendare de buzunar cu reproduceri de artă, ascuțitori, etichete de conserve, timbre, nasturi și cataramă, miniaturi din os, chel, ilustrate cu portul popular din diferite zone ale României, cutii de bere, insigne, roci fosilifere, bancnote, ambalaje colorate de chewing-gum, medalii comemorative, reclame pentru ciorapi de damă, imagini din Cosmos, programe și bilete de teatru cumpărate între cele două războaie mondiale, brelocuri, ilustrate cu pisici și ciini, servetele, vederi reprezentînd muzee și monumente, etichete de vinuri, caricaturi apărute în presă, copiate și mărite de colecționarul lor...

Oricum, a colecționa nu este o simplă modalitate de a-ți omori timpul. „Colecționarul este un om fericit” — spunea Goethe — și se pare că toți cei în cauză sînt de aceeași părere. Noi, ceilalți, în afara faptului că primim cu înțelegere și admirație în-deletnicirea despre care vorbim, nu ne pronunțăm încă. Vom afla adevărul doar atunci cînd ne vom molipsi noi înșine de această blîndă pasiune.

CORNELIU MERLAU

În acest număr, reproduceri după lucrările artiștilor S. CILITIA, Z. DUMITRESCU, S. ILFOVEANU și VIDA GEZA.

PLĂSTICĂ

Ion Dumitriu și pictorii
de la Poiana Mărului

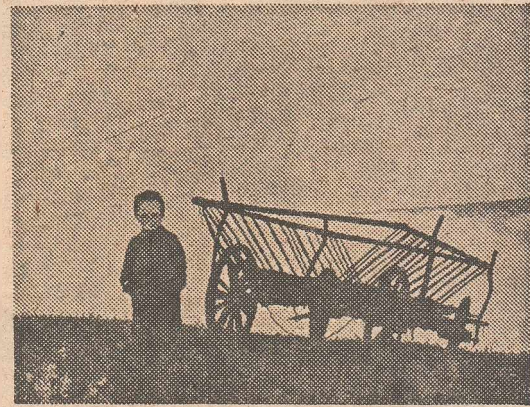
Ion Dumitriu este pictorul, față cu al cărui fel de a fi o seamă de cronicari se simt deodată datori să observe că, deși inzebrat, nu-i tocmai în centrul atenției. El este reprezentant tipic al unei categorii de artiști plastici aparent dezinteresate de lupta pentru „centrul atenției”, distanța fiind, de fapt, punctul lor de vedere asupra chestiunii. Cazul lui Ion Dumitriu, care-i departe de a fi un ins închis cu îndărătnicie în sine, e acela al creatorului ce renunță la tot agreabilul, ce i-ar lua din timpul și puterile de închinat picturii, operei propriu-zise. Ca un explorator care, pentru a nu spera decît înain-

tele, își compromise toate căile de a da înapoi. Să fi vrut cu dinadinsul, Ion Dumitriu era de mult o notorietate. Și se mai întâmplă un fapt, care — în ciuda excelenței picturii, a unei încântătoare originalități — întîrzie recunoașterea importanței locului lui Ion Dumitriu în arta românească de azi. Faptul privește lucrul mai multor artiști ce merg de ani buni să picteze „după natură” la Poiana Mărului: Horia Bernea, Teodor Moraru, Teodor Rusu, Ion Dumitriu. Dat fiind vigoarea afirmare pe plan național și internațional a creației lui Horia Bernea și frecvența unor motive și soluții plastice comune grupului în opera acestuia, o critică mai degrabă comodă a conchis la rolul său de șef de școală (sau de grup) cu toate că școala de la Poiana Mărului nu are și nu avea cum să aibă un șef. Cei patru sînt caractere puternice, pictura lor merge pe drumuri diferite și ar trebui să avem curiozitatea de a sesiza momentul cînd dintr-un fel de devotament la realitate impus de școala Poienii Mărului — foarte departe de metodologia impresionistă — s-au ales patru feluri de pictură. O expoziție cu pinze din ultimii ani semnate de Bernea, Moraru, Rusu și Dumitriu ar fi o întreprindere nespuse de interesantă intrucît ar dovedi, dacă mai trebuie cumva dovedit, ce însemnătate are în viața pictorului cinstit cu sine, îndrîjit în cînte în plan profesional, reîntoarcerea la natură, cunoașterea aproape savantă a unui loc, efortul continuu de a-i înțelege unicitatea și, deopotrivă, măsura de universal. O astfel de expoziție ar mai dovedi nu atît ce-i aseamănă pe cei patru, cît ce-i deosebește.

Recenta expoziție de la Simeza a lui Ion Dumitriu a cuprins lucrări din anii 1977—1982 realizate la Poiana Mărului ori cu amintirea binecuvîntatului colț de lume din preajma Brașovului: peisaje cu șuri și case, o excepțională serie de naturi statice cu mere și cartofi incolții și citeva compoziții nu prea mari cu o mare de ierburi și în ele cite un pui de țaran, dormind sau păzind o căruță. Subiecte simple, comunicînd firesc plăcere pentru reavăn și frust, pentru tot ce se petrece sub semnul veșniciei. „Realismul” lui Ion Dumitriu n-are nimic din sufi-

cierea belicoasă a hiperrealismului. Vederile sale, deși cu o îndrăzneală sugestivă fotografică, sînt esență de real. Pinzelor sale, Ion Dumitriu le spune „Studii” și asta nu întîmplător. Peretele de scinduri și lut al unei șuri e „studiat”, e prezentat cu o soi de evlavie, pe care numai artiștii ce-s conștienți de perfectibilitatea metodei lor sînt în stare. „Studiul” e nevoie de adevăr, e proces și îndatorare timpului, el n-are trufia lucrului terminat. Artistul nu ia în posesie natura, cum se obișnuiește a se spune, el avînd înțelepciunea să se lase cucerit, pătruns, purificat de natură. Naturile statice reprezentînd cartofi incolții comunică o vitalitate ușor hieratică, intru totul impresionantă. Pușini pictori sînt capabili să dea celui care privește tabloul o mai strălucitoare senzație de triumf și deriziune, de sfîrșit și început de lucruri. Școala de la Poiana Mărului i-a învățat pe elevii ei, înainte de toate, lecția nevoii de adevăr.

TUDOR OCTAVIAN

ISTORIA CĂRȚII

O lucrare de cultură
românească

Odată cu apariția *Pagini din istoria cărții românești*, publicul larg are un prilej în plus să înțeleagă pasiunea bibliologilor pentru cunoașterea istoriei scrisului și a tiparului ca fapt de cultură și civilizație. Ne aflăm, după cum ne atrage atenția cuvîntul introductiv, în prezența unei lucrări „care înfățișează, pentru prima oară în literatura noastră de specialitate, multiplele aspecte ale cărții românești, de la origini pînă

în prezent”. O primă garanție a reușitei acestei întreprinderi o constituie însăși persoana autorilor: profesorul Dan Simonescu, decanul științei noastre bibliologice, și Gheorghe Buluță, a cărui semnătură am întîlnit-o pe valoroase articole de specialitate, ca și pe coperta volumului *Manuscrise mintate franceze în colecții din România*, apărut în 1978 la Editura Meridiane.

Acastă scurtă istorie a cărții românești — de la primele forme de scriere de pe teritoriul patriei noastre și pînă la cele 1.5 miliarde exemplare tipărite în primii 25 de ani de activitate editorială republicană — se polarizează pe liniile de forță ale unor clare idei conducătoare: continuitatea culturii românești în toate ținuturile locuite de români; rolul cărții, al circulației sale, în formarea și dezvoltarea conștiinței naționale; caracterul umanist al culturii noastre; prezența ei în lume și contribuția sa la schimbul mondial de valori.

Faptul că în țările române primele tipărituri au apărut la numai 50 de ani după Gutenberg, devanșînd astfel țări europene cu veche tradiție culturală, constituie o dovadă în plus că românii au fost sincroni, încă din epoci îndepărtate ale istoriei lor, cu principalele tendințe novatoare, deschizătoare de progres, din cultura omenirii. Prezența în vechile noastre biblioteci a unor valoroase cărți străine, precum și aflarea în fondurile de carte de peste hotare a unor prețioase manuscrise sau tipărituri românești (ca *Tetraevanghelul* scris și pictat de Gavriil Uric și cu care se mindrește Biblioteca Bodleiană din Oxford) demonstrează, o dată mai mult, permanența legăturilor dintre cultura noastră și alte culturi ale continentului. Generoasa vocație universală a creației românești de valori se vădește în ajutorul dat altor popoare, dintre care unele (georgienii și sîrienii) datorează românilor introducerea tiparului în țările lor.

Istoria cărții în perioada modernă este legată de fenomenul industrializării, de apariția, la sfîrșitul secolului al XIX-lea și în secolul al XX-lea, a marilor edituri (Socec, Minerva, Cartea Românească, Cultura Națională, Casa Școalelor, Fundația pentru Literatură și Artă), focare de cultură din care au plecat spre cititori operele clasice literaturii noastre, enciclopedii, valoroase cărți de știință ș.a.

Un capitol interesant este intitulat *Tipografia, cartea și socialismul*, urmînd tradițiile mișcării muncitorești a tipografilor din țara noastră, publicațiile care i-au familiarizat pe cititorii români cu operele clasice marxismului precum și cele care au răsîndit în mase cuvîntul partidului.

O cuprinzătoare sinteză a dezvoltării fără precedent a producției și difuzării de carte în anul socialismului oferă capitolul final, *Dimensiuni și perspective contemporane*.

Lucrare de referință și de largă adresabilitate, *Pagini din istoria cărții românești* reprezintă și o valoare bibliofilă, remarcîndu-se prin condițiile grafice în care a fost editată (la Editura „Ion Creangă”) și tipărită (la I. P. Sibiu).

GHEORGHE LAZĂRESCU

● ecuații critice ●

Uitatul Bretan?

Am revăzut mai de mult opera Horia de Nicolae Bretan și am reascultat citeva înregistrări din l'edurile sale. Creația lui Bretan, compozitor uitat încă înainte de a se fi spulberat în neant, este de o simplitate tulburătoare, de o puritate și o duioșie care ating porțile cele mai sensibile ale ființei. Nicolae Bretan, om de teatru complet: compozitor, dirijor, director de scenă și cîntăreț, dintre cele două războaie mondiale, nu face parte d'n categoria muzicienilor care și-au propus să spargă tiparele, să inventeze noi mijloace de expresie, să experimenteze noi timbre și sonorități, să matematizeze muzica, să o reconsidere ca artă; s-a mulțumit să dea zvon sentimentelor sale și ale poporului său, patosului său romantic întîrziat, să se exprime pe sine limpede, cinstit, printr-o sinceritate deconcertantă care-i face pe mulți să exclame că e un muzician de minimă rezistență și vetust.

Cert este că muzica sa emoționează prin simplitate. Și simplitatea nu poate fi un defect. Acum, cînd lumea se reîntoarce la armonie, la melodie, cînd simțurile noastre s-au cam suprasaturat de disonanțe și asimetrii, de abuzuri și agresivități la adresa sensibilității, o operă ca Horia de Nicolae Bretan poate fi un balsam. Muzica de operă însă se îndreaptă, desigur, spre o nouă sîntează, superioară. Dar opera Horia rămîne un document în istoria muzicii românești, un document estetic și politic. Politic pentru că premiera sa mondială, care a avut loc în anul 1937 la Cluj, a reprezentat un triumf al încrederii în sine, triumful unui popor amenințat cu dezintegrarea prin cancelariile fasciste. Seara premierei a tulburat în așa măsură opinia publică încît, spun martorii, spun ziarele, orașul de pe malul Somesului a trăit pînă noaptea tirziu într-o euforie sîrbătorească „de flăcări pe culmi”. Era ca și cum pe scena operii s-ar fi cîntat frîmintările și zbuciumul oamenilor din sală, în preajma unei conflagrații care avea să smulgă țării noastre o parte din inima ei.

40 de ani mai tîrziu opera Horia urma să fie repusă în drepturile sale de spectacol complet pe scena teatrului liric din București sub bagheta dirijorului Cornel Trăilescu și în regia lui George Teodorescu. Iată citeva din motivațiile și din intențiile regizorului exprimate într-un interviu anterior care astăzi vede lumina tiparului: „Opera Horia de Nicolae Bretan este o amplă frescă lirică, de o evidentă frumusețe melodică, directă, patetică, reflectînd un suflu caracteristic epocii și oamenilor care au înfăptuit unitatea națională. (Nicolae Bretan a fost prezent la marea adunare națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918 — N. R.). La aniversarea a 250 de ani de la nașterea lui Horia mi s-a părut important să scoatem din legendă și să aducem eroul la zi, pe înțelesul spectatorului modern. În această împrejurare primul gînd al punerii în scenă a fost să acordăm spectacolului complexitatea și actualitatea necesare pentru o receptare corectă a semnificațiilor lucrării, pentru a transmite lucid mesajul ei implicat. La aceasta ne-a ajutat structura dramatică muzicală în care compozitorul a inclus în fluxul inspirației sale citate folclorice din toate regiunile țării, doine, cîntece de joc, cîntece haiducești, dar și lait motive revoluționare ale popoarelor ca «Desteaptă-te române!», «Rudezki Marsch», «Marselleza» și altele. Am abandonat astfel liniaritatea libretului tradițional, desfășurarea lui în succesiune și am problematizat acțiunea la nivelul timpului orizontal. În acest fel, concomitent cu timpul istoric al evenimentului, am deschis un spațiu scenic «Memoriei colective» astfel încît în spectacol răscoală lui Horia nu ne apare nici un moment întîmplător, izolat, ci o consecință a sute de ani de dureri înăbușite, adică precum un strigăt după ce s-a încercat totul, o situație limită”.

Regizorul Gheorghe Teodorescu mărturisește în concluzie că a încercat să creeze prin acest spectacol un spectacol document.

Nicolae Florei, interpretul principal, cîntăreț de mare amplitudine, pasionat de istorie și arheologie, îndrăgostit de Horia cu care crede că se identifică într-un fel, ca înfățișare (cel puțin după descrierile contemporanilor) s-a apropiat de această operă cu teamă. „Aflasem, încă înainte de a ști că voi fi distribuit în Horia, că se pune în scenă o operă cu profund caracter istoric, patriotic. Am luat partitura. Am citit-o pe nerăsuflăte. Într-adevăr, opera lui Nicolae Bretan nu e acordată la ultimele experimente ale muzicii, ea nu ține cont de efemer. Ea se inspiră din corurile folclorului acestui popor și o face printr-o interiorizare sublimă. Nicolae Bretan simte profund românește fiecare acord din muzica poporului său, și aș îndrăzni să spun: din viața poporului român. La el muzica vine dinăuntru, fără căutări împrăștiate, ste-

rile, eclectice. Muzica se naște ca dintr-o respirație, dintr-un suflu și merge direct la inima spectatorului. Rolul meu, Horia, e dificil. Străbate aproape toate registrele vocii de bas, bas-bariton, bariton, tenor, implică un efort extraordinar. Prezența prelungă în scenă, mișcarea amplă, cost enafția greoaie (pe care le reproșez într-un fel regizorului și scenografei) fac ca interpretarea acestui rol să mă consume extrem de intens. Am vrut să fac din Horia un personaj monumental, impunător prin marea lui liniște și seninătate, prin încrederea în dreptatea poporului său, demn în viață și în moarte. Pentru aceasta am citit o bibliotecă întreagă: Nicolae Densușianu, Nicolae Iorga, Ioan Lupas, Silviu Dragomir, David Prodan, Ștefan Pascu. Pentru mine interpretarea operii Horia este un act de cultură, un act istoric, un act politic. Eu cred în operă pînă la eternitate. Opera Horia nu va fi uitată. Sînt convins. În vreme ce multe opere din ziua de azi, acordate după ultimele experimente muzicale, vor dispărea ca efemeridele, pentru că n-au seva, n-au substanța originală a compoziției lui Nicolae Bretan”.

Intîmpinată ca un eveniment obișnuit de critică, chiar discred, opera Horia a fost receptată cu mare căldură de unul din cronicarii muzicali reușiți pe mapamond: Irving Lowens: „Bretan, care a fost director de scenă și director artistic al operii din Cluj în timpul carierei sale active, a devenit cunoscut în Statele Unite ale Americii ca un compozitor de lieduri de o elocvență și de un farmec aproape schubertiene. Limbajul său muzical îmbogățit și sublimat prin motive specifice culturii românești, maghiare și germane, omniprezent în Transilvania, avea lume tulburată... în care a trăit și a creat Bretan, se află departe de complexele muzicii contemporane. Felul în care se manifestă această inocență într-o capodoperă reprezintă una din fațetele vieții creatoare a compozitorului care merită o serioasă atenție și aprofundare”.

Horia se constituie în acest sens ca o demonstrație excelentă. Nu este o operă cu numere de efect, ci o țesătură muzicală perfect încheată. Este într-adevăr melodică și sonoritățile ei iluminate se receptează cu încetare în atmosfera suprasaturată de complicațiile creațiilor muzicale de operă ale zilei. A urmări o dramă lirică de o asemenea frumusețe eternă este o experiență rară în lumea noastră îndurerată și mult prea sofisticată. (...) Să sperăm că apariția operii Horia ca spectacol de operă viabil și de mari satisfacții va ridica și mai mult prestigiul lui Nicolae Bretan care este deja cunoscut în mod universal ca un compozitor de lieduri de statură internațională”.

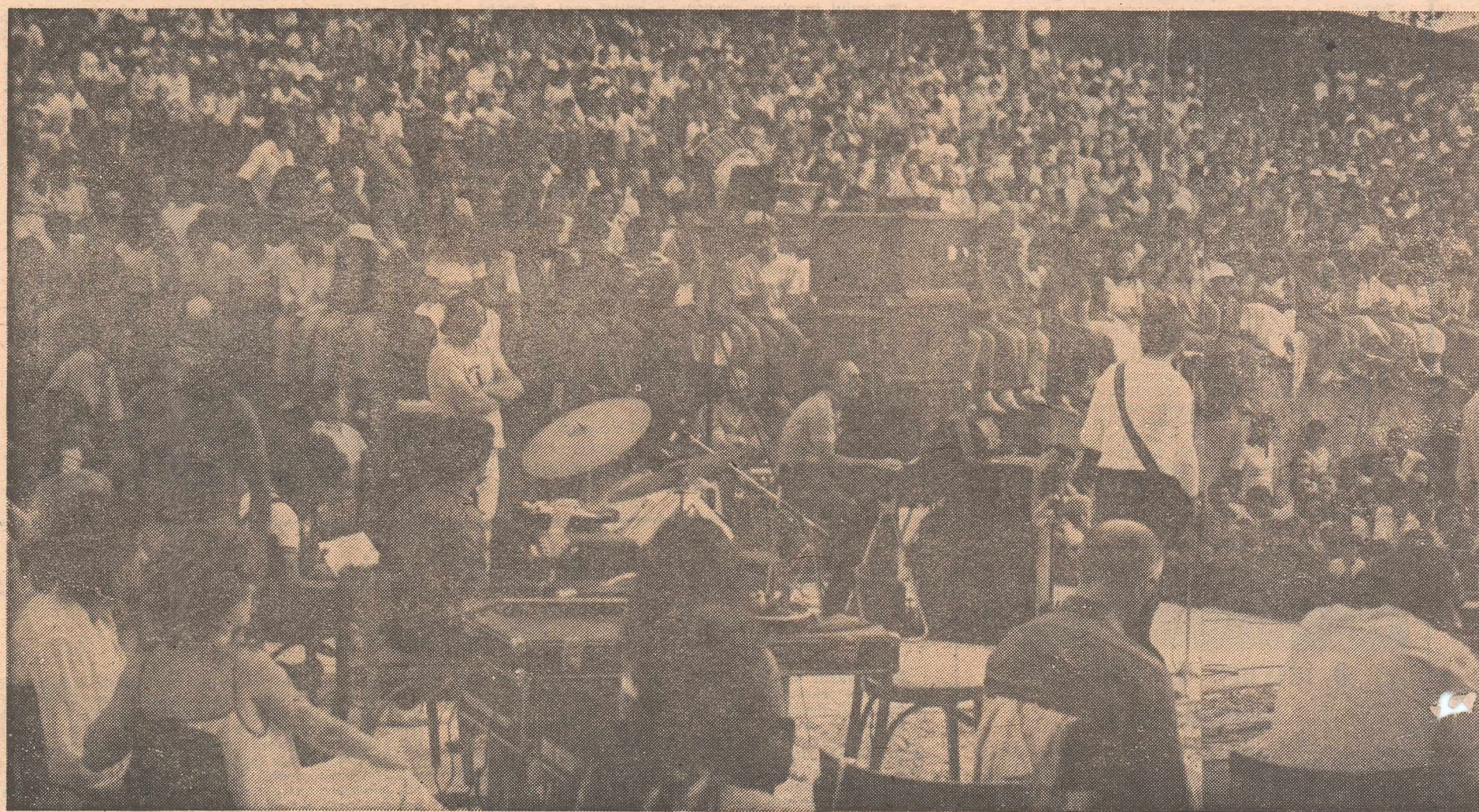
Nu știm încă în ce măsură este cunoscut și recunoscut Nicolae Bretan în lumea muzicală contemporană dar reținem cu interes afirmațiile cronicarului ziarului Times înregistrînd totodată faptul că o seamă de cîntăreți români ca Nicolae Florei, Eugenia Moldoveanu, Silvia Voinea și Eduard Tumageanu, acompaniați de pianistul Ferdinand Weiss, au susținut deja citeva recitaluri în țară și în străinătate cu lieduri de Nicolae Bretan.

În esență, spectacolul Horia respectă exigențele regizorului George Teodorescu. Are monumentalitate, deschidere scenică largă, mișcare amplă de basorelieu, e bine gîndită contrapunctiv (conflictul e permanent completat de o acțiune subterană, de plan 2, care diversifică imaginea imediată a relațiilor dintre personaje), e tulburător și emoționant. Apropiînd-o de spectacolele teatrului document, regizorul transferă reprezentarea din unele tipare vechi, impuse de limitele epocii în care a fost concepută partitura, și conferă imagine scenică modernă. Orchestra sună cald, amplu, chiar și atunci cînd orchestrația amintește de unele experiențe cunoscute ale muzicii de operă. Nicolae Florei, în rolul titular, acoperă în întregime dimensiunea monumentală a personajului, pe care îl face calm, înțelept, olimpian, fără stridențe, fără excese, fără ingenuncheri melodramatice. Corul, dirijat de Stelian Olariu, rămîne eroul principal al spectacolului, pentru că autorul, ca și regizorul, au mizat în primul rînd pe forța personajului colectiv, care trăiește în adîncime tragedia și care șoptește amintirea acestei tragedii, ca o „respirație”, peste veacuri.

Programînd rar, extrem de rar acest spectacol, urmăriți uneori, pe nedrept, de prea puțini spectatori, Opera Română trece în repertoriul său o operă de mare suflu popular, onorînd înțelept diversitatea de stiluri în care se exprimă muzicienii români de-a lungul timpului. Succesul ultimei reprezentări din această stagiune confirmă faptul că publicul trebuie mai bine informat asupra spectacolelor Operei Române.

ADRIAN DOHOTARU

TRANSFORMÎND LIBER

Arta tînă, îndemn la muncă și eroism

Localitatea: Cernavodă, 11 august
1982
Număr de spectatori: aproximativ
8 000

Durată: 4 ore și 30 minute
Calitatea spectacolului: foarte bună
Atmosfera: dăruire din partea pu-
blicului, entuziasm
Condiții de desfășurare: în aer liber
Debuturi: Elena Vitalos recită un
fragment din poezia „Pământul deo-
camdată”. Caporal George Baciu recită
propria poezie „Sediu”. O revenire în
cenaclu — Cornel Voicu, care cântă
piesa „Cfitorie” pe versurile poetului
Marin Sorescu

Spectacolul de la Cernavodă, susținut cu dragoste și pasiune de membrii Cenaclului Flacăra pentru tinerii ce se dăruiesc unanim construirii „magistralei albastre” ce va lega Dunărea de Marea Neagră, a început la ora 19.15 în loc de 20, cum era anunțat, aceasta din dragoste și respect pentru cei adunați în număr mare la sărbătoarea muzicii, poeziei și dansului, cu câteva ore înainte de sosirea membrilor cenaclului. Pentru întâlnirea cu Cenaclul Flacăra, tinerii militari și civili, ce muncesc împreună pe Șantierul național al tineretului de la Cernavodă, au terasat pământul din dreapta sus a scenei și pe lângă aceasta, în ziua spectacolului, au confecționat alte bănci în afara celor existente pentru ca spectacolul să fie urmărit în condiții cât mai bune. La toate acestea, dacă mai adăugăm și faptul că am fost ajutați efectiv la descărcatul instrumentelor, amplificatoarelor și boxelor de difuzoare, iar după terminarea spectacolului la reincărcarea lor în mașină, nu putem spune decât că organizarea aici, la Cernavodă, a fost excelentă. Aducem mulțumirile noastre pe această cale tovarășilor Tamergean Cezar, comandantul taberei civile, tovarășului Lt. col. Scăiceanu Constantin, șeful taberei militare, precum și tovarășului Szekely Emerich Rece, comandantul taberei de elevi și studenți. După patru ore și jumătate de spectacol, tinerii părăseau cu părere de rău locul de desfășurare a manifestării, o mare parte dintre militarii plecând direct la lucru (întrau în schimbul II). Aici, la Cernavodă, s-a petrecut și un lucru unic în acest turneu al cenaclului: poetul Adrian Păunescu a dăruit tinerilor de pe acest șantier poezia sa nouă „Odă la Cernavodă”, ascultată într-o tăcere desăvîrșită atît de cei cărora le era dedicată, cit și de noi, membrii cenaclului.

Odă pentru Cernavodă

Vă fie ziua bună, frații mei
Că lene nu vi-i și nici frică nu vi-i
Cu viața să intruchițați idei
Eroi tăcuți și arhitecți de fluvii.

Aveți pământul patriei pe miini
Și soarele planetei, tot, pe fețe
Și ce sînteți decît niște români
Legende vii din prima tinerețe?

Oricît să mintă crema roz ar vrea,
Voi biruiți încetul cu încetul,
Dar munca voastră e atît de grea
Că vi se-nclină respectuos poetul.

Noi ne-am născut în veacul-șantier
În care n-aveam timp de nici o jale
Și țara parcurea într-adevăr
Aproape numai clipe cruciale.

Cum Dumnezeu n-a fost deloc cu noi,
În cer cu ochii ne-am făcut fereastră,
Și-am ridicat cu pumnii noștri goi
Zei tutelari din nădușeala noastră.

Eroii mei, voi știți mai bine tot
Voi, iarba însăși o-nvâțați să crească,
Voi, în curînd, pe-aici trecînd înot
Veți innoi natura românească.

Știu că-i o jertfă orișicare zi,
Știu că uleiul uneori n-ajunge,
Știu că vi-i dor de casă și copii
Știu că trăiți un vis pînă la singe.

Nu-i viața voastră valsul de salon,
Nici reportajul festivist ce minte.
Ci truda dăruită monoton
Pe ger cumplit și arșiță fierbinte.

Și unii-mburgheziți vă ocolesc,
Se tem să nu le intre apă-n barcă
Și, alteori, în vreme ce dor cineș
Un fel de intristare vă încercă.

Dar voi sînteți eroii tutelari!
Prin care țara ne rămîne țară,
Voi sînteți toți, civili și militari,
Cei ce nu-și lasă mama-n veci să moară.

Dar, de asemenea, cu toții știți
Că treaba nimănui nu-i ușoară
Cînd vrea și el, unit cu frați uniți,
Să dea din datoria către țară.

Să mă lertați că dau exemplul meu
Aici, în pătimitul vostru templu,
Și poeziei, uneori, i-e greu,
Să știți că și poetul e-un exemplu.

În august, cînd ne cheamă strugurii copti
Puteam să fim fantoma unui greier
Dar n-am dormit de zeci și zeci de nopți
Că am un șantier și eu în creier.

Și, tot la fel, mereu și eu prefer
Un drum fără de capăt, nu șederea,
Și-acest Cenaclu e un șantier,
Ce nu-și găsește somnul nicăierea.

Sînt un poet și toată ființa mea
Trudiții mei, vi-i dăruită vouă,
La muncă grea răspund cu munca grea
Luntraș și eu, pe-o Dunăre de rouă.

Și-acum, că v-a vorbit la toți la fel
Poetului, favoarea asta dați-i,
Ca sub broboada mamei, sub drapel,
Să cheme lingă versul lui, soldații!

Soldați români, frumoși și dragi băleți
Voi între tirnăcop și halebardă
Parcă mereu aceiași imi păreți
La căpătîiul patriei de gardă.

Voi parc-ați fost cu Ștefan și Mihail,
Însingerați pe cîmpul de bătaie
Și fiindcă țara v-a zis iarăși: hai!,
Acum sînteți oștenii lui Nicolae.

Și ca-n tabloul grigorescian
Și ca în cîtorii pe lingă Vodă,
Aveți în ochi durere și alean
Din marea Mare pînă la Cernavodă.

Poetul vine-n fața voastră, decl,
Să vă salute, să vă-mbrățișeze,
În greu final de secol douăzeci
Cînd toți trăim pe-aceleași metereze.

Civili și militari, eroii mei
Dați crezămînt acestei blinde spunerii,
Că voi vedeți și intrupați idei
Jos, în tranșeea viitoare Dunării.

Și dacă nu e, totuși, evident
Și unii cu privire se înșeală
Voi spune că aici e-un monument,
Un monument, dar pe orizontală.

Și îndrăzneți mereu și înțelepți,
Să ascultați a patriei poruncă,
Nu veșnic în poziție de drepti
Ci zilnic în poziție de muncă.

Va fi o zi în viitor, cîndva
În care vom vedea cum se cuvîne
Această țară în lumina sa
Și jertfa voastră spre obșteșcul bine.

Eroii mei, vă fie patul cald,
Vă fie piinea bună și întregă,
Fiți totdeauna gata de asalt,
Să apărați ființa ce vi-i dragă!

Elevi, studenți, soldați și ofițeri,
Țărani și muncitori la Cernavodă
Să facem totul, și peste puteri,
Remorcă spre-a nu fi, ca-n vechea modă.

Încăruntîți și ei în fața lui
Cu creierul — un șantier și-o trîntă,
Poetul care-n viață alta nu-i
Ca frate bun vă vede și vă cîntă.

Așa cum țării-ntregi voi toți îi dați
O altă înfățișare și natură
El știe că-ntr-un tîmniut nesaț,
Aveți și voi nevoie de cultură.

Precum vă respectăm și vă iubim
Trudiții noștri arhitecți de hartă,
Să respectați cîntîți și unanim
Pe făcătorii faptelor de artă!

Să ne unim cu toții într-un gînd,
Din noi, în veac, să urce armonia
Trudind, vișind și uneori cîntînd:
De-a pururea, Trăiască România!

ADRIAN PĂUNESCU

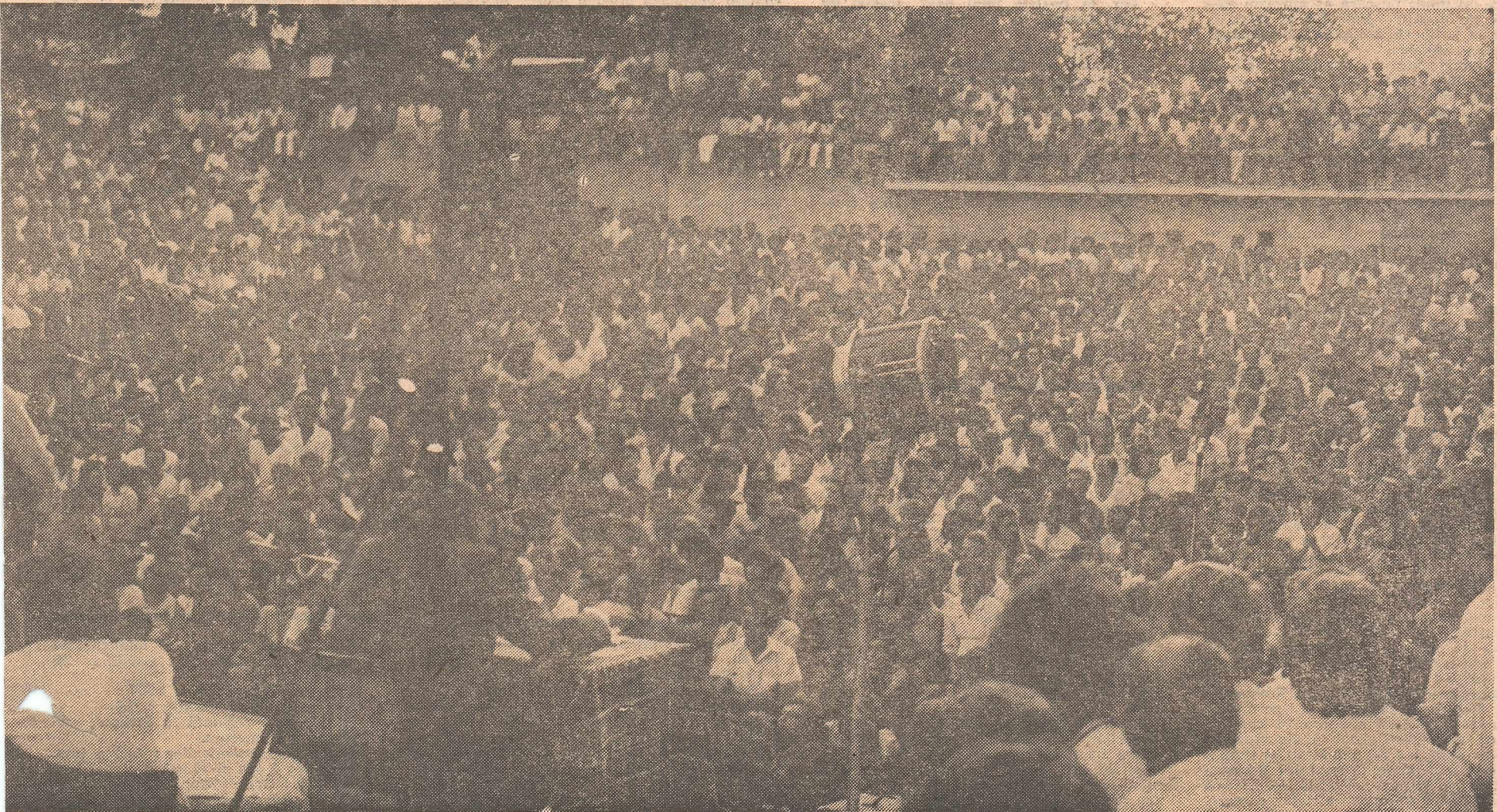
(Noaptea de 11-12 august 1982, Șantierul
Canalului Dunăre — Marea Neagră)

Fiecare cîntec a fost susținut efectiv
întreaga asistență. Amintesc aici partici-
parea la cîntecele de și pentru pace: „În
place pacea — spunea poetul Adrian
Păunescu — pentru că ea este traducere
în faptă, în termeni militari și poetici,
ideii de viață”. Emoționant felul cum tinerii
de pe acest mare șantier al muncii
neobosite consideră că întîlnirea cu Cenaclul
Flacăra este un nou prilej de a lua
noi angajamente în înfăptuirea marelui
rețelor sarcini trasate de Partidul Comunist
Român, de secretarul său general, tovarășul
Nicolae Ceaușescu. Iată un bilet scris
cu miini înfrîgurate, în întuneric
noptii: „Subunitatea condusă de tovarășul
locotenent Munteanu vă mulțumesc
pentru înalta ținută a spectacolului
care l-ați dat în cinstea militarilor și
celor ce construiesc Canalul Dunăre-
Marea Neagră printr-un drum de 63,5
kilotri. Urmind obiectivele trasate
de Partidul Comunist Român, de comanda
tul nostru suprem, tovarășul Nicolae
Ceaușescu, ne angajăm să depunem tot
eforturile pentru a da cit mai repede
folosință sectorului ce ne-a fost încredințat.
Acest batalion fiind întotdeauna frunt
în întrecerea socialistă, ne angajăm să
mai departe în primele rînduri, pînă la
ultima piatră se va așeza pe marginea
„magistralei albastre”. Alt bilet: „Sînteți
în haine de lucru, dar sufletele noastre
sînt în haine de sărbătoare. Ne angajăm
ca pînă la data de 1 martie 1983 să înde-
plinim sarcinile trasate de comandantul
nostru suprem, pe întregul tronson repa-
rțizat”.

Tinerii iubesc deopotrivă cîntecele pline
de candoare ale lui Ștefan Hrușcă sau a
Mihaelei Popescu, dar și rockul dezlănțit
al formației „Iris”. Și pentru că veni vorba
de trupa „Iris”, această „șansă a rockului
românesc de azi”, trebuie să amintim că
lucru demn de luat în seamă și lăudat
în același timp. Pe drept cuvînt, solistul
vocal al formației este o voce ieșită din
comun. Faptul că în acest turneu formația
„Iris” a fost și este în continuare cîntă
rută mult de public, l-a adus lui Cristinel
Minculescu o oboseală accentuată a celor
zilor vocale, lucru ce pune în pericol vi-
toarele recitaluri ale trupei. Aflat în co-
cediu pe litoral, inginerul Valeriu Pop
interesat după cum bine se știe în pri-
bleme de bioenergie, o ramură a medi-
cinei de miine, a intervenit la solicitarea
noastră și a reușit să-l aducă pe Cristinel
la vocea lui, pe parcursul unei singure
zile. Modul de redresare a fost făcut
cale bioenergetică, combinată cu produse
naturale care au făcut ca echilibrarea
se facă mult mai rapid decît pe cale
medicamentoasă. Îi mulțumim și noi din
suflet, lucru pe care Cristian l-a făcut
public.

Acest spectacol, în care s-au mai fă-
remarcati: Florian Pittis, Mircea Vintilă,
Nicu Alifantis, Mihail Stan, George Niculescu,
Ștefan Hrușcă, grupul folk feminin
„Ecoul”, Ducu Bertzi, Gil Ioniță, Argy-
Domokos, poetul Valeriu Armeanu, fo-
matia „Flacăra pop”, Valeriu Penișoara
grupul satiric „Mesaj”, grupul folk „Poc-
sis”, a fost, după opinia noastră, un
triumf. Ne mindrim de faptul că au

RTATEA ÎN CULTURĂ

...ră câștigă tot mai mulți adepți, des-
le largi porți spre cunoaștere, contri-
e prin mesajul ei „deschis” la edu-
ea generației tinere prin și pentru fru-

VASILE ȘEICARU ■

Încurajăm

curia în oameni

Localitatea : Năvodari, 12 august
1982

Condiții de desfășurare : Grădina
de vară

Număr de spectatori : 3 000

Aportul organizatorilor : bun

Atmosfera spectacolului : entuziasm
citatează prea puternic

Calitatea spectacolului : bună

Noutăți : Mihaela Popescu cu un
cîntec în primă audiență, din reper-
torul Mariei Tănase, „Pe vale, țafu,
pe vale”

Durata : 4 ore și 20 minute

proape albă, surzătoare, scena gră-
i de vară din Năvodari ne așteaptă
îmbrățișări derivate parcă din produși
petrolieri.

ore a nu lua foc de la flăcările pro-
iubitorii de inhalații tabacice au fost
ați preventiv-respectuos să-și realize-
isul ceva mai departe de scenă, lucru
ibil și pentru operatorul de lu-
i Costas Caracosta, excelent în
stație pe tot parcursul serii.
grădină cu fructe umane se de-
în culori entuziaste în fața unui
e transparent între noi. La un moment
a apărut pericolul ca vocea înaltă a
aelei Popescu să cheme ploaia, dar
cerul și-a păstrat lacrimile spre bucu-
vadului agricol.

asele dimprejurul grădinii de vară
i revoltat împotriva țiglei clasice, in-
ind-o cu țiglopărtașii la ceea ce
numește Cenușă Flacăra. Virfurile
ilor ce ofereau cit de cit un punct de
jin erau folosiți în dorința de a ve-
de a fi acolo.

rumoare răscolea totuși uneori dă-
ea artistică, făcînd ca firul legăturii
re scenă și public să se mai între-
Participanții clandestini la spectacol
undau curățenia stropului de rouă
băltoacele tulburi. Toate acestea
făcut ca la Năvodari să fie mai de-
un spectacol decît o întimplare de
ică și poezie. Oamenii grădinii aveau
die de noi. Pentru prima dată în is-
cenușă Flacăra, atunci cînd s-a cîntat
cîntec (Dor de Eminescu) interpretul
spărut. Locul lui a fost luat de mîile
oci ale celor care de obicei ascultă :
tătorii. Tinerii au fost așa cum sim-
trării le-a dictat să fie : sinceri, lu-
și, cinstiți. Zeci de bilețele zboară
mină în mină spre scenă, mulțumind,

solicitînd. Iată cum știu să fie profunzi
și sublimi elevii liceelor nr. 3, 15, 27 din
București aflați pe Șantierul tineretului
Midia-Năvodari : „Vă adresăm rugămin-
tea de a comunica țării că noi, tineretul
României, aflat aici, ne vom face datoria
pînă la capăt”.

Generațiile se leagă unele de altele,
bunicii nu sint dați uitării, iar copiii pun
piatră lingă piatră înălțînd miracole.

Nu sintem fabricanți de miraje și, ca
„avînd o fîntînă în brațe” (A.P.), ne dă-
ruim generos stingînd arșițe intime ne-
rostitite, real, emoționant, triumfal.

GIL IONIȚA ■

La Mamaia, cîntînd ca fii egali ai României

Localitatea : Mamaia, 13 august

Număr de spectatori : 2 800

Durata : 4 ore și jumătate

Calitatea spectacolului : bună

Atmosfera : caldă și extrem de se-
rioasă

Condiții de desfășurare : Teatrul de
vară Mamaia

Aportul organizatorilor : foarte bun

După 25 de zile în județul Constanța,
cenușă ajunge și la Mamaia, unde este
primit cu căldură de un public extrem
de serios și dornic de artă adevărată. N-aș
vrea să mă opresc la amănunte deoarece
contribuția membrilor cenușă este la
fel de profundă ca la toate spectacolele
noastre, totuși ar fi de amintit evoluția lui
Valeriu Penișoară care cîntă „Viitorul”,
o poezie scrisă de Nicolae Labiș pe cînd
prezentul era atît de zbuciumat în Româ-
nia. Vedeți cu cită imaginație și cu cită
infeligență putea Nicolae Labiș să ne in-
drume întocmai spre ceea gîndire curată
și acele idealuri cu care ne întîlnim astăzi
prin politica tovarășului Nicolae Ceaușescu.
„Să-nvățăm ce înseamnă omenia / Și co-
muniști să învățăm să fim”. Imi permit
să subliniez că tocmai aceasta este me-
nirea Cenușă Flacăra, unde se cîntă
în toate limbile pămîntului, unde se dan-
sează fără nici un fel de prejudecată, ală-
turi de un public inimos și cald indiferent
dacă este din Moldova, Muntenia sau
Ardeal. Am văzut foarte multe spectacole
dar am curajul să afirm că evoluția Ce-
nușă Flacăra este un fenomen unic în
toată Europa. Dragostea față de țară, dra-
gostea față de noi toți, indiferent de na-
ționalitate, șansa pe care o avem toți,
reacția publicului, diversitatea programu-
lui, coeziunea dintre publicul spectator și
noi, membrii cenușă, bineînțeles cu-
prînși într-un pumn de valori de către
mult iubitul nostru făcător de spectacole,
poetul Adrian Păunescu, dau spectacole-

Cronici din public

Ceea ce s-a întîmplat aici, la
Valea Seacă, în această seară de
neuitat, va rămîne un eveniment
unic și minunat, cu profunde sem-
nificații, va lăsa urme adînci în
sufletele acelora care au avut feri-
cirea de a se afla alături de noi.

Scriu acum, în acest tîrziu ceas de
noapte, și oboseala chiar dacă există
a devenit insignifiantă, ea nu mă
poate împiedica să aștern pe hîrtie
măcar o mică parte din bogăția de
sentimente care mă bîntuie. A fost
sublim, a fost de neuitat, a fost așa
cum numai arta sinceră și dezinte-
resată, actul de cultură curat și
nealterat poate fi.

A fost un public minunat și sin-
cer, o lume nebună, nebună, ne-
bună, o nebunie frumoasă, o nebu-
nie generată de o fantastică sete de
frumos, de cunoaștere. Cîteva mii
de oameni s-au redescoperit, au
aflat dintr-o dată că lumea nu i-a
uitat, că îi iubește și îi respectă și
le trimite mesageri ai dragostei pe
cei mai buni ai ei.

A fost o mină de artiști, păstorii
de un suflet mare și-o inimă cît
piinea în festul oltenesc, care s-au
simțit iubiți, doriți și cîntați cum
numai acei ce simt pe umerii lor
temeliile țării știu să iubească, să
dorească și să cînte. A fost ca nici-
odată pînă acum, a fost așa cum

am dori să fie mereu de-acum ina-
inte. A fost...

Caporal Lucian Nedelcu

Tovarășe Păunescu,

Din cauza condițiilor în care sin-
tem ne-a fost imposibil să vă trim-
item articolele. Ne-am bucura
foarte mult dacă acum ar mai putea
fi bune la ceva.

Vă mulțumim foarte mult pentru
tot ce ați făcut pentru noi.

Vine cenușă?... Nu vine cenu-
șă?... Vine cenușă!! A venit
cenușă la Valea Seacă ; de două
ori. Tabăra, grație Cenușă Flă-
căra, a avut clipe de neuitat, clipe
cînd oamenii s-au simțit frumoși
tineri, muncitori respectați de ar-
tiști și la rîndul lor au făcut pe ar-
tiștii, admirați și ovaționați de
muncitori. A fost un v.s., o fericire,
a fost momentul cînd muzica tîndă
și poezia s-au împletit cu dragostea
de muncă și tinerețea.

Oamenii au fost un singur su-
flet, sufletul celui care a cîntat sau
a recitat.

A fost timpul cînd oamenii au
fost buni, ca și munca lor, a fost
clipa respirației calde și a visurilor
frumoase.

Trăiască frumusețea !
Despina Marian

lor caracterul de unitate și de durată. În
cele ce urmează aș vrea să menționez cite-
va din opiniile spectatorilor, scrise în
timpul spectacolelor pe biletele trimise
scenei : „Cenușă nu are vîrstă, o spun din
convingere. Iată opinia Danielei Dobrică.
Acest cenușă va rămîne veșnic, va arde
ca o flăcără vie în sufletul meu, fie ca
pentru fiecare generație să existe cite
așemenea act de cultură și fie ca ea să-l
îndrăgească într-atît încît să nu-l cuprîndă
stadioanele”. Dar spectacolul continuă și
timpul trece neobservat pentru publicul
din Mamaia. Poetul Valeriu Armeanu re-
citat din creațiile sale poezia „Punct de
vedere”, după care Gil Ioniță reamînteste
în cîntec punctul de vedere românesc asu-
pra păcii mondiale în cîntecule : „A treia
pace mondială” și „Lăsați-mă să merg pe
bicicletă”. Astfel, după 4 ore și jumătate,
într-o atmosferă de sobrietate și angaja-
ment istoric, spectacolul de la Mamaia se
încheie, sub cupola imensă de prelată a
Teatrului de vară, la cererea insistență a
publicului sub semnul „Jurămîntului la
Putna” care omagiază încă o dată pe acela
care a fost domnul a toată Moldova, Ște-
fan cel Mare : „Ridică-te Ștefan și vezi-ți
fiii / Că vremea în lume e grea / Credință
veșnică patriei noastre / Jurăm Măria Ta”.

ARPAD DOMOKOȘ ■

„Sindromul Flacăra”

Localitatea : Constanța, 14 august
1982, ora 21

Număr de spectatori : în jur de
9 000

Durata : 4 ore și 45 de minute

Condiții de desfășurare : Grădina

Tomis

Calitatea spectacolului : incredibilă

Atmosfera : între foarte bună și te-
ribilă

Aportul organizatorilor : excelent

Nici nu isprăvisc Gil Ioniță primul
cîntec și din nou se pune problema locu-
rilor. Unii strigă să se stea jos, alții să se
stea mai sus, mai la stînga, mai la dreap-
ta și pe acest fond nu întîrzie să apară
și replica lui Adrian Păunescu : „Să știți
că această chestiune cu sus, jos, la stînga,
la dreapta este o problemă pe care v-o
rezolvați singuri sau cel mult v-o rezolvă
caporalii”. Se izbucnește într-un ris sănă-
tos, după care se așază fiecare pe unde
poate, ca spectacolul să se desfășoare nor-
mal. Urmează „Sala de așteptare” a ace-
luiși Gil Ioniță, un cîntec de un lirism

(Continuare în pagina 18)

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR continuă cu succes turneul pe litoralul Mării Negre

(Urmare din pag. a 17-a)

aparte. Se cîntă șoptit și, pe furate, se intră în melancolia cîntecului și a gîrurilor. Sigur, un număr de senzație a fost și acela al lui Nicolae Cenani — omul care practic un umor pe care aș îndrăzni să-l numesc de derută, inventiv și spontan, oricînd în stare să declanșeze o avalanșă de risete și aplauze.

Apoi conducătorul cenaclului citește câteva bilete, unul chiar foarte interesant care vine cu niște propuneri: „Sfîmate tovarășe Păunescu, vă supunem atenției următoarele sugestii:

— înregistrați discuri cu cele mai frumoase și tulburătoare cîntece ale cenaclului;

— realizați filme despre viața cenaclului. Filmați integral cele mai bune spectacole, pentru a păstra pentru viitor momente extraordinare de emulație și entuziasm pe care le-ați realizat. Nu trebuie dată uitării fantastica fluturare de mîini tinere și nu numai tinere, asemănătoare cu un lan de griu cu spice coapte, legănate de vînt... Cu mulțumiri, Oana”.

Și dintr-o sală care pe ici pe colo mai dă unele semne de rumoare. „Zurgălăul” Mihaelei Popescu reușește să aducă acel inefabil, acel mister care îmbracă dulcea haină a melancoliei. Vocea fermecătoare a Mihaelei Popescu ne-a purtat cu pași sfioși în tîneturi de taină și vrajă.

Admirabil, aș zice, a fost cîntatul „Kalinca” de către și mai admirabilul om și artist care este George Nicolescu. S-a aplaudat pe ritmul cîntecului, se aplauda diabolic. În acea seară, în vocea lui G. Nicolescu nu a respirat numai stăpîna rusă, bîntuită de vînturi lungi și zăpezi molațice, ci și demonul dăruirii a respirat în toate splendorile sale. De multă vreme nu mai citisem atîta bucurie pe fețele unor oameni, ca dealtfel pe toată durata spectacolului. Se trăia intens fiecare clipă, de parcă acei tineri, cu fiecare clipă își făceau intrarea în veșnicie. Oamenii despoarăți de orice leșt. Și ce poate să fie mai frumos cînd bucuria biruie peste prejudecăți?!

Al. Zărnescu cîntă „Dor de Eminescu” și sala arborează respectul ce i se cuvine acelui care și-a scris opera în complicitate cu divinitatea absolută. Se murmură ultima vocală a numelui său și timpul se oprește o clipă în dreptul lui Eminescu. Urmează Mircea Vintilă — aceeași voce caldă care a impus un nume cu care, ereditate noi, se poate scrie oricînd istoria acestui cenaclu, istorie cu nimic mai prejos decît istoria oricărui fenomen cultural.

Recitalul formației „Iris” a fost un recital de mare dăruire. Solistul Cristian Minculescu în zi mare, cum se spune, a ridicat sala în picioare impunînd o nouă terapie pentru tratarea afecțiunilor reumatice — mișcarea în ritm îndrăcit. Au fost momente cînd între scenă și spectatori, practic, nu a mai existat nici o graniță. Se dansa în chip și fel, sublimînd parca un nou mod de a fi; pentru că nu se poate vorbi de o libertate a spiritului fără o libertate a ființei. Pe aici mi se pare că trece paralela demnității umane și nu prin visul ideilor anihilizate. Căci pirghia hipnotică a acestui cenaclu rezidă tocmai din libertatea actului de cultură.

Sigur că seara de la grădina Tomis risca să rămîna o seară memorabilă și-atîț, dacă poetul Adrian Păunescu, care fusese nevoit să se retragă în cabină, pe motive de sănătate, nu ar fi revenit. Așadar, ora 12 fără 5 minute, se cîntă „Trăiască libertatea, trăiască România”, moment în care reîntră în scenă conducătorul cenaclului. Urmează un microrecital semnat de Nicu Alifantis. Se cîntă „Decembrie”, se face liniște curată. Bacovia își intră în drepturi și parcă mai scoate o toamnă în ediție de lux cu coperti de plumb.

În sfîrșit, la „Actorul”, cîntat de Vasile Șeicaru, intră în recital și poetul Adrian Păunescu, surpriza care mă face să cred că nu e departe ziua în care conducătorul cenaclului își va părăsi obișnuita măsură, „atentînd” la microfonul din stînga. Așteptăm.

Din sală sosește un bilet emoționant: „V-am ascultat la radio în seara zilei de 12 august, vorbind despre constructorii canalului și despre Marin Preda, și-am înțeles că a venit timpul adevărului de care avem nevoie, așa cum avem nevoie de aer și lumină. Noi, fii de țărani care trăim la țară, avem un mare dor de Preda, întreg, și de Eminescu, întreg, avem dor de cineva care să scrie despre durerile țărănilor, veșnic bătîți de soartă. Semnează, Cojocaru Victoria”.

A urmat Ștefan Hrușcă, o voce dezlănțuită, curată, în ale cărei inflexiuni se sparg parcă boabe de cristal și temple de rouă. Seara din grădina Tomis s-a încheiat cu recitalul său. Ora 1 și 20 de minute. O voce de aur trecea odată cu strigătul cocoșilor de miezul nopții.

Și-am privit acei tineri care uneori sînt cam gălăgioși, alteori cu un exces de zel, ce ar putea să treacă drept obrăznicie, cum își stergeau lacrimile de pe obraz cu un colț de batistă, atunci cînd Ștefan Hrușcă își spunea „Ruga pentru părinți”. Simțeam că în acele momente ceva extraordinar se petrece în sufletele acestor oameni, că sînt mai buni și mai înțeleghători. Dintr-o dată devin oameni cu identitate și cu un rost pe lume.

Fără să exagerez, seara de 14 august 1982, de la Constanța, a fost o seară nemaipomenită. A fost, de fapt, o întimplare în care „sindromul Flacăra” (A.P.) — valabil doar pentru cei care își petrec viața dormind — a căpătat forme întremătoare, senzaționale.

VALERIU ARMEANU

Cultură tranzitivă la Valea Seacă

Localitatea: Valea Seacă, Tabăra Basarabi, Santierul național Canal Dunăre — Marea Neagră, 15 august 1982, ora 18

Condiții de desfășurare: în aer liber, la poalele unui deal, același de data trecută, la marginea orașului de carton.

Durată: 5 ore.

Număr de spectatori: 10 000

Calitatea spectacolului: bună

Atmosfera: cele câteva momente de rumoare au fost repede asimilate de conștiința colectivă care a acționat aici în favoarea artei, ca un act de cultură activă, ca un act de educație.

Noutăți: consenmăm debutul a doi recitatori, militari din tabăra Basarabi, Lucian Nedelcu și Marian Despina.

Apariția lui Valentin Gereca ca solist vocal, cunoscut pînă acum doar ca instrumentist. Revenirea lui Ștefan Dinu.

Aportul organizatorilor: excelent, remarcabil efortul acestora de a organiza aici, unde condițiile sînt mai grele, un al doilea spectacol într-un timp atît de scurt.

Această duminică de 15 august figura în programul cenaclului ca zi liberă. În ciuda acestui fapt, hotărîrea căreia i-am dat curs a fost aceea de a trăi ziua noastră liberă împreună cu oamenii noastre care știm că au nevoie de noi. Ne-am reîntors astfel la Basarabi, purtînd nealterată pe retină imaginea nepieritoare a unui deal care cînta, oameni care dansau și se bucurau exprimîndu-și prin aceasta satisfacția împlinirii, nevoii de cultură. Pentru toți aceștia, cenaclu debutează printr-un cîntec compus și interpretat de cuplul Vasile Șeicaru — Nicu Alifantis prin ale cărui versuri semnate de poetul Adrian Păunescu sînt elogiate munca și abnegația oamenilor de aici, biruitoare chiar și asupra momentelor slăbiciunii omenești atunci cînd servesc un înalt ideal.

Seara de la Valea Seacă, întocmai așteptărilor, n-a fost una ușoară. Cîțiva dintre oamenii prezenți, eroi cotidiani al splendidului efort care poartă numele celui mai îndrăzneț obiectiv al acestor ani de construcție nouă, se aflau într-o motivată dispoziție duminică (mai cu seamă că era și ziua de după primirea retribuției). Ea s-a dovedit a nu fi rău voitare, doar mai puțin lucidă. Oricum, conducătorul cenaclului are meritul de a fi știut cum să răspundă solicitărilor venite din partea acestor oameni cu merituros a fost întreg publicul din Basarabi care a înfrînat prin coeziune colectivă orice depășire individuală a limitelor acceptate ale entuziasmului. Ne mișcă faptul că, dincolo de starea pe care reușesc să și-o stăpînească greu în marea lor majoritate, acești oameni ne mărturisesc că sînt fericiți și emoționați de revenirea cenaclului în aceste locuri. Mărturie pentru adevărul sentimentelor lor stau și cuvintele așternute, cum au putut, cum s-au pînceput, în biletele ajunse pe masa conducătorului cenaclului, din care cităm: „Stau aici, la Canalul Dunăre-Marea Neagră, de 6 ani. Am stat ca într-o pustietate. Cit de grea este viața noastră aici pe santier... Muncim zi și noapte, nu avem timp să vedem măcar un film sau ceva. Noi vă mulțumim călduros din partea noastră că ați venit și ne-ați distrat. Ne-a plăcut foarte mult, parcă am simțit că trăiesc. Angelus Aspasia”. Înainte de lăsarea întinerului, peste pinza cerului întinsă între coama dealului și boltă, siluetele militarilor întorcîndu-se din schimb, purtînd cu ei încă semnele muncii, dînd oboseala pe bucuria participării la spectacolul nostru ca pe o binemeritată odihnă, sînt imagini nefalsificate a utilității artei. Și tot din partea unui colectiv de militari, se primește un bilet prin care se cere să fie scandat „Pentru gloria și înflorirea României, de trei ori Trăiască”. Piepturi-le lor au dat atunci întregă forța rezonanță a acestei „mari și încapătoare săli”, cum se scrie într-un alt bilet: „Trăiască, Trăiască, Trăiască!”.

Întreg spectacolul, de la Ștefan Dinu pînă la grupul folk „Ecoul”, de la Mihaela Popescu pînă la Mihail Stan, de la Ștefan Hrușcă pînă la grupul „Iris” și de la Arpad Domokos pînă la Mircea Vintilă, a fost o permanentă încercare reușită în totalitate de a comunica direct cu oamenii care, în ciuda nevoii lor, sînt de multe ori ochii de colective artistice. Conducătorul cenaclului, subliniind concepția președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care arată că datoria artei este să fie prezentă mai ales acolo unde oamenii muncesc în condiții grele iar nevoia lor de cultură este comparabilă cu nevoia de apă și de hrană vitală, a pledat pentru prezența vie, activă a oamenilor de artă în mijlocul semenilor. Este momentul în care simțim nevoia să reluăm cîntecul dedicat oamenilor din Valea Seacă, după care poetul Adrian Păunescu recită recenta sa „Oda pentru Cernavodă”. Cîntecul lui Nicu Alifantis: „Trăiască România”, preluat de toți cei prezenți, a rotunjit momentul de elogi adresat creatorilor noii Dunări prin cuvintele: „Și dacă vremea trece mai grabnic decît valul / Trăiască frații noștri ce construiesc Canalul / Le fie viața bună, le fie soarta bună / Trăiască frații noștri cu frații împreună / Trăiască toți aceia uniți cu datoria / Trăiască libertatea, trăiască România”.

Versurile lui Bacovia au sunat, după spusele conducătorului cenaclului, aici ca

la noi acasă în minunata cutie de rezonanță pe care au format-o oamenii din Valea Seacă, dar insufletită acum. Grupul „Iris” a încîntat din nou auditoriul prin explozia talentului lui, printr-o exprimare fără complexe, prin vigoare și sinceritate artistică. În timpul recitalului grupului folk „Ecoul”, primit și acesta cu mare entuziasm, o adevărată regie se desfășoară undeva în public. Cîțiva militari cu făclii în mîini se răspîndesc undeva sus pe coama dealului care cînta acum „Lumină”. Poetul Adrian Păunescu traduce momentul: „Militarii români veghează liniștea artei”. Și tot ei, soldații luminii, prin făclile pe care le aprind, desenează în noapte un vizibil „L” — Lumină, Luptă, Libertate. Acești oameni sînt adresate în cîntec: „Vă mulțumim prieteni cu lumina / Voi duceți niște inimi în făclii / Să povestim noi toți cenaclu nostru / Nepoților, în anul 2000”.

Pentru dăruirea lor, oamenii care și-au dorit mult un al doilea spectacol aici la Valea Seacă, și, pentru aportul la organizarea căruia aduce mulțumiri tovarășilor Răceală Nicolae, comandantul taberei civile, colonelului Gurău Nicolae, comandantul taberei militare, Lt. col. Serea Georgiu, secretarul de partid al taberei, și Lt. col. Tănase George, șeful statului major, conducătorul cenaclului a suplimentat întimplarea noastră. În finalul său, spectacolul de la Valea Seacă ne-a făcut să înțelegem o dată în plus, cum spunea Adrian Păunescu, rolul tranzitiv al artei într-o societate ca a noastră, prin aceea că oamenii se schimbaseră chiar în cursul înfîlțirii noastre, devenind fără ideală mai buni, mai curății.

Noi înșine ne simțeam altfel decît la venire, cu o experiență mai bogată, prieteni definitiv ai unor oameni pînă mai ieri necunoscuți.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Mangalia, cel mai rotund spectacol

Localitatea: Mangalia, 17 august 1982, ora 20.

Nr. spectatori: 3 000.

Calitatea spectacolului: foarte bună. Atmosfera: entuziasm deplin ceea ce a dat rotunjimea acestei sărbători a muzicii și poeziei.

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Ne reîntorcem la Mangalia cu bucuria de a regăsi, începînd cu orele 20, un public cald, energic, nerăbdător de a gusta din adevărul muzicii și poeziei, de a da dovadă de o reală receptivitate la valoarea artei, artă propagată cu înaltă conștiință de această mare instituție care este Cenaclu Flacăra.

Comuniunea dintre public și cei prezenți pe scenă s-a făcut rapid, într-o atmosferă de întîmîț și bună dispoziție. Aceasta, datorită faptului că știm și avem libertatea de a ne mișca, de a dansa, de a fi noi înșine, de a transforma scena într-o adevărată mare de duh și de lumină. Într-un cuvînt, epicul de scenă dă o originalitate și profunzime tuturor întîmplărilor Cenaclului Flacăra.

În această seară, remarcăm printre spectatori prezența a trei personalități, oameni ai literelor: D. R. Popescu, Octavian Paler, Petre Sălcudeanu.

Numeroasele bilete primite din sală, unele mai hazlii, altele referitoare la grave probleme de viață, ne atenționează prin sentimentele lor. Iată semnul de dragoste și recunoștință al Elenei Popa, o simplă spectatoare: „Vă mulțumesc pentru tot ce spuneți, pentru tot ce cîntați, pentru tot ce faceți pentru noi. Sînteți cu toții oameni de suflet, oameni ai sufletelor noastre”. Adeziunea publicului, magnetismul poetului Adrian Păunescu de a-i atrage și de a-i invita la o totală participare pe cei prezenți în sală se pare a fi remarcabilă. Ce minunat răsună în noapte ca o orgă de voci într-o catedrală fără cupolă „Dor de Eminescu”, „Decembrie”, „Ruga pentru părinți”, „Lumină”, „Trăiască România”, „Nu uita că ești român” și altele.

Imaginea zecilor de luminițe ridicate deasupra capetelor este monumentală și unică, întregînd cadrul de totală bucurie și dăruire, încît „Cenaclu Flacăra arde cit toate inimile tinerilor din România”, așa cum ne scriu Corina, Dana și Lillana.

Respectul de a asculta în deplină li-

În fiecare zi au avut loc la Eforie Nord manifestări ale Cenaclului cu caracter de lucru și de spectacol. Astfel s-au petrecut în total manifestările cu numerele 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617.

CENACLUL FLACĂRA PE STADIONUL „1 MAI” DIN CONSTANȚA

La cererea publicului constănțean, ca și a celor aflați în această perioadă pe litoral, Cenaclu Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, se va întîlni cu iubitorii poeziei și muzicii tinere duminică 22 august a.c. pe stadionul „1 Mai” din Constanța, la orele 20. Bilete pentru acest spectacol pot fi cumpărate la casa de bilete a Casei de cultură din Constanța, la Discoteca tineretului din Mamaia și prin organizațiile U.T.C.

Cenaclu Flacăra rămîne în județul Constanța cîteva zile după data fixată pentru încheierea turneului. Se preconizează organizarea unor noi manifestări de poezie și muzică în zilele de 24, 25, 26 august. Date despre aceasta se pot obține în stațiunile respective și de la Radio-Vacanța.

niște piesele lirice, interiorizate se alătură spiritului tineresc de exteriorizare și exuberanță la piesele ritmate, dansante. Astfel au fost reascuți: Nicu Alifantis, Arpad Domokos, Constantin Dragomir, Grupul „Ecoul”, formația Flacăra-Pop, Ștefan Hrușcă, Grupul „Iris” (care a conferit încă o dată un exemplu de vitalitate hard-rock, cit și o prezență scenică agreabilă, originală), Vasile Penișoară, Grupul „Poesis”, Vasile Șeicaru și Mircea Vintilă. Regăsim în George Nicolescu, artistul complex, deținătorul unui repertoriu variat, de la cîntecele Beatles-ilor, la suferbul cîntec valah „Foale verde spic de piine”, pînă la compozițiile proprii „Ca lumina ochilor”, „Celei care pleacă”, „Rock de dragoste”, „Ordinea de zi”.

Stăpînit de o imensă încercătură emoțională, actorul Mihail Stan (denumit și bibliotecă ambulată) ne transmite prin mesajul artei sale sensibilitatea, forța unui mare recitator, interpretînd poemele „Mistretul cu colți de argint” de Ștefan Augustin Doinaș și „Monologul puului de vulpe” de Evgheni Evtuşenko. Numerele umoristice prezentate de Nicolae Cenani și grupul „Mesaj” sînt primite cu o cascadă de risete și cu ropote de aplauze.

Cea mai rotundă întimplare de muzică și poezie a actualei stagiuni a cenaclului Flacăra, cea de la Mangalia din noaptea de 17 spre 18 august, a început sub semnul „Dorului de Eminescu”, cîntat de Alexandru Zărnescu și șoptit de Adrian Păunescu și de toată lumea prezentă și s-a încheiat cu „Oda în metru antic” a lui Mihail Eminescu, recitată de Adrian Păunescu și murmurată de toți cei prezenți, ca într-un ritual venit să sublinieze la orele unu și jumătate noaptea eternitatea geniului românesc.

MIHAELA POPESCU

Cinci logodne cu inelul lui Saturn

Localitatea: Saturn, 16 august 1982. Locul de desfășurare: Grădina de vară.

Număr de spectatori: 2 500.

Calitatea spectacolului: bună.

Atmosfera: reținută la început, entuziasmată pe parcurs.

Aportul organizatorilor: foarte bun. Durată: 5 ore și 30 minute.

Noutăți: Dar de nuntă (Ecoul — Adrian Păunescu), Slavă tie (Constantin Dragomir — Ion Nicolescu), Inutile se dințe (Valeriu Penișoară — Adrian Păunescu), Valorile (Nicu Alifantis — Adrian Păunescu), Fug cu timpul (Iris — Ilie Adrian).

Cenaclu Flacăra începe șoptit azi la Saturn, în fața unui public cit se poate de ciudat, public care mult mai tirziu avea să-și dezvăluie inima în fața noastră. Dar asta nu ne sperie, dimpotrivă. Deschidem o seară a premierelor muzicale: Ecoul — Dar de nuntă, versuri Adrian Păunescu; Constantin Dragomir — Slavă tie, versuri Ion Nicolescu; Valeriu Penișoară — Inutile se dințe, versuri Adrian Păunescu. Cîntece bune, demne de oamenii care le-au făcut. Ecoul, păstrîndu-și stilul și personalitatea, Constantin Dragomir și-arată adevărata lui față, surpriza însă o constituie Valeriu Penișoară care a făcut un șlagăr. Să nu-ți vină să crezi!

Cerul e-nnorat, bate vîntul, publicul se deschide și-ncepe să cînte. Un sentiment teribil de pace și liniște domnește peste toți acești oameni. Muzica și poezia ne domină și-am dori să fie singura noastră amănîțare. O perioadă Adrian Păunescu se retrage. Între timp scrie poezia Valorile, care avea să devină a patra premieră absolută a acestei serii. Și așa am intrat în ziua de 17 august. Cu Iris care aduce pe scenă a cincea premieră muzicală — Fug cu timpul, versuri Ilie Adrian. Urmează Hrușcă, acest minunat blond al generației tinere, Vintilă, Zărnescu, Șeicaru...

Se dansează pe gard, pe scenă, în corpacl, în sală și în împrejurimi. După cinci ore și 30 de minute ne luăm rămas bun de la Saturn și de la oamenii lui. Rămîneți cu bine!

NICU ALIFANTIS

P.S. Cu această cronică, am senzația că nu doar un cîntăreț poartă numele Nicu Alifantis, ci și un gazetar talentat. Așa să fie! (Adrian Păunescu).

Constelația lirei

Probleme de educație (II)

(Urmare din pagina 1)

ruia îi pleacă omul din sala de ședință, căruia nu-i vine omul în sala de teatru, căruia nu-i cumpără lumea publicația, căruia nu-i ascultă postul de radio sau de televiziune?

Adevărul e că doctrina „prin oameni și pentru oameni” nu poate fi înțeleasă decât în toți termenii ei și ea nu se exprimă decât în toți termenii ei. Dacă nu e realizată prin oameni și dacă nu e realizată pentru oameni ea nu poate fi împlinită de oameni.

În domeniul ideologic, plictiseala este la fel de cumplită ca și un război, mai puternică și mai devastatoare pentru conștiințe decât acesta.

Atunci când oamenii moțâie într-o sală de ședință, atunci când din sarcină se adună cetățenii la activități culturale, educația nu numai că nu are eficiență dar chiar determină treptat o reacție negativă, de respingere în rindul oamenilor. Dați ideea piesei Othello unui scriitor idiot și atât de proastă va fi lucrarea literară pe care o va scrie încît Othello și Desdemona se vor sinucide după primele replici pe pagina de hirtie.

Ideile mari trebuie susținute fermecător, ele trebuie să fie în stare să convingă nu doar de justetea lor generală, ci și de aplicabilitatea lor imediată. Nu adevărul este totul, ci și capacitatea de a-l transmite și de a-l face pe om părtaş al acelui adevăr; nu există idee mare care să convingă în sine fără implicarea pe viață și pe moarte a unor oameni adevărați în transformarea ei din idee în idee eficientă. Desigur că eficiența spirituală e mai greu de măsurat, dar dacă toate pirghiile societății vor funcționa corect, eficiența va putea fi totuși măsurată corect. Îndrăznesc să încep să cred că educatorii care nu reușesc în acțiuni politice, culturale, să miște oamenii, să-i apropie de ideile pe care le susțin, nu trăiesc ei înșiși acele idei ca pe niște convingeri, ci ca pe niște sarcini de serviciu momentane și circumstanțiale.

Cînd în Dieta de la Sibiu, plictisit și nervos de prea lungile dezbateri cu privire la situația premergătoare anului 1848 în Transilvania, Avram Iancu s-a ridicat și le-a spus — atenție, n-a spus oricui, ci a spus colegilor săi de ideal și de revoluție — „Domnilor, vorbiți mai departe, eu plec în munți și fac revoluție!” izbucnea în el și strălucea în ochii lui esența unui popor cărui îi place limba pe care o vorbește, dar care mai presus decât orice iubește înfăptuirea, concordanța dintre fapte și vorbe, acțiunea.

Să nu uităm că a emite simple idei juste sau simple idei care au părut la un anumit moment juste, nu mai înseamnă astăzi nimic. A-ți exprima adeziunea față de politica Partidului Comunist Român în momentele istorice în care acest partid este conducătorul acestei societăți nu e un act de curaj. A face însă prin viața ta dovada acestei adeziuni, a deveni emițător de idei în stare să suscite și în alții interesul și dragostea față de ele, înseamnă ceva.

Nu cred în acele idei care mă plictisesc, care mă dezarmează, care mă fac să gîndesc la altceva decât vor ele să-mi spună și nimeni nu poate crede într-o justete abstractă pe care practica o trage în fiecare clipă de mincă spre a ajunge într-un tirziu la concluzia că în acea mincă nu mai e de mult nici o mină.

A juca idei ale partidului și a le minimaliza prin incompetență, a le caracteriza prin prostie, a le submina prin iritarea oamenilor cărora te adresezi reprezentînd acte prin care cei ce le comit cer în mod indirect și involuntar dar imperios și urgent reintegrarea în clasa I elementară și repartizarea unui abecedar pentru fiecare. Dacă-i vorba de calitate, atunci să așezăm sub zodia calității și a producției nete, adică a valorii adăugate, și educația. Nu spre a-i pretinde educatorului să producă valori financiare, ci spre a-i impune să producă în oameni acea stare de spirit care să-i înarneze în luptă pentru producerea valorilor materiale, spirituale și chiar financiare de care societatea are nevoie.

Un om care crede în proșpețimea și adevărul unei idei emise în seara aceasta la teatru, sau cinema, sau cenaclu, va fi miine un om al muncii în deplinătatea puterilor sale și în stare să răsfoare și să munție.

Iată de ce educația nu e deloc străină de angrenajul social, ea este ca un ulei tămăduitor care leagă toate articulațiile societății și într-o asemenea măsură ne-am obișnuit cu ea, încît n-o numim decât dacă scrițiile vreun fragment al organismului din lipsa uleiului care-i dădea cursivitate și mobilitate tăcută.

„Socialismul, prin oameni și pentru oameni”, preconizat de președintele Nicolae Ceaușescu, nu trebuie lăsat în seama unui singur om și anume a celui care a lansat minunata și luminată idee.

Un popor întreg va trebui să confirme ideea care de fapt îl privește personal pe acel popor — socialismul prin oameni și pentru oameni.

Este și unul din motivele pentru care, cred tot mai mult că prin cuprinderea sa în popor, partidul cîștigă în energie și eficiență. Înțelegînd așa cum se cuvine ideile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la „socialismul prin oameni și pentru oameni” simțim că pe scena istoriei trebuie să se manifeste puternic un nou tip de activism. Nu numai activist de partid ci și, prin întărirea rolului său de slujitor al intereselor patriei, activist de popor.

Noaptea în șapte zile

Unul duce omenirea-n război
altul de-abia își duce lingura la gură
unul pirjolește orașe și sate
altuia îi înfloresc un măr în băătăură

unul n-are cu ce să-și clădească o casă
altul pleacă să-și plimbe indiferența pe lună

unul minuieste o planetă întregă
altuia îi lipsește o mină

unuia îi e lehamite de atîta mîncare
altul n-a mîncat de-o săptămînă
unul a uitat să mai plece
altul a uitat să rămînă

unul visează ease cu bani
altul o femeie frumoasă
unul scrie că vrea să cucerească pămîntul
altul că vrea să se întoarcă acasă.

RODIAN DRAGOI

În somn...

În somn mă-ntorc la tine, mamă
Să-mi dibui somnul cel dinții
Mi-e singele întreg o rană
Și dorm pe plîns la căpătii

În somn mă-ntorc la tine, mamă
Să mai adorm în somnul tău
Ce m-a hrănit în întuneric
Cu semnele de bun și rău

Mi-e somn de tine, mamă dragă
De noaptea ta ocrotitoare
Mi-e trupul vinăt de lumină
În zori mă arde și mă doare

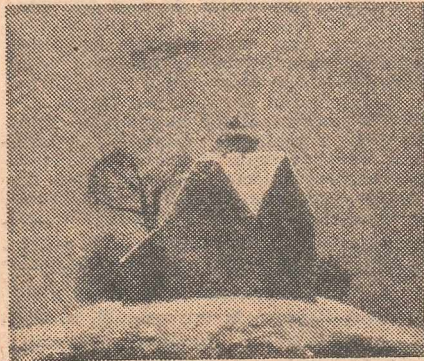
Întorce-mă din nou în tine
Îngenunchează-n fapt de timp
Dă-mi leacuri să mă string din lume
Într-un grăunte de nimic...

VICTORIA MILESCU

De la o vreme

de la o vreme nu mai știm zîmbi
chiar dacă dreptul la zîmbet este lege
zadarnic așteptăm în prag de miazăzi
descintec de iubiri să ne dezlege
cînd umbrele au început să ni se pară
prea grele și prea tulburi pentru ei
dar nu înlocuim cu umbrele o țară
și nici iubirea singelui cu un poem
ne mistuie adevărul fierbinte ca o lavă
și-am învățat degeaba programul la spitale
și farmacia de gardă cînd planeta e
bolnavă și îi purtăm în singe boala de vocale.

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

CURIERUL LITERAR

Rădulescu Gh. Interesantă cercetarea asupra poeziei lui Panait Cerna, dar de ce n-o trimiteti unei reviste literare? Emilia Albu. Încercările nepoatei sint lipsite de valoare artistică. Adriana Jacotă. Constatăm că aveți o oarecare îndeminare, dar numai atât. George Călin. La ce bun atîta grandilocvență care nu poate emoționa pe nimeni: „fintini de dor / și lupte necunoscute încă în istorie / stau pe brațele tale / ca într-o Mare Cartă a Civilizațiilor”? Ioan D. Groze. Nimic deosebit în încercările trimise; doar, poate, faptul că, profesor fiind, ne-ați scris: „De ce nu-mi iai / lumina primei primăveri / Cu tine?” Vă supără cumva forma corectă a iei? Arsenoiu Ștefan. Sub un titlu ca Divertisment ne scrieți, cu foarte multă seriozitate, următoarele: „Dureea cuprînsă între limite infinite / Este nemărginit de violent aplicată / La capetele intervalului deschis al ființei mele”; nu înțelegem de ce vorbiți atât de matematic și neinspirat despre lucruri atât de complicate! Ardelean Mioara. Între cele 70-80 de poezii, lipsite de valoare artistică, s-a strecurat și un sonet de 16 versuri (!) în care prima strofă e: „Vrei s-auzi vorbe frumoase / Ce n-auzi în orice loc? / Stai și-ascultă toate-aceste / Poate și-or fi de folos”. Nouă nu ne sint de folos și, din păcate, nu v-au folosit nici chiar dv., dovadă fiind acest categoric nu. Același categoric nu și pentru următorii: Petcu Sandu, Copăceanu Costică, Gîrlan Gabriel Dorin, Maria Vălejanu, Mercaș Katia, Giurcanu Neculai, A. O., Lencan Elefterie, Mironică Maria Mielos Iosif, Adrian Doxan, Șzekely Ambrozie, Bogdan Manea-Tăbăcel, Gabriel Stănescu, Gheorghe I. Mitrofan, Luminița Potirniche, Muntenescu Ștefan, Monica-Eliza Luculescu, Tamara Ciupercă, Mircea Dumitriu, Sirba Georgeta, Victoria Constantin. Manuscrisele nu se înapoiază.

VICTOR NIȚA

Amintirea eroilor

E momentul zimbriilor să aiurească pădurea
cu aprig trup și alunecare prin timp
coborînd din blana lor cu stăpînii
adumbriți de pogorirea din chip
ei cu măști de simbol și putere
vor să pătrundă în adîncul cetății de fag
aici prin pădurea cu plete
căutînd femeile frumoase cioplite-n cerul
pribeag.

Sunet blind de adîncime și clopote trece
prin țesutul pădurii încercuită de fagi
aici se spală sufletul oamenilor cu trepte
aici se caută sufletul românilor printre ani
tot aici începe vinătorul să iubească
măștile cu care zimbrii împodobii
au ieșit din colinde să depene
amintirea eroilor în ei pomenii.

FLORENTIN PALAGHIA

Ascensiunea lui August

Înaripate, clipele
Se împletesc cu voințele,
Animate de factorul Om
Și factorul timp senin,
Deșertînd din desaga lor de aur
Împlinirile din brațele de faur
Ce dau noi carate victii.
Înimile, înfierbîntate de soarele de August,
În mod justificat, emană toată căldura
Strînsă-n piepturi, deschise larg spre zare,
Întru rotunjirea zilelor cu sensuri.

Holdele galbene, de mult și-au desertat
boabele de griu,
Lăsînd locul porumbului verde ce așteaptă
rodnicia din toamnă.

Brațele se avîntă, molcome, pentru
întreprinderea angajamentelor,
Strînse în buchete de nestemate,
Vetrele, în straie de sărbătoare, lucesc în
luminile

Binefăcătoare ale lui August 23,
Mărturisînd, astfel, ctitorile.
Zarea, albastră ca marea, își schimbă
fața în culori de vis.

Omul hărniciei dăruiește, zilnic, podoabe
din inimi de foc,
Împodobînd fruntea zilelor de August
Și a celor ce vor veni apoi.

Înaripate, clipele
Azi, se împletesc cu voințele,
Deșertînd în jur luminile lui August.

HORVATH DEZIDERIU

Semn

Cu o stea gîndul său semăna
În seve singele său fremăta
În izvoare cîntecul său visa
În inimi cuvîntul său binecuvînta.

Atunci de ce i-au mai spus invinsule
De ce l-au mai decapitat
Dacă iluziile sale ne apărau?

Să ne putem cere iertare
Și să ia odată ființă
Academia părerilor de rău.

GHEORGHE LUPAȘCU

Lección de logica

Să presupunem
că lumea este
numai a păpușilor;
fiecare pasăre va aduce un vis,
în fiecare poartă
va răsări un copac
cu fructe de duminică,
albul va coborî în oglinzi,
prin mîinile noastre va trece
cartea cu jocuri romantice.
Să presupunem
că lumea este
numai a păpușilor;
fiecare din noi
va trece prin cartea de vise.

EUGEN PELIN

flacăra

PENTRU MINTE, INIMA ȘI LITERATURĂ

NICOLAE DRAGOȘ:

(Urmare din pag. a 11-a)

cli sale. un asemenea „personaj” istoric și-și vor asuma libertăți de creație dincolo de libertățile îngăduite, legale. Așa s-au afirmat marile conștiințe ale culturii universale, trăind dincolo de epocă, în eternitate. Libertatea lor a fost libertatea de a descifra în adâncul ființei omenești marile disponibilități către creație și frumos, de a demonstra prin opera lor o indestructibilă încredere în altitudinile morale, în sensibilitatea pilduitoare a omului. Mai mult, adevărații creatori și-au asumat și libertatea de a admite riscul în numele dobândirii unei libertăți autentice, inexistență la un moment dat.

Și iată că ne aflăm azi într-o societate pentru care libertatea de creație, ca libertatea în general, dealtfel, trebuie definită din perspectiva unei viziuni superioare, într-o accepție nouă. Niciind, este credința mea, creatorul nu s-a aflat în fața unor orizonturi creatoare atât de generoase. O societate care nu doar proclamă omul drept supremă valoare, dar acționează pentru ca acest deziderat teoretic să se infiltreze cu echivalențe practice corespunzătoare, va fi o societate în care creatorul își va afla climatul ideal. A cere unui scriitor să fie cu poporul său, să-l surprindă realitățile existenței, ale aspirațiilor, înseamnă a-l înscrie în spațiul unei depline libertăți de creație. Într-un cuvânt, este evident pentru oricine că nu problema — fie practică, fie filozofică — a libertății de creație, a definirii ei, a existenței ei reale, se va afla în prim planul preocupărilor individuale ale creatorilor, ci o alta, derivând din aceasta, tot atât de importantă ca aceasta: ce facem cu această libertate de creație pe care o avem cu adevărat. Folosim întotdeauna pe măsura condițiilor sociale și morale ale timpului talentul nostru pentru a propune prezentului și — de ce nu! — posterității opere originale, valoroase, sau cîteodată, grăbiți, într-un secol grăbit, procedem doar lucrări ce sînt mai degrabă rezultatul unui reflex, decît al unei meditații profunde?

În ultima vreme, în documentele partidului nostru, în cuvîntările secretarului general al partidului, exigențele valorice, exigențele calității și ale originalității au dobîndit o prezență aparte. Ce libertate mai mare putem să ne dorim decît aceea prin care sintem îndemnați să reflectăm asupra originalității și durabilității scrierilor noastre? Iar acestea nu sînt de imaginat în afara curajului creator, a luptei cu inerțiile lăuntrice, dar și cu ticurile, cu moda, legiferate cîteodată drept calități de către comentatori grăbiți ai literaturii. Libertatea de creație este deci, în concepția mea, în primul rînd o îndatorire asumată față de tine însuși și față de cei pentru care năzuiești lucrarea artistică. Ea nu are nimic comun cu gesturile spectaculoase, epatante, cu imaginarea artificială, nefirească, a unor cazuri și situații imposibile, ci trebuie căutată în primul rînd în puterea de a desprinde din adevărurile infinite ale unui timp pe cele cu adevărat esențiale, semnificative, de a avea orgoliul — nu neapărat declarat cu megalomanie și insistență obositoare — de a semnifica prin propria lucrare artistică, de a conferi durată unor adevăruri ale epocii, adăugîndu-te astfel marii lucrări de creație care, operă a personalităților fiind, devine în timp, într-un fel, și o operă colectivă.

Avem libertatea de a citori prin cuvînt, culoare, sunet, prin toate instrumentele ce se orchestrează în vederea edificării culturii și creației unei epoci, o statuie a unui timp, o statuie către care să privească cu sentimentul că-i reprezintă, că nu modifică poleind sau degradînd concretul prezentului, și oamenii prezentului, și oamenii viitorului. Privind umbrele inevitabile de pe chipul acestei statui, mereu altele, pentru că soarele în mișcare a lui ne modifică locul, să putem vedea pînă și în adîncul lor luminile timpului căruia îi sîntem contemporani. Fără o asemenea obsedantă preocupare, putem risca să mistificăm statua reală a timpului nostru și să cheltuim în mod nefertil, dacă nu derizoriu, o libertate care este de esență.

VIOR MĂRGINEAN:

(Urmare din pag. a 11-a)

țice diverse, prin care omul de creație să se poată manifesta plenitudinar. Nimic nu îngrădește, astăzi, la noi, dezvoltarea liberă a artistului, originalitatea demersului său, afirmarea sa prin mijloace pe care nu l le dictează decît propriul său talent. Marele ideal al unei arte revoluționare, umaniste, pusă în slujba țării și a poporului, poate fi astăzi slujit — și este slujit! —

printr-o largă arie de modalități expresive, în care punctele de vedere proprii ale artiștilor se contopesc ca și pietrele unui mozaic, cu valori diferite de strălucire și greutate.

Din această perspectivă, continua perfecționare constituie o sarcină permanentă și pentru artiști. Dacă se vorbește de calitate în toate sectoarele de activitate, cu atît mai mult arta nu poate fi concepută în afara valorii, a calității. Libertatea acordată artistului nu trebuie să ducă la dezagregarea artei, ci, dimpotrivă, la perpetua ei ridicare. Iată deci că societatea, poporul îi cer astfel artistului, într-o firească replică a generosului statutu pe care i-l acordă, să fie responsabil și exigent față de el și de arta sa. Asadar, de libertatea de creație, de modul în care și-o asumă, răspunzător este, în primul rînd, creatorul, dar nu numai el. În artele plastice — și cu deosebire în arta de for public, în artele monumentale — „comanda socială” se manifestă într-o formă mai evidentă decît în alte domenii. Artistul primește comenzi din partea unor iubitori de artă sau chiar din partea statului. Or, calitatea lucrărilor realizate în consecință depinde în mare măsură de felul în care societatea, factorul de comandă deci, cunoaște posibilitățile unui anumit creator. Ea trebuie să-l stimuleze și să-l solicite în sensul talentului lui, iar față de această preocupare artistul trebuie să răspundă cu talent, cu pasiune și cu dăruire. Avem un exemplu intristător în trecut de neglijare a acestor exigențe, în cazul lui Paciurea, acest artist deosebit, de înaltă valoare, care nu a avut sansa să primească niște comenzi pe măsura talentului și înzestrării sale pentru arta monumentală. La noi, astăzi, s-a făcut foarte mult în această direcție. Statul solicită și sprijină materialicește artele monumentale, care altfel nu s-ar putea dezvolta, și este un adevăr incontestabil că acest sector al artelor plastice cunoaște la ora de față, o deosebită înflorire. Este cunoscut cit de multe monumente ecvestre, mozaicuri, fresce au fost realizate — grație subvențiilor de stat — în diferite orașe ale țării, în unele centre civice noi, în locuri istorice importante. Face parte dintre responsabilitățile majore ale artistului de azi să răspundă cu artă nevoii de artă a omului contemporan.

O condiție de care depinde strîns manifestarea libertății de creație în artele plastice, este cum spunem mai sus, pregătirea artistului. Accentuez din nou asupra acestui lucru. Fără o serioasă pregătire de specialitate, un artist nu se poate găsi pe sine, nu poate ajunge la forma de expresie care să ilustreze perfect concepția sa artistică și să răspundă marilor cerințe ale epocii. Artă nu este o indelectnică de timp liber, ci o vocație profundă, susținută pe o pregătire complexă. De ce ucenicău oare cite 15 ani pictorii din vechime, pînă să se desprindă de maestrul lor, pînă să devină ei înșiși? Evident, pentru a deprinde meșteșugul dificil al propriului lor talent. Trebuie deci să fim atenți cu pregătirea artiștilor noștri. Invățămîntul artistic își are comandamentele sale proprii, care, trebuie s-o spunem, nu sînt respectate întotdeauna. Nu este aici locul să detaliez această problemă. Un singur lucru trebuie însă subliniat: să veghem să nu se ajungă în situația ca un absolvent al Institutului de arte plastice să fie un „amator cu diplomă”, ci, dimpotrivă, un artist format, stăpîn pe arta sa, la nivelul cerințelor exprimate în repetate rînduri de însuși secretarul general al partidului.

Societatea noastră oferă artiștilor plastici multiple posibilități de a-și exercita libertatea de creație. Întîi de toate, însăși constituirea lor în Uniunea artiștilor plastici, cu toate filialele ei județene, constituie o expresie elocventă a modului în care statul nostru sprijină activitatea artiștilor. Contactul direct cu publicul, prin expozițiile republicane, municipale, personale, documentările în care plasticienii pot să cunoască locuri, oameni, viața de zi cu zi a acestora, pentru a le reflecta apoi în operele lor, ca și existența taberelor de creație, achiziționarea unui mare număr de lucrări plastice de către stat — sînt tot atîtea argumente în sprijinul ideii că artistul dispune, la ora actuală, în societatea noastră, nu numai de libertate, dar și de ample posibilități de creație. Datoria lui și menirea lui este de a folosi această libertate de creație, de a o pune în slujba artei, care, la rîndul ei, trebuie pusă în slujba societății. Artistul nu creează pentru sine însuși, ci, în primul rînd, pentru ceilalți. Artă adevărată trebuie să fie permanent conectată la problemele epocii pe care o reprezintă, ea trebuie să răspundă nevoii de mai bine și de frumos a oamenilor.

ALEXANDRU OPREA:

(Urmare din pag. a 11-a)

ceste gînduri: „Sufletul unui artist e un receptacol al durerilor celor din jurul lui, numai pînă în momentul cînd se simte covîrșit el însuși de o mare suferință. Din clipa aceasta, în opera lui nu se va mai desluși plînsul altora: se ivesc lacrimile lui. Ca un ostaș în avîntul luptei străpuns de un glonte dușman va rămîne pironit locului spunînd: luați-mi steagul din mină și-l duceți voi la izbiră, pe mine lăsați-mă la marginea de șanț, cu visul meu fulgerat și cu ranele mele”.

Cuvînte frumoase, de o netăgăduită superbie, dar — mă grăbesc să precizez — desvîluind o viziune excesivă ascetică, intrucît nu se poate stipula o opoziție fatală între sentimentele strict individuale ale artistului și cele ale colectivității. Așa cum demonstra G. Călinescu, într-un eseu pe o temă asemănătoare, toată problema nu e de a se reprima, în vreun fel, trăirile personale, ci de a se „topi” subiectul cu obiectul în conceptul mai larg de umanitate”.

Am amintit aceste adevăruri fiindcă, nu o dată, adversarii noștri ideologici încearcă să le deturneze sensul lor exact, mergînd pînă la a acredita sloganul stupid că îmbrățișarea unui ideal umanist revoluționar ar însemna o „îngădire” a libertății de creație a unui literat sau artist. Mîi se pare superfluă dezvoltarea falsității unei astfel de teze, incit ne mulțumim să amintim cele arătate de Panait Istrati care, constatînd existența a două categorii de artiști, „artistul turnului de fildeș” și „artistul revoluționar”, afirma: „Ceea ce îi deosebește e sufletul, adică inima lor, Artistul revoluționar nu poate înălța înmuri frumuseții în mijlocul unei omeniri slute. El este deopotrivă de sensibil față de nedreptate sau frumos, cetățean al lumii, frate al celor asupriți și, în aceeași măsură, artist. Artistul revoluționar are, pe deasupra, simțul responsabilității, la care-l obligă morala talentului și a inteligenței”.

Asadar, acordînd întreaga importanță preocupărilor legate de împlinirea dezideratelor specifice ale artei, artistul revoluționar are în plus sentimentul responsabilității, al moralei talentului și a crezurilor sale — iată, în fond, cheia unei concepții superioare a libertății de creație.

Se știe — și nu vedem de ce n-am reamintit — că, în acea perioadă din istoria țării noastre cînd au avut acces concepțiile dogmatice, ideii de slujire a cauzei revoluției i se dădea un înțeles îngust și uniformizator. Anii care au urmat au impus reevaluări și clarificări esențiale, cu repercusiuni dintre cele mai benefice asupra dezvoltării creației. Pentru a se înțelege întregul drum parcurs n-avem decît să ne gîndim la profundele aprecieri cuprinse în Exponerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie a.c., care, reafirmînd înaltele îndatoriri civice ce revin creatorilor, sublinia, totodată, rolul personalității artistice, a diversității de formule și stiluri de creație. Tocmai acest climat noi, instaurat plenar după Congresul al IX-lea al partidului, a permis ca, între alte măsuri cu caracter stimulator, să fie desființată cenzura, o hotărîre de o importanță excepțională, care a creat deplin spațiu de desfășurare responsabilității comuniste a artiștilor contemporani.

Generalizarea ideologico-artistică a fenomenelor complexe ale epocii noastre nu este, desigur, o operație ușoară, după cum în practica editorială se mai întîlnește reziduurile unor concepții dogmatice, esențial este însă noul statut al scriitorului și artistului de azi, care a încetat de a mai fi un simplu „grefier”, devenind o conștiință vie și activă a societății. O conștiință comunistă lucidă care dezvoltă cu sinceritate și infierează cu patos revoluționarele aspecte negative din viață, pe deplin solidar cu luptele forțelor celor mai înaintate ale istoriei, cu eforturile poporului de a depăși greutățile, de-aș crea un viitor strălucit — împlinire a celor mai fierbinți aspirații ale înaintașilor.

Și oare în înfăptuirea acestui rol nu rezidă expresia cea mai înaltă a adevăratei și plenare libertăți de creație?

ION BESOIU:

(Urmare din pag. a 11-a)

rînd cu ei înșiși, sinceri față de crezul lor filosofic, sinceri față de cei cărora li se adresează prin arta lor. Dacă ești comunist cu adevărat nu poți greși, nu te poți abate de la crezul tău, nu ai cum să faci o operă de artă care să se in-

toarcă împotriva omului. Desigur, ca artist poți vedea viața și lumea cu conflictele ei într-un anumit mod specific de a privi, de a trăi, specific talentului și sensibilității sale subiective. Dar acest lucru generează o reală varietate de stiluri, un peisaj artistic fertil și generos. În teatru, cel puțin, nici un regizor nu seamănă cu celălalt, nici un actor nu seamănă cu celălalt, decît eventual ca școală, ca formație, dar nu ca subiect care este al țării și al poporului lor, decît și al lor; ca sensibilitate, ca talent. Cu toții însă lucrează sub același numitor comun, al umanității artei, al concepțiilor politice asumate și insușite în mod voluntar, odată pentru totdeauna. Pentru că orice act din viața noastră reprezintă un act politic. Cu atît mai mult un act artistic, un act creator ce se petrece în fața unor spectatori care pot participa direct la momentul nostru de creație și se pot inspira în viața de toate zilele de la modelele umane oferite de noi spre meditație, de pe scenă. Or, dacă sînt comunist cu adevărat, nu pot decît să servesc ideile unei lumi mai bune, mai drepte, mai pacifiste.

Artistul, deci, nu poate crea decît simțindu-se liber înăuntrul acestor comandații ale vremii. Sentimentul acesta de libertate îl ai numai prin concepția ta filozofică, numai prin opțiunea ta politică fermă în existent. Desigur, nu trebuie să se înțeleagă prin libertate de creație libertatea de a crea opere de artă numai pe gustul tău sau pe gustul unor elite. Artă trebuie să placă tuturor, să convingă la toate nivelele de receptare. Și în felul acesta arta e și nu numai liberă ci și profund democratică. De aceea, sînt convins că toți cei care patronază arta nu discută operele de artă dintr-un punct de vedere îngust, personal, ci în funcție de modul în care ele servesc interesele societății, țelurile societății. Vă mărturisesc sincer că, de cînd conduc Teatrul „Bulandra”, eu n-am întîlnit nici o manifestare de opacitate de acest fel. Se poate întîmpla însă ca la un moment social-istoric dat să rămîn în urma unor idei înaintate și atunci e firesc să ascult sfaturile care mi se dau ca artist. Le primesc. Pentru că mă consider încă un om care poate învăța. Și apoi, în artă, ca și în viață, nimic nu este imuabil. În felul acesta dialogul este absolut necesar în artă. Apoi, e posibil ca în marele moment al creației să pierd din vedere anumite comandamente. Și atunci e firesc ca unii oameni investiți cu funcții de răspundere și cu simț de răspundere să mi le reamintească. Pe de altă parte se poate întîmpla să dăm gir unor spectacole mediocre asupra cărora se poartă discuții mal îndelungate. Dar asta nu înseamnă că amendînd astfel de spectacole, noi, artiștii, ne pierdem dreptul de a fi liberi. În asemenea cazuri ne putem face doar reproșul că nu a funcționat exact autocenzura! Apoi, în elaborarea unor opere valoroase de artă se pot naște unele conflicte de opinie. Dar asta nu înseamnă că sîntem cenzurați. Important este dacă opera de artă e scrisă și interpretată cu sinceritate, nu tendențios și răuvoitor. Nimeni nu ne cere să spoiim realitatea în culori roze. Ci, dimpotrivă, să o recreăm în deplină responsabilitate, și la adevăratele sale dimensiuni. Nimeni nu ne oprește să evităm transfigurarea, în limitele spațiului scenic, a conflictelor vieții, atîta vreme cît sîntem invitați, ca artiști, să reflectăm cit mai adevărat, mai profund conflictul dintre vechi și nou, conflictul dintre ceea ce este perimat, frînează mersul înainte al societății noastre și ceea ce impune trăirea în sensul viitorului, în sensul unui nou ideal uman, mereu perfectibil și în continuă revoluție față de sine. În acest fel teatrul, care operează în toate compartimentele sale cu tensiunea conflictelor interumane, are un larg cîmp de inspirație și de manifestare. Cu o condiție: să respectăm dimensiunile reale ale acestor conflicte, să fim credincioși adevărului vieții.

Prin urmare, problema libertății de creație este o problemă de opțiune. Libertate față de ce? Față de propriile mele credințe? Asta ar însemna să mi le trădez oricînd. Dimpotrivă, libertate de creație înseamnă a fi liber prin crezul nostru, prin crezul meu.

Evident, sînt canoane în fața cărora trebuie să ne supunem prin educație. Dar asta e cu totul altceva. Sînt lucruri pe care le-am învățat, ca oameni, odată pentru totdeauna și trebuie să le respectăm. Desigur că sînt canoane în viață pe care ni le impune societatea și mai înainte de toate chiar părinții noștri. Canoane pe care le impunem și noi copiilor noștri, de la primii pași în viață, cînd îi învățăm ce este frumos și ce este urit, ce este bine și ce este rău. Ceea ce nu înseamnă că propriul meu copil nu e liber! Asumîndu-ne o educație, trebuie să o respectăm!

Mircea Angheliescu: Scriitori și curente

„A înțelege opera unui scriitor — scrie Mircea Angheliescu în expunerea de metodă la „Scriitori și curente”, carte tocmai publicată la Editura Eminescu — mai ales a unui scriitor aparținînd altei vîrste istorice, presupune putința noastră de a o plasa din nou, fie și numai pentru o clipă, în apele amnlotice din care aceasta s-a născut... „Pentru un istoric și comentator al literaturii din generațiile tinere, enunțul unor astfel de motive, hrînindu-se cu devotament într-un adevăr, echivalează cu o provocare. Într-un climat literar controlat aproape în întregime de artizanii unor noi modalități și principii de lectură, multe din trebuiri firești, fără de care — de fapt — nu se poate, ale muncii unui cărturar echivalează cu o sfi-

utare. Pînă la urmă, chestiunea interpretării unei opere, în loc să fie una a puterii, a capacității de înțelegere a criticului, devine una de partizanat estetic. Contează, prin urmare, puțin ori aproape deloc opera propriu-zisă și „apele amnlotice” din care ea a luat viață, contează mai mult teoreticul pe care criticul sau istoricul literar luptă a-l acredita. Se consideră, spre exemplu, că literatura unui Budai-Deleanu poate fi citită în mai multe chipuri — și toate legitime — cînd singurul fel de lectură critică esențial și intrinsec legitim este acela în care interesează personalitatea operei în discuție, și abia în al doilea rînd personalitatea criticului ce discută. Sigur, citi critici, atîtea interpretări. Problema este dacă aceste

interpretări sînt și adevărate ori își fac un merit din adevărate. În toate, vorba lui Caragiale, stilurile sînt numai două: bun și rău.

Preocupat mai cu seamă de scriitorii din vechime, istoricul literar Mircea Angheliescu scrie în stilul cel bun. Respectul lui pentru operă e absolut. Nu-i adică regizorul care se pricepe să tălmăcească orice text pe-o limbă unică, dezinteresîndu-se, în fond de realitatea limbii textului. Ideea că un Heliade-Rădulescu trebuie să fie cu fiecare studiu ce i se dedică, un Heliade nou e o prejudecată. Noutatea nu înseamnă neapărat și calitate. Cine vrea să fie savant într-un domeniu procedează cu toată buna-credință la cunoașterea a ce s-a scris pînă atunci în domeniu. Restatuaarea unei opere e un lucru îndejuns de însemnat pentru a-l voi țîntă cărturărească. Restatuaarea și restaurare, in-

trucit pagini adevărate despre „clasicul în haine romantice” s-au scris destule.

Cartea de eseuri semnată de Mircea Angheliescu nu-i obișnuita culegere de articole căreia i se potrivește, la întocmirea sumarului, și un nume. Ea e o carte concepută ca atare, cu o structură, cu o linie a ideii, profesorală în înțelesul cel mai distins al termenului. Mircea Angheliescu are, la lectură, plăceri intelectuale de durată și, cu ele, nevoia de a le media. Eseurile, scrise cu pregnanță, avînd adeseori prestația unui capitol de geometrie euclidiană unde drumul de la simplu la complex e scurt și pasionant, au gustul literaturii propriu-zise. Cititorul de eseuri este, îndeobște, ignorant de criticii și istoricii noștri. O cauză ar fi și aceea că eseul este un gen dificil, un gen major. Orice întreprindere în genul major e, din capul locului, incitantă.

TUDOR OCTAVIAN

Ce naște din... toleranță, indisciplină se cheamă

Este tânăr și inteligent. În acel fragment al tinereții (are vreo 32-34 de ani) când se pot muta munții din loc, când orice bărbat își poate înscrie numele pe fapte exemplare, chiar extraordinare, de muncă și de viață. „Ion Ștefana, muncitor zugrav la SGL nr. 5 din str. Compozitorilor nr. 26, telefon 25 57 95”, cum singur se prezintă, reazămă, în schimb, de câteva zile la rînd ușa biroului nostru de audiențe și ușile birourilor conducerei ICRAL „Giulești” de care aparține centrul amintit.

Își consumă inteligent în memorii și demonstrații cum că „Incepînd din anul 1981, odată cu venirea tov. Gheorghită Emil în postul de șef al Centrului 5, mi se fac tot felul de greutăți în desfășurarea activității mele profesionale, motiv pentru care nu reușesc să-mi îndeplinesc planul de producție. La toate cererile mele adresate tov. Gheorghită Emil pentru a mi se da de lucru, în conformitate cu legislația, refuză să mă trimită la lucru pe teren. Ca urmare a acestor fapte retribuiția pe care o primesc este redusă drastic, nejustificat și nefiresc. Această încălcare a legii și a principiilor echității socialiste a fost adusă la cunoștința comitetului sindical al întreprinderii noastre, respectiv tov. Nițoiu Vicențiu și organizației de partid, tov. Nițescu Dumitru, tov. inginer șef Kiovari Cornel și tovarășului director adjunct Chereiu Dumitru și tovarășului director, Anca Alexandru. Pînă în momentul scrierii acestei adrese către dumneavoastră nu au fost luate nici un fel de măsuri, în schimb, tov. Gheorghită Emil m-a amenințat cu desfacerea contractului de muncă, dacă nu vin cu cerere de schimbarea locului de muncă, desi am o vechime în aceeași întreprindere de 12 ani...”

Giindind firesc că, în plin sezon de muncă în construcții, un tânăr muncitor constructor nu poate lucra, nu-și poate câștiga pîinea așa cum poate o moriță, că niște oameni aflați în posturi de conducere nu se apleacă asupra unei probleme esențiale de viață a unui muncitor, ajutîndu-l s-o rezolve, stînd în puțina lor, ne avertăm. Pornim să dăm o mîină de ajutor, poposind la ICRAL „Giulești” și apoi la SGL nr. 5. Investigînd cum stau lucrurile și adevărurile, o încercăm să rezolvăm și ne dezvăluie, nereguli pe care conducerea, cu nume și prenume consemnate de

muncitorul zugrav n-o vede, deși e mult prea evidentă. 1. Cazul Ion Ștefana. E adevărat că șeful lui direct, Emil Gheorghită, nu-i dă, nu-i mai dă de lucru. E adevărat că l-a atenționat (și amenințat) că îi desface contractul de muncă dacă nu pleacă din „centrul său”. Dar, motivele unui asemenea gest sînt și ele reale și adevărate. Ion Ștefana nu este un muncitor exemplar. Nici măcar un muncitor corect, deși e un meseriaș — ni se spune — foarte bun, adică „știe meserie”. Însă nu vrea să facă treabă! Bea mult, nu-și realizează norma, pretinde locatarilor apartamentelor unde este trimis să zugrăvească sume suplimentare de bani (în cont personal) pentru a-și face de fapt datoria, pentru „o zugrăveală ca lumea”, nu „ca la normă”. Reclamațiile curg lanț... În fișa sa de pontaj zilnic (marca 532) se văd multe absențe nemotivate (în zilele când se îmbătăcriță) și norme nerealizate. Exemplele pot umple pagini. Pentru zugrăvirea garsonierei 99 din blocul 9S14 a pierdut 6 zile, normativul fiind de maximum 3 zile. În apartamentul 221 din OD 5 — 6 zile, în cel cu nr. 32 din blocul G-10 — vreo 10 zile... și nu pentru a fi executat lucrări-artă, ci... pentru că pur și simplu se prezenta, mai lăsa o bidinea, o vopsea și... pleca. Prezent doar cu numele. Pleca, el știe unde. La circumul ori la lucrări particulare... Iarăși reclamații ale cetățenilor „exasperați, ținuți cu lucrurile strîns, în dezordine și mizeria unei zugrăveli. Din luna mai 1982 n-a lucrat nici jumătate din timp. De la 17 la 20 ale lunii a lipsit, de la 21 la 31 mai — cerere de concediu fără plată (care, ciudat!, i s-a aprobat). Președintele Asociației de locatari ai blocului IO-S 14 din str. Compozitorilor, Constantin Dincă, om serios, cu părul alb, ni se plînge și de comportamente imorale „pe care nu le mai putem tolera” ale lui Ion Ștefana. În subsolul blocului respectiv, aflîndu-se magazinele centrului, el vine noaptea beat și cu tot felul de persoane dubioase... În dosarul de la serviciul personal abundă cererile lui Ion Ștefana de concedii fără plată (aprobat!), abundă schimbările de locuri de muncă din 1961 cînd s-a încadrat prima oară și pînă azi. În ICRAL „Giulești” a umbilat prin aproape toate centrele... Serviciul producție al întreprinderii i-a mai dat încă o șansă: transferul pe un șantier la unității. Ștefana Ion refuză cu îndărătnicie. Motivînd că nu poate lucra la înălțime, pe schele, la fațadele blocurilor... Acuzînd o boală și prezentînd un certificat medical în acest sens. Și nu verifică nimeni, pînă la venirea noastră, că incriminatul certificat este o modestă adevărîță datată 30 aprilie 1975, iar recomandarea medicală respectivă de „muncă la sol” se face doar pentru 30 de zile, ca urmare a unei luxații la un picior! Sigur, pe șantier, munca e în echipă, nu mai poți chiuli la bunul plac, plata e în acord global, nimeni nu e dispus să muncască pentru tine... Sigur, șantierul înseamnă și muncă în exterior sub căldura soarelui, sub vînt, sub ger... Ion Ștefana își folo-

sește cu prisosință inteligența, e abil, găsînd atîta toleranță la șefii mai mari. Din cauza pădurii, a planului, nu se mai văd copacii, oamenii...!

Cînd începe să i se cîtine sub picioare culcușul (de muncă) blind, căduț și aducător de bani suplimentari, peste retribuție, Ion Ștefana începe să se bată pentru... „drepturile” sale.

2. Cazul Emil Gheorghită. La toleranța de ani și ani de zile a șefilor anteriori de centru („așa-i la ICRAL, nu prea găsești muncitori buni, lucrezi cu cei pe care îi găsești”, optică și prejudecată pe care o perpetuează înșiși ICRAL-iștii), iată, Gheorghită Emil răspunde cu intoleranță la actele de indisciplină și la oamenii de genul lui Ion Ștefana. În sfîrșit, s-ar putea spune și crede, un conducător adevărat, omul potrivit la locul potrivit. Așa ne formulasem și noi convingerea pînă l-am cunoscut și am discutat cu Emil Gheorghită. Ne pripisem. Intoleranța sa la starea de indisciplină este o stare a caracterului său, o modalitate de exercitare a durității sale și a nevoii de a se simți puternic peste alții. De a nu sufla nimeni în fața sa! O tactică în strategia sa de a fi șef. Tipă și-și face un titlu de glorie din faptul că, de cînd a venit să conducă SGL 5 „pe mulți i-am dat afară”. (Și așa este, controlînd fișele de personal). „I-am dat afară pe toți cei care nu se încadrau la disciplină”, vorbește substituînd termenii. Fiind vorba de o disciplină... foarte personală, a sa, impusă de sine, ca nimeni să nu crîncească, să execute orbește, fără opinii, fără păreri... dispozițiile sale. Au rămas „blînzi”, oamenii înțelepți, de fapt oamenii care au dus greul Centrului 5 pe umeri de ani și ani de zile, care știu că șefii s-au schimbat mulți, dar apartamentele le zugrăvesc, le repară, le întrețin ei. Îl suportă însă greu, ne mărturisesc mulți dintre cei cu care am stat de vorbă. Atmosfera în colectiv a ajuns insuportabilă. Emil Gheorghită este în fond o altă ipostază a lui Ion Ștefana. A fost promovat în această funcție pentru că alți Emil Gheorghită nu l-au mai suportat în colectivul lor, pe acest om irascibil, care în numele corectitudinii și al respectării legalității dădea peste cap munca și liniștea multor colective. A fost dirigit de șantier, iar receptiile blocurilor supravegheate de sine deveneau aprige lupte de nervi și prilejuri de perpetue reclamații.

Un lanț al toleranței care, iată, naște indisciplină. Conducerea ICRAL „Giulești” are datoria să nu mai fie nici toleranță, nici indiferență față de cazurile de genul Ștefana Ion și Emil Gheorghită. Atitudinea unui șef de centru cum că „nu-l mai primesc, să-și mai bată și alții capul cu el”, care nu pot înțelege că prin însăși funcția sa de conducere are datoria să formeze un climat și un colectiv capabil să și educe, nu poate să fie toleranță. E contrară tuturor normelor noastre sociale și morale.

CICI IORDACHE

Omul care joacă

Lecțiile Mondialului (IV)

Aproape firesc, lumea care nu joacă, ci judecă fotbalul pare destul de competentă în a explica toate întâmplările trecutului campionat mondial. Știrile au fost mai bogate în nuanțe ca orînd. Normal, avem senzația că mergem înainte... S-a scris aproape orice, aș mai aminti sugestional desenul povestit de un bun și curat slujitor al condeiului, publicistul Mircea M. Ionescu, văzut în „L'Equipe”, care-i prezintă pe Maradona și Gentile înfășurați în ceva ce aduce a tornadă sau atîta plecată dintr-un ghem, deasupra lor planînd singura expresie posibilă într-o agerime de moment: „...Molto gentile; precum și aparent simpla informație că și acest eveniment mondial al fotbalului a fost asigurat de aceeași societate din Hamburg (ca și în '74 și '78), pentru... caz de război, dar cu o sumă ceva mai mare acum: 300 de milioane de franci elvețieni!

Sînt convins acum că psihologul jucătorilor, ca abordare și desfășurare a lor, a fost cel mai interesant subiect de constatat. S-a scris parcă totul, dar concluziile psihice nici măcar nu au prins contur. Aparent, trăirile celor care joacă sînt mai greu abordabile și explicabile. De aceea, cred că fotbalul s-a confruntat de data aceasta cu niște *pilde-unicat* ce dau inevitabil de gîndit, avînd putere de reflecție lipsită de tagadă.

Nici o echipă nu a fost scutită de probleme și de frămîntări, fie că argentinienii au început pregătirea propriu-zisă în februarie, iar austriecii cu o săptămîină înainte de 13 Iunie. La fel, „zgonotele” interioare ale echipelor au umplut sute de pagini publicate la timp, începînd cu consemnarea nopții petrecute de Breitner și Rummenigge alături de soții, ca o „reparație după câteva „fotografii tendențioase”, totul fiind rezumat perfect de Michel Hidalgo: „Marile echipe încep în prietenie și sfîrșesc prin ambiție”. Tot sub încercătura psihică trebuie privit și faptul că atunci cînd se înfruntă două formații foarte asemănătoare ca stil de joc și de trai (Anglia — R.F.G. Polonia — U.R.S.S.) calitățile se anulează în loc să iasă în evidență. Menotti nu s-a sfiit să afirme că întîmplările din Malvine au așezat o oboselă mentală ce a umblat curajul caracteristic al oamenilor săi „în care crede atît cît cred și ei în el”.

Alături de el, Tele Santanoni s-a împărțit după înfrîngerea din fața Italiei că „a gîndit mereu că este posibil să învingă Brazilia, chiar dacă fotbalul ei este creativ, schemele schimbîndu-se de la un meci la altul, tocmai pentru a stîmula după bunul plac imaginația jucătorilor”. Finalul ultimei sale conferințe de presă este elocvent: „În fotbal idealul nu există și, de aceea, niciodată nu am crezut că putem fi invincibili...”. Par și nuanțe, dar sînt mari și expresive adevăruri de conștient cerebral pentru cei care simt că din ce în ce mai mult un simplu joc de fotbal se cîștigă cu mîntea și indesebi cu puterea de a te autosugestiona, identificîndu-te cu orice sacrificiu capabil să-ți compenseze realizarea telului propus.

Poate că astfel se explică și marea lovitură a Italiei. Știi că victoria împotriva Argentinei a fost prima a anului '82!... Era al patrulea lor meci din mondiale! Am certitudinea că atul decisiv al azzururilor a fost totala încredere în răbunarea pe care trebuie să o servească acela care nu cred în ei, boicotîndu-i pe pămînt străin: propriul ziarist! În venele posibilității etrusce Scirea sau ale eventualului umbro-picent Rossi dreptul la răbunare prin replică implinită în gazon a set parola de ordine. „Legiunea” fotbalistică italică nu a apelat la arme de genul aruncării ziaristilor răufăcători prin necunoașterea în undele piscinei (austrieci), ci la aceea a tăcerii, parcă ruptă din istoricul mafiei, prezentat simbatic după-amiază la T.V... Avea dreptul să vorbească numai posibilul „padrino”, veteranul Zoff. Și el, pînă la semifinale, numai cu oameni ai presei străine!

Supunerea a fost ireproșabilă. Interpelat despre libianul Gentile, în urma marcajului care l-a anulat pe Maradona, veteranul Dino a replicat simplu: „Este cel mai mare marcator din lume...”. Cifric pare altceva. Între minutele 32 și 40 Diego a fost supus la 8 faulturi succesive, iar în repriza a doua, după ce a fost „linștit”, doar la 5... Puțini știu că nu există ceva mai periculos decît o echipă italiană jignită. Înfrînți dinainte, italienii i-au pedepsit pe toți, argumentînd ceea ce Bearzot afirma, și anume că „nu știu ce îmi mai lipsește pentru a avea o echipă perfectă!”. Și era la început... Pentru toți, disciplina marcajului italian în condiții de căldură și inevitabil stress, ducea spre o prăbușire prematură fizică și nervoasă. Au rezistat, învingînd prin realism dus pînă la extrem orice formă de poezie fotbalistică, inclusiv aceea numită de mare sensibilitate, argentiniano-braziliiană. Închei aici mondialele, forța psihică italiană rămîndu-mi în gînduri. Era să uit. Pregătind înfrîngerea Braziliei, Bearzot și-a îmbrăcat combatanții la antrenamentul din prețuia jocului în culorile braziliene. Erau „permiși” doi ziaristi spanioli, iar presa italiană a închiriat un zeppelin pentru a asista, tot de sus... la mișcare.

CORNEL DINU

Opinii

NOVARĂȘE REDACTOR-ȘEF,

Din respectul pe care-l port revistei „Flacăra”, care, de mulți ani, stă neclintită pe baricadele adevărului, m-am hotărît să vă trimit cîteva opinii, ale mele și ale unor oameni ai muncii cu care zi de zi vin în contact, privitoare la recentele măsuri adoptate de federație pentru creșterea calitativă a fotbalului nostru.

Așadar, ce imputăm recentelor măsuri adoptate de Federație? În primul rînd, la fel ca și alte decizii anterioare, acestea nu au la bază realitățile specifice, concrete din țara noastră, nu abordează frontal marile probleme ale fotbalului românesc, ci seamănă mai degrabă cu o fugă a cînelui în jurul cozii — pe care n-o poate ajunge niciodată — remarcîndu-se prin „calitatea” (pe care numai Ștefan Covaci o mai avea...) de a lua în discuție exclusiv aspectele neesențiale. Oare fotbalul românesc este slab pentru că-l joacă prea multe echipe? O asemenea aberație n-o poate susține nici un profan. Vă întrebăm din nou, tovarășii antrenori, observatori federali, consilieri, activiști sportivi, instructori, credeți cu adevărat că sistemul competițional inadecvat este cea mai gravă boală a fotbalului nostru? Eu — și nu numai eu — știu un lucru: cu cît baza este mai largă și mai puternică cu atît vîrfurile piramidei poate fi mai înalt și mai trainic, cu cît crește numărul jucătorilor (în orice ramură a sportului) cu atît sporește probabilitatea apariției unor talente excepționale. Afirmăția că jucătorii buni se dispersează la prea multe echipe este încorectă sau chiar tendențioasă de vreme ce, cu aceeași ușurință, ei ar putea fi concentrați la 4, 5 sau 6 echipe capabile să se înfrunte cu succes pe arena internațională. Dacă nu se vor lua măsuri hotărîte, dispersarea se va produce și dacă există numai 16 echipe (în loc de 18)... Trebuie să se creeze cadrul corespunzător pentru ca valorile să circule, să fie interesate să se îndrepte spre marile echipe. Aici se află, după părerea noastră, marea bubă a fotbalului românesc: valorile sînt interesate să circule, în primul rînd, de sus în jos (pentru că aici efortul este mai mic, iar cîștigul, uneori, mare) și foarte puțin de jos în sus...

Să nu omitem, apoi, faptul că în numeroase localități s-au amenajat frumoase baze sportive care găzduiesc acum întreceri de diviza „A”, „B” sau „C”. Cîștigăm ceva eliminînd aceste echipe din competiție, lăsînd bazele sportive — în

care s-au investit muncă și bani — goale? Cîștigăm ceva reducînd numărul de spectatori din aceste localități, stîndu-se că un anumit interes stîrnește o partidă de „C” — să zicem — și un altul un meci din campionatul județean?

Prin reducerea numărului de echipe la toate eşaloanele vor fi afectate, în primul rînd, centrele muncitorești, micile așezări în care fotbalul constituie principala atracție a locuitorilor. Nu vor avea de suferit nici Bucureștii (unde, în ciuda restricțiilor, numărul echipelor continuă să crească, vezi seria a II-a a diviziei B și seria „bucureșteană” a diviziei „C”...), nici Timișoara, nici Craiova, ci unele orașele

ca Anina, Moldova Nouă, Brad, Cugir, Călan, Ploeni și multe altele unde nu există nici operă, nici teatru, nici circ...

Sîntem convinși că amînțita federație n-a analizat cu seriozitate implicațiile acestor măsuri, urmările nefaste pe care le pot avea. Numai așa se explică ușurința cu care au fost trîntite pe masa de discuții...

Tot atît de falimentară ni se pare programarea meciurilor de divizia „A” în zilele de sîmbătă. Nu cunoaștem decît parțial (din lectura aceluiași ziar, „Sportul”) motivele care au stat la baza unei asemenea decizii dar dispunem de numeroase contraargumente care demonstrează că măsura este arbitrară. Prin tradiție, duminica este ziua de sărbătoare a românului. În această zi el își programează activitățile cărora le dă cea mai mare importanță. Dacă vrem ca și fotbalul să-i acorde cinstea cuvenită — cum îi acordă

teatrului sau operii... — atunci să-l jucăm duminică! Sîmbăta este zi pînă de lucru, adică de 3 schimburi. Programînd meciurile în această zi, încurajăm pe unii să încalce legislația muncii, să meargă la meci în timpul programului de lucru. În august, cînd meciurile se dispută la orele 17 sau 18, mai merge cum merge. Ce se va întîmpla însă în octombrie-noiembrie, cînd partidele încep la orele 13-14?

Din ziarul „Sportul” am înțeles că singura rațiune care a stat la baza acestei decizii este dorința federației de a acorda fotbalistilor răgazul necesar pentru înstruire și pentru a ședea mai mult în sinul familiei. În virtutea acestei concepții, duminica n-ar mai trebui să lucreze nimeni: nici milițienii, nici șoferii, nici frizerii, nici bucătarii, nici măcar actorii... Ce ne-am face fără aceștia? N-am mai putea merge cu autobuzul, n-am mai vedea un spectacol, nu ne-am mai rade barba, am fi osîndiți, pur și simplu, să ședem pe marginea șantului și să tragem din pipă... Să nu uite nici federația și nici ziarul „Sportul” că fotbalul — ca orice spectacol — are menirea de a umple timpul liber al cetățeanului, că, prin logica lucrurilor, fotbalistul trebuie să joace cînd ceilalți oameni se află în repaus. Altfel n-ar avea cine să-l aplaude... Marii actori joacă duminica o viață întreagă, (și nu 10 ani, ca fotbalistii...) fără să le tracă măcar prin gînd că ar exista o altă zi mai potrivită pentru a cîștiga simpatia și inimile spectatorilor. Dacă ar fi întrebați ce au de spus în această privință spectatorii, căci fotbalul se joacă pentru ei, s-ar constata că, în majoritatea lor covîrșitoare, iubitorii fotbalului doresc ca partidele să se dispute duminică și nu sîmbăta...

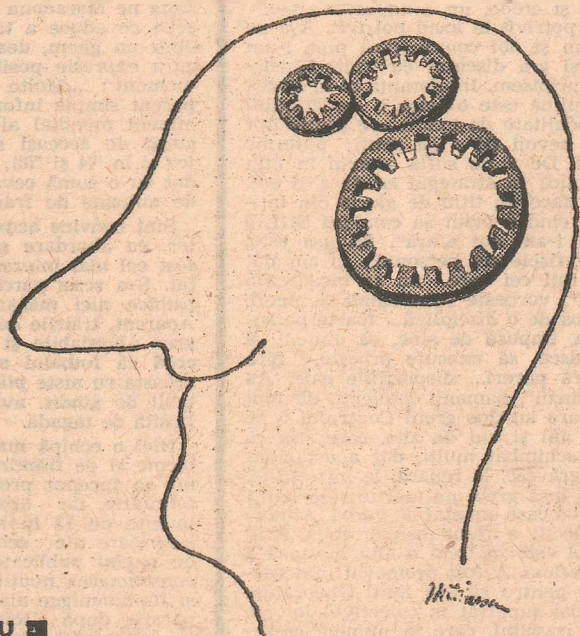
Al patrulea argument ar fi introducerea partidelor de divizia „A” în programele concursurilor pronosport. „Pronosportul” a contribuit din plin la creșterea popularității fotbalului, a adus mulți suporteri unei echipe. În același timp, din banii încasați statul a construit numeroase baze sportive care, la rîndul lor, au contribuit la dezvoltarea sportului. În mod cu totul de neînțeles, de cîțiva ani încoace, federația de specialitate sabotează — făcîs — „Pronosportul”, deși fotbalul a avut de pe urma acestuia numai de cîștigat. Incasările scad vertiginos — de la peste 1 milion lei săptămînal, cît se realizează la asemenea etape — la mai puțin de 200 000 lei cînd programul cuprinde numai meciuri de divizia „B”.

Așteptăm ca federația să analizeze aceste argumente, înainte de a lua hotărîrea cu noul sistem competițional și să revină asupra datelor de desfășurare a etapelor. Cu stimă,

ALEXANDRU BALGRADEANU

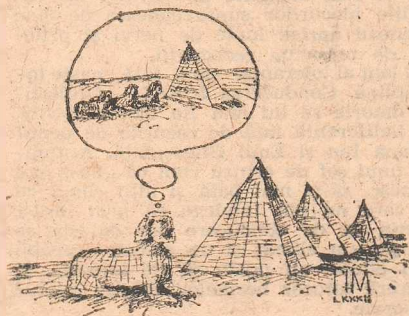
NU UITAȚI CĂ DEVIZA RACULUI ESTE : „RETRAGE-ȚE ÎNAINTE !”

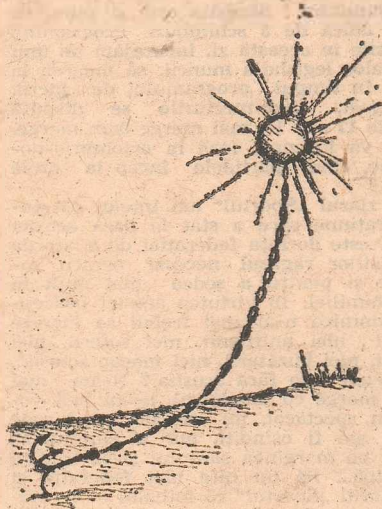
MIHAI STANESCU

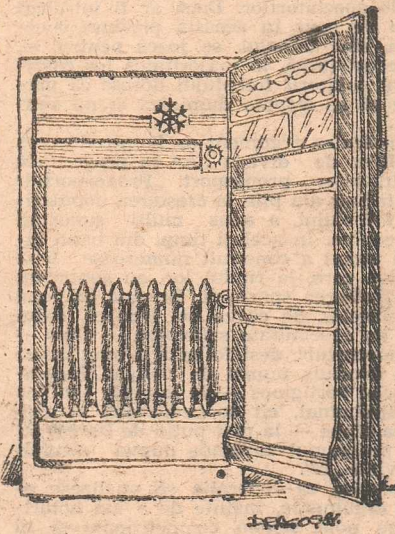
HORAȚIU MALAELE

MIHAI PINZARU PIM

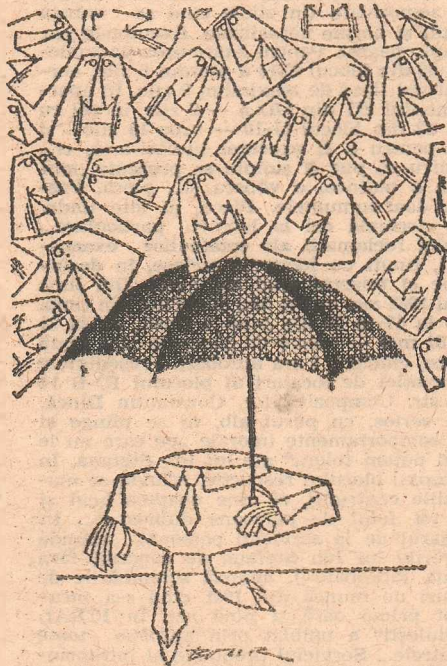
SORIN POSTOLACHE

ANTON DRAGOȘ

MIRON DINULESCU

OCTAVIAN BOUR

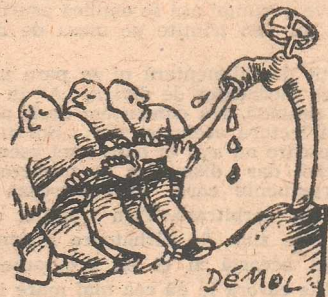

OCTAVIAN ANDRONIC-ANDO

Ce instrument muzical preferați ?

- Motociclistul : Toba mare.
- Gurmandul : Cornul.
- Zgircitul : N-ai... ul.
- Vulpea : Trombonul.
- Scoțianul : Lira.
- Ospătarul : Talgerele.
- Donjuanul : Cobza.
- Boxerul : Gongul.
- Țințarul : Contrabasul.
- Samovarul : Piculina.
- Elefantul : Trompeta.
- Căpitanul de cursă lungă : Havaiana.
- Pelicanul : Solzul de pește.
- Vintul : Harfa... eoliană.
- Bătăușul : Tambalul.
- Omida : Acordeonul.
- Papagalul : Ecoul.
- Hoțul : Duba.
- Crocodilul : Fluierul... piciorului.
- Balaurul cu șapte capete : Taragotul, clarinetul, oboiul, flautul, trîmbița, ocarina, drimba...

MIRCEA BONDA

DÉNES MOLNAR

Jocuri de ape

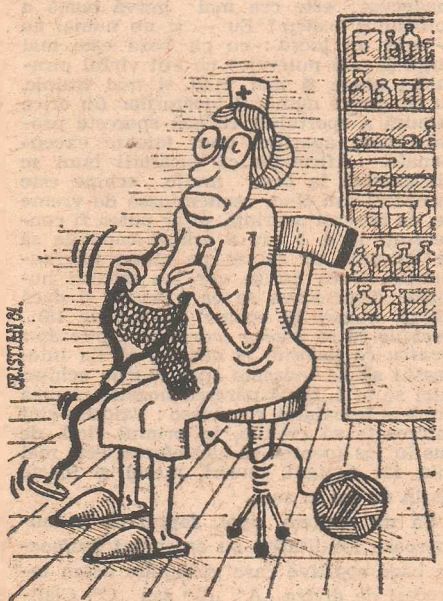
- Mamă, cite zile negre s-au ascuns în părul tău alb !...
- Unii luptă pentru o cauză, alții pentru un motiv...
- Ura generență fălărnice, iar dragostea credulitate.
- Uneori, cînd se întîmplă să fii singur, aș da toate simfoniele lui Beethoven pe un firîit de gîter.
- Punctul meu de vedere e un semn de întrebare.
- Se găsec mașini de călcat pe toate drumurile.
- Ne-am obișnuit să-i iubim pe clasici doar la anii rotunzi.
- Cîți bizoni a trebuit să ucidem, pentru ca să-i putem oeroti pe cei care au rămas !
- Viețile onora sînt construite din cedările altora.
- Și primăvara calcă peste cadavrul iernii.
- Nu-mi acorda onoruri : prefer să mă respecti.
- Încăpăținarea este parodia voinței.
- Virgula e un punct întărcinat.
- Pămîntul se apără-învîrtindu-se.
- Călcînd în urma maestrului și-a fracturat... stilul.
- Suprema realizare a linguşitorilor ar fi să-și scrie memoriile.
- Posteritatea este invenția nemuritorilor.
- Decăderea e un proces fără recurs.
- Fii prudent : un prieten te vrea dușman !
- Praful se crede făina pămîntului.
- Moartea la scara ci nu are cuie... îndejuns.
- Dacă ai un suflet mare ai unde să-ți adăpostești prietenii.
- Lumina - cel mai rapid caricaturist.

MIHAI BARBU

- Vom sui o treaptă pe scara conștiinței cînd ne va decanja și mușca din fărîfuria altuia.
- De cînd îi ard butucii în șemineu, nu-l mai interesează focul sacru.
- Nimeni nu se gîndește să-l numească „păianjen” pe colecționarul de insecte.
- Trăim un secol în care agitația este confundată cu viteza.
- Mă cutremură vînturile toamnelor și lacrimile bărbăților.
- Nu poți să-ți pleci capul mai jos de butuc.
- Cîte cununi de laur nu sînt făcute din frunze de ștevie !
- Niciodată nu a cunoscut pronumele de politețe ; fusese predestinat să devină șef.
- În materie de creație e imoral să infiezi copiii altora.
- Mariile prostii nu aparțin marilor prostii, ci marilor deștepti.
- Eternitatea ? Stau cu spatele la ea.
- Cu imaginația irosită de mincinoși s-ar fi putut crea capodopere.
- În mîntea mea nu păstrez decît ecoul unei singure iubiri. Dar în cîte gînduri !
- Sînt unul dintre mulții cetățoi ai lumii din sufletul meu.

GIUSEPPE NAVARRA

CRISTIAN MIHAILESCU

Ghid de conversație pentru cabanierii începători

- E loc de dans suficient, așa că v-aș ruga să aduceți dulapul cu veselă înapoi în cabană.
- Radioul e închis. Urletele se aud probabil de la cabana din vale.
- Vă chinăți degeaba ; paharele sînt încălzite.
- Fiți liniștiți, acest urs este bine înțipiat.
- Gluma e într-adevăr nostimă, dar să știți că fularul a fost al meu.
- Nu vreau să vă contrazic, dar pe harta întocmită de dumneavoastră nordul e mai la sud.
- Cineva a uitat un bolovan sub salteaua mea.
- Cîinele acesta n-a mușcat nicodată pe cineva, decît uneori.
- E firesc ca acest cîine să schelălăie ; nu era răcit și-apoi ceaiul pe care i l-ați dat era prea fierbinte.
- Dansați liniștiți mai departe. Colegii dumneavoastră au plecat, într-adevăr, dar îi puteți ajunge din urmă. Au luat-o pe un drum greșit.
- Sînt convins că ceea ce spuneți e adevărat. Probabil era o haită de lupi pretenoși.
- Avem o groază, de scrumiere, trebuia să cereți... Oricum, cînd pești înoată cu burta în sus nu e semn sigur că vremea se încălzește.
- Modul în care v-ați improvizat un abajur din bocancul de schi al colegului mă uimește.
- Nu-l leați în seamnă sforăiturile... Personal, felul în care îi recitați pe Arghezi mă fascinează.
- Calitatea imaginii la televizor s-ar îmbunătăți dacă v-ați pune ciorapii la uscat în altă parte.
- Dacă tînceți atît de mult la acest cîine bulldog să știți că nu mă deranjează că am să dorm înghesuit citeva nopți.
- S-au ars toate becurile... Nu-i nimic, îl vom folosi pe cel de la frigider.
- Nu-i nimic, ba dimpotrivă... Grație spărturii făcute de dumneavoastră putem urmări cerul instelat sînd întînsi în pal.

MATEI MIHAI

Era iarnă când s-au cunoscut la un pahar de vin și o pastramă în casa ginereului. Atunci le-a venit ideea să se facă, în tovărășie, crescători de oi, oile fiind, după cum se știe, niște blânde animale care dau și brinză, și lapte, și lână și sint, desigur, ceva mai rezistente decât porcii, cu care el, Gheralia, n-a prea scos-o la capăt în acest an, din cauza mortalităților. Nimeni dintre cei de față la bogata masă nu a cerut relații despre porcii cei morți sau despre cei vii ai lui Gheralia. În sfârșit, a trecut acoasă seară, „afacerea” a fost pusă pe rotile prin alte întâlniri, chiar dacă și dintr-o parte, și din cealaltă lipsese tocmai lucrul esențial: banii pentru cumpărarea oilor. S-a perfectat și acest amănunt, găsindu-se prieteni care să-i dea împrumut paternerului lui Gheralia — Noghy — banii necesari. Și iată-i porniți întru căutarea linoaselor. Pe cele mai multe dintre ele le-au găsit la Soare Nicolae din Constanța (sau din Cogeaalac, sat Fintinele, cum apare pe rolul registrului agricol!). Numarul lor variază în prezent în funcție de interese, care, oricum, sînt altele decât la începuturi: ba apar 103, conform unei chitanțe de achitare a banilor de către Noghy, chitanță pe care semnează ca maritor și Gheralia, ba sînt 130, conform bilețului de proprietate emis de Consiliul popular Cogeaalac, ba 119 și 8 mii — cifră prinsă în registrul agricol al amintitului consiliu. Cite ori fi fost în realitate, e greu de știut. Se mai cumpără alte 75 oi de la un cioban din județul Tulcea, pe care, conform unor alte chitanțe de mină, tot Noghy le achită. Pare-se că încă 10 de la tatăl lui Soare Nicolae. Ne abținem să consemnăm totalul, intrucît iarăși apar diferențe.

Nici nu apucă bifelele oi să se acomodeze cu noua viață oferită de noi lor stăpîni, cînd discordia își face cuib chiar în sălășul lor. Gheralia se angajase că va pune la bătaie tone de furaje care i-ar fi rămas de la porcii morți cit și de la cei vii. Noghy îl surprinde hrănind oile, pe care, pînă una alta, el le cumpărase, conform chitanțelor, din porumbul unui complex porcin al unei cooperative constănțene, în vreașma cărui își așezase turma. Aunță pe mai marii cooperativiști, miliția, se face inventar și se constată că, într-adevăr, din magazia de porumb a complexului lipseau 1500 kg porumb — magazie avută în grijă de nevasta lui Gheralia care era îngrijitoare porci. Noghy plătește urgent porumbul lipsă, de teamă să nu i se confişte oile.

E timpul să-i prezentăm pe cei doi tovarăși în ale oilor: Gh. Gheralia din satul Lumina, comuna Ovidiu, cărui-i place să se recomande oricui „crescător de animale, cu o activitate de aproape 30 de ani în cimpul muncii, fără a avea vreo pată asupra vieții” sale; Ion Noghy din Constanța, om al muncii la stația de salvare a municipiului. Și iată-ne ajunși la ancheta

noastră. Gheralia reclamă că Noghy i-ar fi furat oile ajutat fiind de miliție și de procuratură; iar rîndul lui, depune plîngere, mai înainte la Gheralia, la miliția Năvodari, la procuratura municipiului Constanța, reclamînd același fapt: furtul oilor de către Gheralia care nu ar fi deșpus nici un ban lichid, după cum se obligase la începutul tovarășiei. Dar care, nu se știe prin ce împrejurare, făcuse rost de un bilet de proprietar pentru 65 de oi din cele cumpărate doar de el, Noghy. Prima deturnare a turmei o încearcă Gheralia; apoi, Noghy; apoi, din nou Gheralia; apoi, din nou Noghy. Biata turmă!

Sigur că povestea noastră pare hazlie cu toate că, în ce ne privește, ne-am rupt un rînd de tălpi pînă să ajungem să vă relatăm acestea toate. Întreaga turmă se află în prezent la Noghy, în custodie, pînă la elucidarea problemei — care dintre cei doi este stăpînul oilor cu adevărat. Oile i-au fost incredințate temporar lui Noghy, chiar din ordinul procurorului șef al municipiului

O afacere incurcată...

lui Constanța, iar miliția Năvodari nu a putut decît să se conformeze. Intrucît lucrurile s-au incurcat suficient, deoarece în acest moment nici miliția, nici procuratura nu pot dispune dacă toate oile sînt ale lui Noghy sau parte din ele sînt și ale lui Gheralia — pînă la hotărîrea unei instanțe judecătorești mi se pare bună măsura luată.

Să mai arătăm că, tot mîșălîind noi pe drumul oilor, am fost opriți de „n” ori de fel de oameni (ba chiar și de două cooperative de achiziții!), care ne-au arătat și o altă față a lui Gheralia „omul fără pată”. După el aleargă, de mai bine de o jumătate de an, o femeie, Mocanu, care i-a împrumutat 10 mii de lei, bani pe care nu reușește să-i mai scoată; după el aleargă și băiatul care i-a vindut calul, pentru o restanță de 3000 lei (pare-se că i-a dat în contul acesteia și o bătaie lui Gheralia!); după el a tot alergat și un alt fost crescător de porci, pentru suma de 42000 lei, care în prezent își întocmește dosarul de judecată. Pe de altă parte, am aflat de la Consiliul popular Ovidiu că Gheralia nu s-a sîit în 1975 să vindă unui consătean pămîntul C.A.P.-ului pentru a-și construi o casă. Dar nu acesta-i punctul său nevalgic — cu toate că, nu-i de colo să te hătulască atîția pentru datorii neachitate (lista-i mai numeroasă, și la ulti-

mul loc de muncă. I.A.S. Săcelu, are un debit de aproape 6000 lei, imputați pentru niște țărițe care, din cauza lui, nu au mai ajuns la destinație). Două cooperative — una a Satului de vacanță și alta din Constanța, se pregătesc să-l dea în judecată pentru niște debite foarte mari — 93 de mii și 107 mii (fără dobinzi!) — pentru că nu a predat porcii pe care se angajase să-i predea, în urma sumei încasate. Iată deci că alte cauze, mult mai presante decât cea a oilor, îl acuză la această oră pe Gheralia. Răbdarea oamenilor, cit și a conducerei celor două cooperative, pare-se, a ajuns la liman. Timpul le va rezolva pe toate, zice Gheralia cu o doză de optimism, nejustificată, dar pînă atunci, lui să i se dea oile ce-i aparțin pe drept!

Pe drept, pe nedrept — nu sîntem noi în măsură să dispunem o astfel de hotărîre. Cert este că dacă s-a ivit o încercătură la mijloc — de la Consiliul popular Cogeaalac se trage. Pentru început s-a prezentat la acest consiliu, el, vînzătorul oilor, Soare Nicolae, însoțit doar de Noghy, declarînd în fața primarului și secretarului consiliului că acesta este singurul cumpărător. Drept pentru care Noghy deschide biletul de proprietar, dar nu-l închide pentru că respectivul primar și secretar îi pun condiția ca mai întîi să încheie contracte cu statul pentru oile cum ă ate. Mai apoi, același proprietar se prezintă cu Gheralia, declarînd că sînt doi proprietari — Noghy și Gheralia. Nimeni dintre cei prezenți nu-și pune întrebarea de ce la început a declarat unul și acum doi, se încheie astfel biletul pe numele celor doi și i se oprește, drept gaj pentru viitoare contracte, buletinul lui Gheralia, căruia i se permite să închidă biletul de proprietate. La nici o lună de zile Noghy află de această situație și împreună cu același proprietar se prezintă din nou la secretarul Consiliului popular Cogeaalac, dovedindu-i prin chitanță că doar el a plătit oile, nu și Gheralia, fapt pentru care, secretarul consiliului anulează documentul autentic, eliberîndu-i lui Noghy o copie în care este prins ca proprietar doar el. Așadar, după cum a bătut vîntul, secretarul a eliberat documente, fără nici un discernămint.

Un proces pentru această cauză este iminent. După cum iminent sînt și celelalte, care-l privesc direct pe Gheralia. Cam seamănă a înșelăciune storiile trase de el pînă acum, în special la cele două cooperative constănțene. Iar înșelăciunea nu poate rămîne neplătută, chiar dacă în cazul afacerii cu oile, să zicem, ar putea să aibă cit de cit dreptate — cauza, cum spuneam, neputînd fi desiclită decît de o instanță judecătorească, pe baza de probe, de martori.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Prima întrebare pe care i-am adresat-o colonelului Ioan Cîț, din Miliția județului Vrancea, n-a fost de circumstanță, ci de ce mai obișnuiește, ci determinată de o curiozitate acută, pe care mi-o stîrnise „cazul” aflat cu puțin timp mai înainte.

Cum a fost posibil ca, de la o sesizare ce se referea la o faptă de cu totul altă natură — luarea de mită pentru angajarea la o întreprindere din Focșani — să ajungeți la descoperirea unui grup de infractori care au prejudiciat grav avutul obștesc în mediul rural?!

Răspunsul a venit puțin pe ocolite, rostic calm și conținînd multă înțelepciune.

Vedeți? A fost, într-un fel, ca în povestea Ariadnei. A fost de-ajuns să aflăm un firicel, cum ar fi o verigă dintr-un lanț lung, întortocheat și ascuns prin hățisurile necinstei și mergînd pe acel fir cu atenție, pricepere și perseverență, s-a ajuns la capătul unor fraude însemnate. Tocmai de aceea aș vrea să subliniez din capul locului marea însemnătate pe care o are sprijinul oamenilor cinstiți în sesizarea chiar și a unor aspecte aparent banale, dar care stîrnesc suspiciuni de necinste. Pentru că, la drept vorbind, prima sesizare în acest „caz” nu lăsa impresia că va duce la un rezultat de-a dreptul spectaculos — din păcate. Ea se referea la faptul că un cetățean dintr-o comună ar fi fost încadrat la o întreprindere din oraș în schimbul unei „atenții” bănești.

Privită însă cu toată seriozitatea această sesizare — pentru că venea din partea unui om corect și bine intenționat, care nu se poate împăca cu asemenea fapte, chiar dacă nu merge întotdeauna pînă acolo încît să considere că ele îi lezează și propriile interese, cum se întîmplă în realitate, dar nu s-a reușit să se înțeleagă îndeajuns astfel de implicații — noi am verificat-o metodic și cu răspunderea pe care ne-o cer documentele de partid și legile țării, constîntîna noastră, în ultimă instanță, și am stabilit aspecte și legături infracționale care, la prima vedere, păreau neverosimile. Împreună cu locotenentul Costel Gheorghe, de la cercetări penale, am ajuns, practic, la descoperirea a două grupuri de autori și fapte, care au încălcat legea, și-au însușit ilegal sume mari de bani și au provocat, în ultimă instanță, o pagubă avutului obștesc de peste 150000 lei.

Altfel pentru factorii interesați și obligați să prevină asemenea consecințe, cit și pentru cei tentați să comită astfel de fapte, mizînd pe „ingeniozitatea” lor și sperînd că nu sînt descoperiți, v-am ruga să detaliați puțin faptele. De pildă,

pentru că ați vorbit de acel „fir”, de aceea „verigă”, a căror semnificație este bine să fie cunoscută de toți cei care au posibilitatea și datoria să prevină și să combată faptele antisociale, spunînd-ne ceva despre cei care inițiază asemenea fapte, pentru că ei sînt, cum se spune, „capul răutăților”, ei atrag și pe alții și apoi încorectitudinea se întinde ca pecinginea...

După cum a rezultat din declarațiile a 21 de persoane — în cazul dosarului privind traficul de influență și luare de mită — inițiatorul a fost Gheorghe Aurel Pompiliu, merceolog la I.S.H. Focșani, care intrînd în relații cu Ion Toma, șef

Dincolo de aparențe...

Cui încredințăm gospodărirea avutului obștesc?

de oficiu la repartizarea forței de muncă din cadrul Direcției de muncă și ocrotiri sociale Vrancea, a propus încadrarea unor persoane recrutate de el din mediul rural, în schimbul unor sume de bani, varînd între 3000 și 5000 lei, sume pe care aveau să le împartă cei doi, propunere cu care Ion Toma a fost de acord. În primirea banilor de la persoanele respective și predarea lor șefului de oficiu a fost atras, ca intermediar, și Mihai Enache, paznic la căminele Trustului de construcții Vrancea.

Astfel, din inițiativa unui individ lacom, preocupat de căpătîială cu orice preț, s-a ajuns ca un șef de oficiu pentru repartizarea forței de muncă să transfere funcția într-o sursă de înavuțire frauduloasă, practică, pe cit de imorală, pe atît de gravă sub aspect penal și, după cum o să vedem, cu repercusiuni și asupra avutului obștesc.

Am ajuns, în sfârșit, la precizarea cea mai așteptată...

Ce se întîmplă: cele mai multe dintre persoanele cărora Gheorghe Aurel Pompiliu le solicita bani pentru a le facilita încadrarea, nu dispuneau de sumele respective în momentul acela. Majoritatea acestor persoane avînd domiciliul în comuna Mîlcov, au mers la gestionarul Tănase Calotă, gestionarul cooperativei de consum, cu care au convenit să încheie contracte fictive, în baza cărora, în locul produselor prevăzute, să primească contravaloarea acestora, pe care s-o achite ulterior, în rate lunare.

Interesat personal într-o astfel de afacere, gestionarul încalcă în mod grosolan regulile comerciale și legile țării, aducînd astfel prejudiciu avutului obștesc. Practic, magazinul „Aspectiv” a devenit o „bancă” ilegală de împrumut, cu bani proveniți din vînzări, avantajat fiind gestionarul, care la fiecare contract fictiv încheiat primea cite 2000-3000 lei.

Prejudiciul creat avutului obștesc prin acest sistem se ridică, așa cum spuneam, la peste 150000 lei.

Cum se explică asemenea consecințe?

În primul rînd, prin ușurința cu care se încredințează unor gospodărirea avutului obștesc unor persoane care nu prezintă garanții morale ale vor avea o comportare corectă și vor apăra interesele colective.

În al doilea rînd, prin slaba preocupare pentru cunoașterea pe parcurs a gestionarilor, a modului lor de viață, de comportare, cunoaștere care trebuie să fie reală și profundă, nu de suprafață. În al treilea rînd, consider că o vină însemnată au, în această privință, factorii cu atribuțiuni de control, revizorii de gestiuni în principal, care, așa cum se dovedește în toate cazurile cercetate, fie că manifestă superficialitate fie că se lasă corupți și mușamalizează realitatea.

Care credeți că va fi ecoul preventiv al acestui „caz” complex și grav în același timp, avînd în vedere atît numărul persoanelor implicate, cit și prejudiciul material cauzat?

Faptul că infractorii au fost condamnați la pedepse privative de libertate între 4 și 5 ani și obligați să restituie avutului obștesc întreaga sumă însușită va constitui un prilej de reflecție pentru cei tentați să comită astfel de fapte, dar mai ales va trebui să dea serios de gîndit celor care au datoria morală și legală să nu încredințeze oricui gospodărirea avutului obștesc.

MIHAI GROZAVU

De la Jokey Clubul Român la Cal Clubul Român

În savantical vieții mele de poet universal cu parfum de țaran circotas, în mitomania și singurătatea realităă a unor zile, nu credeam, vivat Eminescu, să mă roage cineva ceva mai năstrucnic decît să tutelez Cal Clubul Român. Uncori mă întreabă cunoscuții de ce public pușin. Printre motive fu și acela că am „procese.” Mi-am amintit că m-a născut mama procuror, mama mea care așteaptă de foarte mult timp să-i trimită citeva litere pentru a fi dăluite pe crucea lui tata, trei lei litera. O prietenă, o cascadeare, o fostă stelistă pe care am cunoscut-o în „Drumul oaselor”, Monica Rîngheanu, copertă a primului „Buletin hipic” (decembrie 1981), m-a sfătuit să mă abțin. Și, totuși, o șoaptă din adîncul de luptă, de suferință și de adevăr al istoriei poporului român; eu însumi, acum un deceniu, publicam în „Cartea Românească”; „mă caută un cal prin lume / copitele i s-or fi smult / dacă-ai prins voi un cal în spume / să nu mi-l călăriți prea mult // de-aș fi mai mort decît mai viu / imi voi da sufletul călare / așa cum asfințind tîrziu / prin mine neamul meu răsare”. Putem dovedi cu înscrisuri existente în Arhivele Statului că acum un secol și mai bine exista „Jokey Clubul Român”, că evenimentele de pe Cîmpul Florescoa făceau furori în ziarul „Telegraful” și că exista o probă sublim intitulată: „Premiul Înălțimii Sale Domnitorului. Alergare cu sărituri a 5 garduri.” Argumente

pentru fluența activității Cal Clubului Român avem o mulțime și le vom derula pe parcurs. Sunt sigur că dragostea pentru cai va pulveriza multe și sofisticate animozități. Conțez pe pasiunea unor nume prestigioase în domeniul: dr. ing. Ion Teșu, Cristian și Felix Popescu, Ion Apahideanu, Fănuș Neagu și Vintilă Ornaru, Sergiu Nicolaescu, Irina Petrescu și mulți, foarte mulți specialiști și nespecialiști.

Un rău, un geambaș pisalog, ing. Alexandru Doru Ionescu, are meritul de a ne fi reamintit ceva important despre noi înșine. Eu imi rezerv și dreptul de a-i mulțumi. Pentru că eu nu vreau să uit niciodată, că în toamna anului 1978, eu și copiii din Ruseșu, patria cailor alevași, ne-am sfătuit despre noi înșine și ne-am promis să ne ținem de cuvînt.

Sper să pot pune în dreapta lumină munca onestă a unor temerari: Rodica Mioara Stoica, Ion Adrian Mihalcea, Ion Munteanu, Gabriela Popescu, Doina Nicoleta Lascu, Cristina Hăncu, Marius și Ștefania Părvulescu, Paul și Maria Ionuț, Ionuț, Aurora și Elena Stoica și mulți alții, fii și părinți de copii, de profesii diferite, temători de orice, exigenți, avînd un simț dezvoltat al răspunderii civice, pe care li-l admir și răsplătesc prin aceste puține cuvînte.

S-ar pune problema ca în orașul în care își desfășoară activitatea plăpumarul Niță, fotografatul Niță, tapițerul Niță, sobarul Niță și ceilalți Niță, primăria locală să considere firesc să existe, fără tulburări de posesie, și Cal Clubul Român. Evident, nu e nici o aluzie răutăcioasă la nici un Niță. Mie însumi mi se spunea în copilărie „Niță” și oftez de vremurile acelea. La urma urmelor, oricare dintre ei se poate înscrie, conform îndemnului din „Știința” (17 mai 1981) în Cal Clubul Român, așa cum ne-am înscris și noi în „Alianța Internațională de Tourisme”. Ar mai fi o problemă pe care am dori s-o strigăm public. Am auzit și noi vorbindu-se cite ceva despre niște secte. Vă asigurăm că membrul nostru din Lumina, pe numele Huțul, și toți frații lui adevărați nu se vor înscrie niciodată în nici o sectă.

În ceea ce privește baza materială a Cal Clubului Român, încercăm să-l liniștim pe ministrul finanțelor. Dacă pentru un delfin și jumătate s-a construit o minunăție de delfinariu, s-ar putea prin munca noastră să reușim și noi să realizăm o potcoavă de amintiri. Am găsit o casă părăsită pe malul Mării Negre, la sud de Hotelul „Eminescu”, încercăm s-o reparăm și să fim pe aproape la salvarea Techirghiolului. Este oare necesar să invoc calul de sub Ștefan cel Mare și calul de sub Mihai Viteazul din Piața Libertății, Cluj-Napoca, sau pe însuși calul de sub statuia rățăciitoare a Marelui Rege Decebal, pentru a găsi puțină înțelegere din partea plăpumarului Niță?

ION NICOLESCU

Unieunea Generală a Sindicatelor din România: „Privitor la scrisoarea grupului de oameni ai muncii de la uzina de anvelope „Danubiana“, vă comunicăm că s-a adevărit faptul că muncitorii care lucrează la tăiere textile își desfășoară activitatea în aceleași condiții ca și cei de la linia de profilare a benzilor de rulare din cauciuc. Ca urmare, unitatea, pe baza condițiilor concrete de lucru, va acorda concediu suplimentar de odihnă pentru muncă în condiții deosebite și personalului de la tăiat textile.”

Sergiu Olariu din Arad ne confirmă că presa din Capitală este citită, în sfârșit, în Arad în ziua apariției. Mulțumeste revistei după cum mulțumeste organizatorilor care au dovedit că se poate și așa!

Ne scriu proprietarii apartamentelor din B-dul Griviței, nr. 65, bloc 47 scara C, Brașov, despre istoria liftului lor care, din februarie '81 până în prezent, dacă a funcționat cu totul 5 zile, blocul fiind de 10 etaje. Fabrica de ascensoare din București face de mai bine de un an de zile; Cooperativa locală „Tehnica“ a răspuns, prin Ianuarie 1982, că i-a linsit o nișă pe care, în sfârșit, și-o procurase și că liftul va funcționa; Inspectoratul județean de control al calității le-a răspuns făcând o retro-spectivă a autorizării, în final dînd vina pe cei care îl folosesc că nu știu să apese pe buton; în sfârșit, cei de la Cooperativa „Tehnica“ afirmă, mai nou, că liftul este o licență nouă și nu e bună. Și oamenii se întreabă, pe bună dreptate, pînă cînd vor fi puși în situația să urce zilnic, de citeva ori, cele 150 de scări?!

„La începutul lui mai am plătit la Cooperativa de invalizi „Cartonajul“ din Smîrdan, contravaloarea a două coperti pentru lucrările de diplomă ale nepoatei mele. Termen de ridicare 27 mai 1982. Pe 1 iunie nepoata mea trebuia să predea lucrările. Cu toate insistențele mele, abia pe 18 iunie mi-au fost înmînate. Nemaivînd ce face cu ele i le-am înapoiat președintelui cooperativei, Marinescu Dumitru, care a luat mapele fără a-mi cere nici o relație. Mă întreb, cum îmi va rezolva sesizarea deoarece pe bonierul cooperativei nu figurează adresa și numele meu?!” (Ioan Mitrui, strada A. Vlaicu, 102, sector 2, București)

Consiliul popular județean Maramureș ne anunță că cererea lui Dobai Alexandru din Baia Mare a fost rezolvată favorabil prin atribuirea unui apartament în municipiul Baia Mare.

Direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară Argeș ne informează că Marcel Olteanu, care s-a adresat cu o sesizare revistei, a fost încadrat la dispensarul sanitar veterinar Dirmănești în funcția de medic veterinar principal, unde deja își desfășoară activitatea.

Vasile Avădani din municipiul Gheorghie Ghiorghiu-Dej întreabă, și pe această cale, Ministerul Sănătății de ce nu se găsește în farmacii (de vânzare) preparatul sulfactin necesar tratamentului zonei-zoster?!

Ne scrie Vasile Darie, responsabil al străzii Călușari, cartierul „8 Mai“ Craiova despre străzile cartierului, cele mai multe devenite impracticabile. Au sesizat organelor tutelare în drept dar nu au primit nici un răspuns. Străzile Stînjeneilor, Călușari se deteriorează tot mai mult, sub ochii tuturor. Invită pe această cale pe edilii craioveni să constate singuri această stare de fapt!

Consiliul popular județean Vrancea confirmă realitatea faptelor sesizate de Voicu Șerban cit și măsurile luate pentru punerea la punct a apartamentului acestuia și vecinului său Rugină Dumitru. Au fost remediate defecțiunile instalațiilor sanitare și s-au luat măsuri de remediere urgentă a blocului N precum și a altor două blocuri vecine R și R1.

„Subsemnatul Șerban Ion, om al muncii, la Întreprinderea prestări servicii cu sediul în str. Berzei 25, locuiesc cu soția și doi copii mici într-o cameră de 2 mp/2 mp, mai bine-zis, într-o pivniță umedă și igrasioasă. În urma sesizării făcute la revista dv. mi-a fost repartizată o locuință din beton, un fel de cazemată dărmată, pe str. Economu Cezărescu nr. 37, sector 6.”

Procuratura Generală ne face cunoscut că aspectele sesizate de Chișimia Gheorghie din Tîrgu Jiu au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemelte, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

Vergu Ștefan din București, Aleca Zărandului nr. 4, sector 2, nemulțumit de cum se face distribuția apei calde în ultimele luni de zile, face două

Scrisoare comentată

In numele cărui drept?

„Fără sprijinul cuiu am evacuat de pe terenul din spatele imobilului peste două camioane de moloz și pietre, treabă care m-a costat aproape 400 de lei, sumă mare pentru mine care trăiesc dintr-un ajutor social de 490 lei pe lună, și am realizat o grădină de toată frumusețea în care cultiv zarzavaturi, am plantat pomi fructiferi, viță-de-vie, zmeură. Tot în acel spațiu am construit două mici magazine în care am crescut cițiva porumbei și iepuri. De ce vă scriu, și de ce vă rog să treceți pe la mine, eu, un bătrîn de peste 80 de ani? Pentru că îmi văd muncuța dusă de ripă din cauza unei noi locatere, repartizată la sfîrșitul anului trecut într-una din locuințele imobilului nostru.”

Strada Viitorului 145, sectorul 2. Întreaga curte ce se întinde în spatele imobilului cu etaj este plină de pomi și flori. Un „parc“ cu care toți locatarii de la amintita adresă se mîndresc și recunosc că-i făcut de mina bătrînului care ne scrie. Dumitru Cimpean. Dincolo de curte, împrejmuită cu un gard, grădina muncită de el și la roadele căreia apelează adeseori și vecinii: pătrunjel, mărar, varză, roși, morcovi... Buna înțelegere din acest rai verde a durat pînă la repartizarea Niculinei Bratu aici, pe Viitorului 145, care, după ce a trecut primăvara și a văzut cit de frumoasă este grădina bătrînului, a declarat: „Am și eu dreptul la grădină!“ Drept pentru care i-a rupt într-o parte gardul, făcîndu-și trecere personală; mai apoi, omul a găsit răsaduri întregi smulse și azvirite; și proptele de la bolta de viță-de-vie și ele aruncate peste legume. Nici micile animale și păsări nu au fost lăsate în pace. Într-o zi, bătrînul a găsit 9 iepuri morți, în alta, cițiva porumbei...

S-a dus liniștea locatarilor de pe strada Viitorului 145, s-a dus și liniștea și bucuria bătrînului Cimpean! În numele cărui drept Niculina Bratu calcă în picioare munca unui om? Bătrînul Cimpean nu mai are timp de judecări la cel optzeci și ceva de ani ai săi, după cum, nici ceilalți locatari nu doresc acest lucru. Sperăm că vor găsi o soluție cel de la ICRAL Colentina, în teritoriul căruia se află amintita adresă.

GEORGETA ȘTEFANESCU

P.S. Am primit un telefon la redacție de la ing. Vasile Conea, locatar al imobilului din Viitorului 145. Ne anunță că după vizita noastră Niculina Bratu, furioasă pentru sesizarea făcută de bătrîn, îl șicanează în permanentă, aruncînd după el cu apă. Încă un semnal pentru o intervenție promptă.

propunerii: 1. Să se stabilească și să se respecte un program fix de distribuire a apei calde menajere, program care să fie adus la cunoștința tuturor locatarilor. 2. Atunci cînd lipsește apa caldă pe rețeaua respectivă să fie pompată apă rece pentru a evita astfel uitarea robinetelor deschise și deci numeroasele inundații ale vecinilor. Credem că merita luate în considerație! Economia de apă nu presupune și lipsă de organizare.

U.J.C.A.P. Teleorman: „Prin scrisoarea sa Grosu Constantin sesizează faptul că părinții săi sînt membri cooperatori la C.A.P. Videle și că lotul lor în folosință se învecinează cu cel al lui Purcea Nicolae care are plantate două fișii de salcîmi pe un teren ce-l deține ilegal, salcîmi care împiedică cultivarea terenului deținut de părinții săi. Cele sesizate s-au adevărit, motiv pentru care s-a hotărît ca Purcea Nicolae să taie de urgență toți salcîmii, iar pentru suprafața de 0,71 ha ce o deține ilegal i s-a întocmit plan de cultură.”

Sculptorul C. Iordache amintește și pe această cale forurilor locale din Sulina că vechiul far, construit în anul 1870, este lăsat în părăsire și că se deteriorează cu fiecare zi ce trece. Cu mici eforturi — propune corespondentul nostru — s-ar putea amenaja în el un muzeu al marinei.

Consiliul popular al sectorului 1, București ne anunță că solicitarea Floarei Sorescu, de a fi menținută în serviciu pînă la 57 ani, a fost rezolvată favorabil de conducerea C.H.R. Ambasador.

„Subsemnatul Ungureanu Constantin, domiciliat în București, B-dul Aerogării 36, sectorul 1, mă adresez dv. cu speranța că după 5 ani de alergătură și pierdere de timp, voi rezolva, de această dată mult solicitată problema a reparării acoperișului imobilului în care locuiesc. Pînă acum nu ne-am ales decît cu promisiuni neonorate din partea ICRAL Herăstrău.”

Consiliul popular județean Vrancea ne comunică despre rezolvarea favorabilă a cererii lui Ifrim Marcel din Odobești, tînăr absolvent al liceului industrial profil tapiter-plăpumar, suferind de miopie: i s-a oferit loc de muncă la I.M.C. Odobești.

„Vă rugăm să ne ajutați în schimbarea traseului curselor I.T.A. pe podul de la Vadul Pașii în loc de ocolitoarea rută pe la podul din Mărcineni. Am ciștiga și noi, navetiștii, care pierdem prin acest ocol mai bine de o jumătate de oră, și I.T.A. prin economiile de benzină pe care le-ar face. (Grup navetiști din comuna Săgeata, județul Buzău)”

Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locală: „Referitor la articolul apărut în nr. 20 din 21 mai 1982 al revistei dv., în care

locuitorii străzilor Pădureni și Preoteasa din sectorul 6 sesizau defecțiuni la rețeaua de canalizare, vă informăm că I.C.A.B. și I.C.E.D. au repus în funcțiune rețeaua de apă; A.D.P. sector 6 a început balastarea străzii Pădureni — termenul final al lucrărilor fiind 15 august a.c.”

„La sesizarea mea făcută revistei dv. și în urma intervenției revistei vă anunț că blocul din Calea Victoriei 52 are apă. Vă mulțumesc în numele celor 80 de locatari! (Vasile Sachelarache, București).”

„Mă numesc Elena Amartei, locuiesc în București, str. Galați nr. 8, sector 2 și vin la dv. cu următoarea rugăminte. Ion Apețir (născut în satul Costișa — Neamț, la 6 ianuarie 1949, de meserie sonder), cu care am fost căsătorită, de cițiva ani nu ne lasă nici o adresă. Nu de frica scrisorilor fetiței sale, ci pentru că s-a nu-i aducă nimeni aminte că din 1980 nu a plătit pensia de întreținere stabilită prin hotărîre judecătorească. Am aflat că lucrează la mina Leșu Ursului dar, din motivul arătat, pare-se, a dispărut și de acolo. Poate prin dv. îl vom găsi urma.”

Ilie Lavu din Calafat, strada Carpați nr. 24, ne roagă să-l ajutăm să iasă din următorul impas. Și-a cumpărat un frigider „Arctic“ în februarie, care frigider, din nu se știe ce pricină, e învățat să stea cu ușa deschisă, el fiind nevoit mereu s-o propetească. S-a adresat de 3 ori conducerei fabricii din Găești, solicitînd sprijin pentru repararea lui, însă aceasta face, mai bine zis, cum face haz de necaz corespondentul nostru „rămîne rece, deși am ajuns cu cererile pînă în anotimpul canicular“. Marca C.T.C.-ului — 0182!

„Citînd în revista nr. 24 din 18 iunie a.c. că Iftimie Mariana deține o butelie fără ceas, o anunț pe această cale că îi pot oferi un ceas pe care îl am de mult timp.” (Popescu Otilia, strada Vigoniei nr. 8, bloc 10, scara C, apartament 68, sector 5, București).

Subsemnatii Natalia și Horia Olărescu din București vă aducem mulțumirile noastre pentru ajutorul acordat. În urma apariției articolului „Respins la un examen la care a fost admis“, Ministerul Educației și Învățămîntului a hotărît ca fata noastră Olărescu Ioana, elevă în clasa a XI-a la Liceul „N. Tonitza“, să fie admisă în treapta a II-a. Răspunsul favorabil confirmă că a fost îndreptățită cererea noastră și el are rolul de a rededepta în conștiința ficei noastre încrederea în oameni și în puterile ei.

„Subsemnata Suciu Maria din București, B-dul Leontin Sălăjan nr. 37, bloc 4, scara 2, apartament 36, sector 3, am cumpărat borcane cu iaurt din cartierul Balta Albă de la chioșcul de desfacerea lapelui de pe strada Rotundă. Într-unul din borcane am găsit ciobul de sticlă

alăturat (n.n. — mai mare decît o unghie!), pe care, spre marea mea șansă l-am scos din gură înainte de a-l înghiți. Mă întreb, dacă în locul meu era un copil care înghițea ciobul, ce s-ar fi întimplat?!”

Pe faleză înaltă a stațiunii turistice Olimp-Neptun, se află și hotelul „Olenia“. Faima care a cuprins această parte de litoral se datorează și unui harnic și iscusit colectiv sezonier de craioveni în frunte cu șeful de unitate Cornel Popescu, care, pe lingă serviciile oferite ireproșabil, au decorat în așa fel interioarele acestui edificiu, încît totul pare a fi un muzeu de artă oltenească. (Petre Grigore — București).

Ne scriu locatarii blocului din strada Știrbei Vodă nr. 17, bloc la parterul căruia se află o unitate de alimentație publică cu autoservire. Pînă prin august a.c., din cauza spațiului mic de depozitare al amintitei autoserviri, s-au luptat doar cu dezordinea și murdăria și poluarea fonică terorizantă din cauza zgomotului frigiderelor, reușind, după repetate demersuri să convingă Sanepidul să facă, în parte, o deratizare (o singură dată). Mai nou însă, a apărut în curtea interioară un cotet de găini, în plin centrul Bucureștiului. Două lucruri cer locatarii: desființarea urgentă a cotetului și terminarea de către Sanepid, a deratizării la aceste blocuri.

Mama lui Liviu Găvazdea ne mulțumeste nouă, pentru intervenție, și primăriei din Sighișoara pentru înțelegere. Băiatul ei a primit o locuință corespunzătoare pe strada Dumbrăveni, bloc 60, scara A, etaj I, apartament 10, în orașul Sighișoara.

Todirașcu Remus de pe strada Tg. Neamț nr. 30, bloc 715 A, sector 6, București ne scrie în numele proaspeților locatari ai blocului proprietate personală cu rugămîntea să intervenim la Întreprinderea „Ascensorul“ pentru punerea liftului în folosință. Cum unii dintre proprietari nu se grăbesc să se mute în noile apartamente ei, conform răspunsului primit de la Ascensorul, vor sta fără lift pînă cînd se vor muta absolut toți!

Din două colțuri ale țării ne-au sosit două scrisori care acuză tăcerea unor unități producătoare, cărora li s-a restituit marfa din cauza unor deficiențe calitative. **Suşnea Vasile din Tecuci** a trimis fabricii producătoare — Fabrica de pielărie și marochinărie „Căprioara“ Sebeș — o minge de fotbal cu defecțiuni. Nu a mai primit nici mîngea, nici banii. **Băran Gheorghe din Craiova** a restituit Întreprinderii de mecanică fină București un ceas electronic dereglat de la cumpărare.

C.P.M.B. Direcția generală comercială pentru A. Dumbrăva, str. C.A. Rosetti 20, apartament 1, București: În perioada 18-22 iunie s-au înregistrat unele întîrzieri în livrarea buteliilor de aragaz (n. red. exact asta susține și petentul!) pe viitor, pentru rezolvarea operativă a unor cazuri similare, adresată-vă stației de imbuteiere Dămăroaia, ing. Bologa, telefon 67 28 47; 67 30 25, ori la conducerea Centralei PECO, director Apostol, telefon 13 99 04.

Anişoara Popa: Am 23 de ani și lucrez la cantina CICH Năvodari, județul Constanța. Părinții mei sînt țărani în Scîntești, județul Galați. Am cîntat pe scena căminului cultural din satul meu. Se spune că am voce frumoasă. Ajutați-mă să candidiez la concursul muzical Floarea din grădină.

Angelescu Marin, Aleca Zărandului nr. 4, bloc 127 B, scara A, etaj I, apartament 6, Cartier Vest, Ploiești: Sînt muncitor cu retribuție modestă. Pe 15 septembrie 1981 am cumpărat un frigider ARCTIC de 4300 de lei. A funcționat pînă pe 18 noiembrie, cînd s-a defectat. Pe 13 ianuarie i-au schimbat agregatul, dar i-am dat drumul să funcționeze numai în luna mai. A funcționat pînă pe 7 iunie a.c. cînd s-a defectat din nou. Vă rog — după ce am făcut vreo 6 scrisori la fabrică — să-mi spuneți cum să fac să-mi recuperez banii dați pe frigider, ori să-mi-l schimb?

Buliga Maria, Aleca Arcuului nr. 5, apartament 19, Botoșani: În Flacăra nr. 20/21 mai 1982, Consiliul municipal v-a răspuns că fiica mea Dana Tatiana Buliga va fi încadrată la Electrocontact începînd cu 1 iu-

nie. Nu s-a rezolvat nici pînă azi.

Carpușca Nifodi, str. C.A. Rosetti nr. 7, Roman, județul Neamț: Nici anul acesta organele municipale n-au luat vreo măsură de protecție a teilor. Florile au fost culese o dată cu crăcile. Ce a rămas e jalnic la privit și acum, la atîta timp de la „recoltare“.

Boangher Iulian, str. Primăverii 3, bloc A 10, scara A, apartament 6, Zalău, județul Sălaj: Sînt mastru electrician și ori de cite ori merg în Băcălești, județul Teleorman, în satul meu natal, observ multe nereguli la instalațiile electrice. Cei care ar trebui să vegheze aceste instalații profită că țărani nu se prea pricepe la electricitate și procedează la defectarea contoarelor etc. Poate vor citi aceste rînduri și factorii competenți care să nu mai permită nesocotirea țărănilor, că ei ne țin pe noi cu tot ce au.

Mihai Stoleru, str. Alexandru Ioan Cuza nr. 22, Darabani, județul Botoșani: Și la noi în județ e multă viță terasă. Pe oameni nu-i interesează strugurii, ci vinul. E vorba să se distrugă această viță terasă și bine s-ar proceda. Și foarte bine ar fi dacă suprafețele rămase ar fi plantate cu pomi roditori, de sol bun. Dar pentru asta ar trebui mai întîi pepiniere la tot pasul — la școală, la cîmîr, la primărie. Ar mai scădea prețul puieților care au ome și 20-25 de lei bucata, iar oamenii n-ar mai renunța. Ar trebui dusă o campanie de răspîndire a pomilor roditori.

Dinescu Traian, Trivale, bloc 66 A, scara C, apartament 3, Pitești: Cred că ar fi în interesul economiei naționale și al cetățenilor dacă s-ar vinde la prețuri rezonabile și s-ar găsi lămpi cu NEON pentru iluminatul bucătăriilor și al băilor din apartamente.

Gheorghită Mihai, str. Haltei nr. 11, sectorul 1, București: Din presă am aflat că extractul de ghimpe este indicat în tratamentul adenomului de prostată, dar căutați-l prin farmacii și veți vedea că nu există. Ajutați-i pe cei de la IMF Cluj-Napoca să-l omologheze și să-l producă la scară națională.

Pagină realizată de GEORGETA BAILEȘTEANU

Poșta redacției

Ioan Mirzanca — Iași: Dv. ați contribuit cu 2% pentru pensia suplimentară pe o perioadă de 14 ani și 8 luni (care nu se poate întregi la 15 ani) pentru care vi se cuvine un procent de 8%.

Giocă Neagu — Focșani: Pentru afecțiunea dv., adresată-vă cabinetului de specialitate din unitatea teritorială de care aparțineți.

Gheorghe Bratu — Ploiești: Începînd cu data de 15 II 1982, pensionarii de asigurări sociale de stat de toate categoriile, pensionarii militari și IOVR, neincadrați în muncă, primesc o compensație diferențiată în funcție de mărimea pensiei. Dacă prestații activitate retribuită, cumînd pensia cu retribuția, indiferent de natura contractului, în baza căruia se prestează munca și retribuția, nu primiți la pensie compensația prevăzută de Decretul nr. 46/1982, plata acesteia putîndu-se face de către organele de pensie, la încetarea activității.

Mariana Pașcalău — Brașov și **Gheorghe Deaconescu — Pitești:** Treceți pe la redacție, secția scrisori, probleme cetățenești sau scrieți-ne despre necazurile dv.

Maria Naidin — Rusănești (Olt): Nu aveți **Vasile Untaru** și **Vasile Bucuș — Viziru** (Brăila): Dacă nu realizați minimum de retribuție lunară pe economie nu aveți dreptul la alocație de stat pentru copii.

Blaga Filip — Hunedoara: S-a calculat legal.

Alexandru Crăciun — Comana (Giurgiu): Nu aveți dreptul la lotul de folosință al mamei!

Ela Dragomirescu — Ploiești: Vă mulțumim pentru cuvintele frumoase, urîndu-vă, la rîndul nostru, mult bine și succes în tot ceea ce faceți!

Rodica Vasilescu — Suceava: Adresați-vă revistei de specialitate.

Pavel Colniță — Motru (Gorj): În cazul dv., puteți cumula pensia cu retribuția numai după împlinirea vîrstei de 62 ani.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Un dialog la marginea geografiei

„De ținut, țin eu și cu bărbații, dar numai cu cei care fac treabă!”

La Sfintu Gheorghe, în deltă, nu se ajunge foarte ușor. Un vapor pe zi, arhiplin, cale de peste 100 km și mai bine de 6 ore, cu tabele de însoțire și oameni care-și petrec noaptea sub cerul liber, pentru plecare. Noaptea e luminată meteoric de un far de coastă care se rotește obsedant, lucind deasupra unei comune de 1200 și ceva de suflete adormite. Evenimentul major al zilei e întotdeauna sosirea vaporului, în jurul orei 6 dinspre seară. La 4 dimineața el pleacă înapoi spre Tulcea, anunțând prin sirena că începe o nouă zi. Între aceste două momente de vîrf ale comunei Sf. Gheorghe am cunoscut un om exemplar, pe Dumitru Axenia, despre care ne va face întotdeauna plăcere să ne aducem aminte.

din pescar l-am făcut preparator de pește, că l-am găsit beat în baracă! Nu zic să nu mai bea deloc, zic doar să lase paharul mai la o parte. Trebuie să scoatem oamenii din greu, că-s oamenii noștri. — Vă și „baleți” pentru viața lor, pentru condiții mai bune? — Păi, sigur! Cînd am fost în campanie la scrumbie, mai și junie, lucram zi-noaptea, a fost nevoie să ajung pînă la tovarășul prim-secretar pentru piine, dar m-am dus și s-a aprobat, pescarii au primit piine la cotă de miner, iar Direcția comercială și centrala ne-au asigurat ulei, zahăr, untură, costifiță afumată, am adus și pui, acum am cerut nițel ciment, tocmai de la centrala din București, ne zbatem, că de aceea sintem puși aici.

— Să ne iertați, dar am să vă întreb câți ani aveți!? — Nu, foarte bine, n-am nimic de ascuns. Am făcut 48, pe 28 iulie. De născut sint născută în Niculițel, tot județul Tulcea, dar am mai bine de 28 de ani de cînd m-am mutat la Sf. Gheorghe. — Ce s-a petrecut acum 28 de ani? — Nimic deosebit, am absolvit Școala medie tehnică piscicolă din Tulcea și-am venit la Sf. Gheorghe, se-ntimpla în 1959, mai înții ca tehnician piscicol, apoi șef de secție, iar acum, de nouă ani, am devenit șefa unității din Sf. Gheorghe. Vă văd că priviți pe pereți. Să știți că unitatea noastră și-a făcut planul an de an, eu diplomă n-am moștenit de la nimeni. — Da, sint mai multe astfel de diplome, de „evidențiat în muncă pe anul...”, le-am văzut de cînd am intrat. Și totuși, pare-ar lipsi vreo doi ani din cei nouă pe care i-ați amintit... — Ei, asta-i acum! Cred că nu-s toate, mai am și pe acasă. — E greu de făcut planul la pește? — Știu eu? Întrebați-i pe alții, noi îl facem! — I-am întrebat. Am aflat că sînteți singura femeie pe post de șefă de unitate în toată Centrala deltei, singură într-o unitate pur bărbătească, avînd 210 oameni în subordine, dintre care 127 pescari. Mai știu că unitatea din Sf. Gheorghe e mereu frumoașă, dar la o întreprindere, cea din Sulina adică, de care țiineți, care nu-și prea face niciodată planul integral. Așa-i? — Nu-i departe de adevăr. Despre Sf. Gheorghe puțin știu cite ceva. La întreprindere costă mult amenajările piscicole, d-ăia nu iese planul, că merg tare slab crescătorile, la 70, 60 sau chiar 50 la sută din plan! Și noi lucrăm tot cu natura, avem bunuri naturale, nu amenajăm, dar am scos 2200 de tone de pește anul trecut și un beneficiu de 7 milioane. — Cum vă descurcați cu pescarii? — Eu zic că bine, sint oameni buni. Dacă se mai „încurcă” vreunul, stăm de vorbă, îl întreb cum se simte, ce are pe suflet, poate are vreo neaz acasă. Dacă are, tot eu îl rezolv. Și dacă nu înțelege, îl schimbăm locul de muncă, undeva unde să fie mereu în atenția noastră. Pe unul,

spun, mii de turiști. Stau în casele oamenilor, mîncîncă pește, se mai duc la mare, pescuiesc. Cu puțin sprijin și puțină zbatere comuna s-ar putea îmbogăți de pe urma turismului, dar parcă e cineva împotriva! Primăria n-a făcut măcar un chioșc la plajă. Ar putea pune un tractor cu o remorcă, să ducă turiștii pînă la mare, că-i cale de peste 3 km, iar banii să intre în fondurile consiliului popular, însă nu acționează nimeni. Sint lucruri care ne dor și ne simțim datori să mai ne băgăm și noi în unele, însă nu chiar în toate, să nu se supere cineva... — Tot n-ați răspuns: de ce nu vreți să fiți primăria? — Avem primar. O să-l mai ajutăm noi, o să se formeze. Eu am avut cinci operații și poate am și îmbătrînit ceva! — Dar nu sînteți vicepreședinte în biroul executiv al Consiliului popular al comunei? — Sint. Și mai sint președinta Comitetului femeilor din Sf. Gheorghe, deputat județean, membră a Comitetului județean Tulcea al P.C.R. și a Colegiului de partid județean, a Comitetului județean al femeilor, în Consiliul național al femeilor... — Soțul dumneavoastră cine e? — Dumitru Hristu, navigator, căpitan pe vasul Somonul. Mi-e subaltern! — Și ajutor?... — N-are timp de așa ceva. Eu aici sint și director plin, și tehnic, și investiții și control... Nu-i rău, fiindcă n-am cui transmite „să se facă”; fac eu! — Și ce faceți? Concret, adică. — Păi dimineața sint aici, la „motor”, cum spun eu. Am stația de radio, am telefoanele, vin oamenii și pleacă. Apoi merg la cherhana, văd ce se întimplă, curo merge pescuitul. Vinerea trecută am scos 34 de tone într-o singură zi. E ceva! Am avut și 17 bucați morun, doi de 180 și 160 kilograme... Seara, de la ora 17, avem graficul. Ne adunăm și socotim cit am cheltuit în ziua respectivă, ce-am cîștigat și ce economii s-au făcut. Asta e obligatoriu pentru o activitate rentabilă. În primul rînd trebuie să se ia, cum să vă spun eu, baza casei: dacă ai, consumi, dacă nu, nu consumi. Cit avem atîta cheltuiem. Azi, de exemplu, n-am scos nimic din magazie. — Ce vă supără cel mai mult? — Oamenii care se dau de-o parte, care nu pun umărul. Aici în comună, avem pe unul care pornește dimineața difuzorul. Atîta face, asta e munca lui, pornește difuzorul!!! Altul, tot un munte de om, e la releu... Vreo patru lucrează în „meteor”, iar al cincilea măsoară cota apei. N-ar putea s-o ia unul din ceilalți patru?! Dar îl ține și pe asta, cică să nu se piardă postul. Ce post... — Țineți mai mult cu femeile? — Ba țin eu și cu bărbații, că ei muncesc mult, ei duc greul. Dar, cînd sint neazuri, trebuie să luăm măsuri. V-am zis de pescarul pe care l-am făcut preparator. Acum, sigur, cîștigul e mai mic, a venit soția lui și mi-a plîns, să-l iert e-are să se îndrepte... Nu, i-am zis, măsura a fost luată, nu mai dăm înapoi. Disciplina trebuie să fie disciplină, altfel nu ne mai înțelegem cu oamenii. — Nu vă e teamă că vă ia cineva postul? — Dacă e mai bun, să-l ia. Dar să vă spun ceva, ia uitați-vă pe hartă. Tovarășe, aici e capătul geografiei, nu vine nimeni ca la loc cald. Noi am uitat de noi, ne-am înhamat la treabă și așa au trecut anii...

DUMITRU GRAUR

Cronica șoselei

Opream, dacă știam că-i bunicu!

„De miine plec cu cursa de 5. În fiecare lună, deplasarea cu mașina mă costă aproape 500 de lei. În plus, numai riscuri. Uite, pe vremea asta, nu era mai comod să stau în tren și să-mi completez somnul? Luna asta, cu onomasticele care s-au ținut lanț, nici n-am avut timp să mă ocup de autoturism. Merg ca un orbete, numai cu luminile de poziție, că fazele s-au ars, dar nu pot rula nici încet, că mai am juma de oră și trebuie să ajung la serviciu. Maistrul și așa m-a cam luat la ochi după cele două întîrzieri din ultimul timp”. R. V. gonea cam cu 100 de km pe oră, în timp ce gîndurile îi zburau de la una la alta. Tocmai îi trecea prin minte filmul petrecerii din ajun, care începuse la patru după masă și se terminase la 12 noaptea. „Vinul, bun la prima vedere, dar greu. Dracu știe cu ce l-or fi tratat? Vorba ai, după așa vin trebuie să-ți indesi pălăria în cap cu lingura de pantofi”. Cu așa viteză, pe ploaie și ceață, cum putea să observe pilotul la timp bicicleta care rula în fața sa, dealtfel, echipată corect? Bicicleta primește un șut, puternic, iar biciclistul este proiectat la 5 metri, în șanțul șoselei. „Ce să opresc. După cit l-am zărit, era un moșneag. Și așa zile multe nu mai avea. Dacă rămîn, încep cercetări, tracăsări, se mai găsesc în singe, cum zic ăștia, reziduuri alcoolice. Bururile se complică...”. Și Radu, după ce reduce puțin viteza, demarează puternic. După vreo zece minute, circulînd din sens contrar, șoferul unui autobuz este contrariat de autoturismul care se apropie cu viteză mare și doar cu luminile de poziție aprinse. „Asta ori îi nebun, ori a făcut vreo boacăna”. Oprește pe dreapta și coboară. Din autobuz, remarci malițioase. „Ce mîncasi, nea Sandule, de te luă burta așa, dimineață?”. Autobuzistul își concentrează privirea la maximum, doar, doar, o putea să rețină numărul mașinii. Nu reușește însă să rețină decît ultimele două cifre: 2 urmat de 3. Se urcă în autobuz și-și continuă drumul. Parcurge nu mai mult de 3-4 kilometri și observă întii bicicleta, transformată într-un fel de opt, și apoi, puțin mai departe, victima zăcînd în șanț. Omul mai trăiește încă. Avea chiar putere să vorbească. „Salvați-mă, fraților, nu mă lăsați”. „Hai, nea Sandule, să te ajut. Îl așezăm pe banca din spatele autobuzului. Veghez eu lîngă el, în timp ce mata conduce autobuzul”, se oferă un tînăr muncitor de la Exploatarea minieră. „Măi, băieți, i-a încercat voi să-l recunoașteți pe cel lovit”. 5-6 pasageri trec, pe rînd, prin dreptul locului unde stă întins rînitul. După ce citiva dau din umeri, unul, mai vîrstnic, îl recunoaște. „E Nae Făclie. Lucrează la grajdurile C.A.P.-ului din Năsturești. Om tare de treabă și constîntos. Mergea la animale. Bătrînul se scoolă totdeauna cu noaptea-n cap. Are doar un băiat și un singur nepot. Zevezcul ăla, de se plimbă toată ziua cu mașina, parcă l-ar fi făcut mă-sa în automobil. Nici nu mai dă bună ziua. Se dă mare!”. Autobuzul ajunge la un dispensar comunal, unde rînitul este coborît cu precauție. „Dublă fractură la un picior, o tăietură adîncă la piept, echimoze și zgîrieturi cit lumea. Mai mult nu vă pot spune, o să se pronunțe medicii de la spital, unde îl trimit imediat cu salvarea, după ce iau primele măsuri”, zicea tînărul medic de la dispensar. Între timp șoferul autobuzului anunță miliția. „Mai mult de două cifre nu vă pot da. Nici măcar culoarea mașinii n-am reținut-o. Știți cum era timpul la 5 dimineața?”. „Is bune și astea, nea Sandule, nu-ți fă probleme. Îl găsim noi pe făptăș”. Într-adevăr după 4-5 ore autorul este găsit. Părea foarte liniștit, acolo în colțul de atelier unde își avea menghina lui de ajustor. „Da, am văzut o bicicletă răsturnată, dar mă grăbeam la serviciu, n-am oprit. eram în întîrziere. Știți, aseară am fost invitat undeva și petrecerea s-a cam întins. Oricum, eu nu l-am lovit”. „Sub aripa dreaptă a mașinii dv. s-a găsit, totuși, o bucațică de stofă din haina victimei. Cum vă expucați acest lucru?”. Radu se schimbă brusca la față. „Știu și eu? Nu pot să-mi e-plîc. Probabil provine din ceva gunoaie, peste care am trecut ieri, cînd manevram mașina în curte”. „Știți pe cine ați lovit? Pe propriul dv. bunic. Noroc de oamenii ăștia de suflet, că e acum în viață și probabil medicii îl vor salva”. „Nu se poate, nu se poate... Dacă știam că-i el, opream, îl duceam la spital. Cum adică, să-mi omor eu bunicul? Ce-s nebun. Țin doar atît la el. Nu mi-a dat dînsul o parte din banii cu care mi-am luat mașina?”

VICTOR BEDA

Maestrul Goangă

Cite năzdrăvăniile artistice îmi fulgeră noaptea amintirilor de-o viață, acum, cînd mă opresc, odată mai mult, la unicul ce-a fost Petre Ștefănescu-Goangă!... Bunicul: „ă! de crește goangă”, gîndaci de mîțase. De unde numele, Goangă. Deși diabetic, hăplea o țorță de 10 chile și a murit la 90 de ani. Descendentul, destinat avocaturii. Glas desoperit de Enescu în biserică, la Paris. Pus în pagina muzicală de creatoarea Isoldei, Felia Litvine, ce-i dă secretele cîntului, fără să-i pretindă o contimă patru ani. Sfirșește la 5 septembrie 1973, în vîrstă de 71 de ani și jumătate — comă diabetică. În timp ce ceilalți cîntăreți, lipsiți de spiritualitate, serioși și gravi — fără le-gămîntul lui cu țările — au venit și s-au dus printre semitonuri, cînd admiși, cînd contestați, pînă la urmă uitați, singur el, care-și permitea orice stăpîn pe nebănuite puteri, n-a trăit nici o împotriva, recunoașterea inegalabilei sale personalități stăruind și după ultima lăsară de cortină... Cîntăreții cinstiți care l-au ansamblat și vibrat — dac-au vibrat — în preajma rotundului bărbătesc al inflexiunilor vocii sale voluptuoase — lorente, torente — știu mai bine ca mine în ce măsură ancora, în sublim, sufletele auditorilor, harul genialului artist. Doar de atîtea ori se împărțiseră din ovățile sălilor în explozie, îndreptate lui și numai lui, „monstru sacru” ce răsturna obișnuitul... Se pleca de la teatru cu numele lui pe buze; se ajungea la cafenea, unde tra-nica-i cultură și strălucita inteligență fă-ceau același vid; se poposea la „Capșa”, unde pilafurile și musacalele nu erau muntii greu de escaladat, ci o tihnită tă-cută voluptate pregătitoare a intermina-bilei, interesante șuete, ce urma.

Fără să facă o vocaliză, fără emoția pregătirilor care n-a existat la el, Bebe Goangă nu știu a fi respectat ceva, ducîndu-se în clipele decisive după surpriza de nebanie ce l-a caracterizat, ca pe toți cei mari. Așa a făcut-o pe scenă, așa în viață... Imediat, trîntind o butadă — strict pentru duhul ei — rîsînd poziție socială, prestigiu, adeseori diminuîndu-se întru totul cu excelență inconștientă. N-a tablat pe nimic, dînd cu totul de-a zvirlița — în principal strîcîndu-și cariera universală ce-i era de la 23 de ani asigurată, din plin. A fost la noi cel mai mare, dar îi era la îndemînă, tot atît de ușor, să fie cel mai mare bariton al lumii. N-a zis niciodată ca alții: „am o interpretare a mea”. Și respectînd cu strictoțe — uni-că penitență — notele de pe portativ, a înfrunghat armonios născocirile lui Wagner, Verdi, Puccini, Beethoven, refugiîndu-se în țesăturile de aur, pe apele de vis ale lor navigînd spre abis și moarte... Suflet i-a fost uriaș și a trecut suflet ne-muritor în Hans Sachs, în Scarpa, Rigo-letto, ca să cite aceste roluri cu lom le-a cîntat. A avut toată lumea de învățat de la el, chiar și vexasoarea mediocritate împotriva căreia tuna, căci prea i-a fost pilduitoare emisiunea, dicția miraculoasă, respirația, trăirea, în totul ușurîntă de a cînta. Învățat-a sigur Spiess, indubitabilă glorie românească pe zările mamamondului, Mugurel Bogdan și tînărul frumos ca un arhanghel, Mihai Panghe, care s-a dus prea de timpuriu după magistrul... Decît să cumpănesc fenomenul, miracolul Goangă, se cade să mă opresc la anumite performanțe în care el, pur și simplu, a călcat în picioare regulile obișnuite ale firii. Nici un alt cîntăreț — nu numai de la noi — nu și-a înscris în palmares așa ceva. Și totuși... Într-un spectacol organizat de mine la Sala Palatului — 40 de ani de carieră ai artistului — Petre Ștefănescu-Goangă, la vîrstă de 64 de ani, cîntă, dintr-un foc, Prologul din „Paițe” (pe care-l bisează); cele două acte ale operei lui Leoncavallo; actual I din „Tosca” și actele III și IV din „Rigoletto”. Doză farmaceutică, termină triumfal, fără nici un fel de oboesală, ultimele-i note planînd pe ovățile unei săli dezlănțuite la paroxism. La o săptămînă, cînta în aceeași zi, de duminică, cinci concerte în două locali-tăți diferite, Brăila-Galați, gonînd cu mașina cei 30 de kilometri, dintr-un teatru

GABY MICHAILESCU

O întrebare la început de campionat:

Dinamo sau Universitatea?

Cea de-a 65-a ediție a campionatului național de fotbal este abia la început. După numai 3 etape disputate este poate prematur să ne întrebăm cine va deveni campioană sau ce echipe vor retrograda, eventual organizând anchetele și sondajele largi de opinie cu care i-am obișnuit pe cititorii noștri. Vom încerca totuși să punem în discuție lupta pentru titlu, comparând plusurile și minusurile care se pot constata la cele două echipe de frunte, în momentul de față ale fotbalului nostru: DINAMO București, campioană a țării și câștigătoare a Cupei României, față în față cu UNIVERSITATEA Craiova, fosta campioană, echipa cu lotul cel mai numeros valoric. După opinia noastră, coroborată cu cea a specialiștilor, cele două formații sînt principalele favorite în lupta pentru titlu, F.C. Olt, Sportul studentesc (număr maxim de puncte în momentul de față), Corvinul ori Steaua figurînd mai curînd ca outsiders pentru ediția 1982-1983 a campionatului divizionar A. Sigur că ne-ar bucura oricare... dezmințire de la afirmația noastră, un fotbal cu adevărat puternic neputîndu-se dezvolta decît din cît mai multe echipe puternice, iar lupta pentru supremație devenînd, în atare condiții, mult mai interesantă! Dar, pentru moment cel puțin, sperînd că și cititorii sînt în asertimentul nostru, să așezăm pe hirtie plusurile și minusurile celor două echipe fruntașe, prefăcînd într-un fel disputa lor pe parcursul campionatului recent început și, de ce nu?, chiar meciul direct de la Craiova, care se va juca însă abia la 13 noiembrie, în cadrul etapei a XV-a.

D. Georgescu (Dinamo)

Echipă a Ministerului de Interne, din partea căruia se bucură de un sprijin deosebit. Președintele clubului: col. Nicolae Petriceanu, Vicepreședinte al clubului, șeful secției fotbal: Anghel Vasile. Secretarul secției: Paul Moga. Activitatea secției de fotbal este laborioasă, bine orientată în scopul de a face din Dinamo o echipă de nivel european, competitivă, spectaculoasă. Centrul propriu de copii și juniori, deși are condiții destul de bune, n-a reușit în ultimii ani nici o promovare în primul eșalon.

Antrenori: D. Nicolae-Nicușor și Cornel Dinu. Cuplu bun, format dintr-un experimentat meseriaș al fotbalului și un jucător în plină activitate, ale cărui idei tactice vor prinde consistență, e probabil, în anii care vin.

Echipa: Moraru - I. Marin (Vlad), Dinu, Nicolae, Stredie (Stănescu), Augustin, Mulfescu, Custov - Iordache (Tălnar), D. Georgescu, Văetuș (Orac). Mai figurează în lot portarul Toma, fundașii Mărginean și Gh. Dumitrescu, mijlocașul L. Moldovan și înaintașii Dragnea și Sertov. Atuurile formației sînt portarul Moraru, cuplul de fundași centrali Dinu-Nicolae (în omogenizare), linia de mijloc Augustin-Mulfescu-Custov și... loviturile de cap ale lui Dudu Georgescu, pe care Orac pare cel mai bine să știe să-l pună în valoare. Puncte slabe: jocul uneori

distructiv al apărătorilor, retragerea prematură în apărare a mijlocașilor (de obicei după pauză, pentru apărarea rezultatului, așa cum s-a întimplat la Brașov și Tg. Mureș), ineficiența extremelor „neclasice” Iordache și Văetuș.

Transferări în ultimii doi ani: Vlad și Orac (F.C.M. Galați), Moraru (Sp. studentesc), Văetuș (Corvinul), la schimb cu Alexa și Vrinceanu, L. Moldovan (S.C. Bacău), Al. Nicolae (F.C. Olt), la schimb cu Bumbacă și Balaur, Toma și Sertov (Steaua), la schimb cu Lovas și D. Zamfir.

Stadion, bază materială: posedă stadion propriu, 17 500 locuri numerotate, prea mic pentru a face față afluenței de spectatori la meciurile mai importante: În Parcul sportiv Dinamo mai există încă un teren de iarbă și unul de zgură, folosite atît de echipa de speranțe, cît și de echipele Centrului de copii și juniori, ca și de divizionara B Dinamo Victoria (o formație avînd rolul de „eșalon doi”, de la care se așteaptă rodarea celor mai talentate produse ale centrului în vederea promovării în prima echipă). În plus, baza sportivă de la Săftica, utilată după cele mai moderne cerințe ale antrenamentului sportiv, extrem de utilă pentru pregătirea în comun, în liniște și cu migală, a meciurilor oficiale. Echipament sportiv corespunzător.

Atitudine public, oficiali F.R.F., arbitri: Dinamo n-a reușit încă să cucerască, prin jocul său propriu-zis fără îndoială, prea mulți suporteri pe toate stadioanele din țară. La Brașov, ca și la Tg. Mureș de altfel, după un început ostil, pare că va ieși în aplauzele unanime. Forma în care se află echipa i-ar fi dat dreptul la acest lucru. Retrăgîndu-se în apărare și lăsîndu-se dominată, atît echipele adverse cît și spectatorii care le susțineau... au prins glas. În privința federației, conducerea clubului crede că regulamentul de transferări ar fi trebuit orientat spre întărirea formațiilor fruntașe, intrucît Dinamo ne reprezintă în această toamnă în cea mai importantă competiție europeană intercluburi, Cupa campionilor. Nu sînt plîngerî impotriva arbitrilor. Dinamo s-a bucurat în general de arbitraje corecte.

Moral, ambianță de echipă: Moral excelent, susținut de cele două succese majore ale sezonului trecut, de noile achiziții și... de jocul bun din primele etape. Ambianță generală bună, propice performanțelor.

Ce sperăm? În primul rînd o bună reprezentare a fotbalului românesc în C.C.E., competiție în care Dinamo are posibilități să treacă atît de campioana norvegiană Vaalerengen, cît și de Dukla Praga. Apoi, un joc mai complet, cu accent ofensiv pe parcursul tuturor celor 90 de minute, un joc care să-i captiveze pe spectatori și să aducă noi simpatizanți echipei din Șoseaua Ștefan cel Mare.

Cămătaru (Universitatea)

Echipă reprezentînd Centrul Universitar din Craiova, dar bucurîndu-se de autofinanțare totală, deci neprimînd subvenții nici de la M.E.I., nici de la F.R.F. (inclusiv Centrul de copii și juniori). Excedentul contului bancar este la ora de față de peste 1 milion lei. Președintele clubului: lector Sergiu Cătăneanu. Președintele secției de fotbal: prof. dr. Constantin Barbăciore, decan al Facultății de studii economice. Vicepreședinte, responsabil cu probleme de fotbal: Corneliu Stroe. Biroul secției de fotbal, mereu reorganizat, este compus din 7 membri. Principala formă de sprijin este cea a pregătirii fotbalistilor-studenți (numai Crișan, Tilihoi și A. Popescu nu sînt studenți din lotul de 19 jucători) pentru trecerea examenelor la facultățile pe care le urmează. Centrul propriu de copii și juniori, unul dintre cele mai bune din țară, a produs în serie o mulțime de jucători de valoare, de la Balaci, Țicleanu sau Geolău, pînă la Cioroianu, Ad. Popescu, Firănescu, Bicu sau Vlădoi, promovați mai de curînd în prima echipă. Tot de la centrul craiovean sînt Sișoe și Despa (transferați la F.C. Olt), Drinceanu și Treschin (acum la Electroputere), Bica (la Luceafărul).

Antrenori: Constantin Oțet și Nicolae Zamfir. Din „secund” al lui Oblemenco, Oțet a fost „uns” anul acesta antrenor principal, dar e bine să se știe că promovarea n-a venit de la sine, ci a fost mai curînd rodul unei... nepuțințe. Practic, clubul craiovean n-a reușit să ducă la bun sfîrșit nici una dintre intențiile privind aducerea unui antrenor principal pe măsura echipei care urma să o conducă. S-au vehiculat numele unor tehnicieni ca V. Stănescu, Teacă, Constantin, Mateianu, Jenei, Coidum și chiar... Halagian, dar în cele din urmă la cîrma formației a rămas C. Oțet, ajutat de fostul antrenor al „speranțelor”, Nicolae Zamfir, care la rîndul lui a fost preferat lui Ștefănescu, rămas doar jucător și căpitan al formației.

Echipa: Lung (Boldici) - Negrilă, Ștefănescu, Tilihoi, Ungureanu - Țicleanu, Donose (Beldeanu), Balaci - Geolău

(Crișan), Cămătaru, Cîrțu (Irimescu). Din lot mai fac parte, în afara tinerilor deja amintiți, și fundașul Ciupitu (34 de ani), iar reîntrirea lui Crișan este așteptată în următoarele 2-3 etape. Atuurile formației sînt siguranța liniei de apărare (cu Ungureanu crescînd mereu), travaliul lui Țicleanu și al lui Donose, tehnicitatea deosebită a lui Balaci, insistența lui Cămătaru, artificiile lui Cîrțu și, posibil, reîntrirea (ambicioasă, se așteaptă) a lui Zoltan Crișan. Punctele slabe sînt fără îndoială postul de portar (amintiți-vă numai gafa lui Boldici la Bacău), nervozitatea lui Negrilă și Tilihoi, superficialitatea talentatului Geolău, individualismul lui Balaci și ratările lui Cîrțu.

Transferări: nici una. Ultimul transfer este cel al lui Ciupitu, acum 2 ani!

Stadion, bază materială: echipa se antrenează pe terenul din incinta Stadionului Central (30 000 locuri), proprietate a Administrației bazelor sportive Craiova. Universitatea nu e decît chiriaș pe acest teren, ca și pe cel de zgură (singurul de antrenament!), aflat alături de stadion. Echipamentul sportiv este suficient, însă miștile de competiție (Adidas-Tango), prea puține, numai 6 în stare bună!

Atitudine public, oficiali F.R.F., arbitri: după Rapid, Universitatea Craiova este probabil echipa cea mai iubită în țară. Dovadă sînt stadioanele întotdeauna pline unde joacă, dar și „Centralul” craiovean, devenit neîncăpător cu ocazia meciurilor internaționale. Puțin sprijin din partea federației (să nu uităm eliminarea dubioasă și nedreaptă din Cupă!) și uneori atitudine ostilă din partea arbitrilor: vezi meciurile pierdute la București, cu Progresul și Steaua, la Bacău - încă altele, în campionatul trecut...

Moral, ambianță de echipă: încheind sezonul cu un moral dintre cele mai proaste, jucătorii craioveni au... remontat vizibil în vară, disputînd primele partide cu multă ambiție, tinerește. Ambianța generală este însă în mare suferință, cu certuri între jucători și neînțelegeri cu antrenorul, fără ca onorata conducere a clubului să fie în stare să, ia vreo măsură. Așadar, criza de conducere - atît cea tehnică, dar și cea organizatorică - de la Craiova, nu numai că se continuă, dar ea s-a accentuat! În fapt, Universității îi lipsește în momentul de față în primul rînd un adevărat „patron” al echipei, un om în stare să pună ordine și disciplină, să indrekte la muncă în antrenament și la corectitudine în teren în fața coechipierilor și adversarilor. Deocamdată, așa cum am văzut cu ochii noștri, Balaci se înjură pe teren cu Negrilă, Tilihoi și Ștefănescu protestează la toate deciziile arbitrilor, iar echipa e sancționată cu nu mai puțin de 8 cartonașe, 7 galbene și 1 roșu, în 3 etape (campion, Negrilă - cartonașe!).

Ce sperăm? În primul rînd rezolvarea crizei la care ne-am referit mai sus. Toată stîmă pentru antrenorul Oțet, dar el nu pare omul care să reușească să se impună în fața unor oameni atît de capricioși (și talentați, e adevărat) ca jucătorii ce formează echipa din Craiova, mulți ani de-a rîndul socotită unanim port-drapel al fotbalului românesc. Să nu uităm, echipa națională se bazează încă foarte mult pe jucătorii craioveni. Universitatea va înflinî curînd... combinata italo-argentiniană numită Fiorentina, în Cupa U.E.F.A. Trebuie făcute eforturi mai însemnate pentru redresarea situației de la Craiova. Să nu se ajungă ca, peste cîțiva ani, să ne aducem aminte despre Universitatea doar la... trecut, ca despre una dintre cele mai bune echipe ce au existat în țară, după cel de-al doilea război! Universitatea Craiova nu trebuie să rămînă doar în amintire. Ea trebuie să existe în prezent, ca și în viitor...

Pagină realizată de DUMITRU GRAUR

Spune-ne, Mircea Lucescu...

Începînd din acest număr inaugurăm o nouă rubrică, o rubrică-dialog la care îl invităm să ia parte pe Mircea Lucescu, antrenorul principal al echipei naționale de fotbal. De cite ori va găsi timpul necesar, Mircea Lucescu va răspunde la întrebările formulate de cititori și prezentate în scrisorile pe care le așteptăm la redacție. Desigur, vom tria aceste întrebări, alegîndu-le în primul rînd pe cele care conțin subiecte de interes general, ori se repetă de mai multe ori. Tocmai pentru a satisface dorința de a „dialoga” cu Lucescu a cît mai multor cititori. Așadar, așteptînd întrebările dumneavoastră, inaugurăm rubrica de față punînd noi înșine o primă întrebare, pentru ca dialogul să prindă viață:

— SPUNE-NE, MIRCEA LUCESCU, CUM SE SELECȚIONEAZĂ JUCAȚORII ECHIPEI NAȚIONALE — DUPĂ VALOARE, SAU DUPĂ FORMA DE MOMENT?

— Păreră mea este că valoarea jucătorului trebuie să primeze! Mi s-au adus uneori reproșuri că nu selecționez jucătorii cei mai în formă. Dar ar

trebui ca mai întîi să discutăm ce înțelegem printr-un jucător „în formă”? Nu vi se pare că noțiunea este subiectivă? Putem vedea un jucător evoluînd bine într-o partidă sau alta, adică mai exact ieșînd în evidență, „remarcîndu-se”, cum spun ziaristii. Este însă foarte probabil ca jocul lui să fie legat de o anumită conjunctură, mai mult sau mai puțin favorabilă, în funcție de adversar, de meci, de situația tactică ivită în teren. Un astfel de jucător poate însă deranja angrenajul tactic al echipei. Amintiți-vă de Baia Mare în „perioada Mateianu”. Nici unul dintre jucători nu parea în „formă” deosebită, nici unul nu ieșea în mod deosebit în evidență, toți erau legați de ideea tactică, i se subordonau, și culegeau roadele așteptate. După mine, un jucător în formă este în primul rînd unul care își respectă cu strictețe consemnul tactic. Bineînțeles pe fondul unei bune pregătiri fizice, fiindcă în absența acestuia nici nu mai merită să discutăm! Cîrțu, dacă vreți un exemplu, a jucat foarte bine cu

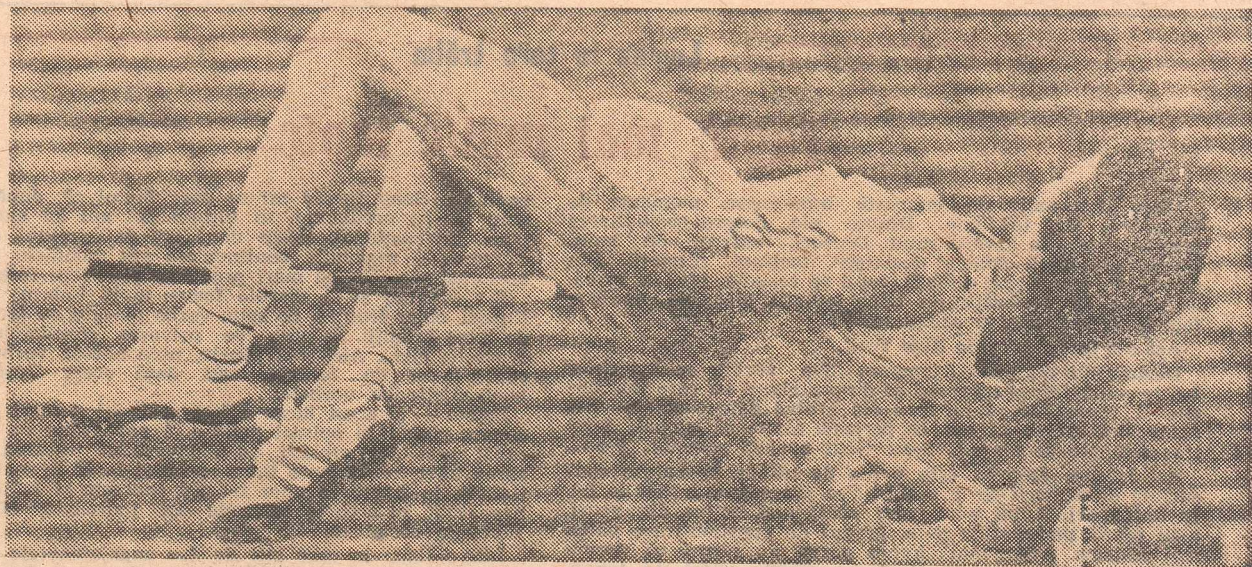
F.C. Constanța, la Craiova, însă la Bacău nici nu s-a văzut. A fost altă situație, alt adversar direct, alt meci. Un meci nu seamănă niciodată cu altul!

Și apoi, mai e ceva. La jucătorii de valoare deosebită ideea tactică se poate lăsa la latitudinea lor, cum se întimplă în cazul unor selecționate mondiale, gen Europa - Restul lumii... Cu jucători de valoare medie și doar unul sau doi ridicîndu-se deasupra, aspectul tactic al jocului trebuie pus pe primul plan. La Mondialul spaniol una dintre caracteristicile principale a fost, fără îndoială, tacticizarea fotbalului. Bineînțeles, cum spuneam, pe fondul unei excelente pregătiri fizice, absolut necesare pentru îndeplinirea sarcinilor de joc. Și dacă echipa ajunge să joace ca un mecanism bine reglat, atunci e evident că înlocuirea unui jucător nu se poate face decît cu altul pe același profil, care să nu schimbe decît foarte puțin automatismele de joc ce s-au creat după lungi pregătiri. Pen-

tru C.M., toată lumea s-a pregătit intens. Au existat e adevărat trei metode diferite. În primul rînd cea a școlii sud-americane, care a intrerupt campionatul și a pregătit echipa națională timp de aproape 4 luni, punîndu-se absolut toate schemele la punct. Apoi tacticizarea „gen Europa”, dată de un campionat foarte tare, în care toate echipele joacă la fel, dînd un stil propriu fotbalului, așa cum se întimplă în Italia, în Anglia sau R.F.G., echipei naționale nerămîndu-i decît să preia acest stil, selecționînd jucătorii cei mai valoroși pe posturi. În fine, a treia metodă, cea aplicată de echipele U.R.S.S. și Poloniei, cu lungi turnee de pregătire ale selecționatei naționale. Sovieticii au traversat de 3 ori Atlanticul, iar polonezii au fost de două ori în Spania și Italia, în Franța de ascemenea, pentru meciuri în care, practic, alinau mereu aceeași formație. Așadar, așa cum s-a văzut (mă gîndesc la cazul lui Maradona și al selecționatei Argentinei), o echipă națională nu mai poate fi lăsată la bunul plac al unui jucător, la forma de moment sau la inspirația lui, indiferent care îi este numele...

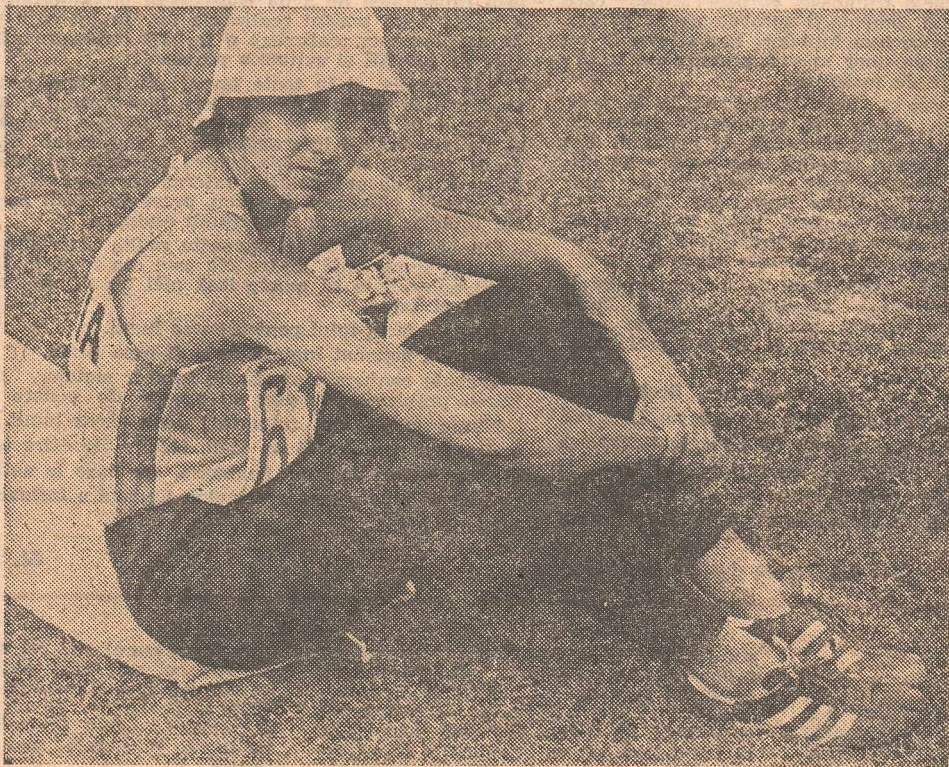
Dacă va sări la Atena peste 17 metri, Bedrosian ar putea intra în luptă pentru o medalie. Noi îl credem capabil.

Cu 2,22 m, juniorul Sorin Matei a devenit campion balcanic de seniori. Rezultatul său promite, să-l vedem pe Sorin la Atena!

Din păcate, Natalia Andrei-Betini și Ilie Floroiu nu vor putea lua startul la europene. Le dorim grabnică însănătoșire!

Chiar și cind poartă bonetă albă, Vali Ionescu rămâne cea mai bună săritoare în lungime din lume.

Natalia Karaisifoglu are toate motivele să fie mulțumită: 3 medalii balcanice de aur nu-s de ici, de colo!

Fotografii de AUREL NEAGU

Pe cine contăm la Campionatele Europene?

Găzduită în premieră pe stadionul „23 August”, cea mai veche competiție athletică zonală din lume. Balcaniada, a însemnat o reușită din mai multe puncte de vedere, dar a și subliniat faptul că atletismul nostru e cu adevărat competitiv, la cel mai înalt nivel, doar într-un număr restrâns de probe. La această ediție, purtând numărul 41, participarea a fost maximă (echipa Albaniei a reapărut la start după o pauză de 5 ani), organizarea fără cusur (F.R.A. merită felicitări), iar rezultatele au marcat stabilirea a 11 noi recorduri (4 balcanice și 7 naționale), asta în condițiile în care Bulgaria a deplasat la București garnitura secundă, în timp ce din formația noastră au lipsit câteva nume sonore (Cușmir, Andrei-Betini, Floroiu etc.). În pofida acestor absențe, tricolorii au dominat întrecerile, terminând învingători în 22 de probe (din 39), adjudicându-și 14 titluri feminine și 8 masculine. Prin această prestație ei au onorat frumoasele jubilee atletice ale săptămânii trecute (100 de ani de la cel dintâi concurs organizat în țară și 70 de ani de la înființarea federației), dar au făcut încă mai mult decât atât, dându-ne îndreptățite nădejdi în perspectiva campionatelor europene programate, reamintim, între 6 și 12 septembrie pe noua arenă din cartierul ateniian Kalogreza. Dealtfel, figurind ca o ultimă repetiție generală înaintea europenelor în aer liber, întrecerile balcanice se cuvin privite tocmai prin această prismă și, în cele ce urmează, așa vom și proceda, încercând să răspundem la întrebarea

Atleții români au dominat

Jocurile Balcanice

În linii mari, fetele au confirmat. Zicem în linii mari pentru că, deși câștigătoare în 14 probe, ele n-au mai repetat performanțele de excepție înregistrate cu două săptămâni mai devreme, la naționale. E vorba aici despre o observație și nicidecum despre o îngrijorare, căci vârful de formă e prevăzut, firește, pentru Atena, orice forțare cu numai 20 de zile înaintea

competiției numărul 1 a anului, putând fi riscantă. Altfel zis, nimeni n-a dat totul la Balcaniada, ci fiecare s-a străduit să învingă și, pe cât posibil, să-și menajeze forțele pentru europene. Cu toate acestea însă, câteva performanțe s-au detașat în cadrul celor 3 reuniuni și, spre satisfacția noastră, ele au aparținut indeobște atleților din România. La lungime, Vali Ionescu (antrenor Mihai Zaharia) a demonstrat că recordul lumii (7,20 m), stabilit cu prilejul campionatelor naționale, se află pe mîini bune. Ea a cucerit aurul balcanic la capătul unei sărituri de 7,04 m, întrecînd-o pe cea de a doua clasată, Gina Panait-Ghioroiaie, cu 37 de centimetri. Anișoara Cușmir (7,15 m în acest an, tot la naționale) n-a participat, acuzînd o indispoziție. Unii s-au grăbit să judece în fel și chip această absență, afirmînd că Anișoara și antrenorul ei, Ion Moroiu, s-au temut de o nouă înfringere în fața proaspetei recordmane mondiale! Varianta posibilă, de ce nu? Nu pricepem însă de ce absența Anișoarei, fie ea și „diplomatică”, ar trebui, cu orice preț, condamnată. Înaintea europenelor, Moroiu a ales, dacă am înțeles bine, o tactică aparte (Anișoara a rămas să se antreneze în Poiană, ea a cerut să ajungă la Atena doar în preluia concursului etc.) e treaba lui și, mai ales, dreptul lui să acționeze cum consideră de cuviință. E sigur însă că, în acest moment în care toate disponibilitățile atletismului românesc se cer mobilizate la maximum în vederea unei cit mai onorante reprezentări la C.E., prietenia, trainică, reală, dintre cele două admirabile săritoare trebuie cultivată, nu subminată, expusă unor riscuri inutile. Avînd una 7,20 m și cealaltă 7,15 m în acest an, cele mai lungi sărituri nu doar din Europa (Mobius din R.D.G. e creditată, în 1982, cu 6,90 m), ci și din lume (americanca Anderson a izbutit un recent 6,93 m), Ionescu și Cușmir sînt cele mai în măsură să emită pretenții pentru titlul european. În mod normal, indiferent de ordine, ele trebuie să urce pe podiumul de premieră al campionatelor continentale, în cadrul cărora atletismul nostru n-a mai dobîndit o medalie de aur de la Iolanda Balaș (Belgrad, 1962).

Alte speranțe pentru Atena: Doina Melinte (antrenor Nicolae Mărășescu) și Maricica Puică (antrenor Ion Puică), ambele câștigătoare la Balcaniada, Melinte la 800 m și 1500 m, Puică la 3000 m, timpul ultimei, 8:31,67, reprezentînd una dintre cele mai bune performanțe mondiale ale anului. Chiar dacă, pe 800 m, Melinte n-a mai repetat figura de la naționale (1:55,05, cel mai bun timp din lume în acest sezon, față de 1:59,64 la J.B.), ea rămîne, punct de vedere împărțit și de Nicolae Mărășescu, „o medalie sigură” la Atena. La fel se prezintă lucrurile și în privința Maricicai Puică. În rest, poate doar ștafeta de 4x400 m, formată din Korodi, Manea, Tăriță și Matei, mai poate spera la podium, ea deținînd a cincea performanță europeană a sezonului. Referindu-ne, strict la Balcaniada, să mai notăm triplul succes al Nataliei Karaisifoglu (antrenor Leonida Karaisifoglu), învingătoare la 100 m, 200 m (în 23,46, nou record național) și la ștafeta de 4x100 m (alături de Voinea, Negovan și Șomănescu, 45,06, de asemenea, nou record național), victoria detașată a Cristinei Cojocaru (antrenor Nicolae Mărășescu) la 400 mg, noul record balcanic al Corinei Tîfrea (antrenor Dumitru Alexandrescu) la heptatlon (în ciuda aruncărilor mai slabe) și, în sfîrșit, cei 19,56 m ai Mihaelei Loghin (antrenor Ion Sabău) la greutate, dar e greu de crezut că vreuna din aceste atlete, toate câștigătoare la J.B., va putea juca un rol de frunte la Atena. Deși de palmares, izbînzile lor rămîn, din păcate, fără rezonanță pe plan internațional.

În probele masculine, situația e mai simplă. În clasamentul final al Balcaniadei, băieții noștri au terminat pe locul 2 (în timp ce fetele au câștigat cu un avans de 53 de puncte), titlul pe echipe revenînd Greciei (cîteva sute de suporteri eleni, majoritatea sosiți cu „Pantzos Tour”, au salutat cu frenezică victoria), mai omogenă. Peste nivelul, în general mediocru, al comportării tricolorilor s-au ridicat Ion Olteanu (antrenor Constantin Mihail), Ion Zamfirache (antrenor Ioan Benga) și, mai ales, Bedros Bedrosian (antrenor Adrian Ionescu), învingători la 110 mg, disc și, respectiv, triplu

salt. Bedrosian (17,07 m la naționale) s-a oprit la 16,73 m, dar el pare să aibă încă resurse considerabile și-l așteptăm, la Atena, cu cei 17,30 m promiși, rezultat cu care elevul harnicului și modestului Adrian Ionescu se poate înscrie printre primii „canguri” din Europa. În rest, însă, o spunem cu mîhnire, comportări dezamăgitoare, sub orice critică în probele de fond, în care campionul Zaharia a venit pe locul 7 la 10 000 m și pe 9 la 5 000 m?! Unde ești tu, Ilie Floroiu?! Odată încheiată Balcaniada, pregătirile pentru C.E. au intrat în ultima linie dreaptă. Față de alte ediții, atletismul românesc e în măsură să aștepte, apreciem, cu optimism startul europenelor în aer liber, prestațiile din acest sezon (Ionescu, Cușmir, Melinte, Puică, Bedrosian etc.) dîndu-i dreptul să sperăm la o comportare onorabilă la Atena. Va fi însă, e sigur, foarte greu, iar tradiția e de partea acestei afirmații. Europenele (nu ne referim la cele indoor) au reprezentat pentru atletismul nostru, de-a lungul anilor, competiția cea mai dificilă, tricolorii neizbutînd decît două medalii de aur (Iolanda Balaș în 1958, Stockholm, și 1962, Belgrad), în timp ce, de pildă, bilanțul olimpic a fost mult mai generos, consemnînd 5 titluri (Balaș în 1960 și 1964, Penes în 1964, Viscopoleanu și Manoliu în 1968). La ultimele europene, țînute la Praga, în 1978, doar Natalia Andrei-Betini a urcat pe podiumul de premieră, intrînd în posesia medaliilor de argint la 1500 m și, respectiv, 3 000 m.

Sînt semne că la Atena rezultatele vor fi mai bune decît la Praga, deși în atletismul nostru mai sînt, firește, multe de făcut. Aerul proaspăt care se simte în această disciplină, datorat energiei și competenței profesorului Victor Firea, talentului și puterii de muncă a unor performeri de elită, priceperea și abnegația tehnicienilor (Mărășescu, Puică, Zaharia, Moroiu, Ionescu etc.), cei mai mulți tineri, toate aceste argumente, ca și altele, ne scrise aici, ne îndreptățesc să așteptăm europenele cu încredere.

OVIDIU IOANIȚOIA

Lumea in care trăim

Fapte, mai multe fapte...

Viața internațională cunoaște numeroase momente de încordare, de tensiune. Despre ele, despre posibilitatea rezolvării lor, se discută mult. Deseori, extrem de mult. Uneori se adoptă chiar și declarații, moțiuni, rezoluții. Din păcate, în numeroase situații, totul se rezumă, până la urmă, la vorbe, la declarații de bune intenții. Măsurile concrete, faptele se lasă cu greu așteptate.

Așa s-a întâmplat și la New York. Declarațiile au fost frumoase. S-a vorbit mult, chiar foarte mult despre înarmări și despre riscul pe care înarmările îl reprezintă. S-au scos din arhive date concrete. S-a demonstrat negru pe alb ce pericole asaltează globul. S-au tras semnale de alarmă. S-au făcut apeluri solene. S-au...

Ați înțeles, desigur, este vorba de ultima dezbatere consacrată dezarmării de la O.N.U. Cea precedentă a fost la fel. În linii mari. Adică s-au rostit poate mai puține discursuri, s-au oferit mai puține date, gradul de conștientizare părea mai restrins. Acum toată lumea părea de acord că dezarmarea era indispensabilă. Nimeni n-a spus altfel. Și totuși, bilanțul a fost mai mult decât modest. A fost un bilanț dezamăgitor.

De ce? Pentru că vorbele frumoase, vorbele acelea care au cules aplauze în sală și comentarii aprobatoare, în gazete, n-au avut, mai târziu, acoperirea faptelor. Pur și simplu nu s-a putut trece la adoptarea unor măsuri practice de dezarmare, oricât ar fi fost ele de restrinse.

Or, se știe, vorbele nu pot să împiedice înarmările. Vorbele n-au darul să ridice ziduri de care să se lovească proiectele belicoase. Singurele ziduri solide, obstacole de netrecut, sînt faptele. Fapte înseamnă măsuri practice. Dar acestea au lipsit. Au lipsit la ultima sesiune specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite consacrate dezarmării, după cum au lipsit și la alte reuniuni. După mulți ani de negocieri nu s-au obținut decât puține promisiuni, slabe rezultate și multe vorbe înscrise în procesele verbale.

Iar cînd vorbele nu sîntacompaniate de fapte, rezultatele se văd. Este ceea ce se petrece actualmente, cînd cursa înarmărilor continuă nestingherită, pentru că statele n-au știut să adopte măsurile necesare la capătul prelungitei discuții de la O.N.U.

Dealtfel, nu-i vorba doar de dezarmare. Sînt multe exemple în viața internațională în care vorbele nu concordă cu faptele. Am putea să ne referim de pildă la lichidarea decalajelor și sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare, la noua ordine economică și politică internațională, la lichidarea foametei sau a analfabetismului, la liberalizarea comerțului, la inflație...

Viața internațională ne oferă din păcate destule asemenea

exemple. Semnificativ mi se pare faptul că, după calculele unui ziarist occidental, în ultimii doi ani au avut loc, pe plan internațional, peste două mii de reuniuni, conferințe, congrese — regionale, continentale sau mondiale, consacrate aceluiași și aceluiași mari probleme ale vieții internaționale.

S-a discutat și se discută foarte mult. Enorm de mult. Uneori, chiar frumos. Se spun vorbe plăcute, se fac declarații de bune intenții. În ceea ce privește rezultatele, faptele concrete, aici... Aici, din păcate, prea adesea vorbele sînt în contradicție cu faptele, sau dacă vreți, faptele sînt în contradicție cu vorbele.

Există — și acest lucru a fost subliniat deseori — o preocupare vizibilă a opiniei publice, a popoarelor de a se pune capăt unei atari situații, de a determina trecerea la realizarea unei concordante între vorbe și fapte în viața internațională, la stabilirea unor măsuri concrete și îndeplinirea lor neabătută. În această direcție își îndreaptă eforturile și România socialistă.

Într-o lume în care atât de des angajamentele sînt încălcate, cînd vorbele și faptele sînt în dezacord, România oferă exemplul unui stat care promovează o politică marcată prin consecvența acțiunilor, prin seriozitate și responsabilitate, prin capacitatea de a da consistență propunerilor sale și de a milita ferm pentru realizarea lor. În tot ceea ce depinde de ea, România realizează o fericită îmbinare între declarațiile de intenții și acțiunile practice.

Întotdeauna, și în toate împrejurările, țara noastră a fost credincioasă obiectivelor pe care le-a formulat, a promovat neabătut o politică pe măsura intereselor propriului popor și ale comunității internaționale în ansamblul ei. Este de aceea un titlu de mîndrie pentru noi de a constata prestigiul de care se bucură politica externă românească și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, prestigiu clădit pe fundamentul faptelor concrete, al acțiunii energice.

Lumea în care trăim cunoaște multe probleme acute, iar cea mai importantă dintre ele este cea a păcii. În apărarea păcii nu trebuie să existe însă nici un fel de decalaj între vorbe și fapte.

Trebuie făcut totul pentru pacea lumii.

Trebuie acționat înainte de a fi prea târziu.

Trebuie conjugate eforturile tuturor statelor, chiar dacă într-o problemă sau alta au puncte de vedere deosebite.

Nimic nu este mai important decît pacea lumii. Ea trebuie apărată și consolidată cu toate forțele, de către toate statele și popoarele. Vorbele frumoase, pe care le auzim deseori, trebuie să aibă garanția faptelor. Cerința o formulează însuși viitorul lumii...

AL. PINTEA

A trăi murire...

O revistă occidentală de mare tiraj s-a vîndut și mai bine decît de obicei pentru că a inclus senzaționalele fotografii ale unei sinucideri, finalizată cu deplin succes, prin cădere liberă de la etajul 13.

Clientela lacomă să consume disperarea cinstită și maximă s-a putut desface degustînd prim-planuri de față despată, ochi holbați, pumni strînși și, apoi, ah!, rostogolirea iremediabilă a corpului, zborul devălmășit și brutal spre contactul victorios cu trotuarul.

Arta sinuciderii, demonstrată cu spectatori sau în perfectă discreție, a fost un subiect care a făcut și deliciul negru al „bibliei” recordurilor de tot felul: „Guinness book of World record”. A fost, intrat în banal, devenită performanță cotidiană, sinuciderea indiferent de metoda sa, plictisitoare sau sofisticată, nu mai merită — consideră simptomatic editorii — să mai încarce lista recordurilor. Prin consecință ricoșată nici drumul alandala spre neant nu mai începe în celebrul top. Astfel, editorii au hotărît să nu mai înregistreze „recordurile” care primejdiesc viața celor ce încearcă să le stabilească, așa cum au fost pînă acum, de pildă, mincătoria și înghițitorii de biciclete, bidoane, motocicletă, plăpumi, automobile, sticle, cuțite și săbii, flăcări sau metri pătrați de

asfalt. Motivul a fost făcut cunoscut cu promptitudine catifelată: „Cei dornici de astfel de performanțe pot să facă ce vor, din punctul nostru de vedere. De acum încolo însă nu dorim să-i mai încurajăm. Ei vor figura, poate, la rubricile ce conțin necrologuri în ziare, în nici un caz în lucrarea noastră”.

Prin echilibrare, necrologurile de la capitolul sinucideri s-au dilatate corespunzător.

După cum relata, de pildă, agenția France Presse, în 1982 s-a sfîrșit cu gardenalul, barbituricele și gazul metan! Cine dorește să moară în „betia Secolului”, n-are decît să se urce la volanul unui automobil, să apese la maximum accelerația pe o autostradă, pînă sau peste 200 de km pe oră, și pe un fond muzical wagnerian sau, mă rog, oricare altul să-și tragă un glonte în cap sau în inimă, izbind astfel mașina fie de parapetul autostrăzii, fie în automobilul unui cetățean naiv și normal, cu un desuet apetit de viață, dar care a avut neșansa să se afle în preajma candidatului Walhalla. Agenția citată aduce și citeva exemple. Se remarcă în mod deosebit vîrsta deloc înaintată a celor care recurg la acest fel de încheiere a socotelilor cu viața: 34, 30, 33 de ani etc. Fenomenul nu i-a lăsat, desigur, indiferenți pe specialiști. Un psiholog conchidea: „sinucigașul nu dorește numai să se distrugă pe sine însuși. El

pleacă cu bunul său cel mai de preț, tovarășul cel mai fidel, automobilul adorat care îl va însoți în acest ultim drum. El vrea să se izoleze de un mediu pe care îl consideră „rău”. Proba? Cei mai mulți își incuie portierele înainte ultimului volaj”.

„E un fenomen nou — spune profesorul Seelman, psiholog al Asociației automobiliste vest-germane (A.D.A.C.). Candidații la sinucidere aută nu numai stîlpil de poduri, parapete sau camioane, ci și coliziuni frontale cu automobilistii inocenți”.

Pofta de autodistrugere combinată cu distrugerea altora se pare că ține de un stil incitant al sinuciderii, de o manieră consumatoristă.

Sinuciderea prin foame sau, mai exact, greva impusă a foamei se află în schimb la antipod. Ea reprezintă, cum spunea Homer cu, vai!, atîta vreme în urmă, „cea mai jalnică formă a morții din cite se pot îndura”.

Morții de foame nu au fost înghesuiți într-un top al recordurilor, nu ar exista hirtie pentru a-i cuprinde, sînt doar 600 000 000 pe an și, de fapt, nimeni nu se gîndește să-i fotografieze, să-i filmeze, să-i facă celebri, morții de foame nu au, pe scurt, nici un haz.

RADU BUDEANU

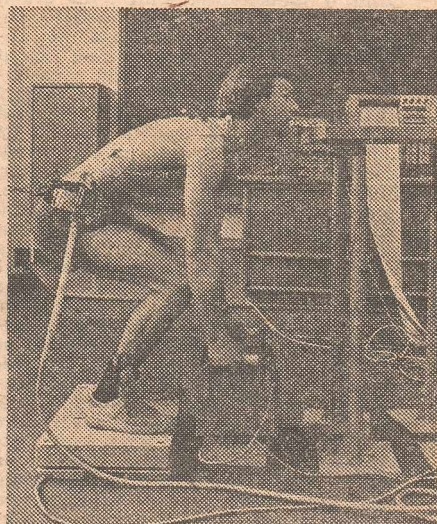
Universul in imagini

Primul ceas-brățară TV din lume: un ecran cit o piesă de cinci lei este încorporat într-un ceas-brățară „Seiko”, fabricat în Japonia. Greutatea totală (aparatură TV, ceasul obișnuit, calendar, deșteptător, un radio pe unde ultrascurte) nu depășește... 50 g. Un miracol de microminiaturizare vestitor al viitorului, și o premieră tehnică: în loc de tub cinescop cu raze catodice, au fost folosite pentru ecranul TV cristale lichide.

Opt din zece suedezi maturi și zeci de milioane de alți locuitori ai planetei noastre suferă de afecțiuni lombare, relativ puțin periculoase, dar extrem de dureroase și chiar invalidante. Acesta este motivul pentru care un grup de cercetători de la faimosul institut KAROLINSKA din Stockholm, sub conducerea profesorului doctor Jan Ekholm, studiază cu o aparatură electronică sofisticată căile de prevenire a acestei afecțiuni atât de răspîndite. O primă surpriză: ridicarea, în postură incorectă, a doar 10 kg afectează în același grad vertebrele noastre ca în cazul în care am ține pe umeri patru persoane!

Petrol în Marea Baltică! Pe o platformă plutitoare de foraj în largul coastelor poloneze se efectuează intense lucrări de prospectare a petrolului. Foarte recent s-au descoperit în zonă zăcăminte de gaze.

Mondo umano?

Dezvăluiri tardive

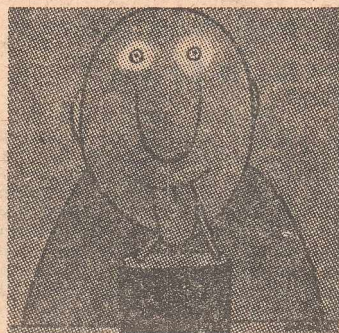
„Soțul meu a primit multe amenințări, asupra lui s-au făcut presiuni de la toate nivelurile, atât naționale cit și internaționale. De aceea se simțea amenințat. Unele persoane, anumite grupuri și curente (politice — n.n.) nu au apreciat deloc tentativa sa, declarată în anul 1975 de a realiza colaborarea, în cadrul guvernului, a tuturor forțelor politice”. Aceasta este, în esență, prima parte a interesantei depoziții pe care a făcut-o, la 12 iulie, în fața Curții cu juri din Roma, doamna Eleonora Moro, soția cunoscutului om politic italian Aldo Moro. Aceasta, reamintim, a fost răpit de „Brigăzile roșii” italiene în primăvara anului 1978 și împușcat citeva săptămîni mai târziu.

Dar, amintita depoziție a doamnei Moro conține și alte citeva elemente ce rețin, mai ales ele, atenția acum, la peste 4 ani de la dispariția dramatică a liderului necontestat al Partidului Democrat-Creștin italian. Firește, întîi trebuie subliniat că, abia de la 14 aprilie acest an, în fața Curții cu juri din capitala italiană au început să compare membrii „Brigăzilor roșii” care au fost arestați întze timp — în 4 ani! — și, pe baza unor elemente, au putut fi inculpați pentru asasinarea lui Aldo Moro. E adevărat, în intervalul scurs de atunci s-au obținut citeva succese spectaculoase în descoperirea unor celule ale „Brigăzilor” și chiar în identificarea unor membri marcanti ai acestora, dar activitatea celor ce-și zic „Brigatte rosse” continuă încă. Tot în legătură cu dezvăluirile de la procesul amintit, se mai vorbește relatăta cea aparținînd tot doamnei Eleonora Moro și potrivit căreia în zilele premergătoare răpirii lui Aldo Moro au fost reperate, în mai multe rînduri, citeva automobile suspecte atît în zona locuinței lui cit și în suita mașinii sale particulare. S-a spus chiar că liderul democrației creștine italiene, realizînd probabil dimensiunea pericoului ce plana asupra sa, a solicitat un automobil blindat. Cerearea nu i-a fost satisfăcută (mai precis i s-a refuzat) din lipsă de fonduri. „Dacă s-ar fi intervenit la timp, acele automobile n-ar fi rămas acolo”, adăuga doamna Moro denunțînd astfel cu vehemență suptavegherea eficientă dar discretă la care a fost supus soțul său. Dar, desigur, în lumea respectivă amenințările de un fel sau de altul la adresa unui om politic de marcă sînt un fenomen destul de răspîndit.

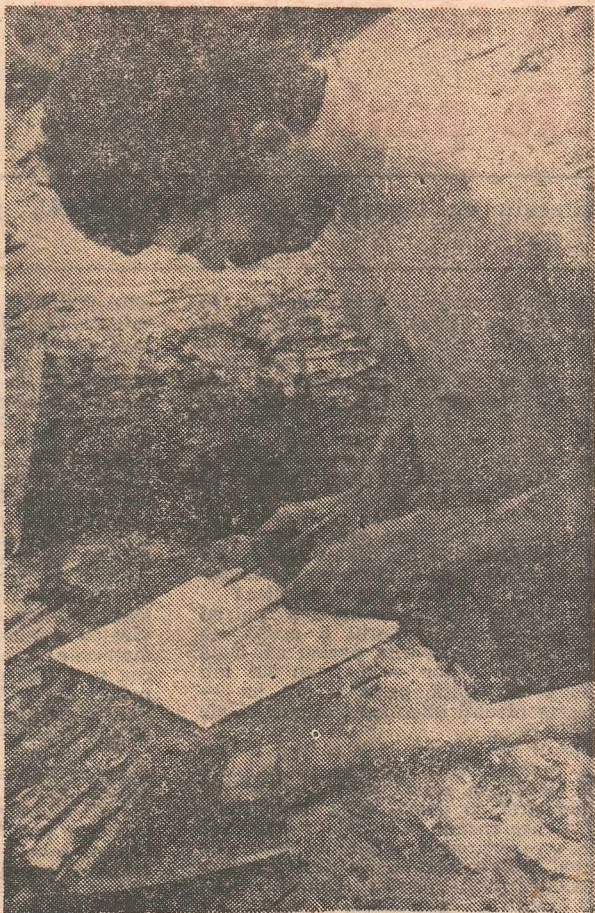
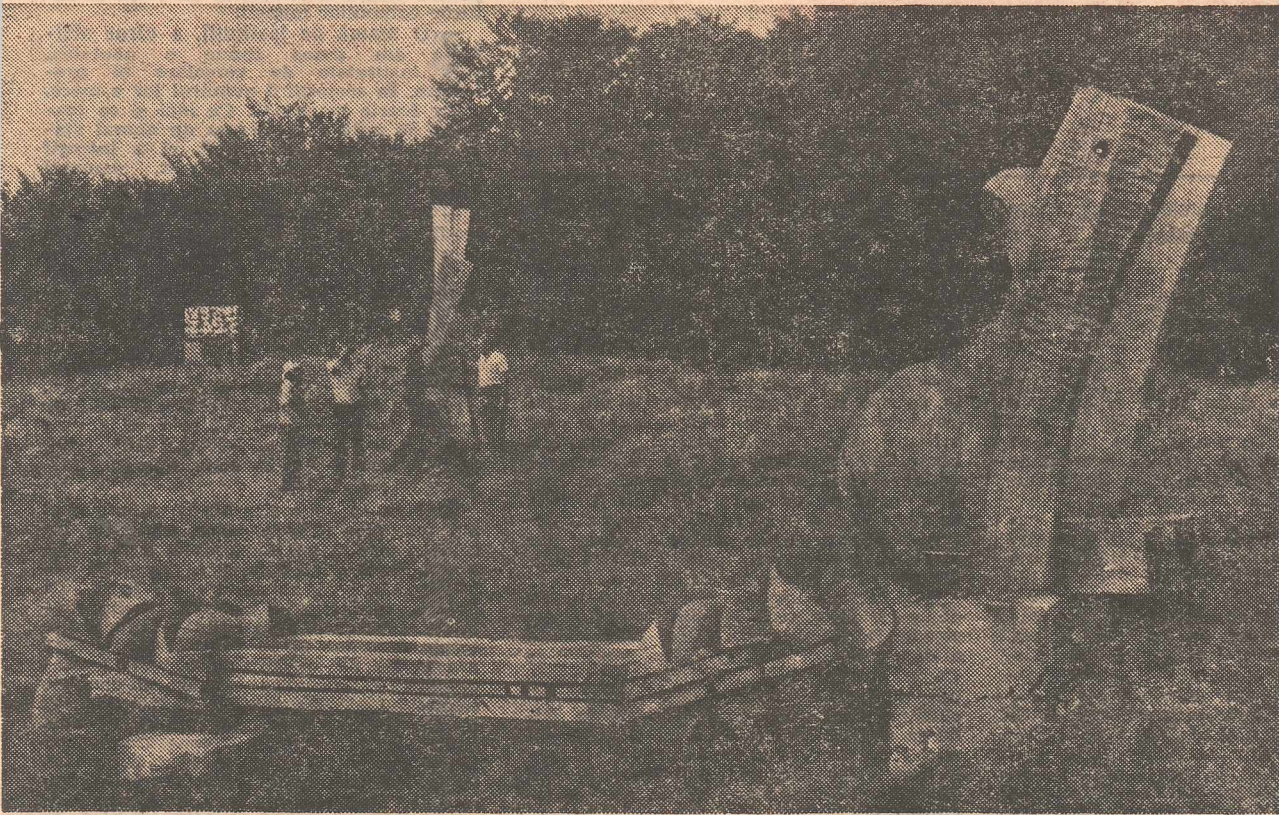
Tot la același proces o altă dezvăluire a făcut senzație: escorta lui Moro „n-a fost deloc pregătită și nici nu știa să folosească armele puse la dispoziția ei, ceea ce explică faptul că pușca mitralieră a unuia dintre agenți a fost găsită în portbagajul mașinii”!! Întă, abia acum, opinia publică s-a lămurit de ce primii care au căzut victime în momentul răpirii lui Aldo Moro au fost cei care-l însoțeau și ar fi trebuit, într-un moment anume, să minuiască rapid și bine armele de apărare. În fine, tot la proces, unul dintre inculpați, de astă dată decelara: „Toate partidele politice — dar toate — au transmis „Brigăzilor roșii” propuneri concrete vizînd negocierea eliberării lui Aldo Moro”. Afirmația a creat stupeoare, intrucît, la vremea respectivă, s-a aflat că doar socialistii se oferiseră pentru o asemenea negociere. Ceea ce nu s-a spus pînă acum este de ce, în pofida acestor oferte, omul politic respectiv a fost omorît. Iar ceea ce nu s-a aflat încă este nu numai cit de mari erau acele presiuni interne și externe, ci și cine au fost cei care efectuau presingul politic. Dar, cum există dezvăluiri tardive, sînt și răspunsuri amîinate poate la nesfîrșit.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

Jiri Winter (R.S.C.)

Artiștii ediției a II-a a taberei republicane de sculptură în lemn aleg locurile în care își vor amplasa lucrările

Mihai Ecobici își schițează viitoarea lucrare

Cintarea României

Zece sculptori s-au întâlnit în Săliște

O inițiativă laudabilă a programat pentru fiecare vară, pe parcursul a zece ani, cîte o tabără republicană de sculptură în lemn în Săliștea Sibiului. Aflată la a II-a ediție, tabăra din anul acesta reunește zece artiști plastici din țară, aleși prin concurs.

În curtea Școlii generale din comună, transformată în atelier de creație, pot fi întâlniți, în aceste zile, Gyenge Imre (Sibiu), care trudește la o lucrare pe care a intitulat-o „Lăstar“, Ioan Deac-Bistrița (București), ocupat cu o „Rozetă“, Vlad Ciobanu (Bacău), ocupat la rîndu-i cu „Jugul apei“, Dinu Rădulescu (București), cu piesa „Duel“, Rodica Buștiuc (Lugoj), cu „Poarta apelor“, Vasile Ivan, cu „Totem“, Iorgos Iliopoulos (București), cu „Fluture“, Liviu Russu (București), Mihai Ecobici (București), Alexandru Călinescu-Arghira (București), care nu au decis încă titlurile lucrărilor.

Fasiunea și munca din acest atelier în aer liber sînt sprijinite de Uniunea artiștilor plastici din R.S.R., filiala Uniunii artiștilor plastici din Sibiu, Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Sibiu și comuna Săliște.

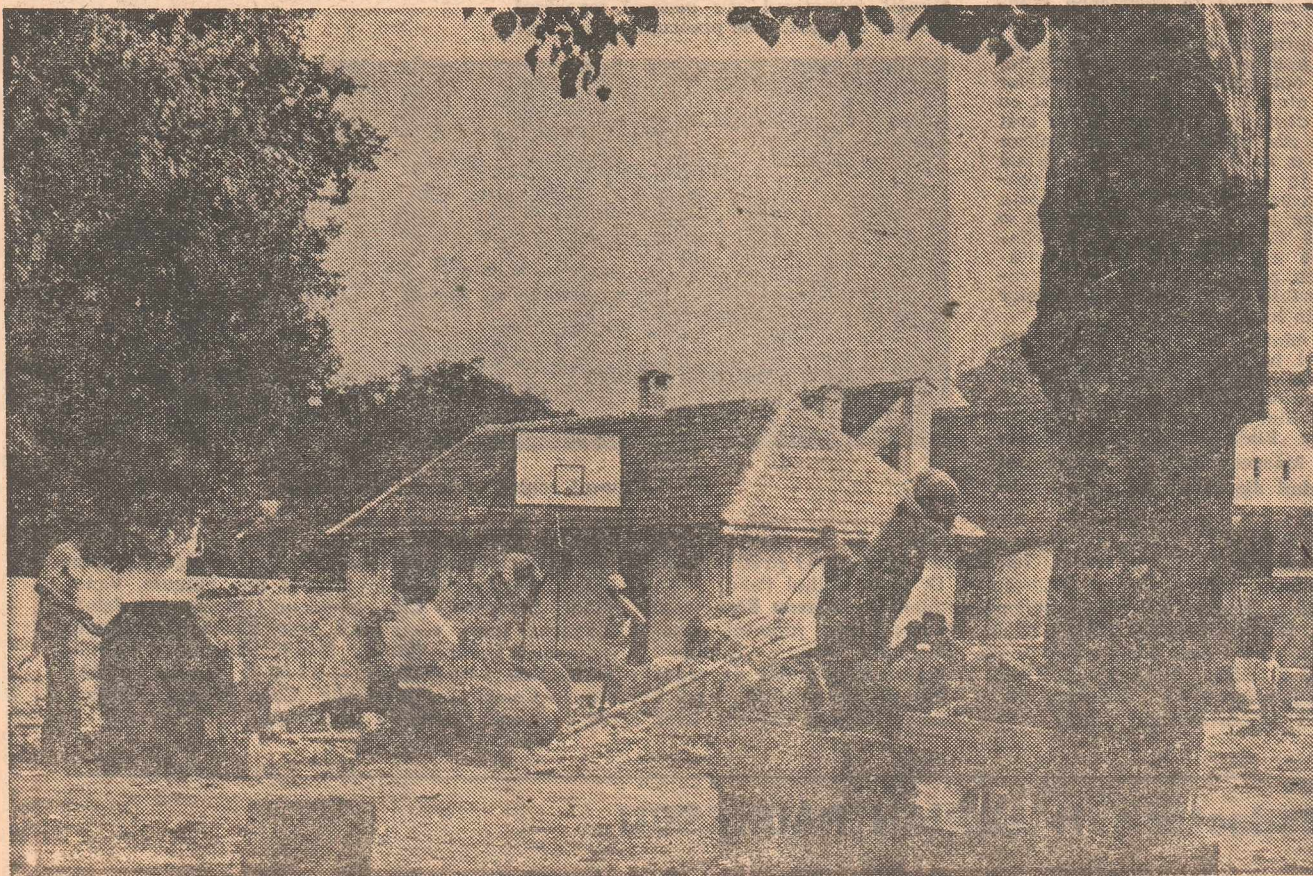
Lucrările vor fi expuse pe înălțimile unor culmi, într-un superb peisaj de munte, de unde se deschide panorama Săliștei și a localităților învecinate. Drumul forestier ce trece prin apropiere face accesibilă vizitarea acestei expoziții permanente care, dacă va adăuga lucrări de-a lungul celor zece ani promiși, va înmănușia nu mai puțin de o sută.

Dar, pentru ca această expoziție să dăinuie, mai trebuie ceva... Primăria din Săliște a promis că va trata lucrările cu ulei mineral și le va îngriji. Deocamdată aceasta nu s-a produs, iar lucrările din anul trecut au început să se degradeze.

VICTOR RĂDULESCU

Discuție la sfîrșitul unei zile de muncă...

Curtea școlii generale din com. Săliște : un atelier sui-generis în aer liber

Gyenge Imre — sufletul taberei de la Săliște

Tot ce am înfăptuit, tot ce înfăptuim este pentru om

Interviu cu tovarășul ION B. POPESCU, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 5 al Capitalei

— Stimate tovarășe prim-secretar, în biroul dumneavoastră, la loc de cinste se află distincțiile câștigate în ultimii ani în trecerea socialistă între municipii: locurile II și III pe țară, ceea ce este remarcabil, în sine, dar și pentru faptul că sectorul 5 nu-i un municipiu propriu-zis ci numai o parte a Bucureștiului. O parte însă cu viață proprie — aici există Opera, dar și cartierul Ferentari, Electromagnetica și Bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Care sint realizările ori mai bine zis realitățile pentru care sectorul 5 al Capitalei s-a clasat astfel pe locuri fruntașe într-o întrecere cu municipiile vestite prin bună administrație?

— În marea familie a Capitalei patriei noastre socialiste, sectorul 5 ocupă un loc important. Spun asta pentru că, după numărul locuitorilor — aproape 300 mii și după suprafață peste 4 mii ha — depășește nivelul unor mari municipii ale țării.

Sectorul nostru are și o putere industrială remarcabilă: aproape 14 miliarde lei la producția marfă anuală. Realizăm în industrie o gamă largă de produse printre care cazane și instalații complexe pentru realizarea programului energetic național, utilaje tehnologice pentru industria metalurgică, pentru chimie, pentru industria petrolieră, aparatură electrotehnică și de telecomunicații, autobuze, autoutilitare, țesături, tricotațe, confecții și încălțăminte, produse ale industriei alimentare. În cadrul municipiului București participăm cu 12% la realizarea producției nete, cu peste 25% la investiții și avem un rol important în îndeplinirea și depășirea indicatorilor de eficiență economică.

În ceea ce privește realizările deosebite obținute de către oamenii muncii, de către toți cetățenii sectorului nostru în anul 1981, pentru care ni s-a conferit Ordinul Muncii clasa a III-a, subliniem câteva și anume: îndeplinirea și depășirea indicatorilor de plan în toate întreprinderile noastre industriale, construirea celor aproape 2500 apartamente noi, a unui dispensar medical și o microstație de salvare în cartierul muncitoresc Ferentari, a unei case a pionierilor și șoimilor patriei, un sat de vacanță în zona de agrement Bragadiru, un parc tot în cartierul Ferentari și alte obiective de interes obșteșc în valoare de aproape 20 milioane lei. De asemenea, s-a asigurat modernizarea unor străzi în suprafață de 23700 mp, s-a asigurat extinderea rețelei de apă și canalizare și altele.

O atenție deosebită am acordat-o recuperării materialelor refolosibile de la populație — fier vechi, hirtie, textile, anvelope etc. — a căror valoare s-a ridicat la circa 4 milioane lei.

În centrul preocupărilor noastre a stat și sarcina de a asigura cantități sporite de produse agroalimentare necesare consumului populației, ceea ce a făcut să punem un accent deosebit pe folosirea intensivă și eficientă a terenurilor virane, intravirane și din curțile cetățenilor, astfel că în anul 1981 au fost cultivate 85 ha cu legume și zarzavaturi, iar în prezent avem peste 100 ha.

De asemenea, acționăm pentru creșterea numărului animalelor și păsărilor astfel ca până la finele anului în gospodăriile anexe ale întreprinderilor vom avea 4800 porcine, 65 bovine, 60000 păsări, 5500 iepuri.

— Pentru omul care se mută în casă nouă în preajma zilei de 23 August, ziua de 23 August — chiar asta înseamnă: ziua în care familia lui și-a schimbat viața. Și e drept să gîndesc astfel, pentru că la 23 August face bilanțuri și țara și fiecare om al muncii din România. Vă rugăm să ne spuneți ce se întâmplă în aceste zile din pragul marilor sărbători în sectorul 5, cum e starea industriei, a vieții sociale, ce fapte de muncă se cuvin a fi cunoscute, ce înfăptuiri ale anului 1982 erau în ziua de 23 August 1981, doar lucruri planuite.

— În fiecare unitate economică, institut de cercetare și inginerie tehnologică toți oamenii muncii sint preocupați în aceste zile de realizarea și depășirea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate în cîntea zilei de 23 August. Dacă mă refer la rezultatele obținute pe șapte luni, trebuie să arăt că la producția marfă am realizat peste plan 225 milioane lei, la producția netă 160 milioane lei, benefi-

ciile sint mai mari față de cele planificate cu 80 milioane lei. Toate acestea au la bază creșterea productivității muncii unde avem pînă în prezent o depășire de peste 3200 lei pe om al muncii. Realizări însemnate avem și în ceea ce privește reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă, unde am obținut pînă în prezent o economie de peste 65 milioane lei la cheltuieli totale și peste 55 milioane lei la cheltuieli materiale.

În toate organizațiile de partid și colectivele de oameni ai muncii am desfășurat și desfășurăm o amplă acțiune politică pentru aplicarea în viață a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, cu privire la economisirea de materii prime, materiale, combustibil și energie, reducerea normelor de consum în fiecare întreprindere. Astfel am antrenat un mare număr de muncitori, ingineri, tehnicieni și alți specialiști din cercetare și proiectare, au fost analizate peste 2100 produse ce se fabrică în acest moment în întreprinderile sectorului, stabilindu-se măsuri și soluții tehnice și organizatorice concrete pentru fiecare produs în vederea reducerii consumului planificat. Tot cu acest prilej s-au stabilit cele 250 pro-

plan ai întreprinderii Vulcan, altfel spus în ce chip îl priveșc pe cetățeanul care locuiește în sectorul 5 aceste gînduri de fiecare zi ale dumneavoastră?

— Gîndul ce mă însoțește la tot pasul, în fiecare zi, în orice activitate din sector, este că tot ce am înfăptuit și ce vom înfăptui este dedicat omului, bunăstării lui materiale și spirituale. O casă modernă, care dispune de tot confortul, un cartier înzestrat cu toate dotările sociale, cu piețe moderne și spații comerciale corespunzătoare, fac ca cetățenii din sector să simtă preocuparea noastră zilnică pentru creșterea nivelului lor de trai.

Realizarea în aceste zile a unui teatru de vară în parcul cultural sportiv din strada Dr. Staicovici, darea în folosință a dispensarului medical Mărgeanului, ce va asigura asistența medicală pentru 20 mii oameni ai muncii din cartier, inclusiv pentru diagnostic citologic în vederea depistării precoce a cancerului, vin și întregesc preocuparea noastră pentru găsirea celor mai corespunzătoare soluții de îmbunătățirea nivelului de viață a locuitorilor.

Subliniez de asemenea că oamenii muncii din sectorul nostru vor fi beneficiarii direcți ai celor peste 50000 aparta-

duse care se reprojecțează pentru ca începînd din anul 1983 să lucrăm cu noi tehnologii care să permită reducerea consumurilor cu cel puțin 20-25% potrivit hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din aprilie 1982.

Urmare acestor acțiuni la sfîrșitul anului 1982, la nivelul sectorului, vom realiza o economie la consumul de energie electrică de aproape 5000 MWh, de aproape 6000 tone combustibil convențional, peste 2500 tone metal și importante cantități de fire din lînă, bumbac, lută și altele.

Evidențiem și faptul că soluțiile găsite se situează peste sarcinile stabilite de centralele industriale și ministere. Astfel, la energie, nivelul de diminuare preconizat a se obține pînă la sfîrșitul anului este de 180,6% față de sarcina primită, la combustibil de 128,7%, la fire lută de 284,5%, la fire bumbac 354,1%, la materiale feroase 107,9%.

Numai economia rezultată în 1982 spre exemplu la consumurile energetice reprezintă echivalentul producerii a 7875 tone oțel, respectiv producția de oțel pe opt luni a întreprinderii Vulcan.

Pînă în prezent au fost construite și puse la dispoziția oamenilor muncii în acest an 2800 apartamente în cartierele Rahova, Mărgeanului, Sălaș, 13 Septembrie; numai în aceste zile aproape 400 familii mutîndu-se în case noi.

Între faptele de muncă demne a fi subliniate acum în prag de sărbătoare, menționez că 15 colective de oameni ai muncii din întreprinderile industriale ale sectorului au raportat îndeplinirea sarcinilor de plan pe opt luni și a angajamentelor asumate în cîntea zilei de 23 August cu 14 zile mai devreme. Totodată țîn să arăt că în aceste zile la întreprinderea Vulcan a avut loc o nouă premieră industrială — punerea în funcțiune a unei noi tehnologii de turnare în forme vidate, peste 2000 tone pe an, ceea ce conduce la o economie de 450 tone combustibil convențional pe an, creșterea productivității muncii cu peste 50% și mai ales reducerea efortului fizic din partea celor ce lucrează în turnătorie.

— Zilnic sînteți în cîteva locuri din sector, care-i în întregul lui locul dumneavoastră de muncă? V-am ruga să ne spuneți la ce vă gîndiți bunaoară cînd controlați stadiul de realizare a investițiilor numite „Piața Ferentari”, „blocurile de locuințe Mărgeanului”, „Teatrul de vară” sau cînd discutați indicatorii de

mente, aproape 90000 mp spații comerciale și 360 săli de clasă și laboratoare ce se vor construi în actualul cincinal.

Dealtfel, toate aceste realizări și perspective care determină schimbări profunde în viața și conștiința omului, trebuie nemijlocit legate de întreaga evoluție a societății românești în ultimii 17 ani, evoluție ce confirmă cu strălucire că drumul deschis de Congresul al IX-lea al partidului este drumul unei epoci deosebit de fructuoase pentru viața tuturor cetățenilor patriei noastre.

— Zona Rahova, Sălaș, Alexandriei, Mărgeanului e un București muncitoresc tipic. Ni se pare semnificativ exemplul dat mai sus în legătură cu premiera tehnologică ce are loc în aceste zile la Vulcan. Ce schimbări aduc toate aceste unități edilitare și tehnice în viața, în psihologia muncitorului din cartierele muncitorești ale sectorului?

— Zona de sud a sectorului Alexandriei — Mărgeanului, Rahova — Sălaș, în trecut considerate periferii ale orașului cu locuințe insalubre, fără nici o dotare sanitară, constituie astăzi un adevărat oraș modern, în plină dezvoltare, cu blocuri de locuințe cu apartamente luminoase în care locuiesc peste 50 mii de familii în marea majoritate oameni ai muncii de la Vulcan, Electromagnetica, Autobuzul, Metrou, Aurora, Tinăra gardă, Industria Iutei, Munca textilă și altele. Toate acestea conferă fiecărui om al muncii din sector convingerea că partidul nostru comunist, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se preocupă permanent

pentru ridicarea nivelului de viață al tuturor oamenilor muncii.

— O seamă de instituții, a căror obligație am putea spune e nouă, sint institutele de cercetare și proiectare. În sectorul 5 numărul lor e mare, chiar foarte mare: 16. Ce idei și ce realizări de natură a interesa nu numai viața economică a sectorului, ci a întregii țări prezintă acum, în august, oamenii muncii din cercetarea științifică?

— Sectorul nostru se bucură de o veche tradiție, aceea că dispune de o puternică rețea de cercetare și, lucru deosebit de important, că aceste institute vizează atît problemele actuale ale economiei cît și cele de perspectivă. Să nu uităm că alături de vechi unități cu tradiție în cercetarea științifică românească — Institutul de fizică atomică și Institutul de cercetări pentru industria electrotehnică, devenite ulterior institute centrale — există nuclee puternice cum sint cele de la Vulcan, Electromagnetica, Metrou, Autobuzul, recunoscute și ele în activitatea de dezvoltare tehnologică.

Trebuie să spun deschis că atunci cînd am fost ales prim-secretar, unul din lucrurile care m-au impresionat a fost tocmai această „deschidere” a cercetării științifice, această colaborare de fond pe care au promovat-o cercetătorii din unitățile sectorului. I-am întîlnit în institutele lor, dar și în fabrici atunci cînd era vorba de modernizarea unor cazane energetice, de realizarea unor noi centrale telefonice, de conceperea și introducerea în fabricație a unor noi tehnologii cum sint: electroeroziunea și generatoarele de înaltă frecvență și altele care au condus la înlocuirea unor materiale și subansamble din import. O preocupare deosebit de importantă a fost găsirea de noi soluții pentru folosirea surselor neconvenționale de energie. I.C.P.E. Împreună cu întreprinderea Autobuzul, cu alte colective din cercetare și producție, au realizat și pus în funcțiune 1000 mp panouri solare la Autobuzul, I.P.N.C. Sabarului. ICRET, Inox etc., care duc la o economie importantă de combustibil.

Ne bucură sincer atunci cînd cercetarea energetică de la Vulcan sint întinse cele mai mari obiective ale țării, cînd platformele de foraj marin „Gloria” și „Orizont” au avut echipamente electrice concepute la I.C.P.E., cînd primele instalații de nitrurare sau de aluminizare generalizate la nivelul țării au fost realizate la ICEFIZ, cînd echipamentele electrice pentru tramvale, troleibuze, metrou, locomotive, mori de ciment și minierit, materiale de mare puritate, echipamente speciale au fost realizate în unitățile de cercetare ale sectorului. Regăsindu-te și în afara sectorului prin rezultatele activității dezvoltate de cercetarea științifică, nu poți să simți decît acea bucurie că ești o mică particică din marea efort al țării pentru înnoire.

— Unde și în ce condiții, cu ce libertate spirituală își petrec oamenii muncii timp liber?

— În sectorul nostru funcționează Opera Română, Teatrul de Operetă, Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, peste 10 cinematografe, o casă de cultură, satele de vacanță de la Bragadiru și Dumitrana, estrada de la Sălaș-Vicina, iar în prezent — așa cum am arătat — va fi dat în folosință Teatrul de vară din parcul sportiv din strada Dr. Staicovici. În aceste locuri, precum și pe terenurile de sport și cluburile de pe lîngă întreprinderi, oamenii muncii din sector își petrec în mod plăcut și util timpul liber de care dispun.

TUDOR OCTAVIAN

Viitorul centru civic prinde contur

Flacăra Redacția București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66; Secția cultură-invățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, Adrian Dobotaru, Iaria Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, ceracelu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanșoia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnărenco, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneac, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) — 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENI — 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Citiții din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. Box 136-137, telex 11126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU